Sosyal Bilimler Enstitüsü

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI POLİTİK EKONOMİ BİLİM DALI

KÜLTÜREL POLİTİK EKONOMİ PERSPEKTİFİNDEN POPÜLİST SÖYLEMLERLE GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ: TRUMP DÖNEMİ

Doktora Tezi

CEREN ECE GÖCEN TAYGUT

İstanbul, 2024

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI POLİTİK EKONOMİ DOKTORA PROGRAMI

KÜLTÜREL POLİTİK EKONOMİ PERSPEKTİFİNDEN POPÜLİST SÖYLEMLERLE GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ: TRUMP DÖNEMİ

Doktora Tezi

CEREN ECE GÖCEN TAYGUT

Tez Savunma Jürisi

1. Tez Danışmanı: Doç. Dr. Meral BALCI
2. Üye: Prof. Dr. Levent ÜRER
3. Üye: Doç. Dr. Arzu AL
4. Üye: Prof. Dr. Osman Can ÜNVER
5. Üye: Doç. Dr. Gonca OĞUZ GÖK

İstanbul, 2024

ÖZET

Bu tezin amacı popülizmi ve popülist söylemleri kültürel politik ekonomi yaklaşımı ile irdelemek ve ABD'deki bu popülist eğilimlerin göçü güvenlikleştirmedeki rolünü doküman ve içerik analizleriyle somutlaştırarak literatüre katkı sunmaktır. Tezin amacı doğrultusunda belirlenen hipotez ise kültürün ve kültürel dönüşümün popülist eğilimleri ve popülist liderlerin söylemlerini etkilediği, bu etkileşimin ülkelerin göçü güvenlikleştirirken politik ekonomiyi farklı düzeylerde de olsa mutlaka şekillendirdiğidir. Bu kapsamda tezde, hipotezi değerlendirmek için ekonomik ve kültürel dinamiklerin popülizm aracılığıyla göçü güvenlikleştirmesine etkisi, inşacı teori ve güvenlikleştirmede Paris Ekolü yaklaşımı benimsenerek Trump dönemindeki ABD göç politikaları ve doğrudan iletişim sağlayan X gönderileri örneklem olarak alınmasıyla incelenmiştir. Bu incelemeyi yaparken popülist söylemler ile kültürel politik ekonomi ilişkisinin özellikleri de tespit edilmiştir. X gönderilerinin örneklem olarak alınması ve içerik analizine tabi tutulmasıyla ABD'de Trump döneminde göçmenlerin ve özellikle en yoğun nüfusa sahip olan Meksikalıların güvenlikleştirilmesine yönelik benimsenen popülist söylemlerin 'sıradan halk'ın iradesini ve gerçeği hangi oranda yansıttığı ve Trump'ın popülist söylemlerindeki hakikat ötesi siyaset tarzı ortaya konmuştur. Analiz sonuçlarına göre, Trump'ın göçü güvenlikleştirirken en yoğun kullandığı referans nesnesi ulusal güvenlik olmuştur. Sınır güvenliğine sıkça atıf yaparken, insani güvenlik açısından güvenlikleştirme daha kısıtlı kalmıştır. Bu sonuçlar kültürel politik ekonomi perspektifiyle yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kültürel Politik Ekonomi, Popülizm, Göç, Güvenlikleştirme, Trump

ABSTRACT

This thesis aims to examine populism and populist discourses with a cultural political economy approach and to contribute to the literature by concretizing the role of these populist tendencies in securitizing migration in the USA through document and content analyses. The hypothesis determined in line with the aim of the thesis is that culture and cultural transformation affect populist tendencies and the discourses of populist leaders and that this interaction necessarily shapes the political economy of countries while securitizing migration, albeit at different levels. In this context, to evaluate the hypothesis, the thesis examines the impact of economic and cultural dynamics on the securitization of migration through populism by adopting the constructivist theory and the Paris School approach in securitization, taking US migration policies in the Trump era and direct communication X posts as a sample. While conducting this analysis, the characteristics of the relationship between populist discourses and cultural political economy were also identified. By taking X posts as a sample and subjecting them to content analysis, the extent to which the populist discourses adopted in the US during the Trump era towards the securitization of immigrants -especially Mexicans-, who have the largest population, reflect the will and reality of the 'ordinary people' and the post-truth political style in Trump's populist discourses were revealed. According to the results of the analysis, the reference object that Trump used most intensively while securitizing migration was national security. While frequent references were made to border security, securitization in terms of human security remained more limited. These results were interpreted from the perspective of cultural political economy.

Keywords: Cultural Political Economy, Populism, Migration, Securitization, Trump

ÖNSÖZ

Türkçe literatürde kültürel politik ekonomi kavramının yer almaması, uluslararası ilişkiler literatüründe ise kültürel politik ekonomi ile popülizm ilişkisinin incelenmemiş olmasından hareketle ortaya çıkan ve popülist söylemleri kültürel politik ekonomi yaklaşımı ile irdeleyerek ABD'deki popülist eğilimlerin göçü güvenlikleştirmedeki rolünü anlamayı amaçlayan bu tezi hazırlamak uzun, yorucu ve yıpratıcı ama keyifli bir süreçti.

Tez danışmanlığımı bilgisi, sabrı ve desteğiyle büyük bir özveriyle yürüten, akademik olarak beni yetiştiren Sayın Doç. Dr. Meral BALCI hocama en içten teşekkürlerimi sunarım. Tez izleme komitemde yer alarak tezimin şekillenmesine sabırla katkı sunan kıymetli hocalarımdan bir dönem beraber çalışmaktan onur duyduğum, kendisinden çok şey öğrendiğim Sayın Prof. Dr. Levent ÜRER'e ve akademik kariyerimin başından bu yana emeği çok olan Sayın Doç. Dr. Arzu AL'a çok teşekkür ederim. Ayrıca araştırma görevliliği yaptığım süre boyunca beraber çalışmaktan onur duyduğum, her zaman desteğini hissettiğim kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Osman Can ÜNVER'e ve hem Yüksek Lisans dönemimde hem de akademik kariyerimde önemli bir yere sahip olan Sayın Doç. Dr. Gonca OĞUZ GÖK'e teşekkürlerimi sunarım. Tezimin zorlu ve uzun yazım sürecinde hem mental olarak hem de nitel analizlerimin şekillenmesinde destek veren Doç. Dr. Okan YAŞAR ve Dr. Merve Gizem ÇÖMLEKÇİ hocalarıma da çok teşekkür ederim. Ayrıca beraber çalışma fırsatı yakaladığım, akademik anlamda gelişimime katkı sunan tüm hocalarıma ve çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak, her zaman en büyük destekçilerim olan, her koşulda benimle gurur duyan ve yaptığım her işte başarılı olacağıma inanarak beni cesaretlendiren kıymetli aileme, eşime ve bu uzun süren tez yazma sürecimde uykusuz gecelerimin eşlikçisi kedim Ceku'ya sonsuz teşekkürlerimle…

Ceren Ece GÖCEN TAYGUT

İstanbul, 2024

İçindekiler

ÖZET iii

ABSTRACT iv

ÖNSÖZ v

İçindekiler vi

Tablolar Listesi viii

Şekiller Listesi ix

1. GİRİŞ 1

1.1. Konu ve Amaç 3

1.2. Kavramsal Çerçeve 5

1.2.1.Kültürel Politik Ekonomi ve Yaklaşımları 6

1.2.2.Popülizm 10

1.3.Teorik Çerçeve 13

1.4. Yöntem 14

2. POPÜLİZM VE KÜLTÜREL POLİTİK EKONOMİ İLİŞKİSİ 16

2.1. Tarihsel Perspektifte Popülist Davranışlara Bakış: Popülizmin Evrimi 16

2.2. Uluslararası İlişkiler Literatüründe Popülizm ve Farklı Yaklaşımlar 27

2.2.1. İdeoloji Olarak Popülizm 30

2.2.2. Söylem Olarak Popülizm 33

2.2.3. Strateji Olarak Popülizm 35

2.2.4. Performans Olarak Popülizm 37

2.3. Kültürel Politik Ekonomi Perspektifinden Popülizm İncelemesi 38

3. GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ VE POPÜLİZM 42

3.1. Kopenhag Ekolü ve Güvenlikleştirme Yaklaşımı 48

3.2. Paris Ekolü ve Güvenlikleştirme Yaklaşımı 52

3.3. Aberystwyth Ekolü ve Güvenlikleştirme Yaklaşımı 56

3.4. Popülizm Aracılığıyla Göçün Güvenlikleştirilmesi 58

3.5. Göçün Güvenlikleştirilmesinde Kültürel Politik Ekonominin Rolü 66

4. ABD'DE GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİNDE TRUMP DÖNEMİ 73

4.1. ABD Göç Tarihi ve Göçün Güvenlikleştirilmesi 78

4.2. Başkanlığı Öncesinde Trump'ın Popülist Söylemleri, Uygulamaları, Göçmenler Hakkındaki Görüşleri ve X Analizi 100

4.3. Başkanlık Sürecinde Trump'ın Popülist Söylemleri, Uygulamaları, Göçmenler Hakkındaki Görüşleri ve X Analizi 111

SONUÇ 135

KAYNAKÇA 141

Tablolar Listesi

Tablo 1: Genişletilmiş Güvenlik Kavramları 45

Şekiller Listesi

Şekil 1: ABD'deki Göçmen Sayısı ve Toplam ABD Nüfusuna Oranı..... 74

Şekil 2: Meksikalı Göçmenlerin Sayısı ve Toplam ABD Göçmen Nüfusu İçindeki Oranı..... 76

Şekil 3: 2016'da Her Birinin Oyları Açısından "Çok Önemli" Olduğunu Söyleyen Kayıtlı Seçmenlerin Yüzdesi..... 103

Şekil 4: Yasa Dışı Göçmen İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)..... 107

Şekil 5: Yasa Dışı Göç İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)..... 108

Şekil 6: Yabancı İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)..... 109

Şekil 7: Güvenlik İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)..... 109

Şekil 8: X Gönderilerinde Tekrar Edilen Kelimere Ait Kelime Bulutu (2015-2016)..... 110

Şekil 9: Trump Başkanlığı Sırasında Göç Konusunda Kategoriye Göre Alınan Yürütme Eylemleri (2017–2021)..... 124

Şekil 10: 2020'de Her Birinin Oyları Açısından "Çok Önemli" Olduğunu Söyleyen Kayıtlı Seçmenlerin Yüzdesi..... 125

Şekil 11: Yasa Dışı Göçmen İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)..... 128

Şekil 12: Yasa Dışı Göç İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)..... 129

Şekil 13: Yasa Dışı Göçmen İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)..... 130

Şekil 14: Yabancı İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)..... 130

Şekil 15: Güvenlik İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)..... 132

Şekil 16: X Gönderilerinde Tekrar Edilen Kelimere Ait Kelime Bulutu (2017-2020)..... 133

1. GİRİŞ

Bu tez Kültürel Politik Ekonomi yaklaşımıyla popülist söylemlerin göçü güvenlikleştirmedeki rolünü açıklamayı amaçlamaktadır. Göç olgusunun bir tehdit olarak inşa edilmesi ve 'öteki' algısı üzerinden güvenlikleştirilmesi, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde Donald J. Trump döneminde, çoğunluğunu Meksikalıların oluşturduğu yasa dışı göçmenlerin ötekileştirilmesi üzerinden analiz edilmiştir. Geçmişten günümüze ABD'nin güvenlikleştirme aracılığıyla ulusal ve uluslararası politikadaki hareket kabiliyetini artırması ve meşruiyet kazandırması bu konunun çıkış noktasını oluşturmaktadır. ABD'nin özellikle Meksikalılar başta olmak üzere dünyanın pek çok ülkesi tarafından yoğun göç alması, popülist söylemlerle göçün güvenlikleştirilmesine ve göçmenlerin birer tehdit olarak ötekileştirilmesine imkân sağlamaktadır.

ABD, etnik çeşitliliğe sahip bir göçmen ülkesidir ve göç almaya devam etmektedir. Göçün 'ulusal güvenlik tehdidi' olarak nitelendirildiği ve devletlerin kendi sınırlarını denetleme, göçe karşı önlem alma ve göçü engelleme gibi rollerinin sorgulanmaya başlandığı Soğuk Savaş sonrası dönemde, özellikle yasa dışı göç ABD için önemli bir güvenlik tehdidi olarak görülmüştür. 11 Eylül 2001 terör saldırıları sonrasında bu algı daha belirgin hale gelmiştir. Söylemlerde ve politik yaptırımlarda terörizm ile göç birbirine eş ve aynı sorunun parçalarıymış gibi bir algı inşa edilmiştir. Yasa dışı göçü, insan kaçakçılığını ve terörizmi önlemek, kültür, ekonomi, siyaset gibi alanlarda uyumun devamlılığını sağlamak, sınırları ve kamusal alanı koruma yoluyla ülkenin ulusal ve insani güvenliğini sağlamak gibi sebeplerle göç ve göçmen karşıtı bir dizi önlem almak mümkün hale gelmiştir.

Göçmenleri 'ötekileştirme' yoluyla seçmenlerin kendi kültürlerine ait 'biz' kimliklerini korumak ve güvenliklerini sağlamak amacıyla politikleştiren ve bir güvenlik problemi olarak inşa eden güvenlikleştirme, göç ve göçmen karşıtı önlemlerin yasal zeminini oluşturmaktadır. Zira halkın kimliğinin güvencesiz doğası, farklı kültürlerden gelen ve özellikle yasal kontrollerden geçmeyen göçmenlerin varlığıyla sürekli olarak yeni güvenlik tehditlerinin inşasını tetikler. Güvenlikleştirme yaklaşımı ise inşa edilen tehdit ve tehlike durumu karşısında mevcut kimliğin korunmasını ve canlı kalmasını sağlar. Güvenlikleştirme, kavram olarak, ilk defa 1995 yılında Kopenhag Okulu'nun temsilcilerinden Ole Waever'ın "*Securitization and Desecuritization*" makalesiyle literatürde yer bulmuştur. Waever güvenliği dil kuramının da yardımıyla söz-edim (*speech-act*) olarak tanımlamaktadır. Söz-edime göre bir şey söylenmişse yapılmış olur. Bir lider, söylemlerinde "güvenlik" diyerek belirli bir gelişmeyi belirli bir alana taşır ve böylece onu engellemek için gerekli olan her türlü aracı kullanma konusunda özel bir hak talep eder (Waever, 1995a). Daha genel bir ifadeyle politik olmayan bir konu, güvenlik tehdidi olarak inşa edilerek söz-edim yoluyla politikleşmektedir ve öncelik

kazandırılarak müdahalede meşruiyet sağlanmaktadır. Güvenlikleştirme, bu politikleşmenin daha ileri bir aşamasıdır. Konu tehdit olarak sunulursa, acil durum önlemleri gerektirirse veya standart politik uygulamalar dışındaki eylemleri haklı hale getirirse konu güvenlikleştirilmiştir.

Göçün güvenlikleştirmeye konu olması, kimlik söylemleri ve biz/öteki ayrımı üzerinden gerçekleşmektedir. Buna göre, 'öteki' olan göçmenlerin varlığı, toplumun homojen yapısını bozarak, 'biz' olarak atfedilen yereldeki halkın düzenini, istikrarını ve güvenliğini tehdit etmekte ve müdahale gerektirmektedir. Devlet, sınırlar, demokrasi ve vatandaşlık ile ilgili tehditler ve çeşitli şüpheler göç ile bütünleştirilmektedir. İşsizlik, terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı, organize suçlar gibi birçok yapısal sorun 'öteki' göçmenlerle ilişkilendirilmektedir. Böylece göçmen karşıtı politikaları meşrulaştırmak için güvenlikleştirme bir araç olarak kullanılmaktadır. Göçün güvenlikleştirilmesi için popülist söylemlere ve hakikat ötesi (*post truth*) siyasete başvurulmaktadır. 2016 yılında, ABD başkanlık seçimlerinde sıklıkla kullanılmasının da etkisiyle Oxford Sözlüğü tarafından yılın kelimesi seçilen 'hakikat ötesi' kavramı, nesnel gerçeklerin kamuoyunu şekillendirmede duygulara ve kişisel inanca hitap etmekten daha az etkili olduğunu ifade etmektedir (Oxford Languages, 2021). Hakikat ötesi siyaset halkın endişelerine, korkularına ve önyargılarına hitap ederek karşılık bulmak için yalan ve manipülasyon gibi çeşitli hakikat dışı söylemleri ve farklı araçları içeren bir süreçtir. Halkın kendi görüşleri, inançları ve örneğin göçmen konusunda olduğu gibi önyargılarının liderlerin söylemleri ile uyuşması, söylemlerin yalan ya da manipülatif olması önemsenmeksizin hakikatmiş gibi kabul edilmesini sağlar. Böylece halkın isteklerini ve beklentilerini yansıtan söylemler hakikatin yerini alır; popülist söylemler hakikate üstün gelir. Bu doğrultuda 45. ABD Başkanı Trump'ın göçmen karşıtı popülist söylemleriyle göçmen karşıtlarının duygularını besleyecek kişisel görüşlerinin politikada belirleyici olması söz konusudur ve bu durumu hakikat ötesi siyaset kapsamında değerlendirmek mümkündür.

Göçün güvenlikleştirilmesinde popülizm ve popülist söylemler hem genel olarak hem de ABD özelinde önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü popülizm, hakikat ötesi siyaset aracılığıyla liderlerin ya da lider adaylarının toplumun hassasiyetlerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirebilmesine olanak tanımaktadır. Cambridge Sözlüğü tarafından "*sıradan insanlara istediklerini vererek onların desteğini almayı amaçlayan siyasi fikir ve faaliyetler*" (Cambridge Dictionary, 2021) olarak tanımlanan popülizm, göçü bir güvenlik sorunu haline getirirken kimlik, soy, inanç, gelenek gibi kültürel ve toplumsal unsurlarla veya politik ve ekonomik çıktılarla 'biz' kimliği inşa eder. Göçmenlerin, göç alan toplumdaki halkın/sıradan insanların 'biz' kimliğini ve dolayısıyla güvenliği tehdit ettiği algısı inşa edilir ve 'öteki'leştirilmesi yoluyla politik güç kazanılır. Trump, Amerikalılar ve göçmenler arasında 'biz/onlar' ayrımı yaparak göçmenleri bir tehdit olarak inşa etmiş, halkın (sözde) görüşleri ile kendi kişiliğini özdeşleştirmiş ve karizmatik bir lider olarak siyasal iletişimini şekillendirmiştir. Dolayısıyla Trump, benimsediği sağ ideolojideki çıktılar kapsamında, söylemleri aracılığıyla bir güvenlik sorunu inşa

etmesiyle söylem olarak, doğrudan/aracısız bir hitap benimsemesiyle stratejik olarak ve siyasal iletişimini karizmatik liderlik rolü üzerine kurgulamasıyla performans olarak popülizmi etkin bir şekilde kullanmıştır.

Göçün güvenlikleştirilmesinin popülizmle ve popülist söylemlerle nasıl ve neden meşrulaştığını anlamak için kültürel politik ekonomi yaklaşımının seçilmesi önemli ve farklı bir bakış açısı oluşturmaktadır. Çünkü kültürel politik ekonomi, kültürel dönüşüm, söylem, retorik, yorumlama ve kimlik gibi kavramlar üzerinden anlam ve uygulamalar arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Diğer bir ifadeyle söylem ve gerçeklik arasındaki diyalektik etkileşimin siyasete etkisini tespit etmeyi sağlamaktadır. Politik ekonomideki kültürel dönüşümü ele alması, toplumsal yapıyı şekillendiren unsurları incelemesi, göstergebilim ve dilbilimden faydalanması ve teknolojinin hegemonyayı sağlamlaştırmadaki etkisini incelemesi gibi özellikleri bağlamında kültürel politik ekonomi yaklaşımının popülizm olgusunu açıklayıcı nitelikte güçlü bir potansiyeli bulunmaktadır.

1.1. Konu ve Amaç

Bu tezin konusu, göçün güvenlikleştirilmesinin kültürel politik ekonomi perspektifiyle ele alınan popülist söylemlerle nasıl şekillendiğini tespit etmek ve bunu ABD'de Trump döneminde göçmenler örneği üzerinden analiz etmektir. Böylece ABD'nin güvenlikleştirme aracılığıyla ulusal ve uluslararası politikadaki hareket kabiliyetini nasıl artırdığı ve kendisine meşruiyet kazandırdığı tespit edilebilmiştir. Bu doğrultuda tezin kapsamını, popülizmin ve popülist söylemlerin kültürel politik ekonomi yaklaşımıyla yorumlanması, göçün güvenlikleştirilmesinde popülist söylemlerin ve kültürel politik ekonominin rolünün belirlenmesi ve 45. ABD Başkanı Donald J. Trump'ın X Platformu[1] (Twitter) üzerinden yayınladığı ve birincil kaynak olan paylaşımlarındaki göçmenlere yönelik söylemlerinin analiz edilmesi oluşturmaktadır. Tezin kapsamına yönelik sınırlılık zamansaldır. Trump'ın adaylığını açıkladığı 16 Haziran 2015 ve göreve başladığı 20 Ocak 2017 tarihleri arasında başkanlığı öncesi ve göreve geldiği tarihten görevinin sonlandığı 20 Ocak 2021 tarihine kadar olan başkanlık süreci olmak üzere iki ayrı zamanı kapsamaktadır. Tez, öncelikli olarak X analizine odaklansa da Trump'ın hem adaylığı hem de başkanlığı sırasındaki çeşitli mecralardaki ulusal ve uluslararası konuşmalarına da yer verilerek popülist söylemlerle göçün güvenlikleştirilmesine dair örneklendirmenin güçlenmesi amaçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle tezin analiz kısmında yalnızca X gönderilerinden faydalanılsa da seçim kampanyaları, ulusa seslenişleri ve uluslararası arenadaki konuşmalarına da örnekleri güçlendirmek adına yer verilmiştir.

[1] 23 Temmuz 2023 sonrasında Twitter'ın ismi X olarak değiştirilmiştir. Trump'ın başkanlığı sırasında Twitter olan platformdaki gönderiler "Tweet" olarak adlandırılırken, güncel olarak "X gönderisi" olarak adlandırılmaktadır. Tezde güncele uygun olarak Trump'ın tweetleri, "X gönderisi" olarak aktarılmıştır.

Bu tezin amacı ise popülizmi ve popülist söylemleri kültürel politik ekonomi yaklaşımı ile irdelemek ve ABD'deki bu popülist eğilimlerin göçü güvenlikleştirmedeki rolünü doküman ve içerik analizleriyle somutlaştırarak literatüre katkı sunmaktır. Türkçe literatürde kültürel politik ekonominin yer almaması ve uluslararası ilişkiler literatüründe ise kültürel politik ekonomi ile popülizm ilişkisinin incelenmemiş olması önemli bir boşluk yaratmaktadır. Bu tez, öncelikle, Türkçe uluslararası ilişkiler literatürüne kültürel politik ekonomi yaklaşımını kazandırmaktadır. Aynı zamanda popülizmin yükselişindeki başarının nedenlerini ve sonuçlarını, literatürde daha önce ele alınmamış olan kültürel politik ekonomi yaklaşımıyla değerlendirerek özgün bir bakış açısı sağlamaktadır. Ayrıca güvenlikleştirmede kültürel politik ekonomi yaklaşımının etkisine dikkat çekmektedir.

Tezin konusu ve amacı doğrultusunda belirlenen hipotez ise kültürün ve kültürel dönüşümün popülist eğilimleri ve popülist liderlerin söylemlerini etkilediği, bu etkileşimin ülkelerin göçü güvenlikleştirirken politik ekonomiyi farklı düzeylerde de olsa mutlaka şekillendirdiğidir. Bu hipotezi değerlendirmek amacıyla ABD'de Trump dönemi incelenmiş ve popülizm ile kültürel politik ekonomi arasında ilişkinin göçü güvenlikleştirmedeki etkisi tespit edilmiştir.

Tezin hipotezine yönelik araştırma soruları ise şu şekildedir:

- Ekonomik ve kültürel dinamiklerin popülist söylemler aracılığıyla göçün güvenlikleştirilmesine etkisi nedir ve popülist söylemler ile kültürel politik ekonomi ilişkisinin özellikleri nelerdir?
- ABD'de Trump döneminde göçmenlerin ve özellikle en yoğun nüfusa sahip olan Meksikalıların güvenlikleştirilmesine yönelik benimsenen popülist söylemler 'sıradan halk'ın iradesini ve gerçeği hangi oranda yansıtmıştır? Popülist söylemlerde hakikat ötesi siyaset tarzı mı benimsenmiştir?

Tezin araştırma sorularını cevaplamaya yönelik uygun araştırma yöntemleri ve metotlar kullanılmış ve belirlenen amaçlar doğrultusunda elde edilen bulgular ile literatüre katkı sağlanmıştır. Tezin mevcut uluslararası ilişkiler literatürüne katkıları şu şekildedir:

- Türkçe uluslararası ilişkiler literatüründe yer almayan "Kültürel Politik Ekonomi" yaklaşımının literatüre kazandırılması;
- Popülizm ve kültürel politik ekonomi ilişkisi incelenerek uluslararası ilişkiler literatürüne yeni bir bakış açısı sağlanması;
- Popülizm literatüründe yer alan bireysel durum incelemeleri ve karşılaştırmalı değerlendirmeler arasında popülist söylemler aracılığıyla göçün güvenlikleştirilmesini kültürel politik ekonomi yaklaşımıyla değerlendiren bir çalışma bulunmaması sebebiyle Trump dönemi örneğinin bu kapsamda incelenmesinin literatüre farklı bir bakış açısı kazandırması.

1.2. Kavramsal Çerçeve

Tezin kavramsal çerçevesini kültürel politik ekonomi, popülizm ve güvenlikleştirme kavramları oluşturmaktadır. Kültürel politik ekonomi kavramı, 1990'lı yıllardan itibaren uluslararası ilişkiler literatüründe yer almaya başlamıştır. Politikanın ve ekonominin birbirine bağlılıklarını göz önünde bulundurarak kültürel dönüşümün etkilerini tespit etmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Sosyal ilişkilerin ve söylemlerin kültürel dönüşüm ile inşa edildiğini ve kurumsal topluluk ağlarına yerleştirildiğini savunmakta ve söylem ve maddi seçicilik arasındaki diyalektik bir etkileşimle siyasetin nasıl yapıldığını tespit etmektedir (Jessop, 2004; Jessop ve Oosterlynck, 2008; Jessop, 2010). Bu doğrultuda tezde, kültürel politik ekonomi kavramı, Trump'ın kültürel dönüşüm ile inşa ettiği sosyal ilişkilere yansıyan stratejilerinin ve söylemlerinin yorumlanması ve nedensel ilişkinin kurulması dahilinde kullanılmıştır.

Popülizm, Aydınlanma Dönemi'nin düşünce yapısıyla ilk etkilerini göstermiş, 19. yüzyılın ikinci yarısında tarımsal alanda ABD'deki Granger Hareketi ile ilk örneğini sergilemiş (Britannica, 2021a) ve Rusya'daki Narodnik Hareketi (Britannica, 2021b) ile gerçek anlamda ortaya çıkmıştır. Günümüze kadar evrimleşerek farklı yaklaşımlar ve tanımlar ile literatürde yer bulan popülizmi Oxford Sözlüğü "sıradan insanların görüş ve isteklerini temsil ettiğini iddia eden bir siyaset türü" (Oxford Learner's Dictionary, 2021) olarak tanımlamaktadır. En çok kabul gören yaklaşımlarıyla popülizm, ideoloji, söylem biçimi, strateji ve performans olarak açıklanmaktadır. Sağ ideolojiden beslenen ve yabancı karşıtlığını benimseyen Trump'ın göçü güvenlikleştirirken kullandığı popülist söylemleri açıklamada bu dört yaklaşımdan yararlanılmıştır.

Güvenlikleştirme ise Kopenhag Okulu temsilcileri tarafından ilk defa 1995'te ortaya atılan ve daha sonrasında geliştirilen bir kavramdır. Buna göre herhangi bir kamusal sorun politika gündeminde veya gündem dışında ve güvenlik alanında yer alabilmektedir. Politika gündeminde yer alan bir sorun tehdit olarak sunulursa, acil durum önlemleri gerektirirse veya standart politik uygulamalar dışındaki eylemleri haklı hale getirirse konu güvenlikleştirilmiş olmaktadır (Buzan, Waever ve Wilde, 1998). Tezde, güvenlikleştirme, Trump'ın kültürel politik ekonomi yaklaşımı aracılığıyla göçmenler üzerinden şekillendirdiği popülist söylemler bağlamında ele alınmıştır.

Didier Bigo, göçün güvenlikleştirilmesini, var olan huzursuzluğu ön plana çıkarmak ya da henüz huzursuzluk mevcut değilse onu teşvik etmek için, koruma ve güvenlik sağlayıcı olan aktörlerin rollerini teyit etmek ve bazı başarısızlıklarını maskelemek gibi çıkarları için çeşitli kurumlar aracılığıyla kullandıkları bir siyasi teknoloji olarak ifade etmiştir. Göç, ulusal ve devlet kategorileri yoluyla halkın homojenliği için bir tehlike olarak anlaşılmaktadır. Çünkü devlet, egemenliği, hukuku ve düzeni kabul ettiği andan itibaren mümkün olan tek siyasal düzeni haklı kılar ve tek bir kurum barış ve homojenliğin ön şartıdır (2002: 65-67). Buna göre göçün güvenlikleştirmesinde devlet, sınırlar, demokrasi ve

vatandaşlık ile ilgili tehditler ve çeşitli şüpheler göçmenlerle bütünleştirmektedir. Nitekim ABD'de işsizlik, terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı, organize suçlar gibi birçok yapısal sorun 'öteki' olarak nitelendirilen göçmenlerle ilişkilendirilmektedir.

1.2.1. Kültürel Politik Ekonomi ve Yaklaşımları

Kültür, hem farklı sosyal gruplar ve sınıflar arasında, verili tarihsel koşullar ve ilişkiler temelinde ortaya çıkan, varoluş koşullarını ele aldıkları ve bunlara yanıt verdikleri anlamları ve değerleri; hem de bu 'anlayışların' ifade edildiği ve somutlaştığı yaşanmış gelenekleri ve pratikleri içeren bir kavramdır (Bottomley, 2009: 11). Dolayısıyla kültür kavramı tarih, ekonomi, politika, toplumsal olaylar gibi pek çok etkenle doğrudan ilişkilidir. Günümüzde ekonomi ve politika arasındaki sınırın daha da görünmez olduğu bir düzen hakimdir. Ekonomik determinizm ve politik özgürlüğün birbirinden ayrı düşünülemeyeceği gerçeği modernitenin paradoksal doğasını oluşturmaktadır. Postmodern çağda, niceliğe dayalı ekonomi ve niteliksel özelliklere dayalı politikanın bir arada yer alması ve hatta ekonominin politikleştirilmesi gerçekleşmektedir. Kültürden etkilenen bu gerçeklik, Kültürel Politik Ekonomi kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Politik açıdan değerlendirildiğinde kültür, bireylerin inanç sistemlerini, toplumsal değer yargılarını, gelenek ve görenek gibi o topluma ait temel özelliklerini, politika yapma usullerini, siyasal iletişim yöntemini, hedef kitlenin davranış ve tepkilerini içeren bir bütündür. Kültür ve politika ilişkisi, toplumlara ve kültürlere göre değişiklik gösteren, dönemin şartlarına göre şekillenebilen dinamik bir olgu olan siyasal iletişim kavramını oluşturur. Siyasal iletişim, söylemlerin belirleyicisidir. Diğer bir ifadeyle söylemler ve içerikleri, içinde yaşanılan toplumun kültürel kodları barındırır. Kültürün söylemlerle ve siyasal iletişimle açıklanmasına ek olarak hegemonya kavramı ile açıklanması da oldukça önemlidir. Bir siyasal strateji olarak düşünülebilecek kültürel hegemonya, azınlık kültürler üzerinde hakimiyet kurmak ve özellikle tahakküm politikaları için uygun bir araçtır. Buna yabancı kültürel kimliğin asimilasyonu ve dönüştürülmesi veya etkili ve güçlü bir kült kültürün yaratılması örnek olarak verilebilir. Asimilasyon ve güçlü bir kültür ise üstün veya baskın bir kültürün varlığıyla mümkündür. Hegemonik bir rol üstlenen bir kültürün baskın konumu koşullu siyaseti, nefret söylemi ve tehditleri, iktidar konumunun kötüye kullanılması, kimliğin ve etnik yapının zedelenmesi gibi durumları da beraberinde getirebilir (Genel, 2019).

Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde ise kültür tüketim alışkanlıklarını etkileyen çok önemli bir faktördür. Kültürel normlar, bir toplumun girişimcilik eğilimlerini ve inovasyona açıklığını etkiler. Yenilikçi bir kültür, ekonomik büyüme için önemli bir itici güç potansiyelidir. Sosyal sermayenin sağladığı güven, iş birliği ve kültürel uyum verimliliği artırarak ekonomik kalkınmaya katkı sağlar. Ayrıca daha küresel bir yaklaşım ile değerlendirildiğinde, günümüzde çok önemli bir yere konumlanan

ve kamu diplomasisi alanı olan kültürel ürünlerin (film, müzik, moda vb.) ihracatı ekonomik fayda yaratır. Ekonomik faaliyetlerde bulunan çok uluslu şirketler aracılığıyla kültür yayılımı ve farklı kültürlere uyum sağlama süreci üretim ve ticarette kültür etkisini göstermektedir. Bu süreç elbette politikayı da içermektedir.

Dünya tarihi boyunca sürekli hareket halinde olan insanlara dair 'saf' bir kültürün varlığından söz etmek mümkün değildir. Levi-Strauss, algılanan ırksal farklılıkların, bir grubu diğerinden ayırmaya hizmet eden kültürel uygulamaların sonuçları olduğunu ileri sürmüştür. Bu kültürel uygulamaları, onları biçimlendiren, sınırlayan ve dönüştüren siyasi ve ekonomik süreçlerden ayırmak mümkün değildir (Bottomley, 2009). Bu doğrultuda külterel politik ekonomi kavramı önem kazanmaktadır. Kültür hem ekonomi ile hem de politika ile ilişkili bir kavramdır. Kültürel Politik Ekonomi, sosyal bilimlerdeki kültürel dönüşümün bir parçası olarak ortaya çıkan ve kültür, siyaset ve ekonomi arasındaki karmaşık ilişkiyi anlamaya çalışan disiplinler arası bir yaklaşımdır. Kültürel ve ekonomik pratiklerin birbiriyle nasıl ilişkili olduğunu ve sosyal ve siyasi yapıları nasıl şekillendirdiğini inceler. Ekonomik sistemlerin ve bunların bileşenlerinin nasıl belirli insani, teknik ve doğal ilişkilerin ürünü olduğuna odaklanır. Kültürel Politik Ekonomi, analizlerinde, sosyoloji, antropoloji, siyaset bilimi, ekonomi ve kültürel çalışmalardan bir dizi teori ve yöntemden yararlanır. Ayrıca kimlik, toplumsal cinsiyet, söylem ve benzeri kültürel ya da yaşam dünyası değişkenlerine yönelik yönelim tanımlamalarına sıkça rastlanmaktadır (Biebuyck ve Meltzer, 2017). Özetle, kültürel faktörler ekonomik süreçleri ve siyasi güç ilişkilerini anlamanın önemli bir parçasıdır.

Kültürel politik ekonomi yaklaşımında ön planda yer alan kültürel dönüşüm kavramı ise Ray ve Sayer (1999)'e göre 20. yüzyıl sonunda sosyal bilimlerde kültüre olan ilginin artması ve ekonomiden uzaklaşması ile ortaya çıkmıştır. Kültürel dönüşüm özellikle radikal sosyal bilimlerde ve tarih çalışmalarında söylemin önem kazandığı bir dönüşümü ifade eder. Sum (2018) ise bu kavramı, sosyal ilişkilerin oluşturulmasında ve günlük yaşamdaki değişikliklere aracılık edilmesinde göstergebilim, söylem ve söylemsel pratiklerin rolüne odaklanan farklı yaklaşımlar için bir şemsiye terim olarak tanımlar. Söylemsel ve düşünsel gücün analizleri 'kültürel dönüşümün' önemli parçalarıdır. Bu dönüşümün söylemsel kurumsalcılık, post-Marksizm gibi farklı farklı alanlarda pek çok versiyonu bulunmaktadır. Bunlar çoğunlukla toplumsal istikrar ve/veya değişimin söylemsel/yapısalcı anlarına odaklanma ve bunların yapısal yönlerini ihmal etme ya da bunları geçici olarak tanıtma eğilimindedir. Ray ve Sayer (1999), kültürel dönüşümün hem kültürü, söylemi ve öznelliği daha ciddiye almada hem de kültürü yalnızca maddi durumun bir yansıması olarak gören indirgemeci yaklaşımlardan kurtulmada olumlu etkileri olduğunu savunur. Kültür, ırk ve toplumsal cinsiyete ilişkin materyalist analizlerin, bunların söylemsel içeriğini kendi başına ele almakta ve maddi koşullardan göreceli özerkliğini kabul etmekte zorluk çektiğini ifade eder. Post-kolonyal literatür, kültürel emperyalizmin söylem ve

Commented [CT1]: Atıf yok

kimliklerin toplumsal inşası üzerindeki yaygın etkilerini aydınlatmak için ekonomik emperyalizmin ötesine bakmıştır. Irk ve toplumsal cinsiyete materyalist yaklaşımların, bunların ekonomik etkilerini ve sonuçlarını açıklayabildiği ancak kaynaklarını açıklayamadığı, kültürel ve psikolojik süreçlerde yattığı sürece kültürel dönüşümün bunları incelemeye açtığını belirtmiştir.

Kültürel politik ekonomi, bu kavramın en önemli temsilcilerinden biri olan Bob Jessop (2004; 2010)'a göre, politika ve ekonominin birbirine bağlılıklarını ihmal etmeden kültürel dönüşümü benimseyen ve kurumların ve sosyal düzenin keşfedilmesine yönelik işaretlerin gösterme sürecinin rolünü keşfeden bir yaklaşımdır ve tüm sosyal ilişkilerin semiyotik doğasını vurgulamaktadır. Dannestam (2008), Sum (2013; 2015), Hauf (2015) ve Sum ve Jessop (2017)'a göre, sosyal ilişkilerin göstergebilim/dilbilim ve yapısal (maddi) boyutlarını birbirinden ayıran ve aralarındaki etkileşimi hem söylemlerin yorumlanması hem de nedensel mekanizmaların açıklanması bağlamında ifade eden bir yaklaşımdır. Staricco (2016) ise, Sum ve Jessop'un kültürel politik ekonomiyi, eleştirel politik ekonomi ve kültürel dönüşüm ilişkisini derinleştirmeyi amaçlayan bir proje olarak sunduğunu ifade etmektedir. Ayhan (2017), bahsi geçen kültürel dönüşümün ekonomiye ve toplumsal yapıya etkisine dikkat çekmekte ve bu dönüşümün, neoliberal baskın hükümetlerin rasyonellikleri doğrultusunda, politik ekonomiye etki ettiğini belirtmektedir.

Jessop (2010) ve Sum (2013), kültürel politik ekonomiyi, toplumsal ilişkilerin yeniden oluşturulmasında bireysel ve kurumsal aktörlerin söylemsel rolüne işaret eden bir araç olarak görmektedir. Jessop (2004, 2010), Jessop ve Oosterlynck (2008), Makarovič ve ark. (2014), Hauf (2015) ve Staricco (2016) ise, stratejik söylemlerin değişimine, seçilmesine ve saklanmasına yönelik analitik ve pratik çözümler üreten bir araç olarak görmektedir. Dolayısıyla kavramın temsilcileri, göstergebilimin ve dilbilimin önemini vurgulamaktadır. Jessop ve Oosterlynk (2008), kültürel politik ekonominin politik toplumu ve sosyal toplumu bir bütün olarak gördüğünü ve devleti sosyal bir ilişki ağı içerisinde incelediğini belirtmektedir. Jessop (2010), Sum (2015), Staricco (2016) ve Sum ve Jessop (2017) bu ilişkilerin bazı seçicilik yöntemleri ile araştırılabileceğini ifade etmekte ve bunları yapısal, söylemsel, teknolojik ve gündemsel olarak sıralayarak açıklamaktadır. Jessop ve Oosterlynk (2008)'e göre bu yaklaşım, temellerini Foucault, Marks, Gramsci ve Poulantzas'tan alan makro-teorik bir çerçeve sunmaktadır. Belfrage ve Hauf (2015)'a göre ise söylemsel düzenlerin ve sosyal hayallerin önemini açıklamak için Gramsci ve post-yapısalcı teorilerin çalışmalarını benimsemektedir.

Jessop (2004) ve Jessop ve Oosterlynck (2008), kültürel politik ekonominin, teknik ve ekonomik konuları sosyal olarak inşa edilmiş; tarihsel olarak spesifik, daha geniş sosyal ilişkiler ve kurumsal topluluk ağlarına yerleştirilmiş, somutlaştırılmış yeniden üretimleri için sosyal onarım çalışmalarına ihtiyaç duyan bir yaklaşım olarak gördüğünü ifade etmektedir. Bu bağlamda Dannestam (2008), Belfrage ve Hauf (2015), Staricco (2016)'ya göre söylemsel seçici hayallerin detaylandırılması

önem kazanmakta kültürel politik ekonominin anahtar kelimesi "ekonomik hayaller" olarak belirlenmektedir.

Jessop (2004), Dannestam (2008), Jessop ve Oosterlynck (2008), Makarovič ve ark. (2014), Staricco (2016) kültürel politik ekonomiyi üç özellik etrafında açıklamaktadır. Bunlardan ilki hem tarihin hem de kurumların politik ve ekonomik dinamiklerde önemli olduğunu vurgulaması ve tarih ötesi analizlere karşı olmasıdır. İkincisi, evrimsel ve kurumsal politik ekonomideki birçok akımın aksine, kültürel dönüşümü, anlamlar ve uygulamalar arasındaki karmaşık ilişkileri vurgulayarak ciddiye almaktadır. Son olarak, göstergebilimin evrimine ve bunun kapitalist oluşumların yapısı ve dinamiği üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Jessop (2010) ve Jessop ve Sum (2010) ise bu özelliklere katılmakla birlikte bazı katkılarda bulunmuştur. Onlara göre, kültürel politik ekonomi, evrim mekanizmalarının toplumsal yapıyı nasıl şekillendirdiğine ve bunların hegemonya üretimi üzerindeki etkilerine vurgu yapmaktadır. Teknolojilerin hegemonyayı sağlamlaştırma ve itiraz etme konusundaki rolünü önemsemektedir.

Temel olarak kültür, siyaset ve ekonomi arasındaki karmaşık ilişkilerin ve bunların yaşamlarımızı ve toplumları şekillendirme biçimlerinin daha kapsamlı ve eleştirel bir şekilde anlaşılması hususunda yol gösterici olan kültürel politik ekonomi yaklaşımının özelliklerini şu şekilde derlemek mümkündür:

- Ekonomik ve kültürel alanlardaki politik uygulamaların belli sosyal, siyasi ve ekonomik bağlamlar çerçevesinde şekillendiğini kabul eder. Dolayısıyla ekonomik ve kültürel uygulamaların zaman içinde nasıl şekillendiğini ve dönüştüğünü anlamlandırmak için tarihsel analiz önemlidir.
- Geleneksel politik ekonomi yaklaşımında olduğu gibi kültür, politika ve ekonomiyi karşılıklı etkileşim halinde ve birbirine bağımlı olarak görür. Kültürel pratiklerin, politik yapıların ve ekonomik süreçlerin iç içe geçtiği ve birbirleriyle etkileşime girdiği yolları analiz etme ihtiyacını vurgular.
- Güç ilişkilerinin kültürel ve ekonomik uygulamalar aracılığıyla nasıl inşa edildiğini, tartışıldığını ve dönüştürüldüğünü analiz etmenin önemini vurgular. Bu doğrultuda, güç ilişkilerinin ekonominin ve toplumun organizasyonunda ve işleyişinde merkezi bir öneme sahip olduğunu kabul eder.
- Ekonomik ve kültürel uygulamaların şekillenmesinde bireylerin ve grupların bu egemen kültürel ve ekonomik yapılarla nasıl ilişki kurduklarını ve alternatif uygulama biçimlerini nasıl oluşturduklarını analiz etmenin önemini vurgular.
- Ekonomik ve kültürel uygulamaları şekillendirmede toplumsal cinsiyet, ırk ve sınıf gibi sosyal kategorilerin kesişimlerini ve etkileşimlerine önem verir.

Özetle, kültürel politik ekonomi yaklaşımında ekonomik süreçlerin sosyal ve kültürel boyutlarına odaklanmak ve ekonomik süreçlerin kültürel normlar, değerler ve uygulamalar tarafından nasıl şekillendirildiğini ve ekonomik süreçlerin de kültür ve toplumu nasıl şekillendirdiğini anlamak oldukça önemlidir. Aynı şekilde kültür ve politikanın etkisinin var olduğu sınıf, cinsiyet, ırk ve etnik köken gibi güç ilişkilerinde ekonomik süreçleri ve sonuçları irdelemek gereklidir. Kültürel birikimi içerdiği için ekonomik süreçleri ve sonuçları şekillendirmede tarihsel bağlam ve hem yerel hem de küresel ekonomik süreçler arasındaki bağlantıların analizi önemlidir. Bu perspektiften değerlendirildiğinde kültürel politik ekonominin eleştirel bir bakış açısı sağladığını söylemek mümkündür. Geleneksel kültürel politik ekonomi yaklaşımında olduğu gibi kültürel politik ekonomi de disiplinler arası bir yaklaşım sunarak, ekonomik süreçleri ve bunların sosyal ve kültürel bağlamlarını analiz etmek için antropoloji, sosyoloji, siyaset bilimi, ekonomi ve kültürel çalışmalar da dahil olmak üzere çok çeşitli disiplinlerden yararlanır.

1.2.2. Popülizm

2017 yılında Cambridge Sözlüğü tarafından yılın kelimesi seçilen (University of Cambridge, 2017) popülizm, 21. yüzyılın uluslararası düzenini şekillendiren en önemli kavramlardan biri haline gelmiştir. Popülizmi, Cambridge Sözlüğü "sıradan insanlara istediklerini vererek onların desteğini almayı amaçlayan siyasi fikir ve faaliyetler" (Cambridge Dictionary, 2021) olarak tanımlarken, Oxford Sözlüğü "sıradan insanların görüş ve isteklerini temsil ettiğini iddia eden bir siyaset türü" (Oxford Learner's Dictionary, 2021) olarak tanımlamaktadır. Türk Dil Kurumu ise "politik durumu dramatize ederek halkın ilgisini uyandırmak amacıyla yapılan politika" olarak tanımlamaktadır. Türkçeye Fransızca "populisme" kelimesinden geçen popülizm (Türk Dil Kurumu, 2021), Fransızcada da "sistemin ve onun temsilcilerinin eleştirisine dayalı olarak halk sınıflarına yönelik siyasal söylem" (Le Robert, 2021) olarak tanımlanmaktadır.

Sözlük anlamı itibariyle "popülizm", popülist hareketlerin ortaya çıktığı tarihsel perspektife de atıf yapmaktadır. Örneğin Larousse, popülizmi "1870'lerde Rusya'da gelişen ve sosyalizme giden belirli bir yolu savunan ideoloji ve siyasi hareket" şeklinde açıklayarak (Larousse, 2021) popülizmin ilk gerçek örneği olan Narodnik Hareketi'ni temel almıştır. Bu tanımlamalar ve açıklamalar doğrultusunda popülizmin en önemli öğesinin "halk" olduğu ortaya çıkmaktadır. Popülizm kavramı, halkın siyasetteki beklentilerinin ve görmek/duymak istediklerinin onlara siyasal erk tarafından sunulmasını ifade etmektedir.

Popülizmin en önemli öğesinin halk olduğunu destekleyen etimolojik bir kanıt, kelimenin Latince "halk/insanlar" anlamına gelen "populous" kelimesinden türemiş olmasıdır. Populous, İngilizceye "people" olarak geçmiş ve halka yönelik ideolojiler "people-ism" yani "populism" olarak

literatürde yer bulmuştur. Aydınlanma düşünürleri ile ön plana çıkan birey ve halk, bu dönemden itibaren vazgeçilmez olmuş ve halka yönelik ideolojiler önem kazanmıştır. Halkçı hareketler Aydınlanma Dönemi'nde kendisini gösterse de kavramsal olarak popülizm ilk kez 1892'de Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin solcu ve tarıma dayalı bir siyaset benimseyen Popülist (Halkçı) Parti'nin siyasi öğretilerini ve ilkelerini tanımlamak için kullanılmıştır (Online Etymology Dictionary, 2021). Daha sonrasında Rusya'daki Narodnik Hareketi ile ilk gerçek örneğini göstermiştir. Popülizm kavramı zaman içerisinde evrimleşmiş ve farklı davranışlar ile farklı bağlamlarda tanımlanmıştır. Örneğin;

- 19. yüzyılın sonlarında gerçek halk olarak görülen çiftçilerin/köylülerin yozlaşmış seçkinler olarak adlandırılan yerleşik düzene karşı verdiği mücadeleyi tanımlayan ve ABD ve Rusya'da görülen tarımsal/kırsal "ilk kuşak popülizm" (Sözen, 2017: 8).

- 20. yüzyılın ortalarında Latin Amerika'da özellikle Brezilya ve Arjantin'de halkı, işçi sınıfı ve alt sınıflar üzerinden ve yozlaşmış seçkini emperyalist bağlantıları olan oligark ve entelektüeller üzerinden tanımlayan, seçkin karşıtlığını ve sermaye karşıtlığını benimseyen sosyo-ekonomik "ikinci kuşak popülizm".

- 20. yüzyılın sonlarında ve özellikle 21. yüzyılda yükselişe geçen ve halk-yozlaşmış seçkinler ayrımına dayanan ve ideolojik olarak farklılık gösteren "üçüncü kuşak popülizm". İdeolojik olarak sağ popülizm etnik milliyetçilik ve yabancı karşıtlığı ile özdeşleşmiş durumdadır. Sol popülizm ise neoliberalizm ve liberal demokrasi karşıtlığını ifade etmektedir (Sözen, 2017: 8-9). Sağ ya da sol ideolojiden olması fark etmeksizin popülizm, küresel siyaseti tüm düzeylerde etkiler hale gelmiştir.

Popülizmi anlamlandırmaya yönelik literatürde dört yaklaşım bulunmaktadır. İlki "ideoloji olarak popülizm"dir. Bu yaklaşım, Mudde (2004)'nin ifade ettiği gibi, toplumun iki homojen ve karşıt gruba, "saf insanlar" ve "yozlaşmış seçkinler" olarak ayrılması üzerine kurulmuştur. Bu ayrımı gerçekleştiren popülist söylemin ahlaki boyutu, insanların iradesini iyi, seçkinleri kötü olarak tanımlama eğilimini yansıtır (2004: 543; 2016: 26). Popülizme dair ikinci yaklaşım "söylem olarak popülizm"dir. Halk ve seçkinler arasındaki ayrımın popülizm dahilinde siyasal aktörler tarafından nasıl inşa edildiğine odaklanır. Bu bağlamda, de la Torre (2010: 4)'a göre popülizm "siyaseti halkla oligarşi arasındaki ahlaki ve etik mücadele olarak yapılandıran" bir olgudur. Popülizmi anlamlandırmada kullanılan üçüncü yaklaşım "strateji olarak popülizm"dir. Bu yaklaşıma göre popülizm, kişisel ve karizmatik liderlerin doğrudan/aracısız bir hitap kullanarak ve müşteri ilişkileri geliştirerek halk-seçkinler zıtlığı üzerinden hükümet gücünü aradığı veya uyguladığı bir stratejiyi ifade etmektedir (Gidron ve Bonikowski, 2013: 5-11). Son olarak, "performans olarak popülizm" yaklaşımı, popülizmi incelerken kişisel ve karizmatik liderlerin etkileşimine ve kurulan siyasal iletişim süreçlerine yoğunlaşmaktadır. Kişisel ve doğrudan bir tarza sahip liderlerin belirleyiciliği altında kamusal mecralarda belli duyguların, konuşma, giyinme ve

davranış biçimlerinin ve zevklerin ifade edilişi üzerinden açıklamalar bu yaklaşımı şekillendirmektedir (Moffit ve Tormey, 2013).

Günümüzde popülizm kavramının etimolojik kökenindeki "halkçılık"tan daha fazlasını ifade etmesinin sebebi popülizmin teorileşememesi ve farklı yaklaşımlar aracılığıyla coğrafyaya, dönemin ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel koşullarına bağlı olarak '*zeitgeist*'in yani zamanın ruhunun etkisi altında kalarak sürekli dönüşmesidir (Kıvrak Köroğlu, 2020: 74-75). Bu kapsamda neo-popülizm kavramına da değinmek gerekir. Neo-popülizmin literatürde net bir tanımı olmamakla birlikte bazı çevrelerce gelişmiş ülkelerde liberal demokratik retoriğe ve milliyetçiliğe başvurulmasına dayanan bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Bazı çevreler ise bu terimi, esas olarak Latin Amerika ülkelerinde geçerli olan ve klasik olarak karşıt sol ve sağ tutumları radikal bir şekilde birleştirmesi ve dijital medyayı bir yayılma aracı olarak kullanması bakımından 21. yüzyıl popülizminden farklı olan kültürel ve politik bir hareket olarak tanımlamaktadır. Soğuk Savaş sonrası dönemde öne çıkan siyasi akımlardan biri olduğu kabul edilmekte ve küreselleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Retorik, milliyetçilik ve sosyoekonomik yapıdan etkilenmesi, neo-popülizm görünümünün her devletin özelliğine göre farklı bir şekil almasına sebep olmaktadır. Yine de genelleştirmek gerekirse, günümüzde sağcı popülist partilerin yükselişi ve hatta Brexit ya da Trumpizm gibi süreçlerin neo-popülizmle ilişkilendirilmektedir. Neo-popülizm, her ne kadar mizacında olumsuz bir ivme, özellikle de dışlayıcı bir milliyetçilik barındırsa da halkın mevcut koşullarda reform yapma arzusunun bir yansıması ve otoriter bir eğilim olarak da görülmektedir. İç güvenlik ve iç ekonomik refaha ilişkin muhafazakar söylemler, ülke dışından gelen ve gerçek tehditler nedeniyle endişe duyan halk tarafından karşılık bulmaktadır. Teknolojik iletişim ağları ise bu sürecin yayılmasında önemli bir rol oynamaktadır (European Center for Populism Studies, 2024).

21. yüzyılda, son dalga küreselleşme ile ulus ötesi etkileri artmış olan ekonomik sorunlar, demokrasinin ve demokratik sistemlerin işlerliğine yönelik artan şüpheler ve otoriterleşme gibi politik sorunlar ve uluslararası göç gibi sosyokültürel sorunlar popülizmin görünürlüğünü artırmıştır. Popülizm, halk için, halkın istekleri ve beklentileri doğrultusunda uygulandığı iddia edilen politikaların tanımlanması için kullanılan bir araçtır. Bunu seçkin karşıtı söylemleri benimseme ve statükoya meydan okuma aracılığıyla gerçekleştiren liderler siyaseti dost-düşman ayrımı ile inşa etmektedirler. Popülist liderlerin gücü insanları tehlikeli bir düşmandan koruma vaadinden doğmaktadır (Weyland, 2001: 11). Örneğin sağ popülistlerin yabancı karşıtlığına dayanan söylemleri, göçmenleri "tehlikeli bir düşman" olarak güvenlik problemi şeklinde inşa etmelerini sağlayan bir araçtır.

Popülizm genellikle iç politikayla ilişkilendirilse de özellikle saldırgan, şovenist veya yabancı düşmanı bir milliyetçilik biçimini güçlendirdiğinde dış ilişkiler için de sonuçları olabilir. ABD'nin hegemonik rolü nedeniyle, ülkenin iç siyaseti dış politikalarıyla yakından iç içedir. Tarihin çeşitli

noktalarında, popülist fikirler, savaşlar arası dönemdeki 'Önce Amerika' hareketinde olduğu gibi, uluslararası ilişkilerdeki ABD eylemleri için büyük sonuçlar doğurmuştur. Aktif olarak dahil olunmadığında bile, popülist dürtü ABD siyasi kültüründe gizlidir (Biegon, 2019). Bu kapsamda ABD'de popülizm kültürünün incelenmesi göçün güvenlikleştirilmesi veya benzer bir konuda yapılacak analizlerde oldukça önemlidir.

1.3. Teorik Çerçeve

Tezde, popülizm kavramını açıklamak için kültürel politik ekonomi yaklaşımı ile bir çerçeve çizilmiş ve Trump'ın popülist söylemlerinin X gönderileri aracılığıyla kültürel dönüşüme katkısı ile siyasal, ekonomik ve sosyal ilişkileri nasıl yeniden inşa ettiği ve böylece göçü bir güvenlikleştirme konusu olarak topluma nasıl benimsettiği incelenmiştir. Bu doğrultuda inşacı teori, tezin teorik çerçevesini oluşturmuştur.

İnşacı teorinin güvenliğe yönelik geliştirdiği yaklaşımlar güvenlikleştirmenin incelenmesinde farklı bakış açıları geliştirmeyi sağlamaktadır. Değişen kültürlerin, politikaların ve ekonomilerin güvenliği nasıl şekillendirdiği, inşa edilen ortak kimlik anlayışının geliştirdiği güvenlik kavramı, güvenlikleştirmede ayrıntılı olarak ele alınmış olan genişleyen ve derinleşen güvenlik kavramı gibi hususları inşacı teoriyle açıklamak mümkündür.

İnşacılığın sosyal ve siyasal eylemler üzerinde etkili olduğunu savunduğu fikir, inanç ve değerler, popülist eğilimlerin oluşmasında büyük bir rol oynamaktadır. Yine inşacılığın benimsediği kimlik-çıkar-eylem ilişkisi, Trump gibi popülist liderlerin çıkar elde etmek için kimlikler üzerinden oluşturdukları siyasal iletişimi açıklayabilmektedir. Ayrıca normların ve fikirlerin kimlikleri ve çıkarları şekillendirmesi ve bunun tahayyül, iletişim ve baskıyla eyleme dönmesi, popülist liderlerin stratejilerinin belirlenmesinde etkilidir (Reus-Smit, 2014: 294-296).

Liderlerin halk iradesi ve egemenlik söylemleri üzerinden elde etmeyi amaçladıkları çıkarlarının değişen normlarla –ve hatta kültürel dönüşüm ile- yeniden tanımlanması, özellikle kişisel ve doğrudan liderlik tarzlarının yapı içerisinde bir sosyalleşmeyi sağlaması ve toplumda kimlik inşası sürecini genişletmeleri inşacı teorinin özelliklerini yansıtmaktadır. Trump'ın seçim kampanyasında kullandığı "America First (Önce Amerika)" ve "Make America Great Again (Amerika'yı Yeniden Büyük Yap)" sloganları ile çıktığı liderlik sürecinde kimlikler üzerinden popülizm aracılığıyla inşa ettiği güvenlikleştirme bu kapsamda değerlendirilebilmektedir.

1.4. Yöntem

Tezin amaçlarına ve hipotezine uygun olarak belirlenen araştırma sorularına yanıt aranırken nitel araştırma yöntemleri kullanılmış ve farklı aşamalarda farklı analizlerden yararlanılmıştır.

Akademik çalışmalarda sonuç durumundaki değişkenler bağımlı değişken, sebep durumundaki değişkenler ise bağımsız değişken olarak adlandırılmaktadır. Böylece sebep-sonuç ilişkisi kurmak mümkün olmaktadır (Kalaycıoğlu, 2013: 9). Bu doğrultuda, kültürel politik ekonomi yaklaşımının tanımladığı kültürel dönüşüm ile şekillenen ve söylem olarak kabul edilen Trump'ın X gönderileri tezin bağımsız değişkenini oluşturmaktadır. Bağımlı değişken ise ülkedeki göçmenlerin popülist söylemlerle bir güvenlik tehdidi olarak görülmesi ve bu çerçevede göçün güvenlikleştirilmesidir.

Tezde, ilk olarak, popülizm ve kültürel politik ekonomi ilişkisi geniş bir literatür taramasından elde edilen ikincil veri kaynakları doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Doküman analizi, nitel araştırmalarda belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir. İlgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Kıral, 2020: 173). Bu doğrultuda kültürel politik ekonomi, popülizm ve göçün güvenlikleştirilmesi hakkındaki kaynaklar analiz edilecektir. Aralarındaki ilişki tespit edilerek, kavramsal ve kuramsal bir çerçeve çizilmiştir.

Daha sonra, Trump'ın seçim kampanyaları da dahil olmak üzere başkanlık sürecinde yayınlanan ve dolayısıyla adaylığını ilan ettiği 16 Haziran 2015 ve başkanlığının son bulduğu 2020 seçimlerinin gerçekleştiği 3 Kasım 2020 tarihleri arasındaki X gönderileri arasından yeniden göndermeler ve ekibinin attıkları ayıklanarak, yalnızca kendisinin paylaşmış olduğu gönderiler seçilerek birincil veri kaynağı olarak https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ açık erişimli arşiv üzerinden toplanmıştır. Toplanan veriler MAXQDA 2020 programı aracılığıyla kodlanarak nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi, araştırma probleminin ve sorularının belirlendiği, verilerin toplandığı ve kodlandığı ve verilerin analiz edildiği adımları içeren ve araştırmacıların belirli bir konu veya sorun hakkında bilgiler elde etmelerine ve bu bilgilerden anlamlı sonuçlar çıkarmalarına olanak tanıyan bir araştırma yöntemidir. Kitle iletişim araçlarındaki içeriğe yönelik olarak ortaya çıkmış olan bu teknik, metin veya söylem içeriğinde yer alan temel bileşenleri saptama, sınıflandırma ve yorumlama amacı ile kullanılan sistemli, metodolojik ve nesnel bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. Bir metnin ya da görselin içerisinde sistemli bir biçimde belirlenen kategorilerin ve/veya kodların mevcudiyetini analiz etmeye yaramaktadır. Temelinde söylemlerin kategorileştirilmesi ve hangi sıklıkta kullanıldıklarının araştırılması yatar. Böylece mevcut verilerin saptanmasına, özetlenmesine, standardize edilmesine, diğer verilerle karşılaştırılabilmesine ve yorumlanabilmesine imkân sağlanır (Alanka, 2024).

Tezde yasa dışı göçmen *(illegal immigrant* ve *illegal migrant)*, yasa dışı göç *(illegal immigration)*, yabancı *(alien)* ve güvenlik *(security)* kelimeleri göçün güvenlikleştirilmesinin tespiti amacıyla seçilmiştir. Bu kelimelerin geçtiği X gönderileri analiz için belirlenen kategorilere göre yıllar bazında sınıflandırılmıştır. Tezde analiz için belirlenen üst kategorilerden biri ulusal güvenliktir ve alt kategorisi olarak sınır güvenliği ve suç kavramları belirlenmiştir. Bir diğer üst kategori ise insani güvenliktir. İnsani güvenliğin alt kategorileri Birleşmiş Milletler'in insani güvenlik tanımına uygun olarak ekonomik, gıda, sağlık, çevresel, bireysel, toplumsal ve siyasal güvenlik olarak belirlenmiştir. Bu kategori ve alt kategoriler tezin yazarı ve danışmanı tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. İki araştırmacının görüş birliği ve farklılıkları tespit edilmiştir. Böylece Miles ve Huberman (1994)'ın "Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) = Güvenilirlik" formülü kullanılarak güvenilirlik oranı belirlenmiş ve sonuç 0,93 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç sayesinde araştırmanın güvenilirliğinin sağlandığını söylemek mümkündür. Analiz son bölümde, Trump'ın başkanlığı öncesi ve başkanlığı süreci olmak üzere ayrı dönemler halinde irdelenmiş ve venn şemaları aracılığıyla görselleştirilmiştir.

2. POPÜLİZM VE KÜLTÜREL POLİTİK EKONOMİ İLİŞKİSİ

2.1. Tarihsel Perspektifte Popülist Davranışlara Bakış: Popülizmin Evrimi

Popülizm kavramının etimolojik kökenine ek olarak, tarihsel perspektifte popülist hareketlerin ve geçirdiği evrimin incelenmesi hem günümüz popülizmini anlamlandırmak hem de uluslararası ilişkiler literatüründeki teorik yaklaşımların pratikteki karşılıklarını kavramak açısından önemlidir. Günümüz popülizmine ulaşan süreçte, popülizm için en önemli öge olan halkın ve halkı oluşturan bireylerin yaşamını yeni bir anlayışla yeniden inşa etme çabasında etkili olan Aydınlanma Dönemi başlangıcı oluşturmaktadır. Bu dönemde Orta Çağ'ın bireyi merkeze koyan hümanist yaklaşım mirasının üzerine yerleşen ve insanı, toplumu ve halkı önceleyen bir anlayış benimsenmiştir. Hareketin öncülerinden John Locke'a göre hukuk ve siyasi iktidar halkın rızası ile mümkündür. Aydınlanma ise eşit yaratılan insanların toplumsal uzlaşma ile kurdukları düzenle gerçek anlamını bulmaktadır. Jean-Jacques Rousseau'ya göre ise bireyin özgür ve eşit yaşayabilmesi için düzen içinde yaşamayı kabul edenlerin ortaklaşa oluşturacakları bir toplum sözleşmesine ihtiyaç vardır. Toplum sözleşmesiyle halk nasıl yönetilmek istediğine dair 'genel irade' oluşturmaktadır (Çüçen, 2006). Dolayısıyla Aydınlanma düşünürlerinden olan Locke ve Rousseau'nun fikirlerinde sıradan ve eşit bireylerden oluşan halkın ön plana çıktığı görülmektedir. Halkın siyasetteki beklentilerinin ve rıza gösterdiklerinin onlara siyasal erk tarafından sunulmasını öngören bu yaklaşımlar, popülizmin etimolojik kökenindeki "halkçılık" ile uyuşmaktadır.

Aydınlanma Dönemi'nin en önemli gelişmelerinden biri olan Fransız İhtilali de popülizm yaklaşımı ile uyumlu bir örnek süreç sergilemiştir. Fransa'da ihtilalin gerçekleşmesini sağlayan dinamiklerin yanı sıra yıllar sonra toplanan Zümreler Genel Meclisi (*Fransızca: Etats Generaux/İngilizce: Estates-General*) seçimlerinde halkın oluşturduğu Üçüncü Zümre için 600, soylular için 300 ve din adamları için 300 temsilci seçilmiştir. Bunun üzerine çoğunluğu sağlayan halkın temsilcileri Ulusal Meclisi ilan etmiştir. Ulusal Meclis'in yeni anayasa talebi, iktidar ile mücadeleye sebep olurken bu süreçte çıkan ayaklanmalarda devrimin sembolü olarak mavi, beyaz ve kırmızı renklerden oluşan kokart benimsenmiştir. Ayaklanmalar sonucunda Bastille'in ele geçirilmesiyle, Kral XVI. Louis üç renkli kokartı takarak halkın egemenliği kabul etmek zorunda kalmıştır. Devamında 'sıradan halk'ı oluşturan köylüler, 'seçkin' olan lordlara karşı ayaklanmayı sürdürmüş ve nihayetinde İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi sunularak yeni anayasa çalışmalarıyla birlikte başarı sağlanmıştır (Britannica, 2021c). Bu süreçte halktan oluşan Üçüncü Zümre'nin Ulusal Meclisi kurması, halkın siyasetteki beklentilerini elde etmek için ortaya koyduğu "halkçı" mücadeleyi yansıtmıştır. Fransız İhtilali, 'Sıradan halk' ile 'seçkin' aristokratların mücadelesini yansıtması ve burjuvazi de dahil halkın

siyasi iktidardan beklentilerinin önemsenmesi açısından "ideoloji olarak popülizm"in saf bir örneğini teşkil etmektedir. Yine aynı şekilde devrimci gazeteci Camille Desmoulins'in halkçı söylemleri ve sembol olarak üç renkli kokartı belirlemesi kamusal duyguların ve davranış biçimlerinin ifade edilişi üzerinden "performans olarak popülizm"i yansıtmaktadır. Sonuçta kabul edilen İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi ile de Aydınlanma düşünürlerinin ön plana çıkardığı sıradan ve eşit bireylerden oluşan halkın hakları ve özgürlükleri güvence altına alınmış ve "halk" kazanmıştır.

Aydınlanma Dönemi, 'halk'ın ön plana çıkmasını sağlarken, popülizm, kavram olarak ilk kez Granger Hareketi ve devamındaki Popülist (Halkçı) Parti'nin ilkelerini ve parti üyelerini tanımlamak için 1890'lı yılların başında David Overmyer tarafından kullanılmıştır (Online Etymology Dictionary, 2021). Granger Hareketi, Amerikan İç Savaşı sonrasında çiftçilerin mahsullerini ve diğer tarım ürünlerini işlemek ve taşımak için fahiş fiyatlar uygulayan tekelci demiryollarına ve tahıl asansörlerine karşı birleşik eylem ihtiyacı sonucunda 1867'de ortaya çıkmış ve 1870'ten sonra daha politik hale gelmiştir. Granger Hareketi'nden doğan Ulusal Çiftçiler İttifakı ayrıntılı ekonomik programlara sahip siyasi hedefler etrafında örgütlenmiş; örgütlenmenin politik ekonomik gereklilikleri "Ocala Talepleri[2]" adıyla gündeme gelmiştir. Bu talepleri doğrultusunda da ulusal ölçekte bir değişim gerçekleştirme amacıyla 1892'de Popülist Parti'yi kurmuşlardır (Britannica, 2021a; 2021d; Lumen, 2022). Popülistler, sıradan Amerikalılar adına sömürücü seçkinlere karşı hareket ettiklerini iddia etmişlerdir. Fakat işçi sınıfının oylarının çoğunu harekete geçirirken, birkaç eyalet ve bölge dışında, orta sınıfın çok geniş kesimlerini ikna edememişlerdir. Çiftçilerin ilgileri ise hem bölge hem de ürün türü açısından belirgin biçimde sınırlı kalmıştır. Nitekim 1892'de yapılan seçimlerde Popülist Parti'nin başkan adayı James Baird Weaver oyların yalnızca yüzde 8,5'ini almış ve gerçek bir zaferin gerisinde kalmıştır (Hofstadter, 1969: 22-23).

William Jennings Bryan önderliğindeki Demokrat Parti'nin ön plana çıkması ile Popülist Parti önemini ancak 1896'ya kadar koruyabilmişse de fikir olarak popülizm Amerikan düşünce akımının bir parçası haline gelmiştir. Parti, Amerika'nın güneyindeki yoksul çiftçileri merkeze alması ve bankalara, demiryollarına ve genel olarak seçkinlere olan düşmanlığıyla (Lumen, 2022) popülizmin önemli bir örneğidir. 20. yüzyılda gelindiğinde Hofstadter (1969, 24), popülizmin hala varlığını sürdürdüğünü, ancak 1880'lerin sonları ve 1890'ların popülist hareketinin örgütlü bir siyasi güç olarak ele alındığında, dikkate değer bir hızla dağıldığını ifade etmiştir. Bunu da ticari tarımın paylaşmayı ihmal etmediği genel refahın geri dönüşüyle açıklamıştır. Michael Kazin'den etkilenen Taggart (2000: 26) ise radikal

[2] Ulusal bankaların kaldırılması; çiftçilere düşük faizle kredi verecek birimlerin kurulması; ticaret ve yabancıların toprak sahipliği ile ilgili yasaların düzenlenmesi; ağır vergilerin kaldırılarak adil ve hakkaniyetli bir vergi sisteminin kurulması; ülke parasının halkın elinde olması; demiryolları ve diğer şirketler tarafından fiilen kullanılan tüm arazilerin ve iletişim ve ulaşım araçlarının devlete ait olması; ABD Kongresi'nde senatörlerin her eyaletin halkının doğrudan oyu ile seçilmesi gibi düzenlemeleri içeren taleplerdir (Proctor, 1950: 178-180).

değişime doğru ilerleyen, ancak devrimi olmayan bu popülizmin Popülist Parti ile başlayıp bitmediğini ve halen ABD politikaları için vazgeçilmez olduğunu savunur.

Narodnik Hareketi ise 1860'larda tarım ülkesi olan Rusya'da ortaya çıkmış ve 1870'lerde kapitalist gelişmenin ilerici rolünün hayal kırıklığı yaratmasıyla ivme kazanmıştır (Walicki, 1980: 222). Hareketin temelini II. Aleksandr'ın 1861 yılında "Kurtuluş Manifestosu" adıyla yaptığı reformlar oluşturmuştur. Bu reformlara göre serflik kaldırılmış, köylüler bireysel özgürlüklerini almışlardır. Fakat toprağın yeniden dağıtımında toprak sahiplerini kayırarak ve toplu bir tazminat sistemi dayatarak köylü tarımı için yetersiz ekonomik koşullar yaratılmıştır. Sosyalist propagandanın yaygınlaştığı bu ortamda Rus aydınları, özellikle köylü kıyafetleri giyerek, kırsal bölgelerde köylüleri (narodları) karşı ayaklanmaya teşvik eden "halka gitmek" olarak bilinen yaygın bir örgütlenme geliştirmiştir. Fakat bu örgütlenme köylülerin kayıtsızlığı, burjuvazinin güçsüzlüğü ve hükümet zulmü gibi sebeplerle daha radikal bir hal almış; "Toprak ve Özgürlük" isimli illegal grubun terör faaliyetlerine olanak tanımıştır. Toprak ve Özgürlük örgütünden oluşan "Narodnaya Volya (Halk Özgürlüğü)" grubuna göre Çar'ın ölümü Narodnik Hareketi için zafer olacaktı. Fakat Çar'ın 1881'deki ölümü popülist Narodlar için bir zafer değil, devrim hareketinin baskılandığı bir son olmuştur (Atalı, 2002; Britannica, 2021b). Narodnik Hareketi, Rus aydınının gerçek halk olan köylülerin çıkarlarını ve beklentilerini karşılamak iddiasıyla onların desteğini alarak devrim yapma arzusunun bir çıktısı olarak popülizmin ilk gerçek örneğini teşkil etmiştir.

Walicki (1969: 63-65), popülizm olgusunun iki anlamından bahsetmiştir. Ona göre ilki kitlelerin eğitimli seçkinler üzerindeki hegemonyasını savunan bir teoriyi, ikincisi ise Rusya'nın kapitalist olmayan gelişimine ilişkin bir teoriyi ifade eder. İlki Rus devrimci hareketinde halkın iradesini yansıtan döneme karşılık gelirken, ikincisi örgütlü olmayan, temsilcilerinin yalnızca devrimciler olmadığı, köylülüğün çıkarlarını savunanların da benimsediği geniş bir düşünce akımıdır. Popülizmin farklı biçimlerini temsil edildiği bu dönemde, Narodnik Hareketi'nde isim olarak '*Narodnichestvo*' yani narodların seçilmesinde kapitalizme karşı 'halkın ilkeleri'ne olan inanç yer almıştır. Daha sonrasında popülizmin kapitalizme karşı bir protesto olduğuna işaret ederek ona daha somut bir tarihsel ve sosyolojik çağrışım kazandıran Lenin olmuştur.

Popülizmin ilk kuşak örnekleri olan Granger ve Narodnik Hareketleri tarıma dayalı olarak ortaya çıkmış ve gerçek halk olan köylülerin yerleşik düzene karşı verdiği mücadeleyi simgelemiştir. İkinci kuşak örnekleri ise Latin Amerika'da gerçekleşmiştir. 1940'lardan itibaren popülizm bir ideolojiden ve protesto hareketlerinden iktidar rejimine dönüşmüştür. İktidara gelen ilk 'popülist lider' Arjantin Başkanı Juan Domingo Perón, kitle desteği toplayarak iktidarı sürdürme ihtiyacının ve işçi hareketinin potansiyel bir destek kaynağı olduğunun farkına varmıştır. Sanayicilere uyguladığı baskıdan elde ettiği gelirleri yoksullara dağıtmak gibi birtakım yeniden dağıtım ve refah programları uygulamış

ve halkın desteğini geliştirmiştir.[3] Perón'un popülizmi karizmatik liderliğe, bir sosyal reform gündemine, sınıflar arası bir destek ittifakına ve otoriterlik eğilimine dayanıyordu. Bu bağlamda rejim, sosyal adalet *'justicialismo'*, ekonomik özgürlük ve siyasi bağımsızlık üzerine kurulmuştur. Sosyal adalet, kentsel işçi sınıfının koşullarını iyileştirme ve onlara haklar verme girişimlerinde gerçekleştirilmiştir. Ekonomik özgürlük, işçiler de dahil herkesin daha iyi bir yaşama sahip olmasına izin verilmesi ve böylece ücretlerin ve tatillerin artırılmasıyla sağlanmıştır. Siyasi bağımsızlık ise Peronizmi komünizme karşı bir siper olarak betimlemeye ve kapitalizmin aşırılıklarını kınamaya dayalı bir 'üçüncü konum' benimsemesiydi (Taggart, 2000: 62-66). Ortaya çıkan ve Peronizm olarak adlandırılan bu yeni siyaset yapma biçimi Finchelstein'a göre popülizmin demokrasiyi 'post-faşist', 'otoriter' ve 'anti liberal' olarak kurmasına yol açmış ve popülizmin tüm farklı biçimlerini örneklendirmiştir (Finchelstein, 2017). Perón, iktidara geliş sürecinde, istikrarı sağlamak için tasarlanan politikalarının bir gerekçesi olarak politik ekonomiden faydalanmış ve mevcut durumu genişleterek ilk kuşak popülizm örneklerinin aksine devrim yerine reforma odaklanmıştır. İktidarı merkezileştirerek kitlelerin bilgeliğini somutlaştıran karizmatik liderlikten beslenmiştir (Taggart, 2000: 66).

Popülizmin Latin Amerika'daki ikinci kuşak örneklerinden bir diğeri ise Brezilya'da 1930'da iktidara gelip 1945'te askeri darbe ile devrilen ve 1950'de tekrar aday olan Getúlio Vargas'ın popülizmi benimsemesidir. Nitekim kendisine ihtiyaç duyulduğu için gönülsüzce siyasete döndüğünü vurgulamış ve kendisini 'halkın kollarında' siyasete geri taşınmış olarak tasvir etmiştir. Sosyal reform politikaları izleyerek yönetimine meşruiyet kazandırmak için demokratik süreci kullanmıştır. 1951'de başkan olarak seçildiğinde fiyatlar konusunda çeşitli vaatlerine ek olarak işçileri yüksek yaşam maliyetine neden olan sömürücülerle mücadelede kendisine yardım etmeye çağırmıştır. Seçkin karşıtı bir profil çizerek, büyük endüstrileri millileştirerek ve refah ve sosyal reformlara odaklanarak ekonomik planlama ve servetin adil dağılımına ilişkin çalışmalar yapmıştır. Ancak yükselen enflasyon ve kötü ekonomik koşullar sebebiyle iktidarı 1954'e kadar sürebilmiş, gerçekleşen askeri darbe sonucunda hayatına son vermiştir. Vargas, Perón'dan farklı olarak büyük bir kişisel karizma elde edememişti. Yine de seçim koalisyonlarını sosyal reform politikalarıyla ve liderliğe büyük önem vererek birleştirmesi sebebiyle Latin Amerika geleneği haline gelecek olan popülizmin ilk örneklerinden birini temsil etmiştir (Taggart, 2000: 61).

Popülist Perón ve Vargas örnekleri, demokrasi ve otoriterliğin nasıl bir arada var olabileceğini ve popülizmin iktidara giden yeni ve başarılı bir seçim yolu olduğunu göstermiştir. Bu yeni düzende ve özellikle Latin Amerika'da popülistler, anayasal demokrasi dünyasına uyum sağlamışlar, onun

[3] Arjantin'de 17 Ekim 1945'te gerçekleşen mitingte Perón'un adını haykıran ve görünüşünü alkışlarla karşılayan kitleleri selamlamak için balkonda beliren ikonografisi, onun halkla doğrudan bağının ve gerçek halk desteğinin sembolü olmuştur (Taggart, 2000: 62). Böylece ideolojik ve stratejik olarak uygulanan popülist siyaset tarzı, performans olarak da kendisini göstermiştir.

temellerini kirletseler de parçalanmasına neden olmamışlardır. Faşistlerin kendilerinden önce yaptığı gibi, popülistler de halk adına hareket ediyor ve karar veriyorlardı, ama şimdi bunu demokratik yollarla gerçekleştiriyorlar ve seçimlere önem veriyorlardı. Dolayısıyla popülizm, faşist ve liberal geçmişlerle mücadele ederken, her ikisinin de unsurlarını benimsemişti. Bu perspektiften bakıldığında popülizm, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, liberal demokrasiye karşı en önemli meydan okuma olarak faşizmin yerini almıştır (Finchelstein, 2017).

Hennessy (1969: 29), Latin Amerika'daki popülizmi, farklı grup çıkarlarını senkronize etmek için örgütsel bir silah olarak tanımlamış ve belirli bir sosyal sınıfa dayanmayan herhangi bir harekete uygulanabileceğini ifade etmiştir. Popülizmin tipolojisinin ise kentli işçi sınıfı ve/veya köylü kitlesinin desteğini alan, ancak bu iki kesimden birinin özerk örgütsel gücünden kaynaklanmayan bir siyasi hareket olduğunu ve statüko karşıtı bir ideolojiyi benimseyen işçi sınıfı olmayan kesimler tarafından da desteklendiğini belirtmiştir. Ayrıca Perón ve Vargas destekçilerini çoğunlukla yeni gelen kırsal göçmenlerden ve belki de örgütlü kentsel işçi sınıfından oluşan 'kullanılıp atılan bir kitle' olarak tanımlamıştır.

Bu dönemde popülist hareketlerin hız kazanması, popülizm kavramına olan ilgiyi artırmıştır. Bunun en belirgin örneği, 19-21 Mayıs 1967 tarihinde, Ernest Gellner, Ghita Ionescu, Isaiah Berlin, Conrad Brandt, Alain Touraine gibi pek çok araştırmacı London Schools of Economics (LSE)'te "To Define Populism" adlı konferansta bir araya gelerek popülizm tanımı üzerinde tartışmalarıdır. Birinci ve ikinci kuşak popülizm örnekleri üzerinden popülizmin açıklamaya çalışan araştırmacılar, temelde altı konuya odaklanmışlardır. Bunlardan ilki, popülizmin bir ideoloji mi yoksa hareket mi olduğu üzerinedir. İkincisi, farklı coğrafyalarda ve tarihlerde farklı biçimlerde ortaya çıkmasıdır. Üçüncüsü, politik psikoloji ile bağdaştırılabilir olmasıdır. Dördüncüsü, sömürgeci baskı, uluslararası kökleri olan/şehirlerde yaşayan insanlar, bankacılar, uluslararası kapitalistlere karşı tutumdur. Beşincisi ve popülizmi anlamak için en önemlisi, popülizmin halka tapmasıdır. Popülistlerin taptığı halkın uysal ve sefil olması ve komplocular tarafından zulmedildiği algısının yaratılması önemli bir ayrıntıydı. Nihayet sonuncusu, genellikle daha güçlü ideolojiler veya hareketler (Sosyalizm, milliyetçilik ve köylülük gibi) tarafından özümsenerek kaybolmasıdır (Ionescu ve Gellner, 1969: 2-4). Konferansın sonucunda popülizm, mevcut entelektüel yapıdan başlayıp ekonomik, sosyal, kültürel veya politik değişimin hızına karşı tepki gösteren halkın yararına yönelik iktidar hareketleri olarak tanımlanmıştır. Bu tanım üzerinde uzlaşma sağlanmış olsa da popülizmin bir tanıma sığmayacak kadar geniş bir kavram olduğu konusunda da hemfikir kalınmıştır (Tahincioğlu, 2020: 283).

Üçüncü kuşak popülizm ise 20. yüzyılın sonlarında öncelikle Batı Avrupa'da ortaya çıkan ve 21. yüzyılda yükselişe geçen çağdaş ve yeni bir popülizm biçimidir. 1970'lerde ve 1980'lerdeki yeni

sosyal hareketler[4] ile belirginleşen solun 'yeni siyaset' partilerinden ve bu hareketlerinden ders alarak evrimleşmiş ve önceki dönemlerdeki örneklerinin aksine tek bir parti veya hareket olmaktan çıkmıştır. Weyland (2001), popülizmin 1980'lerde ve 1990'larda beklenmedik bir şekilde klasik popülizmden çok farklı bir sosyoekonomik ortamda yeniden ortaya çıktığından bahsetmektedir. Ona göre, popülist siyasi taktiklerle göreve gelen ve bu görevi sürdüren bazı liderlerin ekonomik popülizmden kökten ayrılan neoliberal reformları hayata geçirmeleri popülizmin varsayılan nitelikleri arasındaki örtüşmeyi büyük ölçüde azaltmıştır. Bu dönemde popülizm iki ayrı ideoloji etrafında şekillenmiştir. Sağ popülizm neo-faşizm ile birleşerek güç kazanmıştır. Sol popülizm ise daha çok yeşil partiler aracılığıyla siyasetin kişiselleştirilmesinden kaçınma ve liderin bireysel figürünün arka plana atılması ve liderlik yerine sözcülük esasının belirlenmesi ile kendisini göstermiştir (Taggart, 2000).

'Yeni' üçüncü kuşak popülizmin özelliklerini Taggart (2000) şu şekilde özetlemiştir:

- Genel olarak popülizmde olan biçimiyle içinde bulunduğu ortamın özelliklerini üstlenme;
- Siyaseti vergilendirme, göç ve milliyetçilik veya bölgecilik meseleleri etrafında yeniden inşa etme;
- Büyük partilerin rahat ve yozlaşmış fikir birliğinden uzaklaşmak için bir siyaset değişikliği ihtiyacı mesajı ve böylece örgütlenmelerini diğer siyasi partilerden farklı bir konumlandırma;
- Çağdaş liberal demokratik sistemlerdeki belirli parti sistemlerine ve eğilimlerine tepki;
- Bürokratikleşmiş refah devletlerine karşı inşa edilen eleştiri;
- Sıradan halkın sağduyusu ile olan bağına yapılan vurgu;
- Siyasi olarak her kesime hitap ederek seçmen elde etme eğilimi;
- Kurumsallaşma karşıtlığının hem ifadesi hem de motivasyonu oluşturma.

Popülizmin bu dönemdeki ilk ve bariz örneklerden biri Birleşik Krallık Başbakanı Margaret Thatcher'ın politik stratejileridir. Thatcher, ekonomik durgunluğun sebebi olarak gördüğü Muhafazakarlar ile İşçi Partisi arasındaki savaş sonrası konsensüsü parçalamak ve sendikaları yok etmeyi hedeflemişti. Baskıcı devlet bürokratları, sendikalar ve mevcut düzenin güçleri ile muhalif bürokratlar ve halk arasında çizilen politik bir sınıra dayanan bu popülizm ile halkın iradesine dayanan yeni bir hegemonik düzen kurmak mümkündü. Bu doğrultuda, sorumlu vergi mükelleflerinin karşısına, bu mükelleflerin serbestiyetini devlet iktidarının kötüye kullanımı ile kısıtlayan bürokratik seçkinler koyan söylemleriyle neoliberal hegemonik oluşumu tesis etmiştir. Aynı zamanda ekonomik ve

[4] İşçi hakları, ekolojik, kurum karşıtı, feminist, ırkçılık karşıtı, anti-otoriter, etnik, cinsel azınlıklar gibi konular pek çok mücadeleyi yansıtan ve daha fazla eşitlik ve katılımı savunan sosyal hareketler (Mouffe, 2019: 39).

toplumsal güçlerin dönüşümünü de başarıyla gerçekleştirmiştir. Bunu yaparken de toplumdaki korkuyu kullanmış, ahlaki bir panik ortamı oluşturmuştur. Böylece Thatcher, bireysel özgürlüklere yönelik vaatleri ile gücünü pekiştirirken demokrasi kavramının ikincil konuma düşmesine ve 'otoriter popülizm' kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Stuart Hall, Thatcher'ın popülist stratejisini "ulus, aile, saygı, otorite, normlar ve gelenekçilik gibi olgularla şahsi çıkar, rekabetçi bireycilik, devletçilik karşıtlığı gibi dirilişe geçen bir neoliberalizmin saldırgan olgularını kaynaştıran" olarak yorumlamıştır (Mouffe, 2019: 41-44).

Commented [CT2]: Kaynakçada yok

Bu dönemdeki önemli popülizm örneklerinden bir diğeri sol popülist Hugo Chávez'in iktidara gelişi ve politikalarıdır. 1999'dan 2013'e kadar Venezuela'yı yöneten Chávez, iktidara gelmeden önce başarısız bir darbe girişiminde bulunmuş ve bu onun medyada ünlenerek karizmatik özellik kazanmasını sağlamıştır. 1998'de parti kurduğunda yolsuzluğa son verme, yoksulluğu ortadan kaldırma ve siyasette reform yapma vaatlerinden etkilenen yoksullar ve çalışan sınıflar arasındaki kızgınlıktan yararlanmıştır. Söylemleri yoksul ve haklarından mahrum edilmiş Venezuelalılar arasında yankı bulmuş ve orta sınıftan da destek görse de ilk seçimindeki desteği orantısız bir şekilde yoksullardan gelmiştir. Kişisel karizması ve daha "işçi sınıfı" bir iletişim tarzını benimsemesi kampanya sırasında ona yardımcı olmuştur. Yıllarca yaşam standartlarının düştüğü, yolsuzluğun yayıldığı ve eşitsizliğin arttığı siyasi ve ekonomik düşüşün ardından iktidara gelmiştir. Ekonomik olarak, refahı yeniden dağıtmak ve dezavantajlıların koşullarını iyileştirmek amacıyla sosyalist ekonomik politikaları izlemiştir. Siyasi olarak, iktidarını yoğunlaştırarak Venezuela toplumunun çoğu üzerinde kontrol sağlamıştır. Otosansürü ve kendi kontrolündeki medyayı genişleterek basın özgürlüğünü önemli ölçüde azaltmıştır. Görev süresi boyunca yolsuzluk yayılsa da (üst sınıfların büyük istisnası dışında) önemli bir halk desteğini korumayı başarmıştır. Amerikan "emperyalizmine" muhalefeti ve yeniden dağıtımcı politikaları destekçilerini harekete geçirmiştir (Dalio vd., 2017: 56-57).

Üçüncü kuşak popülizmin etkili olduğu yıllarda neoliberal politikaların yaygınlaşması, ardından Soğuk Savaş'ın bitmesi ve küreselleşmenin hız kazanmasıyla toplumsal dinamikler de değişim göstermiştir. Teknolojinin gelişmesi ve sermaye ve insan dolaşımının küresel çapta artış göstermesi politikayı, ekonomiyi ve sosyokültürel yapıyı etkilemiştir. Bu durum özellikle Batıda popülist argümanların neoliberalizm karşıtlığıyla yer bulmasına yol açmıştır. ABD'de 2011 yılında gerçekleşen "Wall Street'e İşgal Et *(Occupy Wall Street)*" eylemleri neoliberal krizin popülist harekete dönüşünü örneklendirmektedir. Gelir eşitsizliği, toplumsal ayrımcılık gibi konulardan şikayetçi halkın küresel kapitalist sistemi eleştirmeleriyle ortaya çıkan eylemi popülizm açısından önemli kılan, eylemin toplumun yüzde 99'u adına yüzde 1'i hedef almasıdır. Kitlesel bir hale gelmesinde sosyal medyanın büyük etkisinin olması, iletişimin teknolojik dönüşümü ile mümkün olmuştur (CNN Turk, 2011).

Üçüncü kuşak popülizmin tesadüfi olmayan bir biçimde aynı zamanlarda ortaya çıkan ve çok benzer temalarla karakterize edilen farklı ülkelerdeki örnekleri (Taggart, 2000: 73) günümüzde halen varlığını sürdürmektedir. Batı Avrupa'da ortaya çıkmış olsa da dünya siyasetinde etkisini göstermektedir. Sözen (2017: 9) konu ile ilgili güncel bir sınıflandırma sunmuştur. Ona göre sağ popülizm, etnik-milliyetçi ve göçmen karşıtı partiler ve liderleri tanımlamaktadır. ABD'de Trump yönetimi, Fransa'da Ulusal Cephe, Avusturya'da Avusturya Özgürlük Partisi gibi örneklerle tasvir etmektedir. Sol popülizm ise, Yunanistan'daki SYRIZA, İspanya'daki PODEMOS ve hatta ABD'deki Demokrat Parti başkan adayı Sanders'i betimlemek için kullanılsa da en önemli örnekleri Latin Amerika bölge siyasetinin son yirmi yılına damga vurmuş Venezuela'daki Chavez (ve sonrasında Maduro), Bolivya'daki Morales ve Ekvador'daki Correa yönetimi gibi neoliberalizm ve liberal demokrasi karşıtı radikal hareketlerdir.

Popülizm, ikinci kuşak örneklerinde daha çok modernleşme sürecine has toplumsal hareketlerle tanımlanmıştır. Bu anlayış 1980'li yıllarda etkisini azaltmış ve politik, ekonomik, kültürel, sosyal sebeplerle boyut değiştirmiştir. Üçüncü kuşak örneklerinde çok çeşitli yaklaşımlarla tanımlansa da günümüzdeki yükselişinin en yaygın sebepleri ekonomik ve kültürel unsurlardır. Örneğin, işini ve statüsünü kaybetmekten endişe duyanların, bu endişelerinin yabancılara ve göçmenlere yönelik karşıtlığa dönüştürülmesi olarak kendini göstermektedir. Bu karşıtlık halkın homojenliğini bozma ve kültürel yozlaşmaya neden olma endişesiyle popülizmin güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Özellikle ekonomik problemlerin yaşandığı istikrarsız kriz dönemleri popülizm için uygun ortamı sağlamaktadır (Uslu, 2021: 218-219).

Şüphesiz ki popülizm kavramı tarihsel süreçte "halkçılık"tan daha fazlasını ifade eder hale gelmiştir. Günümüzde tek bir olayı veya ülkedeki siyasi yapıyı açıklamaktan ziyade daha geniş kapsamlı etkileri olan popülizmin farklı örnekleri, popülizm kavramının farklı yaklaşımlarla açıklanarak tanımlanmasını mümkün kılmıştır. Bu yaklaşımlar, bir sonraki bölümde ayrıntılı bir şekilde ele alınacak olsa da popülizmin küresel politik ekonomide üstlendiği roller itibariyle özetle dörde ayrılmaktadır. İlki "ideoloji olarak popülizm"dir. Bu yaklaşım, Mudde (2004)'nin ifade ettiği gibi, toplumun iki homojen ve karşıt gruba, "saf insanlar" ve "yozlaşmış seçkin" olarak ayrılması üzerine kurulmuştur. Bu ayrımı gerçekleştiren popülist söylemin ahlaki boyutu, insanların iradesini iyi, seçkinleri kötü olarak tanımlama eğilimini yansıtır (2004: 543; 2016: 26). Popülizme dair ikinci yaklaşım "söylem olarak popülizm"dir. Halk ve seçkinler arasındaki ayrımın popülizm dahilinde siyasal aktörler tarafından nasıl inşa edildiğine odaklanır. Bu bağlamda, de la Torre (2010: 4)'a göre popülizm "siyaseti halkla oligarşi arasındaki ahlaki ve etik mücadele olarak yapılandıran" bir olgudur. Popülizmi anlamlandırmada kullanılan üçüncü yaklaşım "strateji olarak popülizm"dir. Bu yaklaşıma göre popülizm, kişisel ve karizmatik liderlerin doğrudan/aracısız bir hitap kullanarak ve müşteri ilişkileri geliştirerek halk-seçkinler zıtlığı üzerinden

hükümet gücünü aradığı veya uyguladığı bir stratejiyi ifade etmektedir (Gidron ve Bonikowski, 2013: 5-11). Son olarak, "performans olarak popülizm" yaklaşımı, popülizmi incelerken kişisel ve karizmatik liderlerin etkileşimine ve kurulan siyasal iletişim süreçlerine yoğunlaşmaktadır. Kişisel ve doğrudan bir tarza sahip liderlerin belirleyiciliği altında kamusal mecralarda belli duyguların, konuşma, giyinme ve davranış biçimlerinin ve zevklerin ifade edilişi üzerinden açıklamalar bu yaklaşımı şekillendirmektedir (Moffit ve Tormey, 2013).

Farklı yaklaşımlarla açıklanan popülizm hem sağ hem sol ideolojiden beslenerek günümüz siyasetinin en önemli konularından biri haline gelmiştir. Popülist aktörler popülizmi bir ya da birden fazla ideolojiyle ilişkilendirme eğilimindedir. Çünkü popülizmin ortaya çıktığı sosyoekonomik ve sosyopolitik bağlam, onun farklı örgütsel biçimler almasına ve çeşitli siyasi projeleri destekleyebilmesine olanak tanır (Mudde ve Kaltwasser, 2017). Bahsi geçen farklı örnekler ve popülizm biçimleri, kavramın literatürde sağ ve sol popülizm olarak ayrımını da gerekli kılmıştır. Saraçoğlu (2017)'na göre sağ popülizm, dünya kapitalizminin iktisadi, siyasi ve ideolojik düzlemlerde yaşadığı neoliberal kriz dinamiklerinin bir tezahürüdür. Neoliberal krizin en belirgin örneklerinden birini teşkil eden 2008 küresel ekonomik krizi çok ciddi bir ideolojik ve siyasal boşluk yaratmış ve sağ popülizm bu boşluk ortamında güçlenerek krizi daha da derinleştirmiştir. Sağ popülizm neoliberal krize ek olarak göçmenlik, mültecilik ve göç süreçleri ile de oldukça derin bir ilişki halindedir. Yılmaz (2021: 54) da sağ popülizmi tanımlarken göç konusuna vurgu yaparak halk ve seçkinler ayrımına ek üçüncü bir gruba daha yer verir. Bu üçüncü grup ise genellikle göçmenler ve halka karşı komplo amacı güden muhalifler yani iç düşmanlardır. Sağ popülistlerin hakikat ötesi siyaset ile söylemleri aracılığıyla gerçeği çarpıtma ve yabancı düşmanı olma gibi ortak özellikleri bulunmaktadır. Ayrıca neoliberal ekonomik programlara sahiptirler ve demokrasi düşmanlığıyla beraber bu neoliberal eğilim, otoriterliği de beraberinde getirmektedir. Sağ popülistler bürokrasi karşıtı doğrudan demokrasi talepleriyle liderlerine daha fazla güç ve hareket alanı sağlarlar. Alarm ve kriz duygularından beslenirler ve kültür, uygarlık, göç, din ve ırksal temaları kullanırlar.

Mouffe (2019: 17-18), sağ popülist partilerin müesses nizamın seçkinleri tarafından el konulan söz hakkını halka geri teslim edecek bir alternatif öneriyormuş gibi gözüktüklerini ve bu şekilde başarılarının arttığını ifade etmiştir. Sağ popülizm yükselirken sosyal demokrasinin düşüşü ve küresel ekonomideki krizlerin neoliberal modelin çelişkilerini görünür kılması sonucunda mevcut konjonktür hem sağ hem de sol hareketlerde sorgulanmaya başlamıştır. Bu sebeple Mouffe, içinde bulunulan hegemonik krize müdahil olabilmek için halk ve oligarşi arasında inşa edilecek bir politik sınırdan bahsetmiştir. Nitekim bu politik sınır söylemsel bir strateji olarak anlaşılabilecek sol popülizmin demokrasiyi iyileştirmek ve derinleştirmek için gereken bir tarzda politika oluşturmasına katkı sağlayacaktır. Halkın eşitlik ve sosyal adaletleri savunan ortak duyguları harekete geçirilecek ve

söylemler sayesinde ortak bir irade inşasıyla sağ popülizmin teşvik ettiği yabancı düşmanlığı ile mücadele etmek de mümkün hale gelecektir.

Wodak (2015), sağ popülizmin yalnızca söylemin biçimiyle değil, aynı zamanda onun özgül içeriğiyle de ilgili olduğunu ifade eder. Popülist partiler korkuyu başarıyla inşa eder ve çeşitli gerçek veya hayali tehlikelerle ilgili olarak toplumları tehdit etmekle veya fiilen zarar vermekle suçlanan günah keçileri önerirler. Buna göre sağ popülistlerin özellikleri şu şekildedir:

- Tüm sağcı popülist partiler, mevcut sıkıntılar için günah keçisi olarak bir tür etnik/dini/dilsel/politik azınlığı araçsallaştırır ve daha sonra ilgili grubu tehlikeli ve kendisinin de dahil olduğu 'biz'in ulusu için bir tehdit olarak yorumlar. Bu olgu ise kendini bir 'korku siyaseti' olarak gösterir.
- Tüm sağcı popülist partiler 'cehaletin kibri' olarak kabul edilebilecek şeyi onaylar gibi görünür; sağduyuya ve anti-seçkinliğe yapılan çağrılar, modern öncesi veya Aydınlanma öncesi düşünceye dönüşü işaret eder.

Sol ve sağ popülist partiler önemli noktalarda farklılık gösterirler; sağ popülistler içe dönüktür, dolayısıyla öncelikle milliyetçi/şovenisttir ve yerlici bir siyaset anlayışını temsil ederler. Sol popülist partiler ise geleneksel olarak enternasyonalizme veya post-milliyetçiliğe yönelirler (Wodak, 2015). Sol popülizmi de la Torre (2016: 61-62, 64) Venezuela, Bolivya ve Ekvador örnekleri üzerinden yozlaşmış politikacıları ortadan kaldırmayı, katılımcı demokrasi biçimlerini denemeyi, devletin rolünü güçlendirmeyi ve ekonomi ve servetin yeniden dağıtımını vaat eden bir politika ile açıklamaktadır. Bahsi geçen ülkelerde bu popülist yaklaşım, geleneksel partiler tarafından kontrol edilen siyasi partileri ve kurumları, neoliberal politikalar uygulayan ve böylece toplumsal eşitsizliği artıran yerel ve yabancı seçkinlerin araçları olarak görmüş ve bu seçkinleri yerinden etme amacı taşımıştır. Daha net bir ifadeyle, popülist liderlerin sosyal programlarının yoksulları hedef alması, bu popülerliklerini artırmalarına ve bu liderlerin yoksullara sosyal fayda sağlayanlar olarak inşa edilmesini sağlamıştır. Dolayısıyla sol popülizm neoliberalizme karşı yaygın halk direnişinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Politikacıların ve neoliberal seçkinlerin ulusal egemenliği IMF, Dünya Bankası ve ABD'ye teslim ettiği algısı da sol popülizmin yükselmesinde etkili olmuştur. Mouffe (2019: 59) da sol popülizmin neoliberalizmden demokrasinin radikalleştirilmesi ve iyileştirilmesi yoluyla kopmayı amaçlamanın bir yolu olduğunu ifade etmektedir.

Farklı biçimlerde ve rollerde de olsa, temelde liderlerin ayrıcalıklı olmayan ve iktidarı elde edememiş 'halk'ın hakkını araması ve özellikle ekonomik sorunlara çözüm yaratma düşüncesi etrafında şekillenen politikalarını ifade etmektedir. Lider ya da parti etrafında örgütlenme ve kimlik üzerinden inşa edilen 'halk ittifakı' sayesinde gerçek halkın beklentilerine yanıt vermek elzem olandır.

Finchelstein (2017), tarihsel süreçte farklı davranışlar ve uygulamalarla ortaya çıkan ve siyasi yelpazenin sol uçlarından sağ uçlarına doğru sallanan son derece farklı deneyimleri içeren popülizm hakkında şu özelliklerin ortak olduğunu ifade etmiştir:

- Diktatörlüğü pratik olarak reddeden otoriter, seçime dayalı, liberalizm karşıtı bir demokrasiye bağlılık;
- Dinin siyasette aşırı bir biçimde kullanılması ve karizmatik bir lider tarafından kurulan politik bir teoloji;
- Seçim başarılarını ve bunların olanak verdiği dönüşümleri, toplumun kuruluşunda veya yeniden temellendirilmesinde devrimci anlar olarak sunan apokaliptik bir siyaset vizyonu;
- Siyasi muhaliflerin halk karşıtı olarak nitelendirilmesi;
- Hukukun üstünlüğü ve kuvvetler ayrılığı konusunda zayıf bir anlayış;
- Radikal bir milliyetçilik;
- Halkın kişileşmesi ve bütünüyle lider ile özdeşleşmesi;
- Antipolitik[5] iddiası;
- Halk adına ve yönetici seçkinlere karşı olan bir söylem benimsenmesi;
- Gerçek demokrasiyi savunarak hayali ya da gerçek diktatörlük ve zulüm biçimlerine karşı kendini ortaya koyma;
- Popülizm bir rejim haline geldiğinde seçmen çoğunluğuyla eşitlenen halkın tek bir varlık olarak homojenleşmesi fikri;
- Bağımsız gazeteciliğe karşı derin bir isteksizlik ve hatta düşmanlık;
- Çoğulculuktan ve siyasi hoşgörüden hoşlanmama;
- Popüler kültüre ve hatta çoğu durumda, ulusal geleneklerin somutlaşmış hali olarak eğlence dünyasına vurgu.

ABD'de popülizm, çeşitli şekillerde kendini göstermiştir. Bazıları, yukarıda bahsi geçen 1890'ların Popülist Partisi'nden esinlenmiştir. ABD'deki diğer erken popülist siyasi partiler arasında Greenback Partisi, Theodore Roosevelt liderliğindeki 1912 İlerici Parti, Robert M. La Follette, Sr. liderliğindeki 1924 İlerici Parti ve Huey Long'un 1933-1935'teki 'Servetimizi Paylaş' hareketi yer almaktadır. Popülizm, özellikle milyarder Ross Perot'nun 1992 ve 1996 üçüncü parti başkanlık

[5] Siyasetin sebep-sonuç ilişkisinin ve kamusal alanlığının ortadan kalkmasını ifade eden bir kavramdır (Beveridge ve Featherstone, 2021).

kampanyalarında ve Barack Obama'nın 2008'deki ilk döneminden itibaren (Wodak, 2015) ve özellikle Trump döneminde modern ABD siyasetinde önemli bir güç olmuştur.

Sağ ya da sol ideoloji fark etmeksizin geçmişten günümüze popülizmin evrimine bakıldığında özellikle ekonomi önemli bir yer tutmaktadır. Farklı kuşaklardaki örneklerinde de görüleceği üzere halk ve seçkin ayrımı ekonomik sınıflara dayanmış, yoksul köylü, çiftçi ve işçi gerçek halk olarak nitelendirilmiştir. Seçkinler ise ekonomik sorunların sorumlusu olarak görülerek veyahut o şekilde tasvir edilerek toplumda iki farklı kutup inşa edilmiştir. Bu süreç politikalara yansımış ve örneklerinin görüldüğü yerlerdeki kültürün etkisiyle popülist davranışlar ortaya çıkmıştır. Popülist davranışlar tarihsel süreçte elbette tek tip bir örnek sergilememiş, içinde bulunulan ekonomik, politik, kültürel ve sosyal yaşama göre şekillenmiştir. İçinde bulunduğu koşullara göre farklı roller ile inşa edilen popülizm literatürde ideoloji, söylem, strateji ve performans tarzı olarak yer bulmuştur. Bir sonraki bölümde bu yaklaşımlar ayrıntılı olarak incelenecektir.

2.2. Uluslararası İlişkiler Literatüründe Popülizm ve Farklı Yaklaşımlar

Popülizmin tarihsel süreçteki örneklerine bakıldığında, her birinde genel iradeyi yansıtan bir "halk" ve karşısında düşman olarak inşa edilen, karşıt bir yönetim, politika ya da herhangi bir gücün olduğu görülmektedir. Dolayısıyla popülizm örneklerinde toplumun iki homojen grup olarak görüldüğü, genel iradeyi yansıtan halkın haklılığı ve düşman olarak inşa edilen seçkin grubun haksızlığı üzerine kurulu bir düzen dikkat çekmektedir. Fakat halkın her zaman haklı ve genel iradesinin her zaman doğru olduğuna yönelik bir eleştiri Espejo'dan gelmiştir. Liberal demokraside iki farklı teorik yaklaşımı tartışmaya açan ve Habermas ile Laclau'nun düşünceleri etrafından halk kavramını irdeleyen Espejo'ya göre halk, bir bütün olarak karar veremez ve eylem gerçekleştiremez. İnsanların farklı görüş ve önerileri değişebilir. Bu doğrultuda popülist liderlerin halkın iradesine başvurmak yanıltıcı, geçici ve eksiktir (Espejo, 2015). Bu tartışma başka bir çalışmanın konusu olabilecek kadar genişletilerek irdelenebilir fakat bu tez kapsamında yeterli bir bakış açısı sunmaktadır. Zira uluslararası ilişkilerde bir aktör olarak var olan insanın ve oluşturduğu halkın/toplumun fikirlerinin ve iradesinin değişmesi çok olağandır. Bu doğrultuda halkın iradesi kesin ve değişmez doğruluk oluşturmamaktadır. Öyleyse popülist liderler halkın iradesine yönelik oluşturdukları politikalarında bunu bir araç olarak kullanmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle popülizm, liderlerin halk için, halkın iradesi, istekleri ve beklentileri doğrultusunda uyguladıkları iddiası ile inşa ettikleri politikalar ve uygulamalardır.

Günümüzde popülizm kavramı, yükselişe geçmesi sebebiyle oldukça fazla çalışılan ve fikir üretilen konulardan biridir. Fakat kavramın kapsamlı bir tanımı, farklı tarih ve coğrafyalarda farklı biçimlerde ortaya çıkması sebebiyle yapılabilmiş değildir. Bu sebeple araştırmacılar daha çok popülist örneklerin farklı ve benzer yönlerini vurgulayarak kavramı açıklamayı tercih etmektedirler. Popülizm

örneklerinde sıkça görülen unsurlardan bazıları şunlardır: Seçkin karşıtlığı, düzen karşıtlığı, inanç ve tarihsel bağa verilen önem, yabancı düşmanlığı/göç karşıtlığı/ırkçılık, anti-semitizm, İslamofobi, homojen bir halk inşası, kutsal halk, komplo teorilerinin kullanımı ve sıradan ama karizmatik özellikleriyle farklılaşan lider tarzı.

Halkın yanında yer alarak çeşitli amaçlar için araç olarak kullanılan popülizm, içinde bulunduğu koşullarda çeşitli roller üstlenmektedir. Bu çeşitliliğe rağmen popülizmin iki temel elementi olan 'halk/insanlar' ve 'elitler/seçkinler' temelinde geliştirilen popülist söylemlerin üç ortak özelliği vardır. Mudde (2004: 543) bu üç özelliği şöyle sıralamıştır: (1) Popülizmin tanımının özü, toplumun 'saf insanlar' ve 'yozlaşmış seçkinler' olarak iki homojen ve karşıt gruptan oluşmaktadır. (2) Popülist liderler, halkın genel iradesinin ya da milli iradenin temsilcisidirler. (3) Popülizmin zayıf-merkezli bir ideoloji olması nedeniyle operasyonel hale gelmesi için mutlaka daha güçlü bir ev sahibi ideolojiye ihtiyaç duymaktadır. Jagers ve Walgrave (2007: 322) ise bu özellikleri şöyle sıralamıştır: (1) Popülistler her zaman halka hitap ederler ve eylem ve politikalarını bu söylem aracılığıyla meşrulaştırırlar. (2) Popülizm seçkin karşıtı duygulardan beslenmektedir. (3) Popülizm, dışlanan belirli bir grup haricinde, halkı farklılıkları olmayan homojen, tek bir parça olarak kabul etmektedir.

Weyland (2001: 10)'a göre Roberts[6] tarafından radikal bir kavram olarak yeniden tanımlanan popülizmle ilişkilendirilen beş temel özellik bulunmaktadır. Bunlar "kişisel ve ataerkil... liderlik"; '"heterojen, çok sınıflı bir siyasi ortam"; "kurumsallaştırılmış arabuluculuk biçimlerini atlayan, yukarıdan aşağıya bir siyasi seferberlik süreci"; "şekilsiz veya eklektik bir ideoloji"; ve "yaygın yeniden dağıtımcı veya kayırmacı yöntemler kullanan bir ekonomik projedir. Beş özelliğin hepsinin aynı anda mevcudiyeti tam popülizmi karakterize ederken, hepsinin olmasa da bazılarının mevcudiyeti popülizmin alt başlıklarını temsil etmektedir. Jagers ve Walgrave (2007)'e göre popülizmin ortak özellikleri her zaman halka atıfta bulunması ve eylemlerini halka seslenerek ve halkla özdeşleşerek meşrulaştırmasıdır. Bu halkı ise bir dışlama stratejisine tabi olan çok özel bazı kategoriler dışında, içsel farklılıkları olmayan yekpare bir grup olarak kabul etmektedir. Ayrıca seçkin karşıtı duygulara dayandırmaktadır.

Subramanian (2007)'a göre popülizm, nüfuz alanlarına sınırlı erişime sahip olduğu söylenen insanlar ile bu alanlarda baskın ve kültürel olarak kitlelerden farklı kabul edilen seçkinler arasında ayrım yapan hareketleri, partileri ve rejimleri karakterize etmek için kullanılmaktadır. Moffitt ve Tormey (2013) popülizmi apolitik bir tarz olarak anlamakta ve temel unsurlarını tümevarımsal olarak 'halka itiraz, kriz, çöküş ve tehdit algısı / performansı ve kötü davranışlar' şeklinde ifade etmektedir. Kenny (2017)'ye göre ise popülizm kavramının sınırlarının ve tanımlarının kesin çizgilerle belli olmaması ve ortaya çıktığı yerdeki mevcut sisteme göre gelişmesi sebebiyle analiz edilebilmesi için bir sınıflandırma

[6] Ayrıntılı bilgi için bkz.: Roberts, K. (1995). Neoliberalism and the Transformation of Populism in Latin America: The Peruvian Case. *World Politics*, 48(1): 82-116.

ihtiyacı doğurmaktadır. Bu sınıflandırmayı ise kapsayıcı ve dışlayıcı popülistler şeklinde yapmaktadır. Kapsayıcı popülizm, sıradan insanları varlıklı bir yönetici sınıfa karşı birleştirmeye çalışan bir tür ekonomik popülizmi tarif etmektedir. Dışlayıcı popülizm ise, 'saf' insanların etnik çoğulculuk ile tanımlanan kültürel seçkinlere karşı oldukları bir yerlilerin hak ve çıkarlarını koruyan veya uluslararasıcı popülizme atıfta bulunur.

Popülizm tepkiseldir çünkü popülistler her zaman politikacıların ve bürokratların iktidardaki seçkinlerine, ayrıcalıkları, yolsuzlukları ve halka karşı sorumluluk eksiklikleri nedeniyle eleştiride bulunurlar. Aynı zamanda sıradan ve çalışkan insanlar tarafından ödenen vergilerden yararlananlara (örneğin sığınmacılar, göçmenler, sosyal yardım alan kişiler vb.) da saldırmaktadırlar. Çoğunluğun geleneksel alışkanlıklarını ve fikirlerini küçümseyen ve onlara politik olarak doğru ve 'ilerici' politikaları dayatan enternasyonalist kültürel seçkinleri protesto etmektedirler. Dış güçleri 'sıradan insanların' yaşam tarzına ve ekonomik güvenliğine yönelik tehditler olarak tanımlayan popülistler, bunu savunma ve 'halk'a sahip çıkma amacıyla gerçekleştirmektedirler. Özetle, popülist olarak kabul edilebilir konumlar yaratan şey aslında 'halk'la ilgili bu temel kaygılar ve mevcut güçlere yönelik düşmanca eleştirilerdir (Canovan, 2002: 32).

Dalio ve arkadaşları (2017: 2-3) popülizmi, sıradan halkın gelir ve fırsat eşitsizliğinden, ülkedeki farklı değerlere sahip kişilerden ve dışarıdan gelen kültürel tehditlerden, iktidar konumundaki "düzen seçkinleri"nden ve hükümetin kendileri için etkili bir şekilde çalışmamasından bıkmış olmasından kaynaklanan politik ve sosyal bir olgu görmektedir. Ayrıca popülizm düzene, seçkinlere ve güçlülere karşı olma, yabancı düşmanlığı, yerli ekonominin korunması, milliyetçilik ve militarizm, medya kontrolü gibi pek çok unsuru da beraberinde getirir. Bu ihtiyaçlar seçmenlerin güçlü liderleri iktidara getirmesine yol açar. Popülist liderler iş birlikçi olmaktan çok çatışmacı ve kapsayıcı olmaktan çok dışlayıcıdır. Dolayısıyla hem ülke içinde hem de ülkeler arasında karşıt gruplar (genellikle ekonomik ve sosyal olarak sol ve sağ) arasında çatışmalar meydana gelir ve bu çatışmalar otoritenin güçlenmesini sağlar. Bu çatışmalarda medyanın kullanımı ve hatta kontrolü, özellikle popülist liderlerin halka doğrudan erişimi noktasında önem kazanır. Bazı durumlarda, iç savaşlara dahi yol açan bu çatışmalar, bazı demokrasilerin bu çatışmalardan kaynaklanan düzensizliğe düzen getirmek için diktatörlükler haline gelmesine yol açmıştır. Bu açıklamadan hareketle popülizm, sıradan insanın seçkinlere ve bir dereceye kadar sisteme karşı isyanıdır. İsyan ve beraberinde gelen çatışma, değişen derecelerde ortaya çıkmaktadır. Kurulu düzen onunla bazen bükülmekte bazen de bozulmaktadır. Bu isyan ve çatışma karşısında eğilip bükülmemesi, sistemin ne kadar esnek ve iyi kurulmuş olduğuna bağlıdır.

Tindall (1972: 505-506, 511, 513)'a göre, entelektüeller demokrasinin kötü yanını keşfetmişlerdi ve modası geçmiş bir kelime olan "mobokrasi"nin modern eşdeğeri olarak "popülizm"e

denk gelmişlerdi. Bu popülizmin ulus ve halkı eşitlediği; erdemin ise basit halkta yaşadığını belirtmiştir. Siyaset bilimci Edward Shils'e atıf yaparak, "Popülizmin birçok yüzü vardır", "Nazi diktatörlüğünün belirgin popülist özellikleri vardı…Bolşevizm'in içinde de bir popülizm çizgisi vardı.", Kısmen romantik geleneğin bir ürünü olan popülizm, sıradan insanların, eğitimsiz ve entelektüel olmayanların yaratıcılığına ve üstün ahlaki değerine olan inançtır." ifadelerine yer vermiştir.

Popülizme dair farklı bir yaklaşım sunan Finchelstein (2017)'a göre, diktatörlük, modern popülizmin temellerinden biri olsa da popülizm diktatörlük değildir. Erken Soğuk Savaş dönemi bağlamında, bu paradoks, modern popülizmin diktatörlük yönetiminden vazgeçmesinde ortaya çıkarak yeni ve otoriter bir demokrasi rejim biçimi yaratmıştır. Faşist diktatörlük deneyimi, popülist rejimlerin ortaya çıkmasında kilit bir faktör olsa da popülizm, kısmen diktatörlüğe muhalefeti açısından tanımlanmıştır. Dolayısıyla faşist diktatörlük, popülizmin soy kütüğünün merkezinde yer alır. Popülizmin bu ikircikli yapısı Soğuk Savaş öncesi faşizmin diktatörlüğünü bağlamsal olarak reddetse de özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra sona eren faşist küresel kitle diktatörlüğü deneyiminin bazı unsurlarını hala taşımaktadır. Faşizm ile popülizmin benzer yönleri kurumsallaşma karşıtlığı, kurumların arabuluculuk rolünü reddederek lider ile halk arasında doğrudan organik bir bağ kurma tarzı ve demokratik temsil krizi olarak nitelendirdikleri liberalizmin krizde olduğu algısıyla mücadeledir. Farklı yönleri ise siyasi şiddete, hatta siyasi zulme ve siyasi ölüme karşı zıt duruşlarından kaynaklanmaktadır. Siyasal şiddetin serbest bırakılmasının merkezinde yer alan diktatörlük yönetiminin bu boyutu, popülizmin şiddete karşı duruşuyla tezat oluşturmaktadır.

Farklı ülkelerde farklı örneklerle ortaya çıkması, farklı ideolojileri yansıtması ve popülizm çalışmalarının farklı boyutlara odaklanması sonucunda tek bir popülizm tanımı yapabilmek mümkün değildir. Popülizmin farklı örneklerde üstlendiği roller, literatürde farklı yaklaşımlarla sınıflandırılarak açıklanmasını gerekli kılmıştır. Bu yaklaşımlar ideoloji, söylem, strateji ve performans tarzı olarak sınıflandırılabilir.

2.2.1. İdeoloji Olarak Popülizm

Popülizmi ideoloji olarak açıklayanların başında Cas Mudde gelmektedir. Mudde (2004: 543-544), popülizmi toplumu normatif olarak iki homojen ve karşıt gruba, "saf halk"a karşı "yozlaşmış seçkinler"e ayrıldığını düşünen ve siyasetin halkın genel iradesinin bir ifadesi olması gerektiğini savunan bir ideoloji olarak tanımlamaktadır. Popülizm ayrı bir ideoloji olmasına rağmen, örneğin sosyalizm veya liberalizm ile aynı düzeyde entelektüel incelik ve tutarlılığa sahip değildir. Popülizm, yalnızca daha dar bir siyasi kavramlar yelpazesine bağlı sınırlı bir çekirdek sergileyen "seyrek merkezli bir ideoloji"dir. Temel kavramı 'halk'tır ve 'seçkin' kavramı bile kimliğini halkın karşıtlığı/düşmanlığı üzerinden alır. Seyrek merkezli bir ideoloji olarak popülizm, komünizm, ekolojizm, milliyetçilik veya

sosyalizm gibi çok farklı seyrek merkezli ve tam ideolojilerle kolayca birleştirilebilir. Popülizmde yalnızca dostların ve düşmanların vardır. 'Saf halk'ı oluşturan dostlardan geriye kalanlar sadece farklı önceliklere ve değerlere sahip insanlar olarak değil, 'kötü' olarak nitelendirilir. Kötüler saflığı bozduğu için toplumdaki iki grup arasında uzlaşma imkansızdır.

Mudde'nin bu tanımı Mudde ve Kaltwasser (2017: 7-8)'in çalışmasında da tekrarlanmıştır. Popülizmin bahsi geçen tanımına yönelik ana eleştirilerden biri, çok geniş kapsamlı olması ve potansiyel olarak tüm siyasi aktörlere, hareketlere ve partilere uygulanabilmesidir. Ayrıca Popülizmin doğrudan iki zıttı vardır: seçkincilik ve çoğulculuk. Seçkinler, halkın tehlikeli, dürüst olmayan ve kaba olduğuna ve kendilerinin ahlaklı, kültürel ve entelektüel açıdan üstün olduğuna inanırlar. Bu nedenle seçkinler, siyasette halkın söz sahibi olmadığı seçkin bir yönetim isterler. Bu istek demokrasiyi tamamen reddetmeye varabilir. Çoğulculuk ise toplumun farklı fikir ve çıkarlara sahip çok çeşitli sosyal gruplara ayrıldığını kabul eder. Çoğulculukta çeşitlilik bir zayıflıktan ziyade bir güç olarak görülür.

Canovan (2002), popülist hareketlerin genellikle belirli sosyal ve ekonomik sorunlardan kaynaklansa da bunların ortak özelliği halka yönelik siyasi bir çağrı olduğunu ve halk egemenliği ile çoğunluk yönetimini temel alan ve demokratik ideolojiye dayanan bir meşruiyet iddiası olduğunu savunur. Zira otokratik yönetim altında halk kitleleri iktidardan tamamen dışlanırken demokratik yönetimler siyasi arenayı tüm nüfusu kapsayacak şekilde genişletmekle ilgilidir ve halkı siyasete sokmak, yani onların kaygılarının siyasi sürece beslenmesini sağlayacak yol ve mekanizmaları sağlamak ile anlaşılır bir çerçeve oluşturmalarına olanak tanır. Böylece popülizm ve demokratik ideoloji arasındaki ilişkiyi anlamak mümkün hale gelmektedir. Demokrasi, siyasetin en kapsayıcı biçimi olduğundan, ideolojinin sağlayabileceği şeffaflığa ihtiyaç duyar, ancak siyaseti halka aktarması gereken ideoloji, sistematik olarak yanıltıcı olmaktan kaçınamaz. Diğer bir ifadeyle, demokrasi, kapsayıcılık iddialarıyla birlikte kitleler tarafından anlaşılır olmaya ihtiyaç duyarken, insanlarla siyaset arasındaki uçurumu kapatmaya çalışan ideoloji, demokratik siyasetin zorunlu olarak işleyiş biçimini yanlış tanıtır ve bundan kaçınmaz. İdeoloji ile pratik arasındaki bu çelişki, popülistlere, ihanete uğrayan demokrasinin sesini duyurmaya ve hoşnutsuzları halka siyaseti yeniden canlandırma bayrağının arkasında harekete geçirmek için bir davettir.

Stanley (2008)'e göre popülizm, soyut bir biçimsel mantığın kaçınılmaz ürünü değil, kavramların açıklanması ve eklemlenmesi yoluyla ampirik ve koşullu olarak ortaya çıkan ve kendini insanları ayrıcalıklı bir siyaset konusu olarak tanımlamaya yönelik zayıf ve seyrek merkezli bir ideolojidir. Halkı siyasetin ayrıcalıklı öznesi olarak tanımlamaya ve bu kaide üzerindeki yerini haklı çıkarmaya adanmış bir ideolojidir. Bu ideoloji 'halk' ve 'seçkin' olmak üzere ki homojen analiz birimini barındırır. Bu iki grup birbirine düşmandır ve insanların/halkın benimsenmesi ve seçkinlerin inkâr edilmesine dayanmaktadır. Halkın egemenliği fikri baskındır. Dolayısıyla bu yaklaşımda popülizm,

Gidron ve Bonikowski (2013)'nin de bahsettiği gibi insanlar ve seçkinler arasındaki bir karşıtlıkla karakterize edilen bir fikir olarak görülmektedir.

Albertazzi ve McDonell (2008: 3-5) de popülizmi, erdemli ve homojen bir halkı, haklarından, değerlerinden, refahından, kimliğinden ve seslerinden yoksun bırakan (veya yoksun bırakmaya çalışan) bir grup seçkin ve tehlikeli "öteki" ile karşı karşıya getiren bir ideoloji olarak tanımlamaktadır. Popülizm de diğer tüm ideolojiler gibi, yanlış giden durum, buna sebep olan ve durumun çözümüne dair bir dizi temel soruya yanıt vermek üzere tasarlanmış bir analiz önermektedir. Buna göre; yanlış giden durum, halkın iradesini yansıtması gereken hükümet ve demokrasinin yozlaşmış seçkinler tarafından işgal edilmiş, çarpıtılmış ve sömürülmüş olmasıdır. Buna sebep olanlar ve suçlanması gerekenler seçkinler ve 'halk' dışında kalan 'ötekiler'dir. Durumun çözümü için popülist lider ve parti aracılığıyla halka sesi ve gücü geri verilmelidir. Bu görüş, halkın hem homojen hem de erdemli olduğuna dair temel bir anlayışa dayanmaktadır. İdeolojiye dayalı bu popülizm yaklaşımı temelde iç içe geçmiş dört ilkeyi barındırmaktadır: (1) Halk birdir ve doğası gereği "iyidir"; (2) Halk egemendir; (3) Halkın kültürü ve yaşam biçimi birlik ve homojenlik çok önemlidir; (4) Lider ve parti/hareket halkla birdir.

Uslu (2021), popülizmi ideoloji olarak açıklamak için Freeden'a atıf yaparak çekirdek ve çevre kavramlar oluşturmuştur. Ona göre popülizmin çekirdeği halk iken halk kavramının etrafını çeviren çevre kavramlar ise seçkinler, birlik ve egemenliktir. Halk-seçkinler ilişkisi temsiliyet kavramını, halk-birlik ilişkisi anti-çoğulculuk kavramını ve halk-egemenlik ilişkisi de demokrasi kavramını popülizm açısından önemli bir konuma koymaktadır. Temsiliyette seçimler doğru ve yanlışın oylandığı mekanizmalardır. Lider ve halk arasında liberal demokrasiden farklı bir temsiliyet bulunur çünkü halkın genel iradesi tek ve bütündür. Böylece halk egemenliği aracıları devre dışı bırakarak doğrudan liderle bağdaştırılır. Popülizmdeki bu tek ve bütün genel irade çoğulculuğun reddini de beraberinde getirir. Çünkü 'halk'ın dışında kalan azınlıklar ortak kimliğe tehdit olarak görülür. Popülizmde egemenlik doğrudan ya da temsili yolla kullanılması fark etmeksizin önemlidir. Halkın iradesi üzerinde başka bir üst nokta bulunmamaktadır. Özetle popülizm, çoğunluğun mutlak iktidarını içeren, anayasal ve hukukî sınırlamaları reddeden, denge-denetleme mekanizmalarına itibar etmeyen ve azınlık haklarının korunmasına hassas olmayan bir demokrasi modeli ile tanımlanabilir.

Popülizmin yalnızca bir ideoloji olarak görülmesi doğru ama kesinlikle eksik bir okumaya neden olmaktadır. Çünkü popülizm, toplumu iki homojen gruba ayırmakta ve saf olan "halk"ı ve karşısındaki "düşman" seçkinleri ya da farklı grupları ortak özellikler etrafında incelenebilmekteyse de her örneği somut, düşünsel bir çıktı yaratmasına rağmen uygulamada ideoloji kadar güçlü bir bakış açısı sunamamaktadır. Tarihe ve coğrafyaya göre farklı özellikler sergilemesi, yoruma açık olması, çok çeşitli şekillerde anlamlandırılması bir tutarsızlık ortaya koymaktadır. Ayrıca sağ ya da sol ideolojiden beslenmesi gibi sebeplerle bir ideoloji olmaktan çok yaklaşım olarak adlandırmaya daha müsaittir.

Aslanidis (2015) de ideolojinin literatürdeki en tartışmasız boyutunun tutarlılık olduğunu belirterek, bu tarihsel süreçteki popülizm örnekleri arasında hiçbir ideolojik tutarlılık izinin olmadığından bahsetmekte ve bunları açıklamaktadır. Bu sebeple de popülizm açıkça ideoloji statüsünün gerisinde kalmaktadır.

2.2.2. Söylem Olarak Popülizm

Popülizmin söylem olarak incelenmesi, söylemin toplumu 'halk' ve 'seçkinler' ya da 'biz' ve 'ötekiler' şeklinde iki grup halinde inşa edilmesine olanak sağladığı için önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Popülist liderlerin halka başvurarak, düşman olarak inşa ettikleri ötekilere karşı mücadelede halkın desteğine yapılan çağrı söylemlerle gerçekleşmektedir. Liderler özellikle halkın çıkarları adına konuştukları algısını yaratmaktadırlar. Nitekim Laclau, söylemsel bir kurgu ya da inşa ile halkın politikacılar, aktivistler ve entelektüeller arasındaki mücadelelerde öne sürüldüğünü ifade etmektedir. Söylemler aracılığıyla iki gruba ayrılan toplumda halk, kurumsal ve normatif ortamlarda demokratik rakiplerle ya da alternatif olarak ortadan kaldırılması gereken düşmanlarla karşı karşıya kalabilir (de la Torre, 2016: 68).

Laclau, popülizmi, popüler demokratik çağrışımları egemen ideolojiye düşman olarak dile getiren bir söylem olarak tanımlar. Laclau'ya göre, bu tür söylemler teorik olarak önceden belirlenmiş değildir. Aynı zamanda sağ ya da sol ideolojiye de ait değildir. Faşizmi, sosyalizmi ya da Perón'un Bonapartizmini doğurmanın yanı sıra kırılmalara da yol açabilirler. "Popülist Akıl Üzerine" adlı kitabında Laclau, popülist bir kırılmanın o istisnai anlarıyla gündelik, sıradan ve idari siyaseti karşılaştırmıştır. Toplumun iki düşman kampa bölünmesinin, dışlayıcı kurumsal sistemlere son vermek ve alternatif bir düzen oluşturmak için gerekli olduğunu savunmuştur (de la Torre, 2016: 62-63).

Gidron ve Bonikowski (2013), popülizmi söylem olarak değerlendiren bazı yazarların tanımlarına yer vermişlerdir. Popülizmi de la Torre, "*halk ile oligarşi arasındaki ahlaki ve etik mücadele olarak inşa eden bir retorik*" olarak tanımlamaktadır. Kazin, "*Amerikan popülizminin tarihsel analizinde, popülizmi Amerikalıların çoğunluğu adına konuştuğunu iddia edenler tarafından kullanılan bir dil*" olarak ifade etmektedir. Ayrıca Hofstadter'in "The Paranoid Style in American Politics" adlı eserinin, popülist siyaset üzerine bir çalışma olarak çerçevelenmemiş olsa da söylemsel bir tarz (veya onun terimleriyle "bir ifade tarzı") olarak popülist siyasetin özelliklerine ışık tuttuğunu ifade etmişlerdir.

Aslanidis (2015: 9) de popülizmin kavramsal türünü karakterize etmek için söylemin en uygun yaklaşım olduğunu belirtmektedir. Nitekim popülizm, egemen halk adına seçkin karşıtı bir söylemdir. Halk egemenliğinin üstünlüğünü vurgulayarak yozlaşmış seçkinlerin halkın haklı siyasi otoritesine zarar verdiğini iddia etmek amacıyla söylem haline gelmektedir.

Canovan'ın belirttiği gibi, popülizm "hem kurulu iktidar yapısına hem de toplumun baskın fikir ve değerlerine karşı 'halka' bir çağrıdır". Bu ikili yapının içine gömülü ahlaki politik söylem, "sıradan insanları" ihmal eden, değersizleştiren veya sömüren siyasi, ekonomik ve/veya kültürel seçkinleri kınar ve siyasi yetkilendirme yoluyla ikincisine kurtuluş sunar (Roberts, 1995). Diğer bir ifadeyle, popülist siyasi aktörler, halkın çıkarlarının yozlaşmış seçkinler tarafından görmezden gelindiğini ve bunun da toplumun refah düzenini bozduğunu öne sürerek, bu durumdan yerleşik kurumları ve mevcut seçkinleri sorumlu tutmaktadırlar. Bu doğrultuda halk dışında kalan herkesi popülist söylemlerinde 'öteki' kısmına yerleştirmektedirler (Bulut ve Hacıoğlu, 2018: 190). Söylemleri aracılığıyla kendilerini de o sıradan halka dahil eden popülistler, 'biz' ve 'onlar' ayrımı üzerinden bir kimlik inşa etmektedirler. Kendilerini destekleyen gerçek halka yönelik yaptıkları çağrılarda, iktidarı, onun gerçek sahibi olan halka devredilmesini savunan popülistler, gerçek halkı oluşturan 'biz'in dışında kalan tüm 'öteki'ler söylemlerle düşman olarak inşa etmektedirler.

Weyland (2001)'a göre popülizmin söylem açısından tanımlanması yaşanan teorik kaymadan dolayıdır. Popülizmle ilgili modernleşme ve bağımlılık teorilerinin tarihsel varsayımları sorgulanabilir hale geldikçe gözden düşmesiyle popülizm artık belirli bir toplumsal seferberlik aşamasına veya gecikmiş bağımlı gelişmeye bağlanmamıştır. Popülizmi örgütlü işçiler gibi belirli sosyal seçmenlerle tanımlamak doğru gelmemiştir. Siyasi strateji ve taktiklerin belirli ekonomik ve sosyal politikalarla ele alındığına dair şüphelerin artmasıyla modernleşme ve bağımlılık teorisine yöneltilen eleştiriler, popülizmin kümülatif kavramlarının çözülmesine ve yeni popülizm kavramsallaştırmalarına da katkıda bulunmuştur.

Lewis vd. (2019), 40 ülkedeki başbakanlar, cumhurbaşkanları ve şansölyeler tarafından yapılan söylemlerin analizine dayanan araştırmalarında popülist liderlerin sayısının 2000'lerin başından bu yana iki katından fazla arttığını ve dünya çapındaki politikacıların giderek daha popülist argümanlar benimsediğini tespit etmişlerdir. Her lidere, konuşmaların popülist fikirleri ne ölçüde içerdiğine bağlı olarak ortalama bir popülizm puanı verilmiş ve puanlar popülist olmayandan çok popülist olana doğru 0-2 puan aralığında derecelendirilmiştir. Çalışmada popülist söylemdeki yükseliş oldukça dikkat çekicidir. 2000'lerin başında, Venezuela, Arjantin ve İtalya, nüfusu 20 milyondan fazla olan popülist liderlere sahip tek ülkelerken 2014'ten itibaren, orta ve doğu Avrupa, ABD, Hindistan, Brezilya gibi ülkelerdeki seçimlerin sonuçları popülizmin dünyanın en kalabalık ülkelerinde var olduğunu göstermiştir. Bu da 21. yüzyıldaki popülizm dalgasına bir kanıt teşkil etmektedir. Çalışmaya göre söylemleri esas alınarak yapılan popülist sıralamasında en popülist lider 1,9 puanla sol popülizmi benimseyen Hugo Chávez olarak belirlenmiştir. Popülist olarak tespit edilen diğer liderlere 1,6 puanla Nicholás Maduro, 1,5 puanla Evo Morales ve 1,5 puanla Recep Tayyip Erdoğan örnek olarak verilebilir. 0,8 puanla Donald J. Trump söylemleriyle sağ ideolojide yer alan ortalama bir popülizm profili

oluşturmuştur. 0,1 puanla Tony Blair ve 0 puanla Angela Merkel popülist olmayan liderler olarak belirlenmiştir.

Liderlerin ve diğer siyasi aktörlerin popülist söylemleri, halk adına olduğu iddiasıyla ya da halkta belli bir duyguyu uyandırma amacıyla uygulanan bir politikanın yansımasıdır. Bu söylemler yeri geldiğinde politik olmayan bir konuyu politize edebileceği gibi, politik olan bir konuyu da daha önemsiz ve politik olmayan bir konu haline getirebilme gücüne sahiptir. Bu popülist söylemler belirli konuları inşa sürecine sokarak halkta ya da ulaştıkları diğer kitlelerde istedikleri etkileri yaratma amacı taşırlar. Popülist söylemlerle güvenlikleştirme de bu şekilde olmaktadır. Güvenlikle ilgili olmayan bir konu söylemlerin inşa gücü sayesinde güvenlik problemi haline gelebilir ve 'öteki'lere yönelik uygulamalarda gerekli meşruiyeti sağlayabilir.

2.2.3. Strateji Olarak Popülizm

Popülizmi anlamlandırmada kullanılan bir yaklaşım da strateji olarak popülizmdir. Bu yaklaşıma göre popülizm, kişisel ve karizmatik liderlerin doğrudan/aracısız bir hitap kullanarak ve müşteri ilişkileri geliştirerek halk-seçkinler zıtlığı üzerinden hükümet gücünü aradığı veya uyguladığı bir stratejiyi ifade etmektedir. Popülizm "*siyaseti halkla oligarşi arasındaki ahlaki ve etik mücadele olarak yapılandıran*" bir stratejidir. (Gidron ve Bonikowski, 2013: 5-11). Weyland (2001), popülizmin en iyi siyasi strateji olarak tanımlanacağını ifade etmiştir. Ona göre siyasi stratejiler, yönetici türlerinin kendilerini siyasi olarak sürdürmek için kullandıkları güç kapasitesi ile karakterize edilmektedir. Yönetici, bir grup ya da organizasyon değil; kişisel bir liderdir ve popülizm özel bir ağırlığa değil, sayıların gücüne dayanmaktadır.

Popülizm, iktidarı elde etmek ve sürdürmek için başvurulan stratejik bir araçtır. Stratejik bir siyaset tarzı benimseyerek seçmen desteğini alabilmek ve halkı kendi yanında konumlandırabilmek için liderlerin başvurduğu yöntemlerdir. Belli türde politika, örgütlenme, söylem ya da iletişim tercihlerinden oluşmaktadır. Popülist söylemlerle güçlenen popülist stratejinin politikaları hareketin solda veya sağda olmasına göre değişmektedir. Örneğin, sol popülist parti ve liderler, genellikle gelir eşitsizliğine odaklanarak kamusallaştırma veya çeşitli radikal yollar içeren politikaları tercih ederler. Buna karşılık sağ popülist partiler ve liderler ise işsizlikle mücadele yöntemi olarak göçmenler ve yabancılara yönelik düşmanlık ve dışlayıcılık içeren politikaların tercih eden bir strateji benimserler (Uslu, 2021: 219).

Jagers ve Walgrave (2007), popülizmi halka yakınlığını gösteren, düzen karşıtı bir duruş sergileyen ve belirli nüfus kesimlerini dışlayarak halkın (ideal) homojenliğini vurgulayan bir siyasi iletişim tarzı olarak tanımlamaktadır. Bu tanım halkın desteğini harekete geçirme ve seçmenlere ulaşma

stratejisi olarak nitelendirmektedir. Popülizmde halka hitap etmek kavramın özünü oluşturmaktadır. Halka hitabet konusunda Weyland (2001) ve Mudde ve Kaltwasser (2017) benzer ifadelere yer vermektedirler. Onlara göre popülizm, bir liderin çoğunlukla örgütlenmemiş çok sayıda takipçinin doğrudan, aracısız, kurumsuz olarak halka hitap ederek devlet iktidarı aradığı veya uyguladığı politik bir strateji olarak tanımlanmaktadır.

Weyland (2001: 11), popülist liderlerin çoğu daha az varlıklı gruplar arasında kitlesel destek ararken, diğer kişiselci yani Peru'daki Mario Vargas Llosa ve Şili'deki Joaquin Lavin gibi popülist liderlerin daha iyi durumda olan sektörler arasında daha güçlü destek kazandığıyla açıklamaktadır. Dolayısıyla popülizm, seçim bölgesindeki seçmenlerin sınıfları kapsamında tanımlanmamalıdır. Çünkü farklı örneklerde farklı sınıflar popülizm örneğini teşkil edebilmektedir. Bu nedenle politik tarz veya strateji en umut verici tanımlar olarak kalmaktadır. Fakat popülizmi politik bir tarz olarak tanımlamak çok geniş bir ağ oluşturur ve vakaların net bir şekilde sınırlandırılmasını engeller. Buna karşılık, politik strateji, gücü kazanmanın ve kullanmanın yöntem ve araçlarına odaklanması sebebiyle siyasi tarzdan daha iyi sınırlandırılmıştır. Siyasi stratejiler, liderlerin uyguladığı başlıca "güç kabiliyeti" ile karakterize edilir. Dolayısıyla liderler veya siyasi aktörler hükümet gücünü kazanmak ve sürdürmek için farklı stratejiler kullanabilir. Weyland'ın popülizm yaklaşımını inceleyen Avrupa Popülizm Çalışmaları Merkezi, araştırmacıya göre popülizmin siyasi çekirdeğini "üç özelliğe sahip bir siyasi strateji" olarak tanımlandığını belirtmektedir. Buna göre popülizmin özellikleri şu şekildedir: 1) Kişisel bir lider, heterojen bir takipçi kitlesine hitap etmektedir; 2) Lider, takipçilerine görünüşte doğrudan, yarı kişisel bir şekilde ulaşmaktadır; 3) Lider yeni örgütler kurarsa ya da eski popülist örgütleri yeniden canlandırırsa, bunlar kurumsallaşma düzeyi düşük kişisel araçlar olarak kalacaktır (European Center for Populism Studies, 2024).

Popülizmi strateji olarak değerlendirmeye gelen eleştirilerden biri Aslanidis (2015)'e aittir. Popülizmin bir ideoloji olmaktan uzak olduğunu belirtirken strateji ya da söylem açısından irdelemenin daha makul olduğunu belirtse de ona göre strateji kavramsal derinliği sağlayamamaktadır. Çünkü stratejik boyut, popülist aktörlerin davranışlarını ortaya çıkarabilse de her politik davranışın strateji olarak nitelendirilmesi kavramın inceliğinin ortadan kaybolmasına yol açmaktadır. Bu, popülizmin demagojiyle, aşırı vaatte bulunmayla ve insanların duymak istediklerini söylemeyle denk tutulması anlamına gelmektedir.

Betz (2002: 198) ise popülizmi sıradan insanları siyasi bir güç olarak iktidarın kurulu yapısına ve toplumun baskın fikir ve değerlerine karşı harekete geçirmek için tasarlanmış bir siyasi retorik tarzı olarak tanımlamaktadır. Bu, popülizmin ideoloji yerine, politik retoriğin kullanılarak gizli şikayetleri çağrıştıran ve bunların kışkırttığı duygulara hitap eden politik bir strateji olduğunu gösterir. Jansen (2011: 77) de popülizmi, bir ideoloji olarak görmek yerine, onu "çok çeşitli sosyal, politik ve ekonomik

gündemler peşinde koşan çeşitli çizgilerden meydan okuyanlar ve görevliler tarafından üstlenilebilecek" bir siyasi proje olarak görmektedir.

Popülizm strateji olarak tanımlanırken söylemin ve hatta liderlerin performanslarının da popülizmde etkili olduğu bir çerçeve çizilmektedir. Popülizm, liderlerin karizmatik performanslarının etkisiyle ve söylemleri aracılığıyla kendilerini halktan biri gibi göstererek inşa ettikleri düşmanlara karşı halkın beklentilerini karşılıyor gibi sunarak esasında kendi çıkarlarını gözettikleri politika yapma stratejisidir.

2.2.4. Performans Olarak Popülizm

Performans olarak popülizm genel olarak liderlerin söylemlerindeki ve stratejilerindeki tarza odaklanmaktadır. Kişisel ve doğrudan bir tarza sahip liderlerin belirleyiciliği altında kamusal mecralarda belli duyguların, konuşma, giyinme ve davranış biçimlerinin ve zevklerinin ifade edilişi üzerinden açıklamalar bu yaklaşımı şekillendirmektedir. Popülizm, kişisel ve karizmatik liderlerin etkileşimine ve kurulan siyasal iletişim süreçlerine yoğunlaşarak incelenmektedir (Moffit ve Tormey, 2013). Popülist liderlerin bu performansı göstermesindeki temel amaç halkı/insanları/destekçilerini halkın gerçek ve tek sesi olduğuna, ulusal egemenliği geri kazanabilecek tek kişi olduğuna ikna etmelidir (Mudde ve Kaltwasser, 2017). Bu doğrultuda popülizmin performans yaklaşımı, liderlerin güç alanlarını yaratmak amacıyla ulaştıkları kitlelere siyasi üsluplarıyla inşa ettikleri sembolik görünüşleridir (Moffitt, 2016).

Moffitt (2016)'e göre, halk hem popülistlerin merkezi dinleyici/izleyici kitlesi hem de performansları aracılığıyla 'vermeye-sunmaya' çalıştıkları öznedir. Söylemler aracılığıyla halka yapılan çağrılar, popülistlerin halk ile yakınlığını göstermeyi amaçlayan performatif jestlere kadar birçok biçim alabilir. Zira Ostiguy (2009)'ın da belirttiği gibi popülist liderler argoyu, küfrü, siyasi yanlışlığı, aşırı coşkuyu ve renkli olmayı tercih ederek halka kendilerini basitçe onlardan biriymiş gibi gösterme yolunu tercih etmektedirler. Buradaki amaç halkın değerlerine, normlarına ve önceliklerine yakın olmak, hatta diğer elitist politikacıların halkla asla sahip olamayacakları bir yakınlık kurmaktır. Popülist liderler, toplumun tarihine, mevcut grup/kimlik farklılıklarına ya da küskünlüklerle derinden bağlantılı imajı oluşturmak adına dili, lehçeyi, aksanı, mimikleri, beden dilini, jestleri ve giyinme yollarını kullanma eğilimindedir. Tüm bu seçimler genellikle kültürel olarak özeldir ve siyasi ve kültürel olarak büyük yankı yaratmaktadır.

Popülistlerin performansa verdikleri önemin sebebi, liderliğe yaptıkları vurguda, erdemin ne olduğunu açıkça ortaya koymaktansa, erdemi liderlerinin kişiliğinde somutlaştırmaya başvurmalarıdır. Popülistlerin yalnızca kişiselleştirilmiş liderliğe değil, aynı zamanda belirli bir kişilik tipini gerektiren

liderliğe de güvenmesi muhtemeldir: karizmatik bir lider. Popülizm, Weberyen karizmatik otorite ile uyumlu bir ilişki içindedir, öyle ki pek çok popülist lider iktidara geldiğinde yasal-rasyonel meşruiyeti ve geleneksel meşruiyeti reddederek, karizmatik otorite meşruiyetini kullanmaya yönelmektedir. Ayrıca bu karizmatik liderlik dini liderlikle benzer özellikler taşımaktadır; takipçilerinden bağlılık ve inanca dayalı bir sadakat elde etme eğilimindedirler (Taggart, 2000: 100-102; Uslu, 2021: 225).

Hellström (2013: 9), popülizmin performans tarzını medyanın kullanımı ve karizmatik liderlik ile açıklamaktadır. Ona göre karizmatik lider, kendi kişiliğinde popüler iradeyi somutlaştırır. Dolayısıyla hem halktan biri hem de onların lideri olarak olağanüstü niteliklere sahip sıradan bir insan olarak görünür. Popülist karizmatik lider, siyasi kurumlar ve yerleşik siyaset yapma biçimleri karşısında sıradan insanların sağduyusunu temsil etmeyi amaçlayarak seçmenleri kızgınlık duygularıyla harekete geçirmeyi amaçlar. Karizmatik lider bunu gerçekleştirirken, ulusal siyasi yaşamdan dışlanmış veya marjinalleştirilmiş hisseden insanları temsil ettiği argümanını kullanır. Onları krizlerden, tehditlerden ve düşmanlardan kurtarmayı vaat ederek, büyük ölçüde örgütlenmemiş bir kitleden geniş, dağınık, ancak yoğun bir destek kazanır (Weyland, 2001: 14), Fakat karizmatik liderin kazandığı bu yoğun destek sonsuza kadar devam etmez, ilişkili olduğu bireyle birlikte yok olur. Çünkü kişiselleştirilmiş liderliğin bir kişiden diğerine aktarılması zordur. Bu sebeple popülist karizmatik liderliğin geçici ve istikrarsız olduğunu söylemek mümkündür (Taggart, 2000: 100-102).

Popülist bir liderin söylemlerinin kitlelerde karşılık bulabilmesi ve etkili olabilmesi için karizmatik liderlik özelliği önemlidir. Aynı zamanda 'halk'tan biri olarak 'biz' inşası için sıradan halk imajına bürünmelidir. Bu imaj dil kullanımında olduğu gibi bir kıyafet ya da bir aksesuar gibi sembolik bir öğe ile kendisini gösterebilmektedir. Liderlerin böylece halktan biri gibi gözükerek halkla doğrudan iletişim kurabilme stratejisini uygulamaktadırlar. Günümüzde teknolojik dönüşüm ve siyasetin dijitalleşmesi ile liderler popülist performanslarını kitlelere sosyal medya aracılığıyla daha kolay yansıtabilmekte ve doğrudan iletişim kurabilmektedirler. Ayrıca bu mecrada yansıttıkları günlük yaşamları ve uyguladıkları stratejilerle kendilerini halktan biri gibi yansıtma olanağı sağlamışlardır.

2.3. Kültürel Politik Ekonomi Perspektifinden Popülizm İncelemesi

Sağ ya da sol ideoloji fark etmeksizin geçmişten günümüze politik bir olgu olan popülizmin evrimine bakıldığında özellikle politika ve ekonominin kültür ile ilişkisi dikkat çekmektedir. Kültürel pratikler, belirli bir ekonomik, siyasi ve kültürel sistem tarafından belirli bir güç ve etki dağılımıyla ilişkilendirilmektedir.

Kültürel pratiklerin oluşturduğu baskı ve sınırlar tüm yaşam sürecini etkili bir şekilde yöneterek hegemonik bir süreç yaratır. Ancak bu hegemonik sürece aynı zamanda diğer baskılar tarafından

direnilir, değiştirilir ve başkalaştırılır. Kültürel sürecin gerçekliği belirli bir hegemonyanın dışında ya da sınırında kalanların çabalarını ve katkılarını içerir. Bu kültürel süreç doğası gereği politiktir. İnsanlar kültürel pratikleri sadece yeniden inşa etmek ve onlara direnmekle kalmaz, aynı zamanda bunu ekonomik ve sembolik sermaye için rekabet bağlamında yaparlar. Bottomley (2009) bunu Bourdieu'nun yaklaşımıyla açıklamaktadır. Çünkü toplumsal alanda güç ilişkilerine odaklanan Bourdieu'nun analizine göre yaşam tarzı farklılıkları olarak görünen şey, iktidar alanındaki konumlardır. Benzer pozisyonlarda bulunanların benzer eğilimlere ve ilgilere, benzer bir 'yer duygusuna' sahip olma eğilimindedirler. Dolayısıyla hükmedenler, seçkin konumları nedeniyle seçkin olarak görünürler (Bottomley, 2009: 12-13). Burada Bourdieu'nun grup oluşturma gücünün mükemmel bir siyasi güç olduğunu öne sürdüğü ve en basit tanımlamasıyla bireylerin ya da aktörlerin sosyal yapılardan etkilendiği varsayımına dayanan 'habitus' kavramı önem kazanmaktadır. Habitus kökleri aile içinde yetiştirilme tarzına dayanan ve kişinin sosyal dünyayı ve onun içindeki beklentilerini algılamasını sağlayan, sosyal yapıdaki konumu tarafından koşullandırılan, edinilmiş bir dizi eğilim, içselleştirilmiş yorumlayıcı çerçevedir. Bourdieu'nun toplumsallaşmış öznellik olarak adlandırdığı (Edgerton ve Roberts, 2014) bu süreç, Bottomley'nin kültürel pratikleri açıklarken kullandığı hegemonya ve politika ilişkisini anlamak için önemlidir.

Popülizmin ilk örneklerinde ortaya çıkışı doğrudan ekonomik gerekçelere dayanmış ve yoksul köylüyü, çiftçiyi ve işçiyi merkeze alarak "halkın" kendileri olduğunu ve hakkın da halka ait olduğu düşüncesi etrafında şekillenmiştir. Seçkin sınıf ekonomiyle bağdaştırılmış, fiyatlardaki dengesizlikler ve ekonomik olumsuzluklar seçkinlerden kaynaklanan sorunlar olarak görülmüştür. Mudde ve Kaltwasser (2017: 13) de halk ve seçkinler arasındaki nihai mücadeleyi ekonomik güçle ilişkilendirerek, siyasi seçkinlerin ekonomik seçkinlerle iş birliği içinde olduğunu ve "özel çıkarları" halkın "genel çıkarlarının" üzerine koyduğunu öne sürmektedirler. Bu durum neoliberalizm sayesinde ekonominin ulusaşırı bir görünüm kazanması ile daha da görünür hale gelmiştir. Tekelleşme ile birlikte ekonominin ulusaşırı bir nitelik kazanması zamanla egemenlik krizi haline gelmiştir. Böylesi bir egemenlik krizi ortamında yaşanan belirsizlik ve güvensizlik daha koruyucu politikaları gerekli kılmıştır. Küreselleşen dünyada yaşanan mevcut egemenlik krizi ile pekişen sosyoekonomik sorunlarla mücadele için popülizm, koruyucu politikalar geliştiren sağ partilerin vazgeçilmezi haline gelmiştir. 'Aidiyet' ve 'kimlik' vurgusu üzerinden gerçek halkın yabancı bir kültürle kirletilmemiş ve saf olması mücadele için önemli bir söylem haline gelmiştir. Böylece sağ popülist partilerin yükselişi özellikle 2008 Küresel Ekonomik Krizi sonrasında daha belirgin hale gelmiştir. Neoliberalizmin desteklediği küreselleşme ve göçmenlerin kirlettiği kültür, geçmişteki homojen ve saf kültüre duyulan özlemi hissedilir kılmıştır.

Yeni popülizm, karma ekonomi kapitalizminin modern refah devleti modelinin siyasi gündeminin, kurumlarının ve meşruiyetinin popülistçe reddedilmesinden kaynaklanan çağdaş bir

popülizm biçimini temsil etmektedir (Taggart, 2000: 75). Bu bakış açısı, popülizmin kültürel politik ekonomi perspektifi ile okunmasını mümkün kılmaktadır.

Akarca (2020) kültürel politik ekonomi ve popülizm ilişkisini anlamlandırmaya yardımcı olacak şekilde popülizmi kültürel, politik ve ekonomik olarak ayrıştırarak ve farklı bir bakış açısı katarak ayrı ayrı incelemiştir. Buna göre;

- ***Kültürel popülizm***: Demografik yapıdaki homojenliğin ve dolayısıyla saflığın bozulmasını temel almaktadır. Burada, belirli bir millete, ırka, dine, mezhepe ya da herhangi bir sınıfa mensup olan özellikle yerli halkın gerçek halk olarak desteklenmesi ve geriye kalan 'öteki'lerin dışlanması söz konusudur. Ötekiler genellikle göçmenlerdir.
- ***Politik popülizm***: Halk iradesini engelleyen ve çoğunlukla iktidardaki seçkinlere ve çoğunluğa hizmet eden düzen, kurum ve kişilerin ortadan kaldırılmasına dayanmaktadır. Genellikle askeri darbeler ya da vesayet rejimleri sonrasında demokratik bir biçimde iktidara gelenlerin kurulu düzene muhalefet etmek veya onların etkinliklerini azaltmaya çalışmak için kullandıkları bir araçtır.
- ***Ekonomik popülizm***: Üst gelir gruplarından olan seçkinlerin, alt ve orta gelirli gerçek halka kaynak aktardıkları politikalara dayanmaktadır. Ekonomideki bozulma ve hükümetin politik sermayesindeki erime sonucunda iktidarın bulunduğu pozisyonda kalabilmek için seçim ekonomisine yönelmesi yoluyla seçmenleri etkileme çabasıdır. Bu durum, iktidarın seçimden önce devlet harcamalarını arttırılıp vergiler düşürmesi; seçimden sonra ise bunların doğuracağı enflasyonu önlemek için daraltıcı para ve maliye politikaları uygulamasını içermektedir.

Küreselleşen çok kutuplu dünya düzeninde kültürlerin daha etkileşimli hale gelmesi ve dejenerasyonu, ekonomik krizler, politik ve toplumsal problemler, göç sorunları liderlerin ya da politika yapıcıların siyasal kültürlerinde, gelenekselin dışında kendilerine özgü üsluplarının oluşmasını sağlamaktadır. Bu liderler ya da politika yapıcılar klasik popülist gelenekleri sürdürürken, aynı zamanda ekonomi, politika, demokratik değerler, kültür gibi kavramların krizleri üzerinden popülizmlerini sürdürmektedirler. Ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve toplumsal krizlerin seçmenlerde yarattığı bunalım ve baskı, din ve milliyetçilik gibi kültürel ve manevi değerlere sığınmaya ve otoriter liderden medet ummaya yol açmaktadır. Örneğin, ABD'de Trump'ın popülist siyaseti literatürdeki tanımlarla doğrudan örtüşmektedir. Gelir düzeylerindeki adaletsizlikler bir halk/seçkin ayrımı yaratırken, göçmenlerin sebep olduğu kriz, beyaz-siyah ırk tartışması ve bütün bu durumların yarattığı baskı ve bu baskıya karşı seçmenlerin Trump'ı çare olarak görmesi popülizm ile örtüşmektedir.

ABD'de Trump'ın 2016 seçimleri öncesinde kullandığı "Make America Great Again" sloganı, geleceğin inşasında geçmişin yüceltilmesini ve ekonomik ve kültürel olarak güçlü bir ülke özlemini yansıtması popülist söylemlerinin karşılığını bulmasını sağlamıştır. Bunu yaparken özellikle sosyal

medyayı siyasal iletişim kanalı olarak kullanması ve teknolojik dönüşüm sayesinde dijital bir siyaset gündemi oluşturması Trump'ın popülizminin kültürel politik ekonomi açısından incelenmesini mümkün kılmaktadır. Saraçoğlu (2017: 1088-1891), neoliberalizmin yarattığı egemenlik krizi ortamında ABD'nin eski güçlü devlete duyulan özleminin sürpriz olmadığını belirtmektedir. Terörizm ve hatta İslami terörizmin varlığı, kitlelerin sağ popülizmin otoriter ve güvenlikçi bir devleti kutsayan söylemlerine daha açık hale gelmesini sağlamıştır. Ulus devletin egemenlik krizi göç ve göçmenlik ile de ilişkilendirilmiş, bu "kültürel yok oluş" söylemleri ile popülizmin güç kazanmasına sebep olmuştur. Buna ek olarak temsiliyet sorunu yaşayan işçi sınıfının neoliberal politikalar sebebiyle yaşadığı ekonomik kayıp ve emek süreçlerinin sermaye lehine dönüşümü de popülizmin yükselişinde sebep olan bir başka faktördür. Bu faktör popülist liderlerce düşman olarak inşa edilen göçmenlerle ilişkilendirilmiş ve göçmenler "işçi sınıfının payından çalanlar" olarak nitelendirilmiştir.

3. GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ VE POPÜLİZM

Güvenlik tanımı değişen tarihsel şartlara göre uyarlanan dinamik bir kavramdır (Brauch, 2008: 2). Çünkü değişen sistemler ve bu sistemlerin getirdiği şartlar tarihsel süreçte aynı olmamakta ve var olan tehdit çeşitleri sürekli değişmektedir. Örneğin; ilkel insanların yaşadığı tarih öncesi çağlarda en önemli güvenlik sorunlarından ve tehditlerden biri vahşi hayvanlarken, günümüz küresel uluslararası düzeninde siber güvenlik ya da göç gibi konular en önemli güvenlik sorunlarından ve tehditlerindendir. Modern anlamda egemenlik ve ulus-devletin ortaya çıkması ile şekillenen ulus güvenliği, tehditlerin çeşitlenmesi ile uluslararası güvenlik ve insani güvenlik olmak üzere başka boyutlarıyla da önem kazanmıştır. Waever (1995a) bunu, devletin ulusal güvenliğine sıkı bir şekilde odaklanmaktan çıkarak bireysel, küresel veya uluslararası bir topluluk olarak insanların güvenliğine daha geniş veya alternatif bir odaklanmaya doğru bir harekete doğru evriliş olarak ifade etmiştir. Bireylerin güvenliği, askeri güvenlikten ziyade ekonomik refah, çevresel kaygılar, kültürel kimlik ve siyasi haklar gibi konularla daha fazla alakalı hale gelmiştir.

Küreselleşme ile artan uluslararası etkileşim, güvenliğin uluslararası boyutta ele alınması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Tarihte ilk küresel savaş olarak nitelendirilen Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, Milletler Cemiyeti'nin uluslararası güvenliği sağlamada yetersiz kalması ve ikinci bir savaşın çıkması, realist güvenlik tanımına dikkat çekmiştir (Küçüksolak, 2012: 202). Soğuk Savaş yıllarında sadece askeri güvenliğe odaklanan klasik güvenlik yaklaşımının benimsendiği ve diğer tehditlerin yok sayıldığı dönemde bu yaklaşımın toplam güvenliği azaltarak ülkelere zarar verdiği fikri önem kazanmıştır. Aynı zamanda bazı araştırmacılar tarafından bu askeri odaklı yaklaşımın uluslararası ilişkilerde küresel güvensizliği artırdığını savunulmuştur. Bu yaklaşıma göre güvenlik bir amaç değil, sonuç olmalıdır ve bu kapsamda tehdit sadece askeri değil, yaşam kalitesiyle de ilgili olabilir. Ayrıca bir ülkenin politika seçeneklerinin çeşitli şekillerde daraltılmasının da bir güvenlik problemi olabileceği ortaya çıkmıştır. Rumelili ve Karadağ (2017: 71), Soğuk Savaş'ın son yıllarında askeri tehditlerin giderek azalması ile bu süreçten önce geri plana itilen sorunların gündeme alınma taleplerinin arttığını, tartışmaya açıldığını ve geleneksel güvenliğin kapsamının sorgulanmaya başladığını ifade eder. Nitekim askeri tehditlerin ötesinde ekonomik, politik ve toplumsal sorunlar, çevre kirliliği, doğal kaynakların korunması, sosyoekonomik sorunlar, etnik çatışmalar, salgın hastalıklar, toplumsal cinsiyet, uluslararası kaçakçılık gibi pek çok konu güvenlik gündemine dahil edilmeye başlamıştır. Dolayısıyla, geleneksel güvenlik çalışmalarına yöneltilen ilk eleştirilerin ulusal güvenliğe odaklanan devlet merkezci bakış açısı olduğunu söylemek mümkündür.

Geleneksel askeri güvenlikteki sorunlar ve bu sorunlara odaklanılan bir yapıda güvenlik artışının sağlanamaması ve diğer konu alanlarının güvenlik gündemine dahil edilme talepleri ve tartışmaya açılması güvenlik tanımının genişletilip derinleştirilmesi ihtiyacını ortaya koymuştur (Miş, 2012). Realizm, bahsi geçen dönemlerde hâkim güvenlik anlayışını temsil etmişse de Soğuk Savaş sonrası dönemde yetersiz kalarak birçok eleştiri almıştır. Bu kapsamda literatürde güvenlik kavramı farklı yaklaşımlarla ele alınmıştır. Geleneksel-Realist güvenlik teorisi, Weber'e dayanarak devleti şiddetin meşru kullanımının tekelcisi olarak tanımlar; ordunun da bu tekelin koruyucusu olduğunu belirtir. Bu nedenle devletin korunması, aynı zamanda ordunun korunması anlamına gelir, çünkü insanların güvenliği öncelikle devletin güvenliğine bağlıdır. Diğer bir ifadeyle güvenlik, devletin diğer ulusların tehditlerinden uzak olduğu ve açıkça askeri tehdidin olmadığı bir kavram olarak özetlenebilir. Liberalizme göre güvenlik kolektivist bir yaklaşımla elde edilebilen ve bireyleri esas alan bir kavramdır. Çünkü devlet bireyler tarafından sürdürülür ve kurulur; dolayısıyla bu bireylerin güvenliği uluslararası politikada en önemli husustur. Marksizme göre güvenliği sağlamanın tek yolu, sınıfsız ve barışçıl bir topluma ulaşmak için sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmaktır. Eleştirel güvenlik teorisi, insanların güvenliğini devletin güvenliğine bağlamayı yanlış bulur ve sessiz kitlelerin özgürce konuşma hakkına sahip olması gerektiğini ve kozmopolitan değerlerin savunulması gerektiğini vurgular. Buna göre güvenlik toplumsal olarak inşa edilir ve dolayısıyla askeri güce değil, daha çok halkın toplumsal yapısının sürekli değişen doğasına odaklanılır. Bu tezin teorik çerçevesini oluşturan inşacı teoriye göre ise güvenlik kavramı insanların içinde yaşadığı sosyal ve çevresel yapı açıkça anlaşılıp incelendiğinde anlam kazanır. Dolayısıyla güvenlik, kolektif bilincin, kimliğin ve kültürün ürettiği kodlara göre anlam kazanır. İngiliz güvenlik teorisine göre güvenlik bir değer olduğu zaman anlamlıdır. Dünya güvenliğine katkıda bulunacak herhangi bir amaç ve aracın, inşa edilecek yenilikçi dünya düzeni değerlerine ihtiyaç duyduğunu ileri sürer. Feminist güvenlik teorisi, uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde erkek uzmanların hakimiyeti altında gibi görünen konularla toplumsal cinsiyet analizlerinin kesiştiğini belirtir. Feminist akademisyenler, savaş ve güvenlik gibi konuları kadın farkındalığına göre ele alır (Kalaycı, 2017: 89). Post modernist ve post yapısalcı teoride ise söylem analizi ve dilin kullanımı önem kazanır çünkü söylem ve yorum mantığı güvenliğin anlaşılmasında temel faktörlerdendir (Miş, 2012: 21).

Soğuk Savaş sonrası dönemde uluslararası sistem ile beraber güvenlik kavramı da çok kutuplu hale gelmiştir. Bu dönüşüm, güvenlik literatüründe geleneksel güvenlik çalışmalarına inşacılık, post-kolonyalizm, Kopenhag Ekolü, Paris Ekolü, Aberystwyth Ekolü ve insani güvenliğin dahil olmasıyla genişleme ve derinleşme tartışmalarını başlatmıştır. Eleştirel güvenlik çalışmalarının kapsamın genişletilmesine dair çabalarına karşı çıkan geleneksel araştırmacılar, güvenlik gündeminin askeri meseleler ile sınırlı tutulması gerektiğini ve yaşam kalitesini tehdit eden her şeyin bir güvenlik sorunu olarak tanımlandığı takdirde kavramın odağını kaybedeceğini savunmuşlardır. Üçüncü bir yolu ise

devlet merkezli, askeri-siyasi konulara odaklanan güvenlik yaklaşımlarını eleştirip beş sektör çerçevesinde genişletirken, bir yandan da diğer kutuptaki eleştirel yaklaşımlar gibi bireyin varlığını ve yaşam kalitesini etkileyecek her şeyin güvenlik kapsamına alınmasına karşı çıkan Kopenhag Ekolü sağlamıştır (Rumelili ve Karadağ, 2017: 71).

Aktaş (2011: 11), Stritzel (2007)'in ayrımını benimseyerek güvenlik ve güvenlikleştirmeye yönelik bakış açılarını Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenliğin genişlemesi ve derinleşmesi tartışması bağlamında sıralamıştır. Buna göre gelenekçi güvenliği savunanlar "oldukça geniş tutulan bir askeri odağı sürdürmek isteyenler" olarak tanımlanmıştır. Güvenlik tanımının genişletilmesini savunanlar "güvenlik gündemindeki meselelerin çeşitliliğini artırmak isteyenler" olarak nitelendirilmiştir. Kopenhag Ekolü'nün de içinde yer aldığı eleştireller ise, "güvenliğin kavramsallaştırıldığı çerçevenin bütününe yönelik daha sorgulayıcı bir davranışı geliştirmek isteyenler" şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla güvenlikleştirme yaklaşımının temel eleştirisi, kavramsal açıdan objektif bir veri olarak kabul edilen ve olumlu bir imaja sahip olan geleneksel güvenlik algısına ve anlayışına ilişkindir.

Booth (1991: 318)'a göre güvenlik kavramını genişletme ve güncelleme baskıları iki kaynaktan gelmiştir. Birincisi, geleneksel olarak dar askeri güvenlik odaklı sorunların giderek daha belirgin hale gelmesidir. Burada sadece güvenlik ikileminin baskılarına ilişkin daha fazla farkındalık, güvenlik bağımlılığının giderek daha fazla takdir edilmesi, silahlanma yarışının daha yüksek seviyelerde yıkıcı güç ürettiği ancak güvenliğin buna uygun bir şekilde büyümediği yönündeki yaygın kabul ve aşırı savunma harcamalarının ekonomiler üzerindeki ağır yükünün farkına varılmasından bahsetmek yeterlidir. İkinci baskı grubu ise diğer sorun alanlarının güvenlik gündemine dahil edilmesi yönündeki fikirlerin güçlenmesinden kaynaklanmıştır. Çoğu insanın ve çoğu ulusun yaşamlarına ve refahına yönelik günlük tehdit, geleneksel askeri perspektifin önerdiğinden farklıdır. Bu arada elbette eski moda toprak tehditleri de dünyanın bazı bölgelerinde hala mevcuttur.

Güvenliği geniş ve yeni referanslar aracılığıyla ele alan yaklaşımlardan birini sunan Kopenhag Ekolü'nün temelleri, 1980'li yıllarda Kopenhag Üniversitesi Barış ve Çatışma Araştırmaları Merkezi ile atılmıştır. Merkez, barış ve güvenlik adına yapılan çalışmaları desteklemesiyle ön plana çıkmıştır (Miş, 2012: 347). Fakat Kopenhag Ekolü bu güvenlik çalışmalarının özünün savaş, güç ve bunlarla alakalı konularla sınırlı olduğu anlayışına karşı olarak, askeri tehditlere ek olarak askeri olmayan tehditlerin de güvenlikleştirilmesini esas alan radikal bir bakış açısı inşa etmiştir (Buzan, 1997: 13). Nitekim insanlar, toplumlar ve devletler üzerinde güvensizlik yaratan tek tehlike/tehdit durumu askeri tehditlerden kaynaklanmamaktadır. Buna göre Kopenhag Ekolü, askeri güveliğe odaklanan klasik güvenlik yaklaşımlarından ayrışarak (Brauch, 2008: 6-7), güvenliği birbirleriyle etkileşim halinde olan beş sektör ile açıklamıştır. Bunlar askeri güvenlik, siyasi güvenlik, ekonomik güvenlik, toplumsal güvenlik ve çevresel güvenliktir (Miş, 2012: 347). Dolayısıyla güce dayalı ve devlet merkezli bir güvenlik

anlayışından farklı olarak, devlet dışında yer alan aktörleri de bünyesinde barındıran ve düşük politika unsurlarını da barındıran bir güvenlik bir anlayış benimsenmiştir. Ekolün temsilcilerinden Barry Buzan bu durumu Soğuk Savaş'ın uluslararası düzende yarattığı etkiyle açıklamıştır: "*Soğuk Savaş'ın ilk yıllarında Batı'nın güvenlik sorunu Sovyetler Birliği'nden gelen geniş kapsamlı bir meydan okumaya nasıl yanıt verileceğiydi. Bu meydan okuma yalnızca askeri değil, aynı zamanda ideolojik, sosyal ve ekonomikti. Soğuk Savaş, sanayi toplumunun geleceği üzerinden birbirini dışlayan iki politik ekonomi sistemi arasındaki rekabet ile ilgiliydi*" (Buzan, 1997: 6).

Askeri, siyasi, ekonomik, çevresel ve toplumsal boyutlar, güvenliğin genişlemesini ifade etmektedir. İnsan, yurt içindeki gruplar, ulusal, uluslararası/bölgesel ve küresel düzeyler ise güvenliğin derinleşmesini ifade etmektedir. Günümüzde kabul gören ve genişletilmiş güvenlik kavramları aşağıda Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Genişletilmiş Güvenlik Kavramları

Güvenlik Kavramı	**Kimin Güvenliği?**	**Neyin Güvenliği?**	**Kimden/Neden Korunma?**
Ulusal Güvenlik (Siyasi ve Askeri)	Devlet	Egemenlik, Toprak Bütünlüğü	Diğer devletler, terörizm (devlet dışı aktörler)
Toplumsal Güvenlik	Millet, Toplumsal Gruplar	Ulusal Birlik, Kimlik	(Devletler) Milletler, göçmenler, yabancı kültürler
İnsani Güvenlik	Bireyler, İnsanlık	Beka, Yaşam Kalitesi	Devlet, Küreselleşme, Küresel Çevre Sorunları, Doğa, Terörizm
Çevresel Güvenlik	Ekosistem	Sürdürülebilirlik	İnsanlık
Cinsiyet Güvenliği	Cinsiyet ilişkileri, yerli halk, azınlıklar	Eşitlik, Kimlik, Dayanışma	Ataerkillik, Totaliter/Erk tekelci kurumlar (hükümetler,

			dinler, seçkinler, kültür), Hoşgörüsüzlük

Kaynak: Brauch, 2008: 11

(Tablo yazar tarafından oluşturulmuştur.)

Tablo 1'de de görüleceği üzere, egemenliği ve sınırları önemseyen ulus ve uluslararası güvenlik yaklaşımlarına insani güvenlik de eklenmiştir. Böylece güvenlik yalnızca askeri odaklı olmaktan çıkmıştır. Egemenliğe yönelik askeri olmayan tehditler etrafında dönen siyasi güvenlik sektörü, güvenlikleştirme ve popülizm ilişkisini anlamak amacıyla değerlendirilmelidir. Demokrasinin halk egemenliği vaadi ile seçkinlerin yönetiminin gerçekliği arasındaki karşıtlığın ortaya koyduğu bu durum popülizm ile açıklanır ve güvenliğin siyasi boyutuna işaret eder. Bu kapsamda popülist güvenlikleştirmeleri kavramsallaştırabilir ve temel özelliklerini belirleyebiliriz:

(1) Dramatizasyon ve korkutma: 'halk' için varoluşsal tehditler duygusunu uyandırmak ve sürdürmek;

(2) Basitleştirme ve günah keçisi ilan etmek: bu tehlike durumunun tek nedeni olarak kurumu ve kolektif kurban olarak 'halkı' tanımlamak ve suçlamak;

(3) Olağanüstü halin yayılması: popülist siyaseti meşrulaştırmak için belirli konuları acil durum siyaseti alanına kaydırmak ve tutmak. (Wojczewski, 2020).

Tablo 1'de yer alan insani güvenlik sektörlerini ilgilendiren en önemli konulardan biri göç olgusudur. Göç, insanların bireysel ya da kitlesel bir şekilde doğdukları/yaşadıkları yeri terk ederek aynı ülkede veya başka ülkenin sınırları içinde, çeşitli sebeplere ve dinamiklere bağlı olarak gerçekleştirdikleri yer değişimidir. Bu yer değişimi sınırlı bir süreyi kapladığı gibi kalıcı da olabilir. İsteğe bağlı olarak gerçekleşebileceği gibi politik, ekonomik ya da toplumsal sorunlardan ya da krizlerden kaynaklı bir zorunluluk sonucunda da gerçekleşebilir. Küreselleşme ile kültürel etkileşimin arttığı, ulaşım ve haberleşmenin kolaylaştığı ve sınırların daha geçirgen bir hal aldığı ve dolayısıyla göçün daha görünür bir hal aldığı günümüz düzeninde güvenlik tartışmaları da artırmıştır. Bu tartışmalara ve klasik güvenlik yaklaşımına göre göçün düzensiz ve yasa dışı bir biçimde gerçekleşmesi hem sınır güvenliğini ve egemenliği tehdit etmekte hem de kültürel ve toplumsal uyum sorunlarına sebep olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, ulusal güvenliğin unsurlarından olan sınır, sınr kontrolü, egemenlik gibi kavramlar ile terör, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı, şiddet gibi uluslararası suçlar göç olgusunun ve göçmenlerin yarattığı tehditler olarak görülmektedir. Bir diğer tehdit ise göçü gerçekleştiren göçmenlerin ülke içerisindeki kamu düzenini farklı kültürel yapılarda olmaları sebebiyle bozdukları yönündedir (Göcen, 2019).

Yoğun göç alan ülkelerdeki mevcut ya da daha sonra ortaya çıkacak olan ekonomik, politik, kültürel sorunlar, bir 'suçlu' ya da 'günah keçisi' ihtiyacı doğrultusunda göçmenlerle ilişkilendirilme eğilimi göstermektedir. Liderler ve siyaset yapıcı aktörler, popülist söylemler aracılığıyla göçmenleri ülkelerindeki sorunlara sebep olan (potansiyel) tehditler olarak inşa etmektedirler. Göçmenlerin hem egemenliğe hem de ekonomik, politik ve kültürel konulara karşı tehdit olarak inşa edilmesi göç konusunu güvenlik tartışmalarının önemli bir maddesi haline getirmiştir. Göçün bir güvenlik sorunu olarak güvenlikleştirilmesi, liderlerin dinleyicileri/izleyicileri konumunda olan halkın duygularını ve oy potansiyellerini etkilemektedir. İç siyasette egemenlik, ulusal güvenlik ve sınır güvenliği sorunlarıyla ve ekonomik, politik, kültürel sorunlarla mücadele eden halkın karşısında konuşlandırılan göçmenler popülizm aracılığıyla siyaset aracı haline gelmektedir. Bu doğrultuda göçün güvenlikleştirilmesi ve popülizm arasındaki ilişkinin irdelenmesi önem kazanmaktadır.

Güvenlikleştirme, bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak değerlendirilecek olsa da özetle, güvenlikleştirici aktörün söylemlerinde, belirli bir konuyu güvenlik alanına taşıması ve bir tehdit ya da tehlike olarak sunarak o konuyu engellemek için gerekli olan her türlü aracı kullanma konusunda özel bir hak talep ettiği bir süreçtir. Bu süreç popülizm aracılığıyla ortaya çıkmaktadır. Çünkü popülizmin ortaya çıkışı, insanları yaşam biçimleri elitler tarafından saldırı altında olan bir kimlik topluluğu olarak konumlandıran bir güvenlikleştirme eylemini varsaymaktadır. Seçmenlere yönelik günlük bir siyasi çağrı, bir aktör tehdit anlatısını dile getirdiğinde popülizme dönüşür ve bu güvenlikleştirme hareketi, potansiyel olarak aktörün liderliğinde bir tür özel eylemin gerçekleştirilmesini yetkilendirebilecek hedef kitle arasında karşılık bulur (Kurylo, 2022: 130). Güvenlikleştirmenin temelde dört boyutu bulunmaktadır:

- Devlet devlete karşı: Egemen devletlerin güç dengesine girerek ve sürekli kendi aralarında savaşarak, uluslararası ilişkilerin Westfalyan modelindeki anarşinin ikinci düzey biçimindeki düzensizliklerine yönelik geleneksel kaygısıdır. Soğuk Savaş sona erdiğinde ve uluslararası sistemde demokratik bir barış bölgesi ortaya çıktığında, bu kaygı büyük ölçüde azalmıştır.
- Devlet sivil olmayan topluma karşı: Devlet, hukuksal bir çerçeve çizerek ve barışa zarar veren savaş ağaları, teröristler, organize suçlar gibi sivil olmayan unsurlara karşı meşru şiddet tekelini kullanarak yurttaşları korur.
- Devlet ve sivil toplum karşı karşıya: Bu boyut, devleti daha çok bir baskı birimi ve çıkarların bütünlükçü savunucusu olarak gören Hobbesçu anlayış yerine, seçkin çıkarlarının savunucusu olarak görenlerin temel kaygısıdır. Bugünkü uluslararası sistemde siyasal üstünlüğünü ve polis, yargı ve ordu üzerindeki kontrolünü kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak sivil toplumu bastırmak ve kötüye kullanmak isteyen devlet seçkinlerinin geniş gündemini ortaya koyar.

- Sivil ve sivil olmayan toplum karşı karşıya: Bu, devletin varlığının neredeyse sona erdiği ve toplumu sivil ve sivil olmayan taraflarını birbirleriyle ve dünyanın geri kalanıyla saf doğal durumda bıraktığı bir durumdur (Kalaycı, 2017: 83).

Çoğu zaman güvenliğe yönelik tehditler, ihtimaller olarak belirlense de halka bariz ve kesin olarak sunulmaktadır. Herhangi bir tehdit ya da (içeride ve dışarıda) düşman olmasa dahi devletler bu ihtimal hesaplarını yapmaya ve önlemleri almaya devam etmektedirler. Bu hesapları "tehdit eşittir kapasite çarpı niyet" formülüyle özetlemek mümkündür. Niyet çoğu zaman "kötü" olarak varsayıldığından tehdit hesaplamaları kapasite üzerinden yapılır ki bu durum hesabın uygulamada sorunlu olmasını beraberinde getirmektedir (Bilgin, 2010: 78). Bu açıdan değerlendirildiğinde güvenlikleştirme yaklaşımlarının gerçeği yansıtsa dahi gerçeğin daha abartılmış versiyonu olduğunu iddia etmek yanlış olmaz.

Bir sonraki bölümde öncelikle, temelleri Kopenhag Ekolü tarafından atılan, sonrasında Paris Ekolü ve Aberystwyth Ekolü tarafından sorgulanan güvenlikleştirme yaklaşımı ayrıntılı bir biçimde incelenecektir. Daha sonrasında popülist söylemlerin güvenlikleştirmeye etkisi tartışılacak ve göçün güvenlikleştirilmesi popülizm çerçevesinde değerlendirilecektir.

3.1. Kopenhag Ekolü ve Güvenlikleştirme Yaklaşımı

Realist güvenlik yaklaşımını eleştirisi üzerinden ortaya çıkan Kopenhag Ekolü Okul iki açıdan geniş güvenlik gündemi ile ilgilenmiştir. İlk olarak, 1980'lerin ikinci yarısında Avrupa'da güvenliğin dar askeri konular ötesinde tartışılmaya başlanmasıdır. Ekol bu tartışmada daha çok güvenliği teorik bir çerçeveye oturtma temelinde yaklaşarak, güvenlik politikaları ve çalışmalarının sistematik ve tutarlı bir açıklama modeline yoğunlaşmıştır. İkinci olarak ise güvenlik çalışmaları genel olarak ABD merkezli olduğu için kendilerini Avrupa temelli tartışmalara yakın görmüşlerdir ve böylece teorik tartışmada güvenlik sektörü, güvenlik kompleksi ve güvenlikleştirme bağlamında bir bakış açısı ile yaşanan tartışmaya katkı sağlamışlardır. Diğer yandan kendilerini Avrupa temelli tartışmalara yakın görmeleri güvenliğe daha sınırlı yaklaşarak daha çok Avrupa'nın güvenliğini tehdit eden konular üzerinde durmalarını beraberinde getirmiştir (Miş, 2012: 28).

Kopenhag Ekolü'nün güvenlik literatürüne kattığı en önemli yeniliklerden ilki güvenliğin derinleşmesi ve genişlemesi üzerineyken ikincisi ise güvenlikleştirme yaklaşımıdır. Güvenliği askeri, siyasi, ekonomik, toplumsal ve çevresel olarak ele alarak genişleten Ekol, "kimin güvenliği?" sorusuyla da uluslararası, bölgesel, ulusal, yurtiçi gruplar, birey olmak üzere beş analiz boyutuyla güvenlik kavramının derinleşmesini sağlamıştır (Brauch, 2008: 7). Teorik olarak inşacı bir temele sahip olan güvenlikleştirme yaklaşımı ise Ole Waever tarafından 1995 yılında ortaya atılmıştır. Ona göre bir konu, varoluşsal olarak bir güvenlik sorunu olarak sunulur ve ele alınırsa, bu güvenlik sorunundan korunmak

için olağanüstü önlemler alınmalıdır. Güvenlik iddiasıyla bir lider ya da siyasi karar alıcı, güvenlik sorunu olarak sunulan tehditten korunmak için bir panik hali oluşturarak gerekli her türlü aracı kullanma konusunda acil olarak özel bir hak talep eder. Burada dikkat çekmesi gereken ve savunulan argüman, politikayı oyunun yerleşik kurallarının ötesine taşıyan şeyin güvenlik olduğudur (Waever, 1995b: 405). Bu doğrultuda Waever, güvenliği söz edim *(speech-act)* ile tanımlamaktadır. Bir devlet temsilcisi 'güvenlik' diyerek belirli bir gelişmeyi belirli bir alana taşır ve böylece onu engellemek için gerekli her türlü aracı kullanma konusunda özel bir hak iddia eder (Waever, 1995a). Yani bir konuyu güvenlik ile ilişkilendirmek onu bir güvenlik problemi haline getirir. Diğer bir ifadeyle, konular güvenlik ile ilişkilendirilerek söz edimler aracılığıyla güvenlik tehdidi olarak inşa edilmektedir. Böylece söz konusu güvenlik tehditlerine karşı olağan üstü yollara başvurulması meşrulaşmaktadır. Dolayısıyla iktidar sahipleri olağanüstü tedbirler almak istedikleri konuları politika üstü olarak sunmakta ve bu sayede uygulayacakları yaptırımları meşru hale getirmektedirler (Baysal ve Lüleci, 2011: 63, 71). Bu olağan üstü tedbirleri acil bir şekilde meşru hale getirmek ise söylemlerinde gizlidir. Güvenlikleştirmeyi gerçekleştiren aktörler, konuyu dramatize ederek hayatta kalmak için eylemin ne kadar öncelikli olduğunu, acilen ele alınmadığı takdirde var oluşlarının tehlikeye gireceği üzerinden bir algı inşa etmektedirler (Buzan, 1997: 14).

Buzan, Waever ve Wilde, "*Security: A New Framework for Analysis*" kitaplarında güvenlikleştirmeyi politikleşmenin daha ileri bir aşaması olarak tanımlamışlardır. Onlara göre, devletin ilgilenmediği, kamuoyunda bir tartışma unsuru olmayan veya karar alma sürecinde yer almayan herhangi bir konu politikleştirilmemiştir. Bu konular kamu politikasının bir parçası olup, karar alma sürecine dahil edilirlerse veya kaynak ayırmak gerekli hale gelirse politikleşmiş olur. Politikleşen bir konu tekrar politika dışı kalabilir. Fakat konu tehdit olarak sunulursa, acil durum önlemleri gerektirirse veya standart politik uygulamalar dışındaki eylemleri haklı hale getirirse konu güvenlikleştirilmiştir (1998: 23-24).

Buzan (1997: 14) kamusal alandaki sorunları, politikleşmiş, politikleşmemiş ve güvenlikleştirilmiş sorunlar olmak üzere üç kategoriye ayırır ve sorunların bunlardan biri içinde yer aldığını belirtir. Bu kategoriler:

- Devletin ilgi alanına girmeyen, ayrıca bir tartışma gerektirmeyen sorunlar (politikleşmemiş);
- Kamusal politikanın parçası olan ve hükümet tarafından karar almayı veya kaynak tahsis etmeyi gerektiren sorunlar (politikleşmiş);
- Siyasi prosedürlerin dışındaki eylemleri meşrulaştıran bir tehdit olarak sunulması gereken ve acil tedbirlere ihtiyaç olan sorunlar (güvenlikleştirilmiş) şeklinde sınıflandırılabilir. Bu kategorilere ek olarak, tam tersi güvenliksizleştirme veya güvenlik dışılaştırma, önceleri tehdit sayılan bir konunun artık

bu şekilde tanımlanmaması üzerine kurulmuştur (Baysal ve Lüleci, 2011: 75-76). Kamusal alandaki güvenliğe dahil edilmemiş herhangi bir sorun söz-edim aracılığıyla güvenlik sorunu haline gelmektedir. Bu güvenlik sorunuyla ilgilenmek için özel bir politika yaklaşımı gereği ortaya çıkmaktadır. Böylece politikleşmemiş ya da politikanın konusu olmayan bir sorun politikleşmektedir. Politikanın bir konusu haline gelen sorun güvenlik alanına çekilerek güvenlikleştirilmiş olur. Kamusal alandaki bir sorunun bu kategorilerden hangisine dahil olacağı ya da hangi aşamada kalacağı ise liderler ya da siyasi seçkinler tarafından belirlenmektedir. Fakat güvenlikleştirme her zaman en iyi çözümü sunamamaktadır çünkü çözüme dair ilerleyici bir dönüşüm sağlanamamaktadır. Bu durumda çözümün sağlanabilmesi için mümkün olduğunca konunun güvenlik dışılaştırılması daha iyi bir alternatif olabilmektedir (Sula, 2021: 93-96).

Kopenhag Ekolü, güvenliği pozitif bir olgu olarak değerlendirmemekte ve bu nedenle güvenlikleştirmeyi kaçınılması gereken bir durum olarak tasvir etmektedir. Güvenlikleştirilen bir sorunun, olağanüstü önlemleri meşrulaştırarak özgürlüklerin kısıtlanmasına ve şiddet içeren yöntemlerin kullanılmasına yol açabileceği düşünülmektedir. Güvenlikleştirme, aktörlerin amacına ulaşmak, ideolojilerini meşrulaştırmak ve topluma kabul ettirmek istedikleri politikaları keyfi olarak kullanmaları anlamına gelmektedir (Taş, 2020: 63). Güvenlik dışılaştırma ise normal politikalar ile çözülemeyecek tehditlerin üst siyasete taşınması şeklinde ifade edilebilecek güvenlikleştirme kavramının tam tersi bir kavramdır. Problemleri güvenlik alanından çıkararak normal siyaset alanına dâhil etme işlemi olarak tanımlanmaktadır. Güvenlik dışılaştırma, Ekol mensuplarınca daha iyi bir seçim olarak görülmektedir çünkü bu seçim beraberinde iş birliği ve diyaloğu dolayısıyla da sorunların çözümünü getirecektir (Ağır, 2013: 60). Bu süreç, daha önce tehdit olarak algılanan bir durumun siyasi alan içerisine dahil edilerek sorunun normal siyasal süreçlerle çözülmeye çalışılmasını ifade etmektedir.

Siyasi liderlerin söyleyiş ve yorumlarına oldukça açık olan ve dinleyicinin algısının da önem kazandığı güvenlikleştirme kavramının başarılı olabilmesi için üç bileşen gereklidir. Bunlar; (1) Tehditlerin varlığı; (2) Acil müdahale ve kuralların çiğnenmesi sonucu birimler arasındaki etkileşim üzerindeki etki; (3) Dinleyicilerin hâlihazırdaki konuyu tehdit/güvenlik konusu olarak algılayıp kabul etmesidir. Dinleyicinin güvenlikleştirme hamlesini kabul etmemesi ya da yeterince tanımlamaması bazı problemleri gündeme getirmektedir. Buzan bunu "*Bir şeyi, bir başvuru nesnesine yönelik varoluşsal bir tehdit olarak sunma şeklini alan söylem, kendi başına güvenlikleştirme yaratmaz*." şeklinde tanımlamıştır (Buzan vd., 1998: 25). Dolayısıyla sürecin başarılı işleyebilmesi için hedef kitlenin tehdit söylemini kabul etmesi gerekmektedir. Çünkü problem/konu halk tarafından kabul gördüğü takdirde güvenlik meselesi haline gelecektir.

Güvenlikleştirmenin bileşenleri referans nesnesi, güvenlikleştirici aktör ve işlevsel aktördür (Mandacı ve Özerim, 2013: 108). Güvenlikleştirmenin ilk öğesi referans nesnesi, güvenlik tehdidinin

hedef aldığı nesneyi ifade etmektedir. Ridha (2018: 20), referans nesnesini, varoluşsal olarak tehdit altında olduğu varsayılan ve hayatta kalması zorunlu olan şey olarak tanımlamaktadır. Buzan (1997: 16) referans nesnelerine askeri alanda devleti, politik alanda egemenliği, ekonomik alanda ise ulusal iflası ya da ekonomik problemlere yol açabilecek küresel pazar sorunlarını örnek göstermiştir. Toplumsal alanda kolektif kimliği örnek olarak sunarken çevre alanında ise habitat, hayvan türleri, iklim gibi sorunların referans nesnesi sayılabileceğini belirtmiştir. Güvenlikleştirmenin ikinci bileşeni o eylemi gerçekleştirecek, güvenlik söz-edimini uygulayacak olan aktördür. Bu rolün sahiplerini, siyasi liderler, bürokratlar, hükümetler, baskı grupları şeklinde sıralamak mümkündür (Sarıdoğan, 2018: 14). Son bileşen olan işlevsel aktör, referans nesnesi ya da güvenlikleştirici aktör olmadan da güvenlik alanındaki kararları önemli derecede etkileyen, farklı sektörlere ait bir öğedir (Aktaş, 2011: 15). Devlet aktörleri, karar alıcılar, medya ve hatta sivil toplumun da içinde bulunduğu güvenlikleştirici aktörler, söylemleri ile referans nesnesi olan belirli bir konunun halk nezdinde tehdit olarak algılanmasına neden olmaktadır. Güvenlikleştirme, özneler arası etkileşime bağlı olarak, söylemlerin özellikle medya gibi işlevsel aktörler aracılığıyla yeniden üretilmesiyle kurumsal hale gelmektedir. Yani iktidar tek ve en güçlü bilgi ve algı üreticisi olarak toplumun reflekslerinin ne yönde kanalize edileceğini belirlemektedir. Bunu yaparken bazen gerçekleri aktarırken, bazen de hakikat ötesi siyasete başvurur. Daha sonra ortaya koyduğu bu tehdit çerçevesinde politikalar üreterek yasalar oluşturur. Yaratılan tehdidin ortadan kaldırılması konusunda kendisini sorun çözücü olarak addeder ve böylece halk nezdindeki meşruiyetinin sürekliliğini sağlar (Ibrahim, 2005).

Güvenlikleştirici aktörler tarafından inşa edilen güvenlikleştirme söylemlerinin sistematik hale gelmesini sağlayan bazı unsurlar bulunmaktadır. Bunlar söylemin güvenlik temaları, söylemin araçları, alt referans nesneleri ve beklenen güvenlikleştirme çıktılarıdır. Söylemin güvenlik temaları, güvenlikleştirici aktörün söylemlerini üzerine inşa ettiği ulusal güvenlik, ekonomik güvenlik, kültürel güvenlik ve iç güvenlik konularını kapsamaktadır. Söylemin araçları ise güvenlikleştiren aktörün güvenlik konularını topluma empoze etmesini sağlayan seçim propagandaları, parti sloganları, seçim manifestoları ya da afişler gibi araçlardır. Alt referans nesneleri genel olarak tehdit altında bulunduğu belirtilen konunun alt kategorisinde yer alan ve somut olarak örneklendirilmesinde kullanılan nesnelerdir. Güvenlikleştirme belli bir amaca ulaşmak için meşruiyet alanı kazanmak olduğuna göre güvenlikleştirici aktörlerin bu uygulama sonucunda somut beklentileri de bulunmaktadır (Mandacı ve Özerim, 2013).

Kopenhag Ekolü göç ve güvenlik ilişkisi kapsamında önemli katkılar sunsa da güvenlikleştirmeyi yalnızca söylemler ile kısıtlı tutarak söz-edim aracılığıyla tanımlamaktadır. Bu durum çeşitli eleştirileri beraberinde getirmektedir çünkü teknolojik dönüşüm ve hatta dijital liderlik sayesinde görsellik söz-edimler kadar önem kazanmıştır. Çağdaş siyasal iletişimin gerek kitle iletişim

araçları gerekse sosyal medya üzerinden kurgulanması güvenlikleştirme süreçlerinin de dönüşümüne sebep olmuştur. Kopenhag Ekolü'nün söz-edimler ile yaptığı kısıtlama, Paris Ekolü'nün eleştirisinde olduğu gibi sahada, eylemlerin ve pratiklerin göz ardı edilmesine yol açmıştır. Benzer şekilde Aberystwyth Ekolü'nün eleştirisinde de sadece söylemlerin dikkate alınması bulunmaktadır. Ayrıca Kopenhag Ekolü'nün referans nesnesi olarak devlet, egemenlik, küresel pazar gibi kavramları kapsamasının devlet dışı aktörleri görmezden geldiği eleştirisini de getirmektedirler. Bu doğrultuda Paris ve Aberystwyth Ekollerinin de incelenmesi göç ve güvenlikleştirme arasındaki ilişkinin popülizm aracılığıyla nasıl şekillendiğinin analizi için gereklidir.

3.2. Paris Ekolü ve Güvenlikleştirme Yaklaşımı

Çalışmalarının kökenini siyaset sosyolojisinden alan ve özellikle Avrupa'da sınır yönetimi ve göç sosyolojisine dayanan Paris Ekolü'nün güvenlikleştirme yaklaşımı Bourdieu, Derrida ve Foucault'nun çalışmalarından esinlenmektedir. Resmi kurumların açıklamalarına ve uygulamalarına odaklanan Ekolün güvenlikleştirme anlayışına göre, resmi kurumların günlük pratikleri, ampirik olarak, karar alıcıların resmî söylemlerinin incelenmesi yoluyla ortaya koyulan yapı ve süreçlerden çoğunlukla çok daha farklı sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir (Sula, 2021: 87-88, 97). Bigo'nun ve Balzacq'ın öncülüğünü yaptığı Paris Ekolü, güvenlikleştirme kuramına, söylemlere ve istisnai siyasete gereğinden fazla vurgu yaparak güvenlik politikalarının normal siyaset içinde rutinleşmiş pratikler yoluyla şekillenmesinin göz ardı edildiği noktasında eleştiriler getiren bir yaklaşımdır. Ekol, öne sürdüğü güvenlik teknolojileri kavramı ile güvenliğin bürokratik ve teknik boyutuna ve yaşamın her alanına yayılan güvenlik önlemlerinin oluşturduğu yeni yönetimsellik biçimine vurgu yapmaktadır (Rumelili ve Karadağ, 2017: 72).

Bigo (2008: 126)'ya göre, güvenlik(siz)leştirme süreci, yalnızca karar alma sürecini dönüştüren ve genellikle zorlayıcı seçenekleri destekleyen istisna politikaları üreten başarılı bir siyasi söz-edimiyle ilgili değildir. Gündelik siyasetin daha dünyevi bürokratik kararlarıyla, Weberci ussallaştırma rutinleriyle, kişilerin yönetimi yerine sayıların yönetimiyle, teknolojilerin kullanımıyla, özellikle de veritabanları ve hız aracılığıyla uzaktan iletişime ve gözetlemeye izin veren teknolojilerle ilgisi vardır. Bu durum liderlere ek olarak bürokratik kurumlara ve bu kurumlarda çalışanlara da kendi meşruiyetlerini sağlama ve güvenlik politikalarının yapımı ve uygulanması sürecine katılma alanı açmaktadır. Dolayısıyla Paris Ekolü güvenlikleştirmeyi yalnızca söz-edimlerle sınırlandırmamakta, bürokratik ve hatta teknolojik pratiklerle şekillenen bir inşa veya sosyal yapı olarak görmektedir. Diğer bir ifadeyle, bu yaklaşım, karar alıcı konumundaki liderlerin söylemlerine ek olarak bu liderlerin uyguladıkları politikalara ve pratikte neler yapıldığına da odaklanmaktadır. Teknolojiyi kullanan çeşitli

aktörleri barındıran bir tedirginlik politikası ile güvensizliklerin çerçevelenmesi ve bu güvensizliklere yönelik önlemlerin alınması mümkün hale gelmektedir (Küçük, 2021: 10).

Güvenlikleştirmede teknolojinin kullanımı, tedirginlik yöneticilerinin tehditleri sınıflandırmak ve önceliklendirmek ve güvenliği tam olarak neyin oluşturduğunu belirlemek için istatistik otoritesini nasıl kullandıklarını analiz ederek güvenlik araştırmalarına bir risk yaklaşımı getirmeleriyle gerçekleşmiştir. Böylece, örneğin merkezi güvenlik güçleri çeşitli bilgilerden, istatistiklerden ve profillemelerden yararlanarak önlem almaktadırlar. Güvenlik, hayatta kalmayı tehdit eden ve normal siyasetin ötesine geçen olağandışı bir şey olarak değil, her gün yapılan rutinler ve güvenlik uzmanlarının teknolojileri ile ilgilidir. Bu teknolojinin bilgi ve istatistik otoritesi yetersiz kaldığında da sosyal problemleri yönetirken risk araç olarak kullanılır. Bir yandan istisnai önlemler ve eylemin aciliyeti ve diğer yandan olağan idari ve güvenlik önlemleri arasında, teröre karşı savaş, güvenlikleştirmenin iki tanımı arasındaki tüm alanı kapsar (Aradau ve van Muster, 2007: 17).

Balzacq (2005), güvenlikleştirme teorisinde gücün söz-edimleri yöneten yerleşik kurallara uygun kelimelerin kullanılmasıyla elde edildiğini fakat bunun güvenliğe ilişkin söz-edim görüşünün 'gerçek durumlarda' güvenlik uygulamalarını incelemek için yeterli temel sağlamadığını ileri sürer. Ona göre birçok güvenlik söylemi samimiyet kuralına aykırıdır ve güvenliğe atfedilen içsel güç, güvenlik görevlilerinin içinde yer aldığı nesnel bağlamı gözden kaçırmaktadır. Bu sebeple güvenlikleştirme teorisine düzeltici üç temel varsayım ortaya koymuştur. Bunlar, etkili bir güvenlikleştirmenin hedef kitle merkezli olduğu, güvenlikleştirmenin bağlama bağlı olduğu ve etkili bir güvenlikleştirmenin güç yüklü olduğudur. Bu noktadan hareketle Kopenhag Ekolü'nü güvenliğin söylemsel eyleminin yüksek derecede formaliteye sahip olması sebebiyle, diğer bir ifadeyle güvenlik kavramı sabit, kalıcı, değişmeyen bir uygulama kurallarına sahip olma şeklindeki çarpık bir güvenlikleştirme anlayışına fazlasıyla uygun olması sebebiyle eleştirir. Bunun yerine güvenlikleştirmenin bağlam, kitlelerin psiko-kültürel eğilimi ve kitlenin gücü de dahil olmak üzere koşulların bir konfigürasyonu içinde ve bu konfigürasyonun bir parçası olarak ortaya çıkan stratejik veya pragmatik bir uygulama olarak anlaşılmasının daha iyi olduğunu savunur. Söylemin stratejik veya pragmatik eylemi, eğer ikna amaçlıyorsa ve metaforlar, duygular, stereotipler, jestler, sessizlik ve hatta yalanlar gibi öğeler kullanıyorsa söz-edimden farklıdır.

Balzacq (2005: 192), güvenlikleştirmenin gerçekleşmesinin altında yatan koşulların en az üç faktör kümesine ayırmıştır: hedef kitle, bağlam ve güvenlikleştirme aracısı. Hedef kitlenin izleyicinin referans çerçevesi, güvenlikleştirici aktörün konuyu bilen ve güvenilir olarak algılanıp algılanmadığına bağlı olarak ikna edilmeye hazır olması ve kamu görevlilerine resmi bir yetki verme veya reddetme yeteneği olmak üzere üç bileşeni vardır. İkinci faktör grubu olan bağlam, güvenlikleştirici aktörün argümanlarına izleyicinin tepkisi üzerindeki bağlamsal etkilerle ilgilidir. *Zeitgeist*'ın yani zamanın ruhunun dinleyiciyi etkileyen ilgili yönleri ve acil durumun, güvenlikleştirici yazarın cümlelerinin

dinleyici tarafından yorumlanma şekli üzerindeki etkisi önem kazanır. Üçüncü faktör grubu ise güvenlikleştirici aktörün, hedef kitlenin siyasi amaçlarla desteğini kazanmak amacıyla belirli bir bağlamda uygun kelimeleri ve ikna edici referans çerçevelerini kullanma kapasitesini içermektedir. Bu faktörlerin arasında tek yönlü bir ilişki aramak yerine, aralarındaki uyumun derecesine odaklanmak önemlidir.

Bigo ve Guild (2017: 259), güvenlikleştirmenin korku yönetimi söylemlerinin yanı sıra polisliğin teknolojikleştirilmesi yoluyla da gerçekleştirilmiş ve hem siyasi oyunların hem medya oyunlarının hem de güvenlik profesyonellerinin oyunlarının bir sonucu olduğunu belirtmektedir. Her birinin kendi mantığı olan bu parçalı oyunların karşılıklı etkileşimi, ulusötesi düzeyde Ban-optikon[7] olarak adlandırabilecek yeni bir yönetimsellik biçimi yaratmıştır. Toplumun ihtiyaçlarına göre toplumu kimin izleme veya gözetleme altında olacağına karar veren bu yönetimsellik biçimi, sınırların etkin kontroller için gittikçe daha az uygun hale gelmesinin etkisiyle ortaya çıkmıştır. Gözetimin bölgesel olmaktan çıkarılması, sadece içerideki insan stokunu ve sınırları geçenlerin hareketlerini değil, aynı zamanda bu insanların varış noktalarını ve nasıl ve neden hareket ettiklerini de izlemeye çalışan profillemenin yaratılması bu anlamda önem kazanmıştır.

Wojczewski (2020), Paris Ekolü yaklaşımını açıklarken, konuşma eylemi teorisinin aksine, belirli bir referans nesnesine yönelik bir güvenlik sorununun inşası, postyapısalcı bir bakış açısından, yalnızca 'tehdit' veya 'acil durum' gibi belirli ifadelerin sonucunun olmadığını belirtmektedir. Çünkü bu inşa süreci aynı zamanda belirli bir söylem içindeki belirli nesnelerin/öznelerin farklı düzenlenmesinin sonucudur ve referans nesneleri ve güvenliğin ajanları da bu farklı ilişkiler aracılığıyla (yeniden) üretilmektedir. Bu noktadan hareketle David Campbell'ın *Writing Security* eserine dayanarak, yeniden üretimin gerçekleştiği inşa sürecinde 'içeri' ve 'dışarı' arasında politik bir sınır çizen dış politika söyleminin kimlik konusunda farklılaşma, dışlama ve ötekileştirme modları aracılığıyla oluştuğunu belirtmektedir. Böylece ulus-devleti, farklılık, tehlike ve anarşi alanı olarak uluslararası olana karşıt olarak bir kimlik, birlik ve düzen alanı olarak inşa edilmektedir.

Paris Ekolü'nün yaklaşımına göre liderler ya da siyasi seçkinler, güvenlik(siz)leştirme uygulamalarında asıl öncelikleri siyasi meşruiyet elde etmek değildir. Siyasi meşruiyetten daha önemli olan bağlı oldukları birimin öncelikleri ve talimatlarıdır. Örneğin göç yönetiminde, hangi meselenin güvensizlik konusu olduğunu belirleme yetkisine sahip olan güvenlik birimleri, polislik ve gözetim mekanizmalarının devreye girmesiyle konuları güvenlikleştirmiş olurlar (Sula, 2021: 99-100). Bu örnekten hareketle, Paris Ekolü'ne göre bir konunun güvenlik sorunu haline gelmesi yalnızca liderler veya siyasi seçkinler aracılığıyla değil, sahada görev alan birimler tarafından da gerçekleşebilmektedir.

[7] Kimin gözetim altına alınması gerektiğini belirlemek için görüntü oluşturma teknolojilerinin kullanıldığı bir yönetimsellik biçimi.

Böylece bu yaklaşımla referans nesnelerinin ve güvenlikleştirici aktörlerin kapsamı da daha genişletilmiştir. Sahanın ve pratiklerin önemli olduğu Paris Ekolü yaklaşımının uluslararası güvenlikten ziyade, daha çok iç güvenlik ve bunun dış güvenlikle birleştirilmesiyle ilgilendiğini söylemek mümkündür. Böylece Kopenhag ve Aberystwyth Ekollerinden farklılaşmıştır (Bigo, 2008: 126-127). Bununla beraber literatürde bazı eleştiriler de bulunmaktadır. Bu eleştirilerden ilki, kapsamı genişleyen aktörlerin genellikle toplumda gücü elinde bulunduranlar olduğu, diğer aktörlerin göz ardı edildiğidir. İkincisi ise Paris Ekolü'nün hem kuramsal hem de ampirik anlamda merkez ülkelere odaklanmasıdır. Bu sebeple merkez dışındaki güvensizlikleri anlayıp, bunların ötesine geçmede kısıtlı kalmaktadır (Küçük, 2021: 13).

Bu yaklaşıma göre tehditleri fiilen yönetirken tehlike hakkındaki gerçeği denetleyen profesyonel güvenlik teşkilatları ağı, topluma uyum sağlayabilmek amacıyla bir yönetimsellik tarzının merkezinde yer alır. Kopenhag Ekolü'nün açıkça görülen toplumsal, politik korkusuna kıyasla daha fazla rahatsızlığa ve dolayısıyla daha kişisel bir korku seviyesine odaklanarak, hükümetlerin özgürlükleri ihlal etmeyi durdurma ve gerçekten de kendi vatandaşları arasında korku yerine rahatlık üretmeye yönelik bir ahlaki hareketlilik üretebilir. Ayrıca Paris Ekolü'ne göre iç ve dış güvenlik birleşmesi, göç, organize suç ve terörü sürekli olarak birbirine bağlayarak ortaklaşa yeni bir tehdit imajı üretir. Güvensizlik, büyük ölçüde güvenlik söylemlerinin ve güvenlik politikasının bir ürünüdür (Waever, 2012: 54).

Sula (2021: 103-104)'ya göre güvenlikleştirme çalışmaları Paris Ekolü çerçevesinde incelenirken şu adımlar uygulanmaktadır: (1) güvenlik sorununa dönüşen konu ve özneler; (2) güven(siz)leştirme uygulamaları oluşturan politikalar; (3) aktörler; (4) sahadaki aktörlerin uyguladığı güvensizlik oluşturan pratikler; (5) sürecin sonunda oluşan güvensizlik. Bu adımlar incelendiğinde güvenlikleştirme kavramının dinamik bir süreç olduğu anlaşılmaktadır. Süreç, adımların birbirleriyle etkileşimi ile yalnızca söylemler ya da söz-edimler aracılığıyla değil, aynı zamanda sahadaki pratikler ile gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, Paris Ekolü'nün sunduğu güvenlikleştirme yaklaşımı, popülizmin bir strateji olarak hem söylemlerde hem de performanslarda yer bulmasıyla örtüşür niteliktedir.

Özetle, Paris Ekolü, güvenlik kavramı sadece askeri ve stratejik boyutlara sınırlı değildir, aynı zamanda ekonomik, çevresel ve sosyal yönleri de içerir. Dolayısıyla güvenlikleştirme, belirli konuların güvenlik tehdidi olarak sunulması ve siyasi eylem konusu haline getirilmesi sürecidir. Bu, algılanan tehdide cevap vermek için çeşitli siyasi, askeri ve ekonomik önlemlerin pratikler yoluyla sahada kullanılmasını içerebilir. Paris Ekolü, güvenlikleştirme sürecinde, medya ve sivil toplum kuruluşları gibi toplumsal aktörlerin rolünü vurgular.

3.3. Aberystwyth Ekolü ve Güvenlikleştirme Yaklaşımı

Temelleri Aberystwyth Üniversitesi'nin Eleştirel Güvenlik Çalışmalarına dayanan Aberystwyth Ekolü, güvenliği türetilmiş bir kavram olarak nitelendirirken (Küçük, 2021: 14), "ulusal güvenlik" kavramının ima ettiği gibi dünyayı devletin gözünden görmekten kaçınmak gerektiğini savunmaktadır. Güvenlik kavramı, dolaylı ve oldukça klasik bir anlamda, ancak farklı bir referans nesnesi üzerinde kullanılmaktadır: Devletin dile getirdiği sözde gerçek tehditlerle değil, "gerçek" insanlara yönelik "gerçek" tehditlerle ilgilidir. Aberystwyth Ekolü güvenliğin inşa edilen bir kavram olduğu konusunda hemfikirdir ve güvenliğin türetilmiş bir kavram *(derivative concept)* olduğu savunur. Güvenlik kavramının genişletilmesi ve derinleştirilmesi, konuların güvenlikleştirilmesi yoluyla değil, "güvenliğin siyasiliğini" ortaya çıkarılarak yapılmalıdır. Kopenhag Ekolü'nün güvenlik dışılaştırma yaklaşımdan farklılaşarak Aberystwyth Ekolü, güvenliğin siyasallığının ve inşa edilmiş karakterinin ortaya çıkarılması gerektiğini savunur (Bilgin, 2010). Çünkü güvenliğin tanımı ve kapsamı devletin sınırlarını çizdiği şekliyle olmamalı, aksine herkesin güvenliğini içerecek şekilde kapsayıcı hale getirilmelidir. Yani Aberystwyth Ekolü, güvenliğin tanımını dönüştürerek pozitif anlamda ele alır ve "gerçek" güvenliğin devletçi ve militarist dildeki gibi güç ya da düzen ile alakalı olmadığını; Ekolün temsilcilerinden Booth (1991: 319)'un belirttiği gibi özgürleşme *(emancipation)* ile ilgili olduğunu savunur (Rumelili ve Karadağ, 2017: 80). Devlet çoğu zaman çözüm olduğu kadar sorundur ve güvenliği, devlet yerine insanlarla aynı hizaya getirecek şekilde kavramsallaştırmanın en iyi yolu, onu özgürleşme terimleriyle tanımlamaktır (Waever, 2012: 52).

Bahsi geçen özgürleşme kavramı, Aberystwyth Ekol'üne göre, güvenlik hakkındaki düşüncelerimizde mantıksal olarak, güç ve düzen gibi ana akım temalar açısından önceliklidir. Gerçek ve istikrarlı güvenlik, ancak insanlar ve gruplar tarafından başkalarını bundan mahrum bırakmadıkları takdirde elde edilebilir. 'Güvenlik' kavramı tehditlerin yokluğu anlamına gelir. Özgürleşme, insanların (bireyler ve gruplar olarak) özgürce yapmayı seçtikleri şeyleri yapmalarını engelleyen fiziksel ve insani kısıtlamalardan kurtulmasıdır. Bu sebeple güvenliğin referans nesnesinin bireyler olduğunu söylemek mümkündür. Savaş ve savaş tehdidi, yoksulluk, yetersiz eğitim, siyasi baskı gibi durumlar bu kısıtlamalardandır. Güvenlik ve özgürleşme aynı madalyonun iki yüzüdür. Özgürleşme, güç veya düzen değil, gerçek güvenliği üretir. Dolayısıyla özgürleşme, teorik olarak güvenliktir (Booth, 1991: 319). Bu açıdan değerlendirildiğinde güvenlik, insan hakları, azınlık hakları, yoksulluk, dezavanatjlı gruplara yönelik şiddet eğilimleri gibi durumları ortaya çıkararak özgürleşmeyi sağlayabilir. Bu özgürleşme kavramı nihai bir sonuç ya da varış noktası olarak değil, aksine bir süreç ve yön olarak kavramsallaştırılmaktadır (Küçük, 2021: 14). Aslında bu yaklaşıma göre özgürleşme, insanların bütün kısıtlamalardan kurtulması, özgürce hareket edebilmesinin önündeki engellerden kurtulmasını ve bu sayede yerelden küresele doğru yükselebilecek tehditlerden korunabilmeyi sağlamaktadır. Çünkü

insanların politik, ekonomik, sosyal ve kültürel kısıtlamalardan sıyrılarak özgürleşmesiyle insan merkezli küresel güvenlik problemlerinin ortadan kalkması mümkün hale gelir. Özgürleşmenin temeli ve referans nesnesi birey ve onun politik, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşayışıdır (Dedemen, 2019: 15-16).

Aberystwyth Ekolü'nün güvenliğin türetilmiş bir kavram olduğunu savunması güvenliğin ne demek olduğuna dair tüm zamanlar ve mekanlar için geçerli olacak tek bir cevabı olmamasından kaynaklanmaktadır. Siyasi bakış, felsefi dünya görüşü ve kültürel kodlar toplumların güvenlik anlayışını etkilemektedir. Yeni güvenlik çalışmalarını benimseyenlere göre de güvenliğin türetilmiş bir kavram olduğunun göz ardı edilmesi, güvenliği sağlamayı güçleştirmektedir (Bilgin, 2010). Aslında Ekol, güvenlik kavramına pozitif bir anlam yüklemektedir. Güvenliğe dair belirli bir tanımının olması Aberystwyth Ekolü'nü diğer güvenlikleştirme yaklaşımlarından ayıran bir husustur (Küçük, 2021: 14). Çünkü, örneğin Kopenhag Ekolü, bir konunun güvenlik konusu olarak inşa edilmesinin olumsuz siyasi sonuçlarına istinaden konuları güvenlik-dışılaştırmayı savunur. Aberystwyth Ekolü'nün yaklaşımında özellikle Ken Booth ve Wyn Jones'un katkılarıyla birey güvenliği merkeze alınarak güvenlik "yaşamı belirleyen kısıtlamalardan az ya da çok özgürleştirerek farklı yaşam olanaklarının keşfini mümkün kılan" şeklinde yeniden tanımlanmıştır. Feminist güvenlik yaklaşımları da bu çizgiyi izleyerek "Kimin güvenliği?" sorusunu ön plana almıştır (Rumelili ve Karadağ, 2017: 72).

Aberystwyth Ekolü, güvenlik anlayışını derinleştiren bir yaklaşım sunmaktadır. Bu durum akademik kavramlar ve siyasi gündemler arasındaki ilişkiyi açığa çıkarır. Bu şekilde devlet düzeyinin üstünde (örneğin çevre güvenliği) ve altında (örneğin toplumsal güvensizlikler) kalan diğer güvensizliklerin de değerlendirilebilmesi sağlanır. Ekol, aynı zamanda, bu aktörlerin karşılaştığı bir dizi güvensizliği ele almak için güvenlik anlayışının genişleten bir yaklaşım sunmaktadır. Bu bağlamda, bu yaklaşımın kendisi güvenlik sorunu haline getirmez yani güvenlikleştirmez. Yapılan ise güvenliğin siyasiliğini ortaya çıkarmaktır (Bilgin, 2010: 84).

Aberystwyth Ekolü'nün yaklaşımını üç şekilde ele almak mümkündür. Bunlardan ilki, sorunların güvenlikle ilişkilendirilip ilişkilendirilmemesiyle ilgilidir. Sorunlar güvenlikle ilişkilendirilmezse, mevcut sorun insanların güvenliğine çok da fazla duyarlılık göstermeyen güvenlik elitlerinin tekeline ve insafına bırakılmamış olacaktır. Politikliğinin ortaya koyulması güvenlik politikalarının sorgulanmasını gerektirecektir. İkincisi "etik-politik" ile ilgilidir. Geleneksel olarak güvenlik, devletle ilişkilendirilse de bu durum sabit ve değişmez değildir. Güvenliğin içerisine insanların endişelerini de katarak tartışmak, müzakere ve diyalog süreci yaratmak ortak bir düzlemde güvenlik kaygılarının ele alınmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla güvenlik kavramı devlet dışı aktörlerle de ilişkilendirilebilir. Burada analizi yapan kişinin görevi ise, sesi duyulmayanların sesinin duyulmasına yardım etmek olmalıdır. Üçüncüsü ise analitiklikle ilgilidir. Yani "sorunu güvenlik konseptinin dışına

çıkarmak mı, yoksa sorunun politik boyutunu ortaya koymak mı insanların ve devletlerin güvensizlik sorununu gidermek için çaredir?" sorusuna yanıt aranır. Bu husus ancak sorunun 'deneysel, tarihsel, söylemsel olarak' ele alınması ile anlaşılabilir (Dedemen, 2019: 16).

Özetle, güvenliğin aktörleri devlet ya da gücü elinde bulunduran yapılardan ziyade, daha çok birey ve toplum seviyesinde bulunan sivil toplum kuruluşları ya da toplumsal hareketler gibi yapılardır. Bu açıdan Kopenhag ve Paris Ekollerinden farklılaşır.

3.4. Popülizm Aracılığıyla Göçün Güvenlikleştirilmesi

Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra uluslararası ilişkilerdeki birçok kavramın dönüşmesi, kapsamının genişlemesi söz konusu olmuştur. Bu anlamda güvenlik kavramı da yeniden ele alınmış, geleneksel sınırları kırılarak yeni bir bakış açısı kazandırılmıştır (Mandacı ve Özerim, 2013). Yeni güvenlik meseleleri olarak karşımıza çıkan temel konulardan birisi de göç olgusudur. Özellikle düzensiz göç açısından değerlendirildiğinde, yasal prosedürler uygulanmadan, yasa dışı bir şekilde bir ülke sınırları içine bireysel ya da kitlesel giriş yapılması doğrudan sınır güvenliğinin eksikliğini göstermektedir. Göç ve göçmenlikle ilgili kaçakçılık gibi suçlara ek olarak ülke sınırları içindeki suçlara dahil olmaları, bu suçlarla ilişkilendirilmeleri ya da silahlanmaları gibi durumlar ulusal güvenlik açısından sorun olarak görülmelerini beraberinde getirmektedir. Göçün kaynak ve hedef ülkeler açısından her iki ülkenin siyasi istikrarına yönelik bir politik tehdit veya ev sahibi ülkenin kültürel değerlerine yönelik bir toplumsal tehdit olarak görülmesi güvenlik endişesi yaratmaktadır. Ayrıca, göçmenlerin etnik ve kültürel farklılıklar nedeniyle toplumsal bir tehdit olarak algılanabildikleri ve kapasite ve kaynakların yetersiz olduğu durumlarda ekonomik ve çevresel tehdit unsurlarına dönüşebildikleri konusu da güvenlikleştirmeye uygun zemini oluşturmaktadır (Memişoğlu ve Kabacaoğlu, 2021: 11). Uluslararası göç, çeşitli kültürlere mensup bireylerin, grupların ve kuruluşların ekonomik, siyasi, toplumsal ve kültürel açıdan hızlı ve yoğun bir etkileşim içine girmesine sebep olmaktadır. Küreselleşme, insanların birbirlerine daha fazla aşina olduğu ve daha sık etkileşimde bulunduğu bir dünya düzenine işaret ederken, kültürlerin benzerleşmesine ve aynı zamanda özgün değerlerin korunması, aktarılması ve vurgulanması yönünde toplumsal reflekslerle ayrışmasına yol açmaktadır. Farklı kültürlerden gelen bireylerin bir araya geldiğinde, genellikle kendi alışkanlıklarının doğru ve uygun olduğu inancıyla hareket etmeye meyilli oldukları için, alışılmadık yaklaşımlar veya tarzlar yanlış, eksik, etik dışı veya ilkel olarak algılanabilir (Aksoy, 2012: 298). Bu durum siyasi, ekonomik, sosyal olarak hem göç edenlerin hem de göç alan ülkedeki vatandaşların güvenlik problemlerinin ya da bu tarz problemlere yönelik endişelerinin artmasına yol açmaktadır. Önyargıları, farklı anlayışları, olumsuz deneyimleri ve etnomerkeziyetçiliği içinde barındıran kültürlerarası iletişimsizlik ise bu endişelerin pekişmesine yol açmaktadır.

Kültürlerarası iletişimde, etnomerkezcilik yani bireylerin kendi kültürlerini merkeze ve üstün bir pozisyona koyarak diğer tüm kültürleri ve anlayışları daha değersiz olarak gördükleri bir yaklaşım kültürel uyumu zorlaştırmaktadır. Uyuma giden süreç reddetme, savunma, azaltma ve kabul etme aşamalarını barındırır. Topluluk esas alındığında aidiyet, bir koşul eşitliği temelinde, özellikle kültürel eşitlik temelinde düzenlenir. Çünkü bireyler, sadece fayda hesaplamaları yoluyla topluma entegre olmuş değillerdir. Ortak bir kimliği paylaştıkları için bir topluluk oluştururlar veya bireylerin mevcut kimlikleri bu toplum ile inşa edilmiştir. Diğer bir ifadeyle kimlik bireysel olmaktan ziyade kültürel bir toplulukta doğmaktan ve/veya sosyalleşmekten kaynaklanır. Örneğin göçmenler, yalnızca vatandaşlığa kabul ve kültürel uyum yoluyla topluluğa dahil olabilirler (Huysmans, 2006: 117). Uyumdan bir sonraki aşama ise bütünleşmedir. Güvenlikleştirmenin daha çok reddetme ve savunma aşamalarında uygulanabileceği söylenebilir. Çünkü reddetme aşamasında bireyler kültürel farklılıkları yorumlayamazlar ve oluşturdukları stereotiplere göre tek bir 'yabancı' kategorisi içinde değerlendirirler. Savunma aşamasında ise kültürel farklılıklar reddetmeye göre daha çok yorumlama içerse de bu yorumlama daha çok olumsuz değerlendirmeleri içerir. Farklı kültüre ait bireyler birer tehdit olarak görülür ve biz/öteki kutuplaşması gerçekleşir (Aksoy, 2012: 300). Azaltma aşamasından itibaren kültürel farklılıklar erimeye başlar. Dolayısıyla kültürlerarası duyarlılık gelişiminde reddetme ve savunma aşamaları, yabancı karşıtlığını ve tehdit endişelerini pekiştirmektedir.

Bu kapsamda etnik, dinsel, kültürel ve cinsel azınlıkları olmak üzere başkalarını incitecek ifade ve davranışlardan kaçınmayı ifade eden politik doğruculuk ve bu kavrama popülist söylemleriyle karşı çıkan Donald Trump gibi liderlerin eleştirileriyle ortaya çıkan antipolitik doğruculuk kavramları önem kazanmaktadır. Politik doğruculuk söylemi, güç ilişkilerini içinde barındıran tarihsel ve ideolojik sosyal bir pratik olarak görmekte ve kültürün de etkisiyle davranışların ve dilin toplumsal ilişkilerin ve kimliklerin oluşmasında önemli olduğu kabul eder. 'Biz' ve 'öteki' ayrımının kültürel dönüşümle kimlik siyasetine evrilmesi politik doğruculuğun da önem kazanmasını sağlamıştır. Kamusal söylemleri ve davranış biçimlerini şekillendirerek dezavantajlı ya da azınlık grupların ayrımcılığa uğrayarak dışlandığı, marjinalleştirildiği veya 'öteki' konumuna düşürüldüğü durumlardan kaçınmayı temel alan politik doğruculuk, muhafazakar liderler tarafından eleştirilmekte ve antipolitik doğruculuk kavramı ortaya çıkmaktadır. Antipolitik doğruculuğun amacı ise politik doğruculuğu olduğundan güçlü göstererek, yerleşik geleneklerin, kurulu düzenin ve eğitim sisteminin tehdit altında olduğu hissini yaygınlaştırarak kendine bir düşman yaratmaya çalışmaktır. Trump'ın da özellikle "Amerika'yı yeniden büyük yapmak" için politik doğruculuğu yenmek amacıyla uyguladığı bu strateji ile bir tehdit algısı yaratmak ve bu tehdit karşısında birleşilecek düşmanı netleştirebilmek için politik doğruculuk steorotipleştirilmektedir (Kumtepe, 2023). Dolayısıyla popülist söylemlerle bir tehdit unsuru yaratılması ve bu tehdit karşısında birleşerek önlem alınması güvenlikleştirme süreci oluşturulmaktadır. Burada

tehdit unsurunun yaratılması ve güvenlikleştirmenin meşru hale gelmesi için algı inşası oluşturulmaktadır.

Bottomley (2009: 53)'in ifade ettiği şekliyle kültürel süreç stratejilerini anlamaya yönelik her türlü girişim, aktörlerin algılarını içermeli ve bu inşa edilen algılar üzerindeki yapısal kısıtlamaları tanımalıdır. Göçün güvenlikleştirilmesi popülizm aracılığıyla ancak bu şekilde gerçekleşebilir. Nesnel güç ilişkilerinin kendilerini sembolik güç ilişkileri içinde yeniden üretme eğiliminde olduğundan hareketle, meşru görüşü üretme ve dayatma gücü için mücadele, göç olgusunun ve göçmenlerin, güvensizlik ve endişe duygularıyla ifade edilmesi ile mümkün hale gelebilir. Bu durum siyasi ve akademik tartışmalarda ve gündelik yaşamda onların, yerel halkın normal yaşam biçimlerini ve kültürlerini bozan unsurlar olarak görülmesi/gösterilmesi ile gerçekleşir. Bu doğrultuda güvenlik çalışmaları, özellikle göç konusuna toplumsal güvensizlik temasına odaklanmaktadır. Huysmans (2006: 45-46) bunu, Heisler ve Layton-Henry'den alıntılayarak şu şekilde açıklamaktadır: "*Göç, genellikle doğrudan askeri olmasa da göç alan ülkelerde güvenlik için tehdit oluşturabilir. Sosyal, ekonomik, siyasi ve idari kurumların çok sayıda göçmeni entegre etme kapasitesi ve bazı göçmen topluluklarının asimilasyona karşı direnci, toplumun istikrarını ve dolayısıyla devletlerin hükümetlerini kabul etme kabiliyetini etkiler.*" Bu açıklamadan hareketle göç alan toplumların belirli bir önyargı ve kültürlerarası iletişimsizlikle perçinlenen bir biçimde endişe duymaları olağandır. Toplumdaki bireylerin güvenlikle ilgili bu endişeleri ise popülist liderlere, güvenlikleştirme aracılığıyla oy potansiteli sağlayabilmektedir. Çünkü tehdit altında olduğu tedirginliğine sahip toplumlar için tehdidin varlığını önceleyen ve onlara güvenliği inşa edecek bir liderin varlığı siyasi güven ve sadakatin elde edilmesi için önemli bir faktördür.

Kurylo (2022), güvenlikleştirmenin popülist biçiminin geleneksel güvenlikleştirme süreçlerinden nasıl farklılaştığını araştırmış ve popülistlerin toplumsal güvenliğe başvurması ve 'tehlike altındaki insanlar'ın temelde güvencesiz kimliğini savunma iddiaları, yeni tehditlerin durmaksızın inşa edilmesini gerektirdiğini savunmuştur. 'Seçkinci' güvenlikleştirme süreçlerini itibarsızlaştırmayı amaçlayan popülizmin, referans nesnesinin, güvenlikleştiren aktörün ve izleyiciyle ilişkilerinin belirli bir inşasına yatırım yaptığından ve halkı 'tehlikede' olarak sahneleyen bir güvenlikleştirme eyleminin sürekli olarak yeniden ifade edilmesini gerektiğinden bahsetmektedir. Güvenlik sorunlarının ve krizlerinin oluşturulması, popülistlere koruduklarını iddia ettikleri kimliği yeniden üretme fırsatları sağlar. Bu kimlik, düşmanca bir ötekileştirme biçimiyle inşa edildiğinden, temelde güvencesiz ve güvencesiz kalır ve popülistlerin sürekli olarak yeni güvenlikleştirme döngüleri başlatmasına yol açar. Bu süreç doğrudan toplumsal güvenlik ile ilişkilidir.

Toplumsal güvenlik, göç alanındaki en önemli güvenlik sektörlerinden biri olsa da Kopenhag Ekolü'nün oluşturduğu diğer güvenlik yaklaşımlarının tamamıyla incelenmesi mümkündür. Göçün güvenlik kapsamında incelenmesi, normal siyaset sınırlarının ve tedbirlerinin dışında bir girişimi

gerektirmektedir. Çünkü güvenliği tanımlarken görülen insan güvenliği yaklaşımının unsurları, göçü güvenlikleştiren tanımlamalarda da görülmektedir. Göçün ulus devletin egemenlik, milli birlik ve kimlik gibi değerlerine olan etkisi yanında ekonomik, gıda, sağlık, çevre, birey, toplum ve siyasal güvenlik (Göcen, 2019: 14) alanındaki etkileri değerlendirilmeye başlanmıştır. Göçün güvenlikleştirilmesiyle ilgili sınır güvenliği haricindeki en önemli alanlar ekonomi, ulusal güvenlik ve kültür kavramlarıdır. İlki ekonomik güvenlik ile ilgilidir ve göçün yerel toplumun sosyoekonomik durumuna tehdit oluşturacağını varsayılır. Göç, işsizliğe ve refah devletinin bozulmasına sebep olan bir olgu olarak öne sürülür. İkincisi, devlet ve askeri perspektif temelinde göçün egemenlik kaybına yol açtığını, sınır kontrollerinin ve dolayısıyla iç ve dış ayrımının zayıfladığını iddia eden yaklaşımdır. Üçüncüsü ise kimlik odaklıdır. Kimlik kavramı her ne kadar bireysel bir kavram olsa da bireylerin kimlikleri içinde bulunduğu toplum ile inşa edilmektedir. Toplum içindeyse özbilinç kavramının öngördüğü gibi "ben"lik ve "ben" olmayana karşı bir önyargı bulunur. Böylece göçle gelen topluluğun yerel toplumun milli kimliğine, kültürüne ve dini değerlerin tehdit oluşturacağı ve değerlerin asimile edileceği algısı kaçınılmaz hale gelir. Bu yaklaşımlar özellikle yabancı düşmanlığı üzerinden 'biz' ve 'onlar' ayrımı yapan popülist sağ partilerin uyguladığı politikalar ve gerçekleştirdiği söylemlerle siyasal alanda giderek artan şekilde yer edinmiştir.

Yabancı düşmanlığı hususunda etnisite kavramı önem kazanmaktadır. Çünkü bir "tür bilinci" olarak ifade edilebilecek etnisite, belirli siyasi ve ekonomik koşullarla ilişkili olarak inşa edilir ve yeniden oluşturulur. Bu süreçte, belirli inançlar ve pratikler sınır işaretleri olarak vurgulanır. Etnisite aynı zamanda psikososyal kimliğin önemli bir unsurudur ve inanç ve uygulamaların yeniden inşası ve sürdürülmesi için harcanan enerji, özellikle göçmen nüfuslarda bunların önemini de göstermektedir. Etnik bilincin ve etnisitenin geliştirilmesi aşırı milliyetçilik ve hatta ırkçılığa da yol açabilir; farklı kültürdeki bireyler ötekileştirilerek nefret edilen, tehlikeli ya da daha 'aşağı' olan şeklinde nitelendirilmektedir. Dolayısıyla milliyetçiliklerin siyasi oluşumunun altında kültürel inançlar ve uygulamalar etrafında şekillenen etnik bir temel bulunmaktadır ve bu etnik topluluk duygusu, bir ulus içinde azınlık statüsüne karşı muhalefet koşulları altında yaratılır (Bottomley, 2009: 57-59).

Huysmans (2006: 47-48), "akın" ve "istila" kavramlarının, göçmen sayısının artışının siyasi topluluğa olan etkisine dair bir tartışma olmaksızın güvenlikleştirmeye izin veren varoluşsal bir çağrışıma sahip olduğunu ifade etmektedir. Ona göre, sayıların yanı sıra, güvenlikleştirme argümanları genellikle göçmenlerin belirli özelliklerine dayanmaktadır. Örneğin, yüksek vasıflı insanların göçü, menşe ülkelerinin büyüme potansiyeline, ekonomik rekabet gücüne ve zenginliğine zarar verebilir. Ayrıca göçmen yabancılar ve yerleşik topluluk arasındaki kültürel farklılıkların hem ülke içinde hem de menşe ülke ile ilişkisinde hükümet için siyasi bir meşruiyet sorununa dönüşebilecek huzursuzlukla sonuçlandığı iddia edilebilir. Ayrıca, göç ve sığınma, ya çok sayıda insanın ani ve yıkıcı bir akınını

teşvik ederek komşu devletleri zayıflatmanın ya da göç halinin ekonomik konumunu güçlendiren döviz girişini artırmanın bir aracı olarak da görülebilir.

Göç konusu ile ilgili bu problemler veya problemlere yönelik endişeler, liderlere ve siyaset yapıcı diğer aktörlere, kitleleri etkilemeleri ve oy potansiyellerini artırmaları için bir fırsat sunmaktadır. Örneğin, kimlikle ilgili tehditler beka sorunu olarak tanımlanmakta ve askeri tehditlerden ziyade çevresel, ekonomik ve toplumsal tehditler kapsamında vurgulanmaktadır. Güvenlik kavramı, liderler ve siyaset yapıcı aktörler tarafından toplumun referans noktası haline getirilmiştir. Göçmenler ise kamuoyu, medya ve hükümetler arasındaki üçlü etkileşim sürecinin bir sonucu olarak güvenlik söylemlerinin merkezine yerleştirilmiştir (Memişoğlu ve Kabacaoğlu, 2021: 11). Popülizmin halkın siyasetteki beklentilerinin ve görmek/duymak istediklerinin onlara siyasal erk tarafından sunulmasını ifade etmesinden ve güvenlikleştirmenin bir aracı olmasından hareketle, göç konusu ve göçmenler, bu popülist ve güvenlikleştirici söylemler aracılığıyla güvenlik sorunu olarak inşa edilmektedir. Böylece göç güvenlikleştirilmekte ve göçmen karşıtı kitleler tarafından takdir ve destek toplama aracı olarak kullanılmaktadır. Popülist liderler bu güvenlikleştirmeyi halkın hassasiyetlerine yönelik duygusal bir dil kullanarak ulusal güvenlik, politika, ekonomi, kültür ve kimlik gibi olgular üzerinden inşa ederler. Bu inşa süreci ise doğrudan mitingler, toplantılar, açıklamalar ya da sosyal medya gibi kanallardan gerçekleşirken, dolaylı olarak özellikle ana akım, geleneksel medya kanalları aracılığıyla gerçekleştirilir.

Güvenliğin çerçevelenmesi, korku ve güveni dağıtma yoluyla yöneterek siyasi etkileşim alanları oluşturur. Siyaset tarafından ilişkiler, halkın güvenebilecekleri ile korkmaları gerekenleri ayırarak düzenlenir. Nitekim göçün güvenlikleştirilmesi, yabancılardan korkulan bir politika alanın sunumudur (Huysmans, 2006). Elbette ki güvenliğin sağlanması ve beka için korkulan ya da tedirginlik/tehdit algısı üzerinden sunulan konuya karşı hareket etme ve bu tehdidi bertaraf etme eğilimi de bulunur. Bu eğilim, stratejik olarak popülizm aracılığıyla ilk önce bir konunun tehdit olarak algılanmasına, daha sonra siyasetin bir konusu haline gelmesini sağlar. Popülistler ise siyasetin bir konusu haline gelen bu tehdidin bertaraf edilmesi için acil önlem alacak ve güvenlikleştirmeyi sağlayacak kişinin kendileri olduğu argümanı üzerinden oy potansiyellerini artırmayı ya da halkı yanlarında tutarak desteklerin devamını sağlamayı ve dolayısıyla söylemlerinde ve faaliyetlerinde meşruiyet amaçlarlar.

Göçün güvenlikleştirilmesinde dikkat çeken bir ayrıntı dilin kullanımı ve söz-edimlerdir. Güvenlikleştirici aktörler ‘düzensiz göç’ ifadesinden ziyade ‘yasa dışı göç’ ifadesini daha sık kullanırlar. Bu ifade, eylemin insani boyutu yerine hukuki boyutunu sorgulamaya ve geliş nedeni ne olursa olsun, kişiler yasal düzenlemelerin dışında hareket ettikleri için suçlu olarak etiketlemeye olanak tanır. Bu durum göçmen, sığınmacı ve mültecilere ilişkin algıyı etkilemekte ve çaresizlik nedeniyle kaçan bireyler dahi halkın gözünde suçlu haline gelmektedirler. Güvenlikleştirici aktörler, ölüm korkusu nedeniyle ve

çaresizlikle ülkelerinden kaçmak zorunda kalan insanlar için ‘göçmen’ ifadesini kullandıklarında, onları ülkeye isteyerek çalışmak ve para kazanmak için gelmiş gibi temsil ederler. Bu durum ise ev sahibi konumundaki toplumun algısını etkiler ve her mülteciyi ekonomik göçmen olarak görmeye, bireyleri ait olmadıkları bir grup içinde sınıflandırarak onları kendi refahlarına yönelik bir tehdit olarak görmeye başlarlar. Dolayısıyla kişilerin veya kavramların söz-edimleri yoluyla sunulması Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme teorisinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. (Arslan, 2019: 10-11).

Güvenlikleştirme yaklaşımını ortaya koyan Kopenhag Ekolü’nün temsilcilerinden Buzan, Waever ve Wilde, toplumsal güvenlik konusuna giren en temel hususlardan birinin göç olduğunu belirtilmişlerdir. Bu çerçevede göç, güvenlik alanında şu şekilde oluştmaktadır: X toplumu Y toplumunun saldırılarıyla istila edilmektedir. X toplumu aynı kalamayacaktır; çünkü diğerleri halkı yeniden dizayn edeceklerdir. X kimliği, nüfusun kompozisyonundaki farklılaşma ile değişecektir (Buzan vd., 1998: 121). Dolayısıyla istila yoluyla kolektif kimliğin ve toplum yapısının bozulacağı tehlikesi inşa edilerek bir güvenlikleştirme söz konusudur. Huysmans (2006: 51)’a göre, güvenlikleştirme ve göç birbiriyle alakalı ardışık iki dönem içinde gerçekleşmektedir. İlk olarak göç, bir siyasi grubun bağımsız kimliğini ve fonksiyonel yapısını tehdit eden olay ve gelişmelere dönüştürülmektedir. İkincisi ise güvenlikleştirme süreci, göçün siyasi bütünlüğü olan toplumu tehdit etmektedir. Kamu düzeni, devlet sistemi, iş gücü pazarı, kültürel kimlik, barış ve esenlik gibi hususlar sebebiyle göçmenler tehdit olarak algılanmaktadır. Böylece göçmenler hem suç ve terörle ilişkilendirilerek hem de yereldeki değerlere, kültüre ve kimliğe muhalif olarak tasvir edilerek politik ve sosyo-ekonomik olarak dışlanmakta ve güvenlikleştirme ile bu meşru hale getirilmektedir.

Kopenhag Ekolü’nün güvenlikleştirme kavramını göç meselesiyle ilişkilendiren bir diğer ekol olan Paris Ekolü’ne göre, göç olgusu güvenlik profesyonelleri tarafından tehdit olarak inşa edilmekte ve birçok suç unsuruyla bağlantılı hale gelmektedir. Böylece göç, korkuların ve kaygıların sürekli diri tutulmasını sağlayan negatif yan anlamlarla ilişkilendirilmiştir. Paris Ekolü, göçün artan şekilde terörizm, sınış aşan suçlar, dini fanatizm, ırkçılık, sosyal dışlanma gibi olgularla tanımlanmasında itici gücün ‘biz’ ve ‘öteki’ ayrımı olduğunu iddia etmiştir. Dışarıdan gelen toplulukların ‘öteki’ olarak ayrıştırılması ve biz-öteki kavramlarının birbirine olan zıtlıkları üzerinden tanımlanması bu anlamda kritik bir öneme sahiptir. Özellikle 1990’lı yıllardan itibaren politika yapıcılar ve medya aracılığıyla göçmenlere karşı bir sosyal korku inşa edilmiş ve tehdit olan ‘öteki’nin toplumun insan güvenliği alanındaki unsurlarına risk oluşturacağı algısı yaratılmıştır (Buonfino, 2006). Bununla beraber Paris Ekolü, Kopenhag Ekolü’nden farklı olarak yalnızca toplumsal güvenliğe değil, iç güvenlik, ekonomik güvenlik gibi diğer sektörlere de odaklanmaktadır (Küçük, 2021: 11).

Paris Ekolü’ne göre göçün güvenlikleştirilmesi, siyasal teknolojinin farklı kurumların tedirginlikleri araçsallaştırmasına ya da tedirginliği inşa etmesine; böylece güvenlik önlemlerinin

alınmasına veya liderlerin/politika yapıcıların başarısızlıklarının gizlenmesi için bir yönetimsellik biçimi olarak kullanılmasına olanak sağlar. Göçün bu güvenlikleştirilmesi sadece söylemler üzerinden değil, aynı zamanda pratikler üzerinden de sağlanmaktadır. Göç olgusu ve göçmenler doğrudan bir tehdit olarak öne sürülmediğinde bile kurumsal ve söylemsel olarak güvenlik faaliyetlerini ve savunmayı vurgulayan bir siyasal çerçeveleme ile güvenliğin bir konusu haline gelebilirler (Küçük, 2021: 11). Göçmenlerin güvenlikleştirmenin bir unsuru haline gelmesinde, devletten farklı bir referans nesnesi olarak güvenlik birimlerinin faaliyetleri ve gözetim yöntemleri etkilidir. Çünkü göç yönetimi, ilgili asayiş birimleri ve kolluk kuvvetleri tarafından düzenlenen ve idare edilen bir hal aldığında güvenlikleştirilmiş olmaktadır. Burada güvenlik birimlerinin bir konuyu güvenliksiz olduğu gerekçesiyle tehdit olarak inşa etmesi ve bu tehditlere karşı önlem alma yetkisi etkilidir. Diğer bir ifadeyle güvenlik birimlerinin sahada uyguladıkları pratikler göçmenlerin insan hakkı sorunundan ziyade güvenlik sorunu olarak görülmesini sağlayabilmektedir (Sula, 2021: 100).

Paris Ekolü'nün temsilcilerinden Bigo (2002: 65), göçün güvenlikleştirilmesinin yalnızca aşırı sağda yer alan siyasi partilerin propagandasının, ırkçılığın yükselişinin, halkı bir tehlikeye ikna eden yeni ve daha etkili bir retoriğin, başarılı bir söylemin ya da devletten ya da toplumdan gelen aktörlerin gerçekleştirdiği söz-edimlerin olmadığını iddia eder. Ona göre göçmenlerin bir risk olarak güvenlikleştirilmesi, devleti politikanın bir organı veya taşıyıcısı olarak algılanmasına ve politikacıların bölgesel sınırlar üzerindeki sembolik kontrollerini kaybetme korkularına dayanır. Güvenlik profesyonellerinin alışkanlıkları ve onların yabancıya değil "göçmenlere" yönelik çıkarları tarafından yapılandırılmıştır ve bu çıkarlar, gözetim ve kontrol teknolojilerinin ulusal sınırların ötesine geçerek küreselleşmesiyle ilişkilidir. Son olarak, göçün güvenlikleştirilmesi kendini dışlanmış hisseden bazı vatandaşların, günlük yaşamın belirsizliğiyle baş edemedikleri için yaşadıkları huzursuzluk üzerine kuruludur. Bu endişe ya da huzursuzluk psikolojik değildir; özgürlüğün her zaman sınırlarında tehlike ve/veya güvenlikle ilişkilendirildiği neoliberal söylemlerle çerçevelenen bir risk toplumundaki yapısal bir rahatsızlıktır.

Bigo (2017: 71)'ya göre, göçün güvenlikleştirilmesi söylemi, belirli bir tarih okuması, insan ve işgal ettiği topraklar arasındaki ilişki, "biz" kimliklerinin oluşturulma mekanizması, pozitif hukukun kutsal olarak algılanması ve idarelerin göç akışının ve yasa dışı göçün kontrolü, prosedürlerin kötüye kullanımı gibi sınır kontrol kapasiteleri gibi tartışmalı inançlara dayanmaktadır. Sadece güvenlikle ilgili sorumlulukları olan idarelerin, göç ve suçluluk, düzensiz göç ve işsizlik gibi istatistiklerini temel almaktadır. Bu durum neredeyse tüm polis ve gümrük memurlarının ve hatırı sayılır sayıda politikacının kanaatidir. Dolayısıyla otoriter bir karakter, medyanın ve özellikle de televizyonun büyük ölçüde yaydığı güçlü bir toplumsal meşruiyet sağlar. Bu otoriter ve popülist karakter toplumsal aktörlere çok

farklı oldukları izlenimini verecek kadar geniş bir söylemsel oluşturur ve göçün güvenlikleştirilmesi bu sayede gerçekleştirilir.

Aberystwyth Ekolü ise bireyleri güvenliğin referans nesnesi ve aktörü olarak belirlerken güvenliğin siyasiliğine vurgu yaparak, göç olgusunun ve göçmenlerin deneyimlediği çeşitli güvensizliklerin ötesine geçmek için bir yol sunar. Bu doğrultuda göçün güvenlikleştirilmesinde referans nesneleri hem tehdit olarak inşa edilen göçmenler hem de göç edilen topraklarda yaşayan bireylerdir. Referans nesne konumundaki göçmenlerin özgürleşmesi, onları ve onlarla dayanışma içerisinde yer alacak kişi ve kurumların aktör olarak belirlenmesiyle mümkün olur. Bu aktörler devletlerden ve gücü elinde bulunduranlardan ziyade toplumsal hareketler ve sivil toplum kuruluşları gibi yapılardır. Bu sayede göç olgusu ve göçmenlerin güvenliği birey seviyesinde değerlendirilebilmektedir. Diğer yandan, göç edilen topraklarda yaşayan bireyler açısından da bu özgürleştirme, göçmenlerle beraber yaşayacakları ve karşılıklı güven esasına dayanan, "biz" olunan bir siyasal ortam ile sağlanabilecektir (Küçük, 2021: 16).

Popülist sağ partiler, güvenlikleştirici aktörler içerisinde yer almakta ve ulusal güvenliği ve ulusal sınırı merkeze alarak göçmenleri akın, istila, saldırı gibi kavramlarla tanımlayarak geleneksel ve dijital medya aracılığıyla söylemlerini inşa etmektedirler. Çünkü hem geleneksel hem de dijital medya popülizmin görünürlüğünü ve yayılmasını sağlayan, mesajları seçmenlere ileten güçlü bir araçtır. Böylece popülist partiler ve liderler halkla yakın bir ilişki kurarak örgüt ya da miting ihtiyaçlarını bu medya kanalları ile karşılarlar. Gündem belirleme, söylem ve performans ile dikkat çekme ve karizmatik liderlik özelliği kazanma, halkın korku, nefret, beklenti gibi duygularını yansıtma gibi konularda araçsallaşan medya, söylemsel fırsatlar yaratarak popülizmin yayılmasına katkı sağlar (Erçetin ve Erdoğan, 2019: 49). Özetle, halkın desteğini sağlamaya yönelik popülist söylemler geleneksel ve dijital medya aracılığıyla daha görünür hale gelir ve kitleler tarafından destek ya da eleştiri görebilir. Bu söylemler sonucunda göçmenler, ülkenin demografik yapısını bozmak ve suç ile ilişkilendirilerek ülkenin iç güvenliğini bozmak gibi sorunlarla gündeme gelmektedir. Popülist liderler ve partilerinin söylemleri sonucunda inşa edilen tehdit algısı ve güvenlikleştirmeye yönelik çözümler ise sınırların kapatılması, duvar politikaları, göçmen haklarının kısıtlanması, sınır güvenlik personellerinin yetkilerinin genişlemesi şeklinde sıralanabilir (Mandacı ve Özerim, 2013).

Yabancı düşmanı ve göç karşıtı popülist partilerin güvenlikleştirmeye yönelik söylemlerinde ekonomik güvenlik ve tehdit kavramı da önemli bir yer tutmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından önerilen dizine göre ekonomik güvenliğe emek piyasası, istihdam, iş, yetenek, temsil, gelir ve emeklilik geliri gibi unsurlar dahil edilmiştir. Buna göre, toplumun ekonomisini olumsuz etkileyen makro krizlere karşı sürdürülebilir makro dengeyi hedefleyen bir güvenlik gereklidir (Kalaycı, 2017: 85-86). Fakat yabancı düşmanı ve göç karşıtı popülist partiler popülizm tanımında yeri olan "refah

şovenizmi" olarak ifade edilebilecek bir tutumla refah hizmetlerinden yararlanma hakkının yalnızca o ülke vatandaşlarına ait bir hak olduğu görüşüyle hareket etmektedirler. Bu doğrultuda, yabancı düşmanlığından beslenen popülist liderler, iktidar ya da muhalefet konumunda olmaları fark etmeksizin seçmenlerle aynı endişeleri taşıdıklarını sık sık dile getirmekte ve kendilerini halktan biri olarak tanımlayarak ulusal refaha tehdit olarak gördüğü yabancıları ya da göçmenleri "öteki" olarak konumlandırmaktadır. Ülkelerine gelen göçmenlerin ülke ekonomisine ve refahına zarar verdikleri ve istihdama ve sosyal güvenlik yapısına tehdit oluşturduklarına yönelik inşa ederler (Mandacı ve Özerim, 2013; Tahincioğlu, 2020: 285).

Popülist partilerin göçü güvenlikleştirdiği bir diğer önemli alan kültürdür. Homojen 'biz' grubunu oluşturan saf halkın ortak kültürünün yozlaşacağı fikrini savunan popülistler, diğer kültürlerle etkileşimin kültürü zenginleştirebileceği veya geliştirebileceği anlayışına karşı çıkmaktadırlar. Homojen ve korunması gereken bir varlık olarak kültüre dışarıdan etki eden her durum tehdit olarak kodlanmaktadır. Bu popülizmin çoğulculuk karşıtı özelliği ile açıklanabilir. Dolayısıyla popülist sağ partiler için göçmenlerin yerli toplumla etkileşimi yerli kültürün, inançların ve değerlerin zarar göreceği algısı sonucu tehlike olarak görülmekte ve güvenlikleştirmenin referans nesnesi olmaktadır (Huysmans, 2000).

Popülist liderlerin ve popülist sağ partilerin güvenlikleştirme söylemlerinin toplumda karşılık bulmasının önemli bir nedeni toplumda yaşanan politik, ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlar ve kriz ortamlarıdır. Güvenlik sorunlarının ve krizlerin oluşturulması, popülistlere halkın kimliğini yeniden iddia etme fırsatı sağlar, çünkü 'bir kimlik ancak tamamen güvenli olmayarak sürdürülebilir (Kurylo, 2022: 130). Hatta zaman zaman oluşturulan mitlerle krizlerin gerçek sebepleri gizlenerek güvenlikleştirmeye konu olan problem ön plana çıkarılır. "Dinleyici" olan halk ise içinde bulunduğu şartlar sebebiyle bu güvenlikleştirmeyi kabul etme potansiyeline sahip olur. Söylemlerinde ve stratejik tarzlarında popülizmi benimseyen liderler ve partiler, toplumun yaşadığı sorunlardan ve krizlerden sorumlu tutulacak nesne arayışına girerler. Göçmenler, 11 Eylül saldırıları sonrasında ya da 2008 ekonomik krizi sonrasında görüldüğü gibi bu krizlerin sorumlusu olarak nitelendirilmektedir. Göçmenlerin suç ve tehdit unsurları olarak inşa edilmesiyle sağ popülistler bir güvenlikleştirme süreci yaratmaktadır. Toplumsal alanda büyüyen bir yabancı düşmanlığı ve göçmen karşıtlığı sayesinde yabancı düşmanlığına yönelik politika ve uygulamalarına meşruiyet kazandırmaktadırlar. Hem sınırlarda hem de toplum içinde kontrollerini ve otoritelerini güçlendirmektedirler.

3.5. Göçün Güvenlikleştirilmesinde Kültürel Politik Ekonominin Rolü

Göç ve uyum süreci, farklı sosyokültürel yapılara sahip insanların yoğun bir şekilde etkileşimde bulunmasını ve bir arada yaşamasını gerekli kılmaktadır. Göçün uluslararası boyutta olması bu

farklılığın yarattığı problemlerin daha görünür olmasına yol açmaktadır. Nitekim farklı millet, dil, din, etnik köken ve kültüre sahip insanların yaşayış pratikleri, öğrendikleri, paylaştıkları ve anlamlandırma biçimleri farklılaşmaktadır. Diğer bir ifadeyle göçmenler, hâlihazırda var olan anlayış şemalarıyla ve güç ilişkileriyle uzlaşmak zorunda oldukları farklı siyasi ve ekonomik sistemlere girerler (Bottomley, 2009). Bu durum, göç alan ülkedeki veya bölgedeki politikada, ekonomide ve sosyokültürel yaşamda yeniden inşaya, dönüşüme ve çeşitli dengesizliklere yol açmaktadır. Başka bir açıdan değerlendirildiğinde ise bu durum, kültürlerin birbirleriyle etkileşiminin artması ile küreselleşmeye katkı sağlarken diğer yandan göç alan ülke ve bölgeler için, egemenlik tehdidi tartışmaları ile beraber yerel kültürün ve toplumsal değerlerin korunmasına yönelik önlemlerin gerekliliğini ön plana çıkmaktadır. Böylece göçün güvenlikleştirilmesi için ulusal sınır güvenliğinden daha geniş çaplı bir güvenlik sorunu inşa edilmiş olur. Yani güvenlikleştirme için gerekli olan 'varoluşsal tehdit' yalnızca ulus devlete yönelik değil, potansiyel olarak, derinleşen ve genişleyen güvenlik tanımına dahil olan her unsura yönelik hale gelmiştir.

Rudolph (2003)'a göre göç, jeopolitik çıkarlar, maddi üretim ve iç güvenlik dahil olmak üzere güvenliğin üç boyutunun bağlantı noktasında yer almaktadır. Uluslararası göç ve sınır kontrolüne ilişkin politikaları anlamak, yalnızca gelişmiş sanayi ülkeleri arasında ulusal güvenlik ve ekonomik büyüme açısından önemli olmakla kalmayıp, aynı zamanda değişen egemenlik anlayışlarını ve devletin politika geliştirmedeki rolünü ortaya çıkarmaktadır. Ona göre ekonomi açısından değerlendirildiğinde serbest piyasa politikaları yoluyla elde edilen kazanımlar göz önüne alındığında, devletlerin ticaret ve sermaye akışlarının yanı sıra işgücü hareketliliği yoluyla da ekonomik maksimizasyon arayışına girmesi mantıklı görünmektedir. Çünkü bilgi teknolojileri devriminden kaynaklanan ekonomik dönüşümlerin ve küresel iş bölümündeki değişikliklerin hizmetlere ve vasıflı işgücüne olan talepte muazzam bir artış yarattığı ve bilgiye dayalı insan sermayesinin her zamankinden daha önemli bir kaynak haline geldiği açıktır. Buna ek olarak, gelişmiş sanayi ekonomilerindeki yerli işgücü yüksek vasıflı mesleklere doğru kaydıkça, sanayi, tarım ve ev hizmetlerinde düşük vasıflı emeğe olan talep de aynı anda artmıştır ve bu, iyi işleyen bir ekonominin ve toplumun önemli bir bileşenidir. On dokuzuncu yüzyılda ticareti ve göçü inceleyen ekonomi tarihçileri hem yüksek hem de düşük vasıflı göçün, tek başına ticaretten daha yüksek kazançlar sağladığına dair ikna edici kanıtlar sunmuşlar ve ayrıca göçün, açıklıktan kaynaklanan genel ekonomik kazanımları elde etmek için gerekli bir koşul olabileceğini öne sürmüşlerdir. Toplam uzmanlaşma veya yerel ölçek ekonomileri nedeniyle ticaret ve sermaye akışları. Küresel ekonomik verimliliğe yönelik neoliberal bir yaklaşım, emeğin en yüksek getiriyi elde ettiği ve marjinal ürününün en yüksek olduğu ülkeye serbestçe hareket etmesine olanak tanıyacak şekilde sınırsız göçü gerektirecektir.

Ole Waever'ın "geleneksel dil, kültür, birlik ve toplumsal kalıpların evrim için kabul edilebilir koşullar dahilinde sürdürülebilirliği" açısından tanımladığı ve aslında dil, kültür, din, milli kimlik, örf

ve adetler gibi geleneklerin ‘öz’e sadık kalarak sürdürülmesi olarak tanımlanabilecek toplumsal güvenlik kavramı haliyle kültürü de içinde barındıran bir kavramdır. Farklı kültürlerden ve etnik kökenlerden çok sayıda insanı ev sahibi topluma dahil etmek, etnokültürel veya ideolojik kriterlerin vurgulanıp vurgulanmadığına bakılmaksızın, istikrarlı ulusal kimliklere, kültüre ve yaşam biçimlerine yönelik potansiyel olarak önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Bu durum savaş zamanı gibi dış düşmanların var olduğu dönemlerde görülmemekte ve milliyetçilik iç farklılıkları hafifleterek toplumsal uyumu güçlendiren bir "bayrağın etrafında toplanma" etkisi yaratmaktadır. Bu dış düşmanlarla ilişkili gruplar özellikle dışlanmaktadır. Ancak, dış tehditler azaldığında, bu tür yükseliş etkileri artık mevcut olmaz ve toplumsal farklılıklara yönelik iç hassasiyetler sıklıkla daha şiddetli hale gelir ve iç güvenlik tekrardan önem kazanır. Güvenliğin sosyal iç boyutunu net bir şekilde yakalamak amacıyla ortaya atılan “toplumsal güvenlik” kavramı etno-kültürel terimlerle sunulur ve demografik değişikliklere verilen toplumsal tepkilerle ölçülür (Rudolph, 2003).

Göç ve güvenlik açısından toplumsal güvenlik kavramı oldukça önemlidir. Göç-güvenlik ilişkisini açıklayan Rumelili ve Karadağ (2017: 76-77)’a göre, toplumsal güvenlik, devleti değil, toplumsal kimliği, ‘biz’ algısını ya da topluluk birimlerini referans alır. Kopenhag Ekolü’ne göre toplumsal güvenlik hem güvenliğin beş sektöründen biri hem de güvenlikleştirme kuramı çerçevesinde varlığı tehdit altında olduğu ifade edilen referans nesnesidir. Göçmenlerin toplumsal barışı tehdit ettiğine dair söz edimi referans nesnesi olarak toplumu almaktadır. Göç-güvenlik ilişkisinin önemli bir boyutu, güvenlikleştirme adımlarının devletten ziyade toplumu referans nesnesi yapması ve bu şekilde toplumsal güvenliği bir güvenlik konusu olarak inşa etmesidir. Çünkü toplum, benlik kavramı ve kimlik ile doğrudan ilişkilidir ve bu noktadan hareketle güvenlikleştirme toplumun bekasına tehdit algısı ile ortaya çıkar. Diğer bir ifadeyle, toplumun ‘biz’ kimliğini ve bu kimliğin yeniden üretilebilme sürecini tehdit ettiği düşünülen hususlar güvenlikleştirmenin kapsamına girer.

Göçün güvenlikleştirilmesinde toplumsal güvenlik ve kültürel boyutunun incelenmesi, göçün nihayetinde siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel faktörler de dahil olmak üzere çeşitli faktörlerle etkileşim halinde olan karmaşık bir olgu olması açısından gereklidir. Bu doğrultuda, kültürel politik ekonominin sistemlerin ve bunların bileşenlerinin nasıl belirli insani, teknik ve doğal ilişkilerin ürünü olduğuna ve kültürün, göç sürecinin merkezinde yer aldığına odaklanan bir yaklaşım olarak, göç ile ilişkili olması kaçınılmazdır. Irksal eşitlik ve evrensel insan haklarına ilişkin uluslararası normların yaygınlaşması, sivil haklar hareketlerinin ve çok kültürlülüğün yükselişi ve değişen küresel üretim yapısından kaynaklanan ekonomik zorunluluklar, göç politikasının oluşturulmasında etnik ve ırksal ölçütlerin kullanımını giderek daha fazla gayri meşrulaştırmıştır. Bununla birlikte, göç ve ulusal kimlik arasındaki ilişkiyi çevreleyen tartışmalar siyasi açıdan hala çekişmelidir: ulusal kimlik oluşumunun yerleşik kalıpları sorgulandığında, son derece kurumsallaşmış ve liberal demokratik devletler bile

toplumsal düzeyde bazı seviyelerde iç istikrarsızlık ve tutarsızlık yaşayabilir. Bu sorun, kimliklerini ve meşruiyetlerini sivil bir milliyetçilikten ziyade milliyetçiliğin etnik bir sürümünden alan devletler için en akut halini almaktadır. Bu arada bazı kültürel muhafazakârlar, liberal anayasacılığın kökenlerinin belirli bir kültüre dayandığını iddia ederek, kimlikleri temelde liberal, sivil ve anayasal olan devletlerin bile göç tehdidi altında olabileceğini savunmaktadır (Adamson, 2006).

Waever (2008), Soğuk Savaş'ın sonlanması ve 11 Eylül saldırıları gibi ekonomik ve toplumsal dinamiklerin göç konusunda oldukça etkili olduğundan bahsetmektedir. Çünkü kapitalist düzende mobilitenin genel olarak kolektif kazançları en yüksek seviyeye ulaştıracağı düşünülmektedir. Fakat bu mobilite, toplumsal güvenlik endişelerinin en somut ve duygusal olarak güçlü tetikleyicisidir. 1990'larda göçe yönelik endişenin artmasının nedeni tamamen toplumsaldır, yani daha az avantajlı gruplar tarafından kimliğe yönelik tehdit olarak algılanması ve ekonomik endişelere yol açmasıdır. Bunlar çoğunlukla tabandan ve artan göç izlenimine karşı tepki olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, politika değişikliklerinin ilk amacı sınırlar üzerinde "tekrar kontrol sağlandığı" imajını ortaya çıkarmak olmuştur. 11 Eylül sonrasında ise göç konusunda yeni bir güvenlik yaklaşımı benimsenmiştir. Özellikle iç ve dış güvenlik yani toplumsal ve askeri güvenlik birbirlerine farklı şekilde bağlanmıştır. Göçün görünürlüğünün azaltılması politikası, birdenbire görünürlük, şeffaflık ve gerçek kontrole ihtiyaç durulmasına yol açmıştır. Bu durumun olası etkisi, genel olarak izleme ve denetlemenin artmasıdır, ancak göçmenleri ve diğer tehlikeli ögeleri izleme ihtiyacı meşru hale gelmiştir. Nitekim, göç politikaları incelendiğinde bunların sembolik olduğu ve seçilmiş gruplarla ilişkilendirildiği dikkat çekmektedir. Güvenlikleştirme ile göçmenlere yönelik politikaların uygulanmasını sağlayan "olağanüstü hal"e uygun olan olağanüstü önlemler terör üzerine yoğunlaşmak, artan denetlemeyi, biyometrik tanımlama ve belli hedef grupları için hakların ihlalini haklı çıkarmaya yaramaktadır.

Kültür kavramı açısından değerlendirildiğinde, kültür ülkelerin benimsedikleri ideolojilerinde, politikalarında, güvenlik tercihlerinde ve uluslararası ilişkilerinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Her toplumun tarihi, gelenekleri, değerleri ve inançları, siyasi liderlerin karar alma süreçlerini ve politik yaklaşımlarını doğrudan etkiler. Örneğin, Batı ülkelerinde bireysel özgürlükler ve demokrasi vurgulanırken, Doğu toplumlarında kolektivizm ve toplumsal uyum ön plana çıkabilir. Bu farklı kültürel arka planlar, ülkelerin uluslararası ilişkilerdeki tutumlarını ve güvenlik stratejilerini de belirler. Böylece güvenlikleştirme yaklaşımının siyasal kültürden etkilenmesi ve ona göre belirlenmesi kaçınılmaz hale gelir. Ayrıca, kültürel faktörler, müttefik seçimlerinde ve dış politika önceliklerinde de önemli rol oynar. Kültürel yakınlık, ülkeler arasında daha güçlü bağlar kurulmasına neden olabilirken, kültürel farklılıklar çatışma ve gerilimlere yol açabilir. Dolayısıyla, kültür, devletlerin hem iç hem de dış politikalarında kritik bir rol oynamaktadır ve bu durum, uluslararası ilişkilerin dinamiklerini anlamak için vazgeçilmez bir bakış açısı sunar.

Kültür ve siyaset ilişkisi açısından göçün güvenlikleştirilmesi değerlendirildiğinde, kültürel farklılıkların güvenlik riski olarak görülmesi siyasi kararlar üzerinde doğrudan etkiye sahiptir. Bu durum, siyasi liderlerin göç politikalarını belirlemede kültürel unsurları dikkate almasına yol açar. Medya, göçmenler hakkında oluşturduğu söylemlerle kamuoyunu etkiler ve siyasi karar alma süreçlerine katkıda bulunur. Kültürel önyargılar, medyanın göçmenleri nasıl sunduğunu ve siyasetin bu algılardan nasıl yararlandığını şekillendirir. Bu kültürel önyargılar, doğrudan göçün güvenlikleştirilmesine katkı sağlayarak siyasi liderlerin ya da karar alıcıların retoriklerine ve politika yapımlarına etki eder. Politika yapımında da göçmen karşıtlığı doğrudan göçün güvenlikleştirilmesi sürecini destekleyerek politik gücün artırılmasını, göçmenlerin hareketlerinin kısıtlanmasını ve denetim altına alınmalarını sağlar. Burada elbette önemli olan kültürel uyum, toplumsal algı ve kültürel güvenliktir. Göç akınları uyum ve entegrasyon süreçlerini etkiler ve bu durum ulusal kimliğin korunması açısından oldukça önemlidir. Göçmenler hakkında toplumsal algılar ve medya söylemleri, kültürel önyargılar ve stereotiplerin oluşmasına neden olabilir. Bu algılar, göçmenlerin güvenlikleştirilmesini etkiler. Göçmenlerin akın ettiği toplumların, kendi kültürel değerlerini koruma isteği, onların tehdit olarak algılamasına yol açabilir. Bu da güvenlik politikalarını ve güvenlikleştirme çabalarını doğrudan tetikleyebilir.

Göç akınları ve ulusal kimlik arasındaki ilişki, piyasa güçlerinin geleneksel devlet işlevlerine meydan okuduğu birçok yönteme bir örnek teşkil etmektedir. Devletler göç politikası oluşturmak için giderek daha fazla piyasa kriterlerini kullanmakta, ekonomik beceriler potansiyel göç taleplerinin değerlendirilmesinde kültürel ve kimlik kriterlerini büyük ölçüde gölgede bırakmaktadır. Aynı zamanda, bireysel göçmenlerin ve onların soyundan gelenlerin siyasi bağlılıkları için küresel bir "pazar" ortaya çıkmaktadır. Bir ulusa dahil olma ya da asimilasyona ilişkin eski modeller yerini çok kültürlülük, ulusötesilik ve diasporik kimliklere ilişkin yeni söylemlere bırakmaktadır (Adamson, 2006).

Teknolojik dönüşümle beraber, seyahat kolaylığı, yeni iletişim teknolojileri ve küresel bir medya altyapısının ortaya çıkması gibi faktörler, göçmenlerin anavatanlarıyla bağlarını sürdürmelerine veya tamamen yeni ulusötesi kimlik topluluklarında yer almalarına olanak tanımaktadır. Göçmenler ve onların soyundan gelenler, ulusal sınırları aşan, sosyal sermaye açısından zengin ve siyasi seferberlik de dahil olmak üzere çeşitli amaçlar için kullanılabilen yoğun sosyal ağları kolayca sürdürebilirler (Adamson, 2006). Ayrıca devlet nezdinde sosyal medya üzerinden bilgi paylaşarak, topluluklar inşa ederek veya örgütlenme oluşturarak dijital bir güç elde ederek güvenlik tehdidi oluşturabilirler. Çünkü teknoloji ve iletişim ağının bu denli yayılması manipülasyonları ve provokasyon çalışmalarını kolaylaştırabilmekte ve kitlesel hareketlere dönüşümü kolaylaştırabilmektedir. Özetle teknolojik dönüşüm, kültürü tamamıyla etkileyen ve güvenlikleştirme sürecini gelenekselden dijitali de kapsayacak bir biçimde genişleten bir süreç sağlamaktadır. Bu durum elbette ki siyasal iletişim kültürünü de

etkilemiştir. Örneğin Trump gibi güvenlikleştirici aktörler göçü güvenlikleştirirken başta X olmak üzere çeşitli sosyal medya platformlarını kullanarak göçün güvenlikleştirilmesi sürecini gerçekleştirmişlerdir.

Kültür ve küreselleşme ilişkisi açısından değerlendirildiğinde ulus kavramının kültürel kimlik için hala bir referans noktası olduğu, ancak artık siyasi kimlik için referans noktası olmadığıdır. Küreselleşmenin etkisiyle, sınırlar ötesi etkileşimler ve çokkültürlülük artmış, bireylerin kendilerini tanımlama biçimleri de çeşitlenmiştir. Bu durum, siyasi kimliğin daha çok evrensel değerlere, ideolojilere ve küresel meselelere dayandığını göstermektedir. Özellikle genç nesiller, siyasi kimliklerini belirlerken ulusal bağlardan ziyade, insan hakları, çevre koruma ve sosyal adalet gibi evrensel konulara önem vermektedir. Ayrıca, dijital çağın getirdiği iletişim ve bilgi paylaşımındaki hızlanma, bireylerin küresel topluluklarla daha sıkı bağlar kurmasını sağlamaktadır ki bu açıdan Trump ve X örneği uygun bir analiz alanı oluşturmaktadır.

Ekonomi açısından değerlendirildiğinde göçün hem sebepleri hem de sonuçları açısından çok önemli bir kavram olduğu açıktır. Massey (2015)'e göre, hükümetler ekonomik genişleme dönemlerinde göçe izin veren politikalara, ekonomik daralma dönemlerinde ise kısıtlayıcı göç politikalarına ağırlık vermektedirler. Bu süreçlerde işçiler ve işverenler kritik rollerde iken politika yapıcılar ya da siyasetçiler rekabet içerisindeki çıkarları dengede tutan aracılar rolündedirler. Bu görüşe göre, ekonominin genişlediği zamanlarda işsizlik oranlarının düşüp ücretlerin artmasıyla işverenler daha çok göçmen işçinin gelmesi için hükümete lobi yaparlarken, daralma dönemlerinde işsizliğin artması ve ücretlerin düşmesine tepki veren işçiler yasa yapıcılara göçün kısıtlanması için baskı yapmaktadırlar. Devleti yönetenlerin de dönemin şartları içinde seçmenleri arasındaki en güçlü ve talepkar kesimleri tatmin etmek amacıyla bu politikalar arasında seçim yaptıkları ve dolayısıyla popülist bir strateji seçtikleri varsayılmaktadır. Bu durumu Massey (2015) sadece ekonomi ile değil sosyokültürel süreçle de ilişkilendirmiştir. Nitekim hükümetler göç politikaları konusunda sosyal uyum ve muhafazakarlığın baskın olduğu dönemlerde kısıtlamalara, açıklık ve liberalizmin hakim olduğu dönemlerde ise rahatlamaya eğilimlilerdir. Göç politikaları ayrıca, jeopolitik kaygılar, özellikle de mültecileri ve sığınmacıları ilgilendiren jeopolitik hesaplamalar tarafından da şekillendirilmektedir.

Göçün güvenlikleştirilmesinde ekonomik güvenliğin unsurlarından olan emek piyasası, istihdam, iş, yetenek, temsil, gelir ve emeklilik geliri gibi (Kalaycı, 2017: 85-86) unsurlar dikkate alınmalıdır. Zira ekonomik açıdan güvenlikleştirici aktörler iş sahibi olan göçmenleri, çalışma hakkına sahip olarak görmedikleri için iş piyasasında bir tehdit oluşturduklarını savunmaktadır. Çalışan göçmenler halkın işlerini ellerinden alarak halkın refahına ve devlet ekonomisine yönelik bir tehdit olarak sunularak güvenlikleştirilmektedir. Ek olarak göçmenler sadece rakip olarak değil, ekonomik hakların gayri meşru alıcıları olarak görülmektedirler. Bunun sonucunda popülist ülkeler tarafından göçmenlere yönelik uygulamada olan yardım haklarının kısıtlandığı örnekler de mevcuttur. Özetle

göçmenler işsizlikteki artış, konut, iş, işsizlik yardımları, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetlerin dağıtımı konusundaki problemlerin kaynağı olarak inşa edilerek güvenlikleştirilmektedirler.

Uluslararası göçmenler gittikleri yerlerde yasal statü elde etmenin yanı sıra ekonomik zorluklar da yaşamaktadırlar. Birleşmiş Milletler (BM)'in 2017 yılında uluslararası göç ile ilgili sunduğu ST/ESA/SER.A/404 numaralı raporda görülebileceği gibi, göçmenler hem gittikleri ülkelerin hem de özellikle geride ailelerini bıraktıkları durumlarda geldikleri ülkelerin ekonomik gelişimine katkı sunmaktadırlar. Buna rağmen göçmenlerin ekonomik yük olarak görülmeleri ev sahibi ülkelerde tepkiyle karşılanmakta ve ekonomik güvenliğe yönelik tehdit olarak sunulabilmektedir (Tekin, 2020: 308). Gerçekten de uluslararası göçün sağladığı kültürel çeşitlilik, farklı yetenekler ile göç alan ülkede ekonomik büyümenin gerçekleşmesine katkı sağlayabilir. Fakat bu kültür farklılığı kutuplaşmayı beslerse ülkede oluşan kargaşa ve güvensizlik ülke ekonomisine zarar verebilir. Burada nitelikli emek göçü ve göçmenlerin emek gücü olarak doğru şekilde değerlendirilebilmesi ekonomik verimliği pozitif yönde etkilemesi açısından önemlidir. Üretime katma değer sunabilecek göçmenleri çekmek göç alan ülkeler için önemli bir politikadır.

4. ABD'DE GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİNDE TRUMP DÖNEMİ

"Amerikalı dostlarım, biz bir göçmenler ülkesiyiz ve hep öyle olacağız. Biz de bir zamanlar yabancıydık (Obama, 2014)." Trump'ın selefi, 44. ABD Başkanı Barack Obama'nın da vurguladığı gibi ABD, etnik çeşitliliğe sahip bir göçmen ülkesidir ve göç almaya devam etmektedir. Göç, çağdaş ABD kültüründe, Amerikan ulusunun oluşumunun ve tarihinin temelinde yer almaktadır. Kolonyal dönemde keşfedilmeyi ve işlenmeyi bekleyen topraklar sunduğu ekonomik kaynaklar, refah ve özgürlük sebebiyle göçmenler için nihai hedef olmuştur. Daha sonraki yıllarda ABD'nin uluslararası politikadaki başat güç konumunda olması, 'Amerikan Rüyası (*American Dream*)' imajı ve özgürlük, refah gibi imkanları sağlaması ile göçmenleri cezbeder hale gelmiştir. Şüphesiz ki göçmen kimliği Amerikalı olmanın önemli bir parçasıdır. Fakat bu durum özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra değişmeye başlamıştır. Bu terör saldırısı ile birlikte ulusal güvenlik ABD toplumu için giderek artan bir endişe haline gelmiş ve göç konusunda özgürlükleri kısıtlayan ve güvenlik kontrollerini artıran uygulamalar ABD vatandaşları tarafından kabul görmeye başlamıştır (Arslan, 2019). ABD vatandaşları tarafından göçmenlerin bir güvenlik sorunu olarak algılanması ve göçmen karşıtı uygulamaların vatandaşlar tarafından kabul edilmesi ise popülist liderlerin göçü güvenlikleştirmeleri sayesinde gerçekleşmiştir. ABD kültürü, politikası, ekonomisi ve toplumsal yapısı üzerinden inşa edilen korku ve belirsizlik algısı ile birlikte Trump'ın seçim kampanyasında göç politikalarına karşı oluşturduğu retorik ve göç düzenlemesine yönelik planları, popülizm aracılığıyla güvenlikleştirme sürecine katkıda bulunmuştur.

Göçmenler yıllardır bir güvenlik sorunu olarak algılanıyor olsa da Şekil 1'de görüleceği üzere Göç Politikaları Enstitüsü (*Migration Policy Institute-MPI*)'nün verilerine göre göçmenlerin sayısı 1850 yılında 2,2 milyon ile toplam ABD nüfusunun yüzde 9,7'sini oluşturmuştur. Bu tarihten 1930 yılına kadar farklı hızlarda da olsa artış kesintisiz devam etmiş ve 1930'da 14,2 milyona kadar yükselmiştir. 1930-1970 yılları arasında ABD'de azalan göçmen sayısı 1970'ten günümüze kadar tarihinde hiç olmadığı kadar yükselme göstermiştir. 2023 yılı verilerine göre ABD'deki göçmen sayısı 47,8 milyondur ve bu sayı toplam ABD nüfusunun yüzde 14,3'üne denk gelmektedir (Migration Policy Institute, 2024a). Bu veriler ABD'nin aldığı göçün ve göçmenlerin varlığının giderek görünür hale geldiğini ve aşırı sağcı ve popülist kişilerce bir güvenlik sorunu olarak inşa edilebilmesini mümkün kılmaktadır.

Şekil 1: ABD'deki Göçmen Sayısı ve Toplam ABD Nüfusuna Oranı

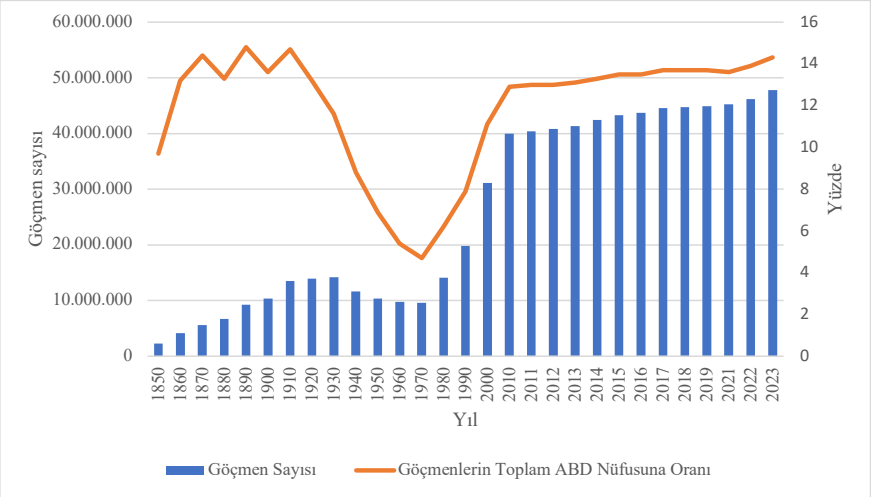

Kaynak: Migration Policy Institute, 2024a (Erişim Tarihi: 16.09.2024)

(Şekil tez yazarı tarafından oluşturulmuştur.)

2022 Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (United Nations High Commissioner for Refugees-UNHCR)'nin Küresel Eğilimler Raporu'na göre ABD, 2021 yılına kıyasla yaklaşık dört kat daha fazla olmak üzere, 730 bin 400 yeni bireysel başvuru alarak en büyük sığınma başvurusu alıcısı olmaya devam etmiştir (UNHCR, 2022). Bu doğrultuda ABD'nin halen küresel anlamda göçmenler için önemli bir varış noktası olduğunu söylemek mümkündür. İlgili rapor serisinin Trump'ın adaylığını açıkladığı 2015 yılına ait sonuçlarına göre, ABD en fazla mültecinin (66 bin 500) yerleştirilmesini kabul eden ülke olmuştur. Aynı zamanda 172 bin 700 başvuru ile dünyanın en fazla sığınma talebiyle bireysel başvuru alan ikinci ülkesi (Almanya'dan sonra) olmuştur. Bu durumda El Salvador, Guatemala ve Honduras'ta artan şiddet olayları oldukça etkili olmuştur. 2015 yılında binlerce kadın, erkek ve çocuğu evlerini terk etmek zorunda bırakmış ve bu kişiler çoğunlukla Meksika ve ABD'ye ulaşmıştır. Bu üç Orta Amerika ülkesinden gelen mülteci ve sığınmacıların sayısı 2012 yılında 20 bin 900 iken 2015 yılında 109 bin 800'e yükselmiştir. Bu sayılar sadece üç yıl içinde beş kattan fazla bir artışı temsil etmektedir (UNHCR, 2015) ki göçmen konusunun Trump'ın adaylık sürecindeki öneminin sebebini açıklamak için de oldukça yeterlidir.

Seçimlerin gerçekleştiği ve Trump'ın 45. ABD Başkanı seçildiği 2016 yılında ise, 2015'te olduğu gibi, ABD en fazla mültecinin (96 bin 900) yerleştirilmesini kabul eden ülke olmuştur. Yine aynı şekilde 262 bin başvuru ile dünyanın en çok yeni bireysel başvuru alan ikinci ülkesi (Almanya'dan

sonra) olmuştur. Bu sayı bir önceki yıla göre yüzde 52'lik bir artışa işaret etmektedir. 2016'da ABD'ye yapılan başvuruların yarısından biraz fazlası (yüzde 52) Meksikalılardan ve Orta Amerikalılardan gelmiştir. Bir önceki yıl 18 bin 900 olan El Salvadorluların başvuruları 2016'da neredeyse iki katına çıkarak 33 bin 600'e ulaşmış ve en yaygın menşe ülke haline gelmiştir. Diğer sığınmacılar ise Meksika (27 bin 900), Guatemala (25 bin 700), Çin (19 bin 900), Honduras (19 bin 500) ve Venezuela (18 bin 300)'dan gelmiştir. Orta Amerika'nın kuzeyindeki şiddet olaylarından kaçan insanların sayısı 1980'lerden bu yana görülmemiş seviyelere yükselmiş ve ABD bölge ülkelerinden kaçanlardan sığınma başvurusu alan başlıca ülke olmaya devam etmiştir (UNHCR, 2016).

Trump'ın başkanlık süresinin sonunda gerçekleşen ve tekrar adaylığını ilan ettiği 2020 yılındaki BM verilerine bakıldığında ise, ABD 250 bin 800 başvuru ile dünyanın en çok yeni bireysel başvuru alan ülkesi olmuştur. Fakat bu başvuruların yaklaşık yüzde 60'ı Amerika kıtasındaki beş ülkeden gelmiştir: Guatemala (40 bin 400), Honduras (33 bin 700), Venezuela (33 bin 200), El Salvador (25 bin 900) ve Meksika (17 bin 400). Dolayısıyla bu dönemde yoğun bir Meksikalı göçünden ziyade El Salvadorlu, Guatemalalı ve Honduraslı göçü gerçekleşmiştir. 2020 yılı sonunda, kötüleşen güvenlik durumu ve şiddet olaylarının gölgesinde, bir önceki seneye göre artış göstererek, bu üç ülkeden yaklaşık 867 bin 800 kişi zorla yerinden edilmiş ve çoğunluğu ABD olmak üzere Meksika, Kosta Rika ve Panama'ya ulaşmışlardır. Öyle ki küresel olarak, 2020 yılında yapılan tüm yeni sığınma başvurularının yüzde 12'si bu üç ülkenin vatandaşları tarafından yapılmıştır. Bu üç ülkeden göçe maruz kalan 549 bin 200 kişiden 432 bin 700'ü yani yüzde 79'u ise ABD'deydi (UNHCR, 2020). Pek çok farklı ülkeden yoğun bir şekilde göç alsa da günümüzde ABD'de göçmen karşıtı söylemlerin en önemli aktörlerini Meksikalılar oluşturmaktadır. Çünkü 1980 yılından bu yana Meksika'dan gelen göçmenler, ABD'deki en büyük ulusal kökenli grup olmuştur. Aşağıdaki Şekil 2'de görüleceği üzere Göç Politikaları Enstitüsü'nün 2023 verilerine göre Meksika doğumlu göçmenlerin sayısı 10,9 milyon olarak tespit edilmiştir. Bu sayı, ABD'deki tüm göçmenlerin yüzde 22,8'ini oluşturmaktadır (Migration Policy Institute, 2024b).

Şekil 2: Meksikalı Göçmenlerin Sayısı ve Toplam ABD Göçmen Nüfusu İçindeki Oranı

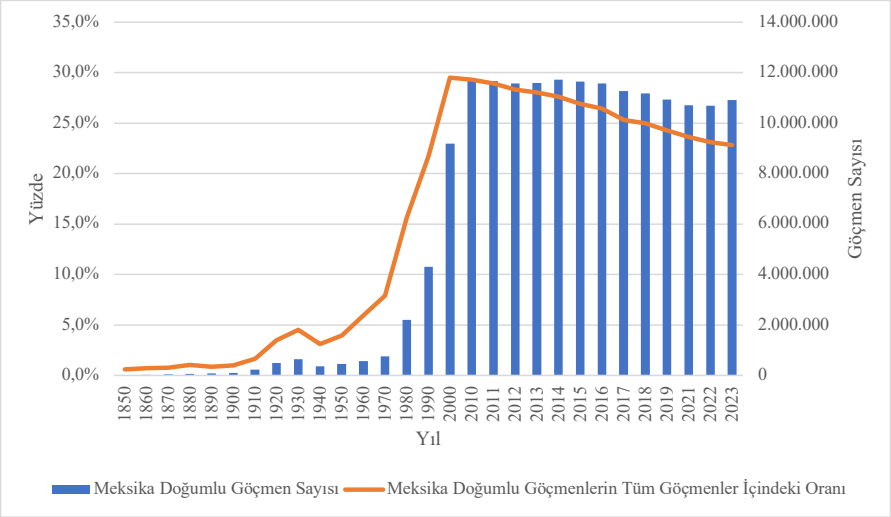

Kaynak: Migration Policy Institute, 2024b (Erişim Tarihi: 16.09.2024)

(Şekil tez yazarı tarafından oluşturulmuştur.)

Massey (2015), 1942-1965 yılları arasında ABD'deki Meksikalı göçünün uluslararası göç teorilerinin öngördüğü şekliyle gerçekleştiğini ifade etmiştir. Meksikalı göçü başta işçi ihtiyacını karşılamaya yönelik programlar ile başlatılmış (*Bölünmüş İşgücü Piyasası Teorisi*) ve işverenlerin talepleri doğrultusunda geçici işçi girişini artırması ile büyümüştür (*Devlet Teorisi*). Büyümenin başka bir sebebi ise göçmen ağlarının güçlenmesi ve gelişmesi sayesinde olmuştur (*Sosyal Sermaye Teorisi*). Çeşitli teoriler tarafından öngörülen koşullardaki değişimler nedeniyle dalgalanmalar da yaşanmıştır. Massey (2015) bunları da şu şekilde sınıflandırmıştır: Hem ABD hem de Meksika açısından işgücündeki arz-talep değişimi (*neoklasik ekonomi*), sermaye, kredi, sigorta için pazara girmede coğrafi ve geçici değişimler (*İşçi Göçünün Yeni Ekonomisi*) ve neoliberalizmin etkisiyle Meksika ekonomisinin yapısal dönüşümü (*Dünya Sistemleri Teorisi*). Fakat 1965'te ABD'de onaylanan yasa ile misafir işçi programının kaldırılmış olsa da göç yine bahsi geçen diğer teoriler ve yasa dışı göç bağlamında gerçekleşmeye devam etmiştir. 1986-2000 arasında Meksika'ya dönüşlerin hızlı bir şekilde azalmasıyla, net kayıtsız göç artmış ve ülkedeki kayıtsız göçmen nüfusunun artışı hızlanmıştır. 2000 yılından sonra ise Meksika doğumlu kişi sayısı dalgalı seyrederken, tüm göçmenler içindeki yoğunluğu sürekli düşmüştür.

ABD'de artan göçmen sayısının bir krizi ve göçmen karşıtlığı sürecini tetiklediği söylenebilir. İşte bu süreç sağ popülizmin ortaya çıktığı ekonomik ve siyasi krizlerde kurtarıcı olarak görülen Trump

gibi popülist liderlere yükselme imkanı sağlamaktadır. Çünkü popülist liderler herhangi bir siyasi açıklama kaygısı gütmeden, halihazırda mevcut olan ve krizin sebebi olarak addettiği mevcut düzene karşı halkın yanında yer aldığı iddiasıyla siyasi alanda kendine yer açabilmektedir (Akın, 2019). Bu siyasi alanın genişlemesi ve halkta karşılık bulabilmesi için doğrudan iletişim, küreselleşen dünyada oldukça önemlidir.

Siyasal iletişimin teknolojik dönüşümle daha interaktif hale gelmesi, geleneksel medya araçları aracılığıyla iletilen siyasi söylemlerin, sosyal medya gibi platformlarda dijital söylemlere evrilmesine yol açmıştır. Böylece hedef kitle olan seçmenler, pasif ve edilgen durumdayken artık daha aktif ve etken, süreçlere daha katılan bir hale gelmiştir. Bu dönüşüm sayesinde 'teknolojik/dijital lider'lerin seçmenlere erişimi ve dolayısıyla politika inşası kolaylaşmıştır. Yeni dijital tabanlı siyasal iletişim kültürünün en önemli temsilcilerinden biri ise Trump olmuştur. Trump, başkanlık öncesindeki seçim kampanyalarında ve başkanlık sürecinde özellikle X'i çok aktif kullanmış ve zaman zaman diplomatik teamülleri de yok saymıştır. Trump'ın dijital siyasal iletişimi, seçmenlerin beklentilerini, düşüncelerini ve ihtiyaçlarını daha iyi kavramasını sağlamıştır (Genel, 2019). Bu sayede Trump, siyasi imajını ve popülist söylemlerini hedef kitlenin beklentilerine göre şekillendirmiş; güvenlikleştirme kavramının başarılı olabilmesi için gereken bileşenlerden olan 'dinleyicilerin hâlihazırdaki konuyu tehdit/güvenlik konusu olarak algılayıp kabul etmesi'ni sağlayabilmiştir.

Trump, popülist siyasi imajını oluştururken, hedef kitlesine vereceği mesajları başkanlık tarafından yayınlanan resmi kaynaklara ek olarak X aracılığıyla ileterek kişisel bir liderliği hedeflemiştir. Böylece medyanın kendisine karşı algı yönetimini de önleyerek sosyal medya aracılığıyla kendi çerçevelediği iletişim üzerinden bir algı inşa ederek seçmenleri yönlendirebilmiş ve benimsediği hakikat ötesi siyaset yaklaşımıyla iletişim kurmuştur. Çünkü yeni medya düzeninde internet yayıncılığı, haber ve içerik üreticiliği sıradan insanların da yapabileceği ve kitleleri etkileyip algı oluşturabilecek bir eyleme dönüşmüştür. Gazete, televizyon gibi geleneksel kitle iletişim araçlarının aksine yeni medyada doğruluğu ya da yanlışlığı tartışmalı bilgiler ve haberler hızla yayılma şansı bulmuştur ve sosyal medya pek çok insan için başlıca haber alma kaynağı haline gelmiştir (Ceylan Tok, 2020: 3). Trump yeni medyanın fırsatlarını kullanıp daha aktif ve etken bir süreç başlatarak mesajların seçmenlere doğrudan ulaşmasını sağlamıştır. Trump'ın dikkat çekici, negatif içerikli, çoğunlukla 'doğal süreçli' sosyal medya kullanımı, yalın ve akılda kalıcı bir dil kullanması, siyasi imajını oluştururken onun halkla iç içe ve seçmenlerin beklentilerini karşılayabilecek kişi olduğu algısını yaratmıştır. Bunu yaparken kendinden önceki ve kendi haricindeki süreçlere olumsuz yaklaşarak bir 'öteki' oluşturmuştur. Ayrıca negatif içerikli ve olumsuz söylemlerini sıkça göçmenler üzerinden şekillendirmiş ve siyasi mesajlarında hakikat ötesi siyaset güderek seçmenler nezdinde göçmenleri bir güvenlik sorunu olarak inşa etmiştir.

4.1. ABD Göç Tarihi ve Göçün Güvenlikleştirilmesi

Amerika kıtasında 1607 yılında Jamestown'da ilk kalıcı İngiliz kolonisi kurulmuştur. Bu tarihten itibaren yerleşimci sayısı, yatırımlarla beraber artış göstermiştir. Yerleşimciler ağırlıklı olarak Avrupalıydı ancak bunların bir kısmı Atlantik Okyanusu'nu geçmek için yeterli parası olmayan fakat seyahat masraflarının karşılanması karşılığında bir süreliğine Amerika kıtasında hizmet verecek olan 'sözleşmeli hizmetçi'lerdi. Yerleşimcilerin üçte biri ise tarımda çalıştırılmak üzere evlerinden zorla alınan Afrikalı kölelerdi. Ek olarak yeni kıtadaki konumu sağlamlaştırmak ve nüfusu artırmak için hükümlüler de Amerika kıtasına gönderilmiştir. Artan nüfusla beraber Avrupa'nın feodal mirasından kurtulmak isteyen yerleşimciler bireyci olmaya daha çok önem vermişler zamanla yeni bir 'Amerikan' kültürü yaratmışlardır (Arslan, 2019). İnşa edilen Amerikan kültürünün etkisiyle başlayan bağımsızlık mücadelesi sonucunda, Bağımsızlık Bildirgesi ile 1776'da kurulan ABD'ye göç ilerleyen yıllarda da devam etmiştir. Bahsi geçen bu Bağımsızlık Bildirgesi'nde yer alan özgürlük, eşitlik, doğal haklar ve halk egemenliği gibi kavramlar ise ABD'nin ulusal güvenlik kültürünün temel yapı taşlarını oluşturmuştur (Dedemen, 2019: 114).

Jaggers, Gabbard ve Jaggers (2014), ABD'ye yönelik artan göç ile ilgili uygulanan politikaları yaygın olarak kabul edilen dört döneme ayırmaktadır: açık kapı politikası dönemi, düzenleme politikası dönemi, kısıtlama politikası dönemi ve serbestleşme politikası dönemi. Bu dönemlerin her birinin göç politikasını şekillendiren kendine özgü tarihsel, politik, yasal ve sosyal güçleri olduğundan bahseden yazarlar, 11 Eylül sonrası süreçte yeni ve beşinci bir göç politikası dönemi önermişlerdir. 'Yetki devri' olarak adlandırılan beşinci dönem göçle ilgilenme konusundaki yasal yetkinin federal hükümetten yerel yönetimlere devredilmesi şeklinde özetlenebilir. ABD'nin bir göçmen ülkesi olması ve nüfusunun seyrek olması genişlemeyi gerekli kılmaktaydı.

Avrupa'da sanayileşme ve nüfus artışına ek olarak İrlanda'da ortaya çıkan kıtlık, bu bölgelerdeki insanların geleceklerini ABD'de aramaya başlamasıyla sonuçlanmıştır. Hali hazırda batıya doğru genişleyen ve özellikle demiryolları inşaatları için işgücü açığı olan ABD için bu önemli bir gelişmeydi (Arslan, 2019). İşgücü açığını kapatmak için göçmenler oldukça uygundu ve özellikle 19. yüzyılda ABD ekonomisi için önemli bir rol oynamaktaydı. Göçmen işçiler, popülizmin de ortaya çıktığı ve yükselişe geçtiği 1870-1930 arasındaki yıllarda Amerikan işçi sınıfının kalbini oluşturmuştur. Güney köle emeğine, Kuzey ise özellikle sanayileşmenin nüfusları yerinden ettiği Avrupa'dan gelen emeğe ve işgücüne dayanıyordu (Bottomley, 2009). Bu doğrultuda uzun yıllardır göçmenlerin ucuz işgücü olarak görüldüğünü söylemek yanlış olmayacaktır. Düşük işgücü ihtiyacının karşılanmasında göçmenlerden yararlanılmasından hareketle Piore (1979), göçmen emeği ve endüstriyel toplumların incelenmesine yönelik çok odaklı bir yaklaşım geliştirmiştir. Bu yaklaşım, özetle, uluslararası ekonomi ve politikanın

göç veren ve alan ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkiler arasında hareket etmesine ve göçmenlerin yaşamlarına daha dar bir şekilde odaklanılmasına olanak tanımıştır. Başka bir ifadeyle, "ortodoks teorinin açıkça soyutladığı ve kasıtlı olarak ihmal ettiği sosyo-ekonomik davranış yönlerini" dikkate almak için göçmen emeği çalışmalarına alternatif bir yaklaşım sunmuştur (Piore, 1979). Ona göre göçmen işgücüne yönelik sürekli talebin kökeni işgücü ve sermaye arasındaki ikiliktir. Sermaye yoğun sektörler sabit bir talebi, işgücü yoğun sektörler ise zaman içinde dalgalanma gösteren ekonomik döngüler içinde değişken bir talebi karşılamaktadırlar. Bu durum bölünmüş işgücü piyasasını ortaya çıkartmakta ve hiyerarşik şekilde sıralanan mesleki yapılar tarafından güçlendirilmektedir. Hiyerarşik meslekler piramidinin en altında insanların çok çalışacakları veya bu düşük statüden kurtulamayacakları gibi motivasyon sorunları ve ücret artışlarıyla ilgili yapısal enflasyon sorunları bulunmaktadır. Bu şartlar, işverenler açısından yerli işçilerin işgücüne dahil edilmesi hususunda zorluğa sebep olmaktadır. İşverenler çözüm olarak hükümetleri misafir işçi programları oluşturmaya ikna etme çabasına girmekte veya kendi işe alım çabalarıyla yabancı işgücü aramaktadırlar. Fakat bu durum sadece işverenlerin çabalarıyla gerçekleşmemektedir. Örneğin Portes ve Bach da etnik toplulukların belli koşullar altında kendi göçmen taleplerini oluşturabildiklerini ve yeni bir potansiyel işgücü pazarı olarak etnik bölgeler oluşturduklarını ortaya koyarak Piore'un teorisine katkı sunmuşlardır (Massey, 2015).

İlk dönemde ABD'ye yönelik bu kitlesel göçün sonuçları, yoğun baskılı çalışma koşulları, işgücünün vasıfsızlaştırılması, işgücünün etnik parçalanması ve sınıf bilinci yerine etnik bilincin gelişmesiydi. Merkezi olmayan siyasi sistem yerelliği ve patronaj ağlarını vurguluyordu. Göçmen işçilerin sorunları direnişlere sahne olmuş ve buna karşılık ABD'de polis ve yerel ordu, sanayi işçilerini kontrol etmek amacıyla giderek daha fazla örgütlenerek ahlakı yasallaştırmak ya da 'yönlendirmek' için sürekli hamleler yapmıştır. Örneğin, 1890'larda göçmen Yahudilere yönelik bir el kitabında onlara "sıkı durun... geçmişinizi, geleneklerinizi ve ideallerinizi unutun... bir an bile dinlenmeyin. Koşun, yapın, çalışın ve kendi iyiliğinizi aklınızdan çıkarmayın" tavsiyelerinde bulunulmuştur (Bottomley, 2009: 20). Böylece göçmenlerin geçmişlerini, benliklerini ya da kültürlerini bir kenara bırakarak asimile olmaları, Amerikan toplumuyla bütünleşerek direniş fikrinden uzaklaşmaları amaçlanmıştır.

Bu dönemde, ABD'ye göç yoğunluklu olarak başta Avrupa'nın kuzeyinden ve batısından, daha sonra ise güneyinden ve doğusundan gelmiştir. Aynı zamanda ABD'nin Asya kökenlilerin de nihai hedefi haline gelmesi ve sayılarının artması bir göç muhalefeti başlatmış ve bu durum yasal düzenlemelerle sonuçlanmıştır (Ihlamur, 2008: 138-139). Bu düzenleme politikası döneminde özellikle Avrupa ve Çin'den gelen göçmen akınının ardından artan gerilim, başta 1875 tarihli Page Yasası ABD'deki ilk kısıtlayıcı federal göç yasasıydı ve Çinli kadınların girişini etkili bir şekilde yasaklayarak açık sınırların sonunu işaret etmişti. Bu yasa sonrasında 1882 tarihli Çin Dışlama Yasası'nın oluşturulmasına yol açmış ve Çinli erkeklerin göçü de kısıtlanmıştır. Bugüne kadar uygulanan en

kısıtlayıcı göç politikalarından biri olan yasa, vasıflı ve vasıfsız göçmen işçilerin Çin'den göçünü bir süreliğine kesmiştir. Bu dönemde halihazırda ABD'de yaşayan Çinliler ayrılmaya zorlanmamış olsalar da önyargıların ve ırkçılığın hedefi olmuşlardır. Sonraki dönemde Çinli göçmenlere vatandaşlık verilmesini engelleyen kanunun hükümleriyle bu süreç desteklenmiştir. Ziyaret için ülkelerine dönmek isteyen Çinlilere daha fazla sınırlama getirilmiş ve 1888 tarihli Scott Yasası ile Amerika'yı terk eden Çinlilerin yeniden ülkeye girişini yasaklanmıştır. Bu, ABD'deki Çinli göçmenleri etkili bir şekilde izole etmiştir (Jaggers, vd., 2014: 5-6).

1891 yılından itibaren federal hükümet, ülkeye kimlerin giremeyeceğini yeniden düzenlemiştir. Ayrıca Hazine Bakanlığı bünyesinde Göçmenlik Komiseri kurarak temel göçmenlik prosedürlerinin tam kontrolünü ele almıştır ve resmileştirmiştir. Göç akışı artmaya devam ederken, adalarda tutulan göçmenler çeşitli incelemelerden geçirilmiş ve girişleri bu incelemelerin sonuçlarına bağlanmıştır. Bu durum 1910'a kadar devam eden birçok yapısal ve politika değişikliği başlatmıştır. Sürecin devamında, göçün ABD toplumu üzerindeki etkilerine odaklanan 1910 Dillingham Raporu, Avrupalıların kitlesel göçünün Amerikan kültürüne ve toplumuna zarar verdiği, dolayısıyla göçün azaltılması gerektiği sonucuna varmıştır. Böylece 20. yüzyılda da göçün güvenlikleştirilmesine şahit olunmuştur. Fakat bu dönem uygulanan bazı politikalar toplu göçün artması ile sonuçlanmıştır. Örneğin 1917 yılında imzalanan Jones-Shafroth Yasası ile Porto Rikolulara ABD yasal vatandaşlığı verilmeye başlanmıştır. Böylece 1920'lere kadar çoğunluğu New York'a olmak üzere yaklaşık 42 bin Porto Rikolu ABD topraklarına göç etmiştir. Porto Rikoluların bu yoğun göçü İkinci Dünya Savaşı sonrasında da hızlı bir şekilde artmış, binlercesi özellikle New York ve Chicago'ya göç etmiş ve burada Lincoln Park ve Doğu Harlem'de mahalleler kurmuşlardır. Bu barrio[8]larda Porto Rikolular ayrımcılığa, polis şiddetine, istihdam ve eğitim eksikliğine ve soylulaştırmaya karşı savunmasız hale gelmişlerdir (Library of Congress, 2023).

Diğer yandan bahsi geçen Dillingham Raporu'nun tavsiyesi üzerine, 1917 Göç Yasası kabul edilmiş ve bu yasa ile göçmenlerin ülkeye girişi yasaklar yoluyla daha da kısıtlanmıştır (Jaggers, vd., 2014: 6-7). Bu gelişmeler elbette Amerikan toplumunun göçe ve göçmene karşı önyargılarını güçlendiren bir dayanak haline gelmiştir ve kısıtlama politikaları daha görünür hale gelmiştir. Kısıtlayıcı ve önleyici yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesiyle Güney ve Doğu Avrupa'dan gelen göç 1921 Acil Durum Kota Yasası ve 1924 yılındaki Göçmenlik Yasasının sağladığı göç formülasyonu ile kısıtlanmış, Asya kaynaklı göçler ise durdurulmuştur (Memişoğlu ve Kabacaoğlu, 2021: 15). Bu düzenlemeler, önceki politikalarda olduğu gibi kimin girebileceğini düzenlemek yerine, belirli bir ülkeden kaç kişinin girebileceğine dair bir formül sağlamıştır (Jaggers vd., 2014: 7). Düzenlemeler sonucunda gerçekleşen

[8] ABD'deki bir şehirde çoğunluğu ispanyolca konuşan bir topluluk veya mahalleyi tanımlarken kullanılan bir terim.

kısıtlamalar zaman zaman sonlandırılmış olsa da güvenlik sorunları ve söylemler doğrultusunda bazı dönemlerde tekrar yürürlüğe girmiştir (Memişoğlu ve Kabacaoğlu, 2021: 15). Göçmenlerin güvenlik sorunları ile ilişkilendirilmesi ve göç karşıtı muhalefetin etkisiyle 'göç, güvenlik ve suç ilişkisi' Amerikan popüler kültüründe ve medyasında önemli bir tema haline gelmiştir. Öyle ki göçmen-suç ilişkisi, önemli ampirik araştırmalara konu olmuştur. Örneğin 1901 Sanayi Komisyonu, 1911 ABD Göçmenlik Komisyonu ve 1931 Wickersham Komisyonu gibi hükümet destekli ilk komisyonlar göç ve suç arasındaki bağlantıyı araştırmıştır. Bu komisyonlar önemli bir bulguya rastlamamış olsalar da göçmenler ve suç işleme eğilimi arasındaki ilişki, göçmen-suç ilişkisi modern zamanlarda bile popüler olarak ilgi çekmiştir. Kanıtlar ışığında göçmenler ve suç arasında çok az ilişki olduğu sonucuna varılmasına rağmen, özellikle popülizmin etkisiyle göçmenler suçlarla ilişkilendirilmeye devam etmektedir (Green, 2016).

1930 ile 1970 arasındaki dönemde ise kota yasaları, Birinci Dünya Savaşı ve 1929 Ekonomik Buhranı, İkinci Dünya Savaşı gibi gelişmeler sonucunda ABD'ye göç yavaşlamıştır. Fakat İkinci Dünya Savaşı'nın arka planında, göçmenlere yönelik popülist söylemler ile onları tanımlama ve hatta güvenlikleştirme yaklaşımları da görülmüştür. Örneğin "zoot" olarak adlandırılan takım elbiseleri giyen İspanyol, Siyah ve Filipinli gençler, dönemin suçlarıyla ve çetelerle ilişkilendirilmiş ve onları betimlemek için "pachuco" terimi kullanılmıştır (Library of Congress, 2023). Dolayısıyla ABD'li olmayan yabancılar, gerçekliği yansıtması önemsenmeksizin güvenlik probleminin bir halkası olarak inşa edilmiştir. Bu dönemde 20 yılı aşkın süredir ABD'ye girişi tamamen yasaklanan Çinlilere, 1943'te Müttefiklerin birliği adına sembolik bir kota verilmiş ve Magnuson Yasası kapsamında mevcut Çin vatandaşlarının vatandaşlık başvurusunda bulunmasına ve her yıl 105 yeni Çinlinin ABD'ye göç etmesine izin verilmiştir (Jaggers vd., 2014: 7). Aynı dönemde Avrupa'dan gelen göç azalırken, özellikle tarımsal alanda ortaya çıkan işgücü ihtiyacının geçici sözleşmeli bir şekilde çalışacak Meksikalılar ile karşılanması öngörülmüştür. Aslında Bracero Programı olarak anılan bu program örtülü olarak, ABD vatandaşı olan Meksikalı Amerikalıları haksız yere hedef alan daha önceki bunalım dönemindeki sınır dışı edilmeleri ve ülkelerine geri gönderilmeleri telafi etmekteydi. Bu kapsamda 1942'de imzalanıp 1964'e kadar uygulanan Bracero Programı'nın sonlandırılması, bu tarihten sonra Meksika'dan ABD'ye yasa dışı göçün önünü açmıştır (Library of Congress, 2023).

Dış tehdit ve maddi üretim ihtiyacının Soğuk Savaş'ın başlarında ABD'nin güvenlik dengesini keskin bir şekilde ekonomik kutba doğru kaydırdığının önemli bir göstergesi olan Bracero Programı devam ederken, Meksikalı göçmenlerin bürokratik süreçleri atlatmaya başlaması yasa dışı göçe ve dolayısıyla sosyal güvensizliğe sebep olmuştur. 1946'dan 1954'e kadar yasa dışı göçmenlerin yakalanması yaklaşık 99 binden 1 milyonun üzerine çıkmıştır. Bu eğilim, ABD medyasında yabancı istilayla eşdeğer olarak nitelendirilmiş ve göçe ilişkin olumsuz algılar hız kazanmıştır. Öyle ki işgücü

ithalatı olarak nitelendirilebilecek bu program kaldırıldıktan sonra bile, Meksikalı göçmenlerin kanunları çiğneyen kişiler olduğu fikri, ülkeye ekonomik faydalar sağlamalarına rağmen Amerikan kamuoyunun zihninde varlığını sürdürmüştür. Yasa dışı göçün artan seviyelerine ilişkin halkın tepkisine yanıt olarak Eisenhower Yönetimi, saf bir laissez-faire yaklaşımının Soğuk Savaş ortamında bile siyasi açıdan istikrarsız olduğuna karar vererek sınırda "Wetback Operasyonu" adı verilen bir sınır baskısı başlatmıştır. Bu operasyonla bir milyondan fazla yasa dışı göçmen tutuklanmıştır. Operasyon, ülkenin sınırlarının kontrolünü kaybetmemiş bir hükümetin güçlü imajını yansıtmıştır (Rudolph, 2003).

Elbette Bracero Programı'nın devam ettiği yıllarda göç ile ilgili farklı gelişmeler de yaşanmıştır. Örneğin, 1947'de ABD Kongresi'nde ana hatları çizilen Truman Doktrini, yalnızca siyasi düzen anlayışlarını şekillendirmekle kalmamış, aynı zamanda dolaylı olarak göçle ilgili anlayışları da şekillendirmiştir. Anti-Komünist paranoya, ırk veya kültürden ziyade siyasi ideolojiye dayalı iç güvensizlikler yaratmaktaydı ve ABD yönetiminin geliştirdiği perspektif sayesinde Soğuk Savaş, göçmenlerin giderek daha olumlu bir ışık altında algılandığı bir mercek sağlamıştır. Nitekim göçmenler, komünist ülkelerden kaçan mülteciler biçiminde Truman Doktrini'nin sembolik bir unsuru haline gelmiştir. Bu durum uluslararası kamuoyunun nezdinde ABD'nin Sovyet bölgesini baskıcı olarak göstermesine katkı sağlamıştır. Ayrıca ABD göçmenlerin ülkeye girmelerine izin vererek kişisel özgürlüğün savunucusu olarak kendi algısını teyit etme imkânı sağlamıştır. Ekonomik açıdan ise komünist ülkelerden kaçanların çoğu yüksek vasıflı olduğundan, onların göçü Sovyet ekonomisi ve askeri kompleksi için net bir kayıp ve ABD'nin maddi güç arayışı için bir kazanç anlamına gelmiştir. Bu kapsamda 1948'de imzalanan Yerinden Edilmiş Kişiler Yasası (*The Displaced Persons Act*), komünist bloktaki zulümden kaçan 205 bin mültecinin ülkeye giriş hükümlerini oluşturmuştur. 1950'de bu sayı 415 binleri bulurken, 1953'teki Mülteci Yardım Yasası (*The Refugee Relief Act*) ile ilave 214 bin kişiye kotasız vize sağlanmıştır. Soğuk Savaş dış politikasının yarattığı bu olumlu göç imajının etkisi, ABD kamuoyunda yerlilik duygusunun azalmasına yol açmıştır (Rudolph, 2003).

1952 yılındaki Göç ve Vatandaşlık Yasası (*McCarran-Walter*), 1924 yılındaki Göçmenlik Yasası tarafından oluşturulan ulusal köken kota sistemini destekleyerek bu tartışmalı göçmen seçimi sistemini güçlendirmiştir. Aynı zamanda Asya ülkelerinden ABD'ye yönelik göçün engellenmesine de son vermiş ve yetenek setleri ile aile birleşimine dayalı bir tercihler sistemini getirmiştir (ABD Dış İşleri Bakanlığı Tarih Ofisi, 2023). Diğer bir ifadeyle bu yasa göç konusundaki tüm ırksal ve etnik tercihleri ortadan kaldırmış ve bunun yerine üç göçmen sınıfı oluşturmuştur: vasıflı göçmen veya ABD vatandaşıyla akraba olanlar, ortalama göçmen ve mülteci. Bir ABD vatandaşıyla akrabalığını kanıtlayabilen veya özel bir beceriye sahip olanlar koşulsuz olarak kabul edilecekti. Ortalama göçmenler yıllık 270 bin kotayla sınırlandırılmıştı. Yasa aynı zamanda hükümete, Soğuk Savaş sırasında Komünist Parti üyelerinin veya Komünist destekçilerinin ülkeye giriş fırsatını engellemek için kullanılmakta ve

zarar verici olduğundan şüphelenilen kişilerin ülkeye girişini reddetme olanağı da sağlıyordu (Jaggers vd., 2014: 7-8). Bu açıdan değerlendirildiğinde düzenlemenin ulusal güvenliği de gözettiği oldukça açıktır.

Bu dönemde, göç ve dış politika arasındaki ilişkiyle ilgilenenler ile göçü ulusal güvenlik kaygılarıyla ilişkilendirenler arasında bir ayrılık da ortaya çıkmıştır: Bir grup, göç yasalarının serbestleştirilmesinden yana olup kısıtlayıcı kota sisteminin Kuzey ve Batı Avrupa'dan göçü desteklediğini ve böylece dünyanın diğer bölgelerinde ABD'ye karşı kızgınlık yarattığını savunuyordu. Yasanın, Amerikalıların Doğu Avrupa'dan gelen insanları daha az arzu edilir ve Asya'dan gelenleri Avrupa kökenlilere göre daha aşağı gördükleri algısını yarattığını belirtiyorlardı. Diğer grup ise ABD'nin göç yoluyla komünist sızmayla karşı karşıya kalabileceği ve asimile edilmemiş yabancıların Amerikan yaşamının temellerini tehdit edebileceği yönündeki endişelerini dile getiriyordu. Bu bireylere göre sınırlı ve seçici göç, ulusal güvenliğin ve ulusal çıkarların korunmasını sağlamanın en iyi yoluydu (ABD Dış İşleri Bakanlığı Tarih Ofisi, 2023). Dolayısıyla dönem içinde göçmenler ve göçün güvenlikleştirilmesi konusunun önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

1960 öncesi dönemde ayrımcı ve ırkçı bir yaklaşımla göç kısıtlanırken, bu tarih sonrasında Sivil Haklar Hareketi ve ayrımcılık karşıtı söylemler sayesinde hak temelli bir göç politikası uygulanmaya başlamıştır (Ihlamur, 2008). Bu dönem içinde Afrika kökenli göçmenlere ayrı bir parantez açmak faydalıdır. Afro-Amerikanların ekonomiye katkıları düşük olsa özellikle müzik ve spor gibi kültürel alanlarda ön plana çıkması ve zamanla sınıf bilinçlerinin artmasıyla farklı bir etnisitenin varlığını daha görünür kılmıştır. Aslında, farklı kültürel mirasların ve uygulamaların sonucunda belirgin olarak ortaya çıkan etnisite, oluşturduğu tür bilincine karşılık bir 'öteki' inşa etmiştir. Bu durumun sonuçlarından sayılabilecek etnisite politikalarındaki yükseliş, bahsi geçen sivil haklar ve Siyah Güç hareketleriyle başlamış, 'siyah güzeldir' gibi sloganlar ve Afrika ile pozitif bir özdeşleşme beyaz Amerikalılar tarafından siyahlara atfedilen negatif etnisiteyi yeniden tanımlamıştır (Bottomley, 2009).

1962'de göçmenlerin haklarını korumak adına Ulusal Tarım İşçileri Birliği kurulmuş ve Chicano[9] kimliğine ve sivil haklar söylemine dayanan şiddet içermeyen örgütlenme taktiklerini kullanarak çiftlik işçilerinin haklarının savunulması amaçlanmıştır. Birliğin kurulmasının sebebi çok düşük ücretler alan, ölümcül kimyasallara maruz kalan, yetersiz yiyecek, barınma ve cinsel taciz gibi zorlu koşullarda çalışanlar bu işçilerin Asyalı, Meksikalı ve yerlilerden oluşmasıydı. Bracero Programı kapsamındaki Meksikalılar protestoların başını çekerken, programın sonlanması ile bu tarım işçileri arasında sendikalaşma seferberliği başlamıştır. Boykotlar ve grevler uzun yıllar devam etmiştir (Library of Congress, 2023). O dönem ABD'de düşük işgücü ihtiyacını karşılamak için göçmenlerin kullanıldığı

[9] Meksikalı Amerikalıları etnik olarak tanımlamak için kullanılan bir terim.

oldukça açıktır. Bu durumda göçün bir güvenlik meselesi olarak görülmediği ve ekonomik olarak göçmenlerin güvensizliğe maruz bırakıldığı da görülmektedir. Nitekim bu dönemin hemen arkasından göçün serbestleştirilmesi de bu durumu destekler niteliktedir. Diğer yandan ABD'deki ırk ayrımcılığı ve göç kota sistemleri üzerinde yaratılan siyasi baskılar da göçün serbestleşmesine katkı sunmuştur. Irk ayrımcılığı ve ülke içindeki şiddet, Soğuk Savaş'ın çevreleme stratejisi bağlamında ABD için sürekli bir utanç kaynağıydı ve Sivil Haklar Hareketi liderleri bu gerilimden avantaj elde edebilmişlerdir. Dış politika hususları ile Sivil Haklar Hareketi'nden kaynaklanan iç baskı arasındaki etkileşim, 1965'te göç politikasının derinlemesine serbestleşmesine katkıda bulunmuştur (Rudolph, 2003).

1965 yılında Göç ve Vatandaşlık Yasası (*Hart-Celler*) ile 1921 tarihli Acil Durum Kota Yasası'ndan bu yana uygulanan kotalar kaldırılmış ve serbestleşme dönemine girilmiştir. Bu yasa ile gerçekleşen değişiklikler, vize tercihlerini ulusal kökene dayalı olanlardan ağırlıklı olarak aile birleşimine dayalı olanlara kaydırmıştır. Politikada böyle bir değişikliğin potansiyel sosyokültürel değişimleri konusunda şüpheci olan politika yapıcılar, aile bağlarına dayalı bir sistemin ulusun mevcut demografik özelliklerini kopyalayacağı fikriyle rahatlatılmıştır (Rudolph, 2003). Ancak uygulamada bu yasayla birlikte yasa dışı göçmen sayısı ciddi oranlarda artmış ve bu artış, siyasiler için yeni bir korku siyaseti atmosferi yaratma fırsatı sağlamıştır. Zamanla bu değişiklikler bir bütün olarak ülkenin etnik yapısını önemli ölçüde etkilemiştir çünkü göçün kaynağı Avrupa ülkelerinden Asya, Afrika ve Latin Amerika'ya kaydırılmıştır (Ihlamur, 2008). Bu yasadan itibaren ve özellikle 1985'e kadar Meksikalı erkeklerin gidip gelmesi ile devam eden göç değişime uğramıştır. Göçmenler geleneksel bölgelere ek olarak yeni bölgelere de göç etmeye başlamış, geriye göç oranları düşmüş ve erkeklerin evlerinden uzak kalma süresinin artmasının bir sonucu olarak kadın ve çocuklar da göçün bir aktörü haline gelmiştir. Böylece döngüsel göç, kalıcı göçe dönüşmüştür. Massey (2015) bunun asıl sebebinin siyasetçi ve bürokratların kendi çıkarlarını önceleyerek güç ve kaynakları ellerinde toplamaya çalışmaları olduğunu iddia etmektedir. Çünkü Amerikan etnik yapısı bir değişiklik tehdidi altındaydı. Örneğin ABD'ye gelen yabancı göçmenler etnik olarak daha önce hiç olmadığı kadar Latin kökenliydi. Bu gelişmeler siyasilerin Latin göçmenleri ulus için bir tehdit olarak tanımlanmalarına yol açmıştır ve "Latin Tehdidi" söylemleri sık sık dile getirilerek bu söylemler üzerinden korku siyaseti yürütülmüştür (Taş, 2020: 64). Bu söylemler özellikle kayıtsız göçmenleri iyi tanımlanmış bir sosyal sınır ile Amerikan halkından ayırmış ve ötekileştirmiştir. Diğer bir ifadeyle 1965 yasasından sonraki süreçte Meksikalılar popülist bir davranış biçimiyle ötekileştirilmiş ve yasa dışı ilan edilmiş, "suçlu" ve "kanun ihlalcisi" olarak nitelendirilmiştir. Bu sayede ülkede korku siyasetinin yayılması, dolayısıyla göçün güvenlikleştirilmesi meşru hale gelmiştir.

Bu dönemde göçmenlerle ilgili bir dava dikkat çekmektedir. Yukarıda bahsi geçtiği gibi 1917 tarihli Jones-Shafroth Yasası ile Porto Rikolulara ABD yasal vatandaşlığı verilmiştir. Fakat 1921 New

York oy hakkı yasası, Puerto Rikoluların İngilizce'nin "öğretim dilinin" olduğu onaylı bir ilkokul veya lisede tamamlanan 6. sınıf derslerini belgelemedikçe oy kullanmalarını engellemiştir. Porto Riko asıllı göçmenlerin İngilizce okur-yazarlığı olmaması nedeniyle oy haklarının reddedilmesi üzerine açtıkları dava 1966'da haklı görülmüştür ve "hiçbir eyaletin İngilizce dil yeterliliğine sahip olmayan bireylerin oy kullanma hakkını engelleyemeyeceği" kararı anayasaya uygun bulunmuştur (Library of Congress, 2023). Dolayısıyla bu dönemde Amerikalıların, her ne kadar vatandaşlık hakkı elde etmiş olsalar da İngilizce bilmeyen göçmenlerin Amerikan kültürüne ve kimliğine zarar vereceğine yönelik bir kültürel güvensizlik hissetmedikleri görülmektedir. Entegrasyonun tamamıyla sağlanmamış olması bu durumda etkili olmuştur. Ayrım ve entegrasyonun gerçekleşmemesine bağlı olarak güvensizlik eğitim alanında da görülmüştür. Özellikle 1950-1960'lı yıllarda öğretmenler İspanyolca konuşmayı yasaklamış ve birçok Meksikalı öğrenciyi mesleki programlara yönlendirmiş ve ortaöğretim sonrası eğitimden caydırmıştır. Bunun sonucunda Meksikalıların liseden ayrılma oranı yüzde 60'lara çıkarken bu durum öğrenciler, veliler ve aktivistler arasında örgütlenmeye sebep olmuştur. 1968'de Doğu Los Angeles Yürüyüşleri adı altında, şehirdeki Latin gençlerin sivil haklar ve eğitime erişimleri için bir eylem çağrısına dönüşen örgütlenme tüm temel hak taleplerine ek olarak Chicano kimliğine olan güçlü bağlılığını da temsil etmiştir. Eğitimde dil ve eşitsizlik sorunu bu süreçten sonra da zaman zaman gündeme gelmiş ve bu konuda davalar görülmüştür (Library of Congress, 2023).

1966 yılına gelindiğinde, Küba Uyum Yasası (*Cuban Adjustment Act*) yürürlüğe girmiş ve Küba yerlilerinin veya ABD'deki vatandaşların standart göçmenlik kurallarını atlayarak daha hızlı ve kolay bir şekilde yasal kalıcı ikamet izni (yeşil kart/green card) elde etmelerine ve siyasi mülteci olarak görülmelerine izin vermeyi amaçlamıştır. Çünkü yasanın yürürlüğe girmesinde Fidel Castro'nun siyasi rejimi etkili olmuş ve çok sayıda Kübalı ABD'ye sığınmıştır. Bu yasa çeşitli zamanlarda Kübalı göçmenlerin ABD'ye akınına yol açmıştır (Britannica, 2023). Öyle ki bu yasa sonucunda ABD'deki Kübalı nüfusu 1960'tan 1970'e kadar 79.000'den 439.000'e çıkmıştır (Library of Congress, 2023). Yasa, başlangıçta başvuru sahiplerinin ABD'de en az iki yıl ikamet etmelerini şart koşarken, 1976'da bu şart bir yıla indirilmiştir. Ayrıca, kişinin ülkeye yasal olarak girmiş olması gerekmiyordu (Britannica, 2023).

Göçün güvenlikleştirilmesi ile ilgili bir problem Meksika-ABD sınırındaki ırksal profilleme sonucunda gözle görülür hale gelmiştir. Bu uygulama, Sınır Devriyesi temsilcilerinin kalıplaşmış bir şekilde "Meksikalı görünümlü" kökene sahip bireyleri şüpheli suç faaliyetleriyle ilişkilendirilmesine ve bu şekilde stereotipleştirmesine olanak tanımıştır. Dolayısıyla burada tek tipleştirerek Meksika'dan gelenlerin doğrudan suçlu olduğu imajının inşa sürecinin varlığından bahsetmek mümkündür. Bu durum zaman zaman sorunlara ve hukuki olarak hak arama mücadelelerine sebep olmuştur. Bu konuyla alakalı açılan bir dava 1975'te sonuçlanmış ve ABD Yüksek Mahkemesi, bireylerin makul olmayan şüpheler

nedeniyle durdurulmasının ABD Anayasası'nın 4. Değişikliğini ihlal ettiğine karar vermiştir (Library of Congress, 2023).

1976'da Göç ve Yurttaşlığa Kabul Hizmetleri Komisyonu üyesi bir bürokrat olan Chapman'ın "Yasa dışı Yabancılar: Dur Deme Zamanı Geldi!" başlıklı makalesi ABD'nin yasa dışı göçmenler tarafından nasıl sessiz bir şekilde istila edildiğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Makalede yasa dışı göçmenlerin ekonomik olarak vergisini veren Amerikan halkını nasıl sömürdükleri, Amerikanların işlerini ellerinden aldıkları ve onları işsiz bıraktıkları, yasa dışı yollarla sosyal yardımlardan faydalandıkları ve veri kaçırdıkları gibi suçlamalara yer vermiştir (Chapman, 1976: 188-189'dan akt. Massey, 2015). Böylece referans nesnesinin ekonomik güvenlik olduğu bir güvenlikleştirme sürecinin varlığından bahsetmek mümkündür. Chapman, Kongre'de göçle ilgili kısıtlayıcı yasal düzenlemelerin yasa dışı yabancı tehdidini kontrol altına almak için gerekli olduğunu ve personel yetersizliği yaşayan (Göç) Bakanlığının bütçe artışının önemini vurgulamıştır. Bu dönem yalnızca Chapman gibi bürokratlar değil, aynı zamanda uzmanlar da kişisel çıkarları için başta Latin Tehdidi söylemi olmak üzere göçmen karşıtlığına destek vermişler ve bu konuda çalışmalar yürütmüşlerdir (Massey, 2015). Burada göçün güvenlikleştirilmesinde sadece liderin değil, bürokratların ve çeşitli uzmanların da sürece dahil olması, sürecin Paris Ekolü kapsamında ilerlediğinin de bir göstergesidir.

1980 yılında çıkarılan yasanın 1965'teki Göç ve Vatandaşlık Yasası'nın yerini almasıyla birlikte, Kongre tarafından belirlenecek ve küresel bir kriz durumunda başkan tarafından değiştirilecek bir yıllık mülteci kotaları sistemi oluşturmuştur. Mülteci kabulleri konusunda Kongre ile Başkan arasında yıllık istişare yapılmasını zorunlu kıldı. Kanun, "mülteci" tanımını, Birleşmiş Milletler sözleşmeleri ve protokolleri tarafından belirlenen standartlara göre "haklı nedenlere dayanan zulüm korkusu" olan kişi olarak değiştirmiştir (Jaggers vd., 2014: 8-9). Bahsi geçen bu Mülteci Yasası ile mülteciler için yıllık tavanı artırmış, bir mülteci yerleştirme programı oluşturmuş ve "çok yönlü zulüm korkusu" olan herhangi bir kişiyi mülteci olarak tanımlama imkânı öngörmüştür. Bu dönemde, El Salvador ve Guatemala'daki iç savaş birçok yerlinin kaçmasına ve ABD'ye sığınmasına yol açmıştır. Fakat Reagan yönetimi Salvadorlu ve Guatemalalı mültecileri siyasi sığınmacılar yerine "ekonomik göçmenler" olarak değerlendirmiş ve bu göçmenlerin sığınma davası açmalarına izin vermeden önce sınır dışı etmesine olanak sağlamıştır. ABD, Guatemalalıların yalnızca yüzde 1'ine ve El Salvadorluların yüzde 3'üne sığınma hakkı tanınmıştır. Bu durum sonraki yıllarda tepki çekmiş ve 1991'de hükümetin bu göçmenlere ayrımcı muamele yaptığında dair bir dava açmasıyla sonuçlanmıştır. Dava sonucunda, ABC Anlaşması olarak anılan süreçte, sığınma talepleri reddedilen veya gönüllü olarak ayrılmaları zorlaştırılan, 1990 veya öncesinde ABD'ye giren yaklaşık 300 bin El Salvadorlu ve Guatemalalının siyasi sığınma için yeniden başvurmasına ve çalışma izni ve sınır dışı edilmeye karşı koruma almasına izin vererek müzakere edilmesi kararlaştırılmıştır. 1997 yılında ise 1990'dan bu yana ABD'de bulunan

ve ABC Anlaşması'ndan yararlanan tahmini 83 bin 340 El Salvadorlu ve Guatemalalı, yasal daimi oturma iznine sahip olmuştur (Library of Congress, 2023).

1980'li yıllardan itibaren göç karşıtlığının artış göstermesi ve ABD göç politikasının düzenlenmesi ihtiyacı doğmuştur. Nitekim dönemin başkanı Ronald Reagan Latin Tehdidi söylemine destek veren bir liderdi. Yasa dışı Hispanik göçmenleri "terörist", "huzur bozucu", "komünist ajan" gibi sıfatlarla nitelendirmekteydi ve 1985 yılında yasa dışı göçmenleri 'ulusal güvenliğe bir tehdit' olarak ilan etmiştir (Massey, 2015). Bu doğrultuda yasa dışı göçü kontrol altına almayı ve çalışma izni olmayan göçmenlerin istihdam edilmesini önlemek amacıyla 1986'da Göç Reformu ve Kontrol Yasası (*The Immigration Reform and Control Act-IRCA*) çıkartılmıştır. Yasa, Göç ve Mülteci Politikası Komisyonu'nun 1978'de önerdiği 'yasa dışı göçmenleri işe alan işverenlere karşı yaptırımlar uygulanması, güvenli bir kimlik belirleme sisteminin geliştirilmesi, sınır denetimlerinin artırılması ve hâlihazırda ülkede ikamet eden yasa dışı yabancılar için af yapılması' hususlarını temel almıştır (Rudolph, 2003). Bu yasa, belgesiz göçmenleri veya ABD'de çalışmasına izin verilmeyen kişileri bilerek işe alan işverenlere hukuki ve cezai yaptırımlar getirmiştir. Fakat aynı zamanda yasallaştırma da sunmuştur. Çünkü yasa, yasal kalıcı ikamete ve 1982'den önce ülkeye giren belgesiz göçmenlerin olası vatandaşlığa alınmasına yol açmıştır. Örneğin En az doksan günlük çalışmayı doğrulayabilen tarım işçileri aynı zamanda yasal daimi ikamet hakkına da sahipti (Library of Congress, 2023). Dolayısıyla bu yasa ile 2,7 milyon düzensiz göçmen 'yasal göçmen' statüsü kazanmış, buna karşılık yasa, yasa dışı göçü engellemeye yetememiş ancak yavaşlatabilmiştir (Ihlamur, 2008). Aynı zamanda yasayla sınır devriye bütçesi artırılmıştır[10]. Massey (2015), bu sınır koruma çabalarının geleneksel ve görece güvenli şehir yerleşim yerlerindeki sınırlardan geçişlerde keskin bir düşüş ve yasa dışı geçişlerin maliyetlerinde ve risklerinde büyük bir artış yarattığını belirtmektedir. Ancak nihai sınırda yakalanma olasılığında veya nihai olarak sınırı geçmeyi başarma ihtimalinde herhangi bir etkisinin olmadığını da tespit etmiştir.

1990'larda, göç akımları ve yabancı doğumlu iş gücündeki artış, ABD ekonomisindeki büyümeyi teşvik etmekten büyük ölçüde sorumlu olmuştur (Adamson, 2006). Bu ekonomik katkı atmosferinde bir yandan aile birleşmelerinin düzenlenmesi, çalışma vizelerinin artırılması, vize kolaylaştırılması gibi teşvik politikaları uygulanırken diğer yandan yasa dışı göçle mücadele süreci başlatılmıştır. Bu süreç caydırıcılık yoluyla önleme operasyonlarını ve ABD-Meksika sınır kontrollerinin artırılması, daha yoğun kaynak aktarımı gibi gelişmeleri kapsamıştır. Burada belirtmek gerekir ki bu önlemler yasa dışı göçü engelleyememiş fakat sınır geçişlerindeki ölüm sayılarını artırmıştır (Ihlamur, 2008). Bir yandan yasa dışı göçle mücadele sürerken diğer yandan belirlenen

[10] Bu artış 1990'larda en yoğun iki sınır geçiş noktasında yürütülen yoğun sınır kontrolü çabalarıyla; 1993'te Texas'ın El Paso geçişindeki Abluka Operasyonu (*Operation Blockade*) ve 1994'te Kaliforniya'nın San Diego şehrindeki Kapı Bekçisi Operasyonu (*Operation Gatekeeper*) ve 2001'de ABD Vatanseverlik Yasasının kabul edilmesiyle daha da artmıştır. 2010 yılında bütçe 1986 öncesi seviyesinin yaklaşık 13 katına ulaşarak 3,8 milyar dolara çıkmıştır (Massey, 2015).

ülkelerden uygun vatandaşlara geçici yasal göç veya mülteci statüsünü, çalışma iznini ve sınır dışı edilmeye karşı korunmayı sürdürmelerine izin veren Geçici Koruma Statüsü programını yürürlüğe konmuştur. Bu programın kapsamını çevresel felaketler, silahlı çatışmalar veya anormal acil durumlar yaşayan ülkelerdeki insanlar oluşturmuştur. Program, daimi ikamet statüsüne veya vatandaşlığa doğrudan bir yol sunmamaktadır ancak belirli sürelerle yenilenmesi mümkün kılınmıştır. Günümüzde halen devam eden bu uygulamaya göre Mart 2021 itibariyle, belirlenen 10 farklı ülkeden yaklaşık 320 bin kişi geçici koruma statüsü sahibidir ve en son Venezuelalılar, Haitililer ve Burmalılar bu haklara sahip olmuştur. El Salvador, Honduras ve Nikaragua, 1990'ların sonlarından bu yana geçici koruma statüsüne sahiptir ve Orta Amerikalılar, geçici koruma altındaki bireylerin çoğunluğunu oluşturmaktadır (Library of Congress, 2023).

1990 yılında ABD'de yasal olarak göç edebilecek kişilerin sayısını büyük ölçüde artıran ve uzmanlaşmış işler için belirli grupların girişini kolaylaştıracak hükümler getiren mevcut göç yasalarının önemli bir revizyonu gerçekleşmiştir. Bu yasa ile düzenli göçmen sayısı için tavan limit artırılmıştır. Aynı zamanda, 1965 tarihli Göç ve Vatandaşlık Yasası (*Hart-Celler*) ile getirilen tercih sisteminden olumsuz etkilenen kişiler için tasarlanan Çeşitlilik Vizesi çekilişi de başlatılmıştır ki günümüzde halen yeşil kart/green card almaya olanak sağlayan bu çekiliş sistemi devam etmektedir. Bu çekiliş her ne kadar başlangıçta İrlandalılar, İtalyanlar ve diğer Avrupalılardan oluşan birikmiş göçmen yığılmasına çözüm bulmayı amaçlasa da Avrupalı olmayan önemli sayıda kişinin göç etmesine olanak sağlamıştır. Tercih sistemiyle girmek için aile ilişkileri veya vasıflı istihdam yeterliliğine sahip olmayan Afrika ülkelerinden başvuranlar, çeşitlilik vizelerinin yaklaşık yüzde 40'ını alarak önemli ölçüde yararlanmıştır. Bu kanunla aynı zamanda H-1B vasıflı işçi vizesi programı da getirilmiş ve işverenlerin geçici vizeler kullanarak vasıflı işçileri işe almak için başvuruda bulunmasına olanak tanımıştır. Böylece yıllık çalışma vizesi sayısı 2,5 kattan fazla artmıştır (Immigration History, 2023). 1992'de imzalanan Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (*NAFTA-North American Free Trade Agreement*) ile ticaret ve yatırım engellerinin ortadan kalkmasının ve Meksika'ya yatırımların çoğalması durumunda diğer iki ülkenin ucuz işgücünden faydalanmasının Meksika'da işsizlik oranının azaltacağı ve böylece belgesiz göçün engellenebileceği düşünülmüştür. Fakat beklentinin aksine yasa dışı ve belgesiz göç büyük ölçüde artmaya devam etmiştir (Taş, 2020: 65). Bu dönemde (ve hatta 2000'li yıllarda), bahsi geçen bu ABD'nin güneybatı sınırındaki yasa dışı göçlerin neredeyse tamamı benzer profile sahip kişilerden oluşuyordu: Mevsimlik iş arayan, çoğunlukla yetişkin erkeklerden oluşan Meksika vatandaşları. ABD'li işverenler arasında ucuz işgücüne yönelik büyük talep vardı. Etkili bir geçici işçi programı bulunmamaktaydı ve izinsiz işçi işe alma konusunda işverenlere yönelik yaptırımlar oldukça sınırlıydı. Bu gibi sebepler güneybatı sınırı boyunca özellikle tarımda, otellerde, restoranlarda, çocuk bakımı alanında ve

inşaatlarda önemli miktarda mevsimsel göçmen akışına yol açmıştır (Bersin, Bruggeman ve Rohrbaugh, 2024: 3).

1994'te Kaliforniya seçmenleri, göçmen karşıtı örgütler tarafından önerilen ve belgesiz göçmenlerin kamu eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim de dahil olmak üzere eyaletin kamu hizmetlerinden yararlanmasını kısıtlayan bir oylama girişimi olan Öneri 187 (*Save Our State-Devletimizi Kurtarın Referandumu*)'yi kabul etmiştir. Bu öneri, öğretmenlere ve sağlık profesyonellerine belgesiz olduğundan şüphelenilen kişileri Göçmenlik ve Vatandaşlığa Kabul Hizmetleri'ne veya Kaliforniya Başsavcılığına bildirme talimatı da vermiştir. Bir kişinin belgesiz olması durumunda nasıl şüphelenileceği konusunda yönergelerin bulunmaması, birçok kişinin Öneri 187'nin yabancı olarak sınıflandırılan belirli fiziksel özelliklere sahip kişileri hedef alacağını ve profilini çıkaracağını iddia etmesine yol açmıştır. Öneri'nin onaylandığı dönemin ekonomik durgunluk döneminde denk gelmesi ise birçok vatandaşı belgesiz göçmenleri günah keçisi olarak görmeye teşvik etmiştir. Çok kısa bir süre sonra, vatandaşlık statüsüne bakılmaksızın her bireyi koruyan 14. Değişikliğin Eşit Koruma Maddesi uyarınca mahkemelerin bunu anayasaya aykırı bulmasının ardından Öneri 187 yasalaştırılmamıştır (Library of Congress, 2023). Öneri yasalaştırılmasa da bu dönemde de göçmenlerin ekonomik sorunlardan sorumlu tutulduğu ve göçün ekonomik olarak güvenlikleştirilmesindeki aktif rolleri dikkat çekmektedir.

1995 yılında, yukarıda bahsi geçen Küba Uyum Yasası'nda, ABD Başkanı'nın devreye girmesiyle büyük bir değişiklik uygulanmış ve "ıslak ayak, kuru ayak" politikası yürürlüğe konmuştur. Bu daha kısıtlayıcıydı ve yalnızca ABD topraklarına ulaşan Kübalı göçmenlerin ABD'de kalmasına izin veriyordu. ABD yetkililerinin herhangi bir Kübalı göçmeni denizde yakalaması halinde, bu kişiler Küba'ya iade ediliyor veya başka bir yere gönderiliyordu. Daha açık bir ifadeyle, bu yasa, ABD topraklarına başarıyla ulaşan Kübalıların yasal statüye başvurmasına olanak sağlayan bu yasayla, denizde yakalananlar Küba'ya geri gönderilmesi sağlanmıştır. Islak ayak, kuru ayak politikası, siyasi nedenlerden ziyade ekonomik olarak görülen göçü engellemek ve Kübalıları Florida Boğazı boyunca tekneyle tehlikeli yolculuğa çıkmaktan caydırmak için yürürlüğe konulmuştur. ABD Başkanı Barack Obama, girişimi 2017 yılında sona erdirmiştir. Bu tarihten sonra Küba yerlileri ve vatandaşlarının daimi oturma iznine hak kazanmadan önce ABD'ye yasal giriş yapmaları gerekmiştir (Britannica, 2023).

Diğer yandan sınır güvenliğine büyük yatırımlar yapılmış ve sınır devriyeleri artırılmıştır. Bu durum sınır geçiş şekillerini temelden değiştirmişse de güneybatı sınırı kontrol altına almaya yetememiştir. Nitekim 2000 mali yılında ABD sınır devriyesi bugüne kadarki en yüksek göçmen sayısını (1,6 milyon) yakalamıştır (Bersin vd., 2024: 12). 2000 yılında George W. Bush'un seçilmesi, başlangıçta ABD'nin göç politikasında bir dönüm noktasıydı. Çünkü göçü, ABD ekonomisine sağladığı önemli faydalar nedeniyle olumlu bir bakış açısıyla değerlendirmekteydi. Hatta başkanlık kampanyası

sırasında, göçün çözülmesi gereken bir sorun değil, başarılı bir ulusun işareti olduğunu öne sürerek göçmen aileleri için göçmenlik işlemlerini hızlandırma sözü bile vermiştir. Bu durum 11 Eylül 2001 tarihi itibariyle değişmiş ve göç yönetimi, ABD için en önemli ulusal güvenlik önceliği haline gelmiştir. Faillerin "ülkeye yasal seyahat kanallarıyla giren yabancı uyruklular" olması, ABD'ye göçün büyük ölçüde ekonomik bir sorun olmaktan çıkıp ulusal güvenlik sorununa dönüşmesine yol açmıştır. Vize kontrollerinde, kolluk kuvvetlerinde ve bilgi toplamada önemli ve acil değişiklikleri haklı çıkarmak için ABD hükümeti, uluslararası göç ile terörizm arasında kasıtlı olarak bağlantı kurmuştur. Dolayısıyla 11 Eylül saldırıları, göçe yönelik istisnai yeni bir tutum ve yaklaşımı haklı çıkarmak için kullanılan hızlandırıcı bir olay olmuştur (Hutchison, 2020: 87-88). Böylece güvenlik kaygılarının vurgulanması sonucunda yeni kısıtlayıcı göç yasaları dalgaları ortaya çıkmış ve Bush yönetimi sınır güvenliği açısından daha iyi kaynaklara sahip ve yasal açıdan sağlam bir göçmenlik uygulama sistemi kurmayı hedeflemiştir (Alnaimi, 2023: 27-28). ABD sınırları geçici olarak kapatılmış ve ABD'ye tam olarak kimin girdiği sorusu, eşi benzeri görülmemiş düzeyde bir kamuoyu incelemesine yol açmıştır. Bu incelemeler, ABD hükümetinin politika ve uygulamalarındaki diğer kusurların yanı sıra, tehlikeli kişiler hakkında bu tür kişilerin girişini engellemekten sorumlu olan sınır yönetimi kurumlarına bilgi sağlama becerisinde ciddi boşluklar olduğu ortaya konulmuştur. Çok sayıda insanın güneybatı sınırından yasa dışı olarak ve güvenlik incelemesi yapılmadan ABD'ye girdiği gerçeği, yeni bir yapılanmayı zorunlu kılmıştır (Bersin vd., 2024: 12).

Saldırıların hemen ardından, Kongre tarafından, iç istihbarat toplamaya, terörizmi finansmanını önlemeye ve terör şüphelilerinin sınır dışı edilmesine yönelik yasal süreçleri kolaylaştıracak 2001 tarihli Terörle Mücadele Yasası (*Anti Terrorism Act*)'nı (Alnaimi, 2023: 28) ve ABD Vatanseverlik Yasası *(Patriot Act)*'nı kabul edilmiştir. Vatanseverlik Yasası, terörizme karıştığı tespit edilen hem yabancıların hem de ABD vatandaşlarının haklarını kısıtlayan, giriş çıkışları kontrol altına alan ve belgeleyen kapsamlı bir yasama eylemi olsa da göçü kısıtlamada çok yeterli olamamıştır. Yasayla terörün önlenmesine dair pek çok maddeye ek olarak, kuzey ABD sınırındaki sınır devriyesi, gümrük servisi ve Göçmenlik ve Vatandaşlığa Kabul Servisi (*Immigration and Naturalization Service-INS*) personellerinin sayısı üç katına çıkarılmıştır. Yabancı uyrukluların gözaltına alınması, sınır dışı edilmesi veya ABD'ye girişlerinin reddedilmesi için terörizmle ilgili yeni gerekçeler oluşturulmuş ve bu kapsamda terör suçları genişletilmiştir (Duignan, 2023). Güçlü bir şekilde güçlenen yeni oluşan göçmen karşıtı duygular, 11 Eylül'den kısa bir süre sonra yasama çabalarını etkilemeye başlamıştır. Tarihsel olarak federal hükümet tarafından kontrol edilen göç yönetimi, saldırılar sonrasında yetki devriyle karşılaştı ve terör saldırılarının da etkisiyle ortaya çıkan güvenlik sorunu, federal hükümetten ziyade eyaletlerin göçmenler ile ilgili yasa düzenleme çabalarını beraberinde getirmiştir. Diğer yandan bu yasanın kamu güvenliği adına göçmenlerin ve mültecilerin haklarını ihlal etmek için kullanılması da

dahil olmak üzere, ulusal güvenliğin göç ve mülteci politikalarını manipüle ettiğini öne süren yaklaşımlar da olmuştur. Çünkü Vatanseverlik Yasası federal hükümete terörle mücadele konusunda geniş yetkiler veriyordu. Kanun, hükümete, ABD'nin terörle mücadele faaliyetlerini baltalayan bir grupla siyasi veya sosyal bağlantısı olan, bu tür faaliyetleri onaylayacak konumda olan veya terörle mücadele faaliyetlerine katılma niyetinde olan herhangi bir göçmenin kabulünü reddetme veya sınır dışı etme yetkisi veriyordu (Jaggers vd., 2014: 9-10).

11 Eylül saldırıları konusunda ABD'de göç ve güvenlik ilişkisi açısından Meksika'ya ayrı bir parantez açmakta fayda vardır. Zira bu süreçte ABD'nin ulusal güvenliğe yaklaşımı ve Meksika ile iş birliğinin yapısı değişmiş ve düzensiz göç, terörist grupların ABD'ye girebileceği endişesi sebebiyle potansiyel bir tehdit haline gelmiştir. Bu, ABD-Meksika sınırını kontrol etmenin, düzensiz göçü engelleme ve terörist saldırıları önleme hedefleri ile ulusal güvenlik odak noktası haline geldiği anlamını taşımıştır. Bu yeni bakış açısıyla saldırılardan bir yıl sonra iki ülke arasında sınır güvenliği, istihbarat ve düzensiz göç konularında iş birliğini artırmayı vaat eden Sınır Ortaklığı Anlaşması'nı imzalanmış ve ayrıca Meksika ve Kanada'yı da içeren ABD Kuzey Komutanlığı (*U.S. Northern Command-NORTHCOM*) kurulmuştur. Bu iş birliği ABD ve Meksika'nın güvenli sınırlar oluşturması hususunda katkı sağlamayı amaçlamıştır (Robert S. Strauss Center for International Security and Law, 2018).

2001 yılında ortaya atılan Kalkınma, Yardım, Eğitim ve Yabancı Gençler (*The Development, Relief, and Education or Alien Minors-DREAM*) Yasası, eyaletlere belgesiz gençlerin devlet yardımı almasına izin verecek mevzuatı geçirme yetkisi veren Yasa dışı Göçmenlik Reformu ve Göçmenlik Sorumluluğu Yasası'nı (1996) temel almıştır. Liseyi ABD'de bitiren ve ABD'deki bir ortaöğretim sonrası kuruma gitmek isteyen belgesiz gençlere, istihdam, eğitim ve askerlik hizmeti gerektiren koşullu vatandaşlık yolu verilmesini öneren bu yasa 2001'de yeterli oyu alamamıştır (Library of Congress, 2023). İlk tasarısından bu yana bir dizi değişikliğe uğramış olsa da yasanın özü, küçük yaşta gelen düzensiz göçmenlerin ikamet ve vatandaşlık başvurusunda bulunabilecekleri bir sürecin oluşturulmasıdır (Hutchison, 2020: 85). 2007'den 2012'ye kadar çeşitli senatörler DREAM Yasasını başarısız bir şekilde yeniden uygulamaya koymuş ve değiştirmişlerdir. Bu durum ülke çapında dikkati konuya yöneltmiştir ancak kapsamlı bir göç politikası üzerinde fikir birliğine varmak mümkün olmamıştır (Library of Congress, 2023).

Göç yönetiminde yeniden yapılanma kapsamında Bush yönetiminin göç politikasının ayırt edici özelliklerinden biri, 2003 yılında faaliyete geçen İç Güvenlik Bakanlığı (*Department of Homeland Security-DHS*)'nın kurulmasıdır. Göçmenlik uygulamalarıyla ilgili işlevlerden sorumlu çeşitli federal kurumlar yeniden yapılandırılmış ve İç Güvenlik Bakanlığı altında birleştirilmiştir. Örneğin sınır uygulamalarından sorumlu kurum olan ABD Gümrük ve Sınır Koruması (CBP), ABD Göçmenlik ve Sınır Koruma Kurumu (CBP) İç denetimden sorumlu Gümrük Muhafaza (ICE), ABD Vatandaşlık ve

Göçmenlik Hizmetleri (USCIS) ve Göçmenlik ve Vatandaşlığa Kabul Hizmetleri (INS) bu birim altında birleştirilen kurumlardandır. İç Güvenlik Bakanlığı'nın göç açısından önemi sınır ve iç göçmenlik uygulamalarının yasalaştırılmasında merkezi bir rol oynamasından kaynaklanmaktadır (Alnaimi, 2023: 28). Bush yönetiminin uyguladığı göç politikasının diğer bir ayırt edici özelliği ise sınır güvenliği üzerinedir. Öyle ki sınır güvenliğine ayrılan fonlar ve sınır devriyesi temsilcilerinin sayıları katlanarak artırılmıştır. Sınır devriyesine destek için binlerce Ulusal Muhafız üyesini görevlendirilmiştir. Sınırlarda yükseltilmiş teknoloji ve yeni çitler ve araç bariyerleri de dahil olmak üzere ilave altyapı planlanmıştır. ABD'ye yasa dışı yollardan giren 6 milyondan fazla insan yakalanıp sınır dışı edilmiştir (White House, 2006).

ABD'de göç ile ilgili söylemlerin temel aktörleri liderler, politika yapıcılar, medya ve akademidir. Göç bir 'tehdit' olarak inşa edilirken diğer yandan göç politikalarının göç akınlarını kontrol etme ve önleme yeterliliği de sorgulanmaktadır. Suç oranları, eğitim ve sağlık hizmetleri sorunları, toplumsal ve çevresel sorunlar, emek gücünün kalitesinin düşmesi, etnik ve ırksal yapının aşınması, çok uluslu bir ülke yapısı sebebiyle gerçekleşmeyen asimilasyon unsurları içeren söylemler göçün güvenlikleştirilmesinde kullanılagelmiştir (Ihlamur, 2008). Bu göç-güvenlik ilişkisi, yalnızca istihdama ve refaha yönelik tehditler üzerinden kurulurken, 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında özellikle Hristiyan Araplar ve Müslümanlara yönelik söylemlerde "terörizm" vurgusu ile ön plana çıkmıştır. 11 Eylül saldırıları, ABD'de hâlihazırda bulunan göçmenler kadar bölgeye göç etmek isteyenleri de etkilemiştir (Memişoğlu ve Kabacaoğlu, 2021: 16). Göç ve güvenlik ilişkisini kapsayan ve göçü güvenlikleştiren söylemler, göçmenlerle ilişkilendirilen sorunların aslında Amerikan halkının bekasını etkileyebilecek düzeyde ulusal güvenlik sorunu olduğu etrafında da şekillenmektedir.

2006 yılında "ABD ulusunun sınırlarını kontrol etme ve göçmenlik sistemini reform etme çabalarında ileriye doğru önemli bir adım" olarak ifade edilen Güvenli Çit Yasası, Başkan Bush tarafından imzalanmıştır. Bu yasa ile ülkenin güney sınırı boyunca yüzlerce kilometrelik ek çit inşaatına ve insanların ABD'ye yasa dışı yollardan girmesini önlemek için daha fazla araç bariyeri, kontrol noktası ve aydınlatma yapılmasına izin verilmiştir. Ayrıca sınırdaki altyapıyı güçlendirmek amacıyla kamera, uydu ve insansız hava araçları gibi ileri teknolojilerin kullanımını artırmak için İç Güvenlik Bakanlığı'na yetki verilmiştir (White House, 2006). Daha kısa bir ifadeyle yasa, sınırın operasyonel kontrolünü sağlamak amacıyla yasa dışı girişlere yüzde 100 müdahale etme ve bu girişleri önleme standardını yerleştirmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki yasanın Senato'dan 80-19 çoğunlukla geçmesi (özellikle o zamanki Senatörler Barack Obama ve Hillary Clinton'ın desteği dahil) oldukça dikkat çekicidir. Sınır güvenliği kaynaklarının artırılmasına yönelik gelen destek, 2000'li yıllar boyunca ve 2010'lu yılların başlarına kadar, genellikle kapsamlı göç reformu üzerine yapılan müzakerelerin bir bileşeni olarak devam etmiştir. Dört Senato demokratı ve dört Senato cumhuriyetçisinin oluşturduğu

"Sekizli Çete (*Gang of Eight*)", bu müzakerelerin ve göç yönetimi reform çabalarına bir örnektir (Bersin vd, 2024: 15).

Obama döneminde ise, kendisinin ifade ettiği "*Amerikalı dostlarım, biz bir göçmenler ülkesiyiz ve hep öyle olacağız. Biz de bir zamanlar yabancıydık* (Obama, 2014)." cümlesi göç konusundaki tutumunun düşmanca olmadığının bir göstergesidir. Obama, göç reformunu gerçekleştirme ve sınır güvenliği çabalarını sürdürme isteğiyle göçe karşı tavrını net bir şekilde koymuştur. Yasal göçmenlere karşı hoşgörülü bir tavır izlemesine ek olarak tehlikeli ve yasa dışı göçmenleri sınır dışı etme sözü vermiştir ve görev yaptığı süre boyunca Bush ve Trump dönemine kıyasla daha fazla sayıda göçmeni sınır dışı etmiştir (Alnaimi, 2023: 30-31). Öyle ki Hutchison (2020), Trump yönetiminin güney sınırından gelen göçe verdiği yanıtın büyük kısmının Obama'nın göçü güvenlikleştirme eylemlerden etkilendiğini ve doğrudan bu eylemlerle devam ettiğini ortaya koymaktadır. Sayısal veriler incelendiğinde Obama'nın ilk dönemi olan 2009-2012 mali yılları arasında 3,2 milyon sınırdışı işlemi gerçekleştirildiği görülmektedir. 2013'ten 2016'ya kadar olan mali yıllarını kapsayan ikinci döneminde ise 2,1 milyon sınır dışı işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu sayı toplamda 5,3 milyonu bulmaktadır ki Trump yönetiminde, 2017-2020 mali yılları arasında İç Güvenlik Bakanlığı 2 milyon sınır dışı etme kaydetmiştir. Belirtmek gerekir ki Obama ve Trump için verilen bu rakamlar, sınırda durdurulan kişilerin ve hâlihazırda ABD'de yaşayan ve göçmenlik yetkilileri tarafından alınan kişilerin sınır dışı edilmesini içermektedir (Uribe, 2024). Bu sınır dışı etme ise iki farklı uygulamanın toplamını ifade etmektedir. Bunlardan ilki belgesiz bir göçmenin ABD'den resmi olarak mahkeme kararıyla çıkarılması anlamına gelir ve genellikle kovuşturulan kişinin ABD'ye tekrar giremeyeceği bir zaman dilimiyle ilişkilendirilir. İkincisi ise geri göndermedir. Düzensiz göçmenlerin hapis cezası veya başka bir yasal yaptırım olmaksızın derhal geri gönderilmesini içerir. Bunu ABD'den gayrı resmi bir kovulma olarak düşünmek mümkünken, ilki tamamen kurumsallaşmış ve sıklıkla hapsetme veya diğer yasal yaptırım biçimlerini yansıtmaktadır (Hutchison, 2020: 89-90).

Obama'nın göç politikasının üç kritik unsuru vardı: (1) Sınırlarda yasa dışı göçe karşı baskı; (2) Ailelerin değil, suçluların ve belgesiz göçmenlerin sınır dışı edilmesi; (3) Belgesiz göçmenlerin sınır dışı edilmekten geçici olarak korunması. Öyle ki Başkan Obama'nın ulusal güvenlik stratejisinin önemli bir unsuru, ABD halkının güvenliğini ve emniyetini tehdit eden uluslararası organize suçlar ve uluslararası insan kaçakçılarıyla mücadele etmekti. Bu nedenle ülkenin Güneybatı sınırlarını yasa dışı göçe karşı korumak için kaynak aktarılarak, sınır devriyelerinin ve gözetleme sistemlerinin sayıları artırılmıştır. Biyometrik veri doğrulamanın kullanılmasına ve sınır dışı edilme davalarını kolay ve hızlı bir şekilde karara bağlanmasına yönelik uygulamalar hayata geçirilmiştir. Bu sınır dışı edilmeler ise ciddi suçlular ve yakın zamanda izinsiz geçenlere yönelik gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak ise Obama, Trump dahil tüm ABD başkanları arasında yasa dışı göçmenleri en çok uzaklaştıran ABD Başkanı

olmuştur. Ayrıca yine de tüm yasa dışı göçmenleri sınır dışı edemeyecek olması sebebiyle belli şartlar çerçevesinde yasa dışı göçmenlerin geçici bir statüde yasal olarak kalabilmelerinin yolunu açmıştır (Alnaimi, 2023: 31-33). Bu kapsamdaki uygulamalardan biri Başkan Obama'nın yayınladığı ve ABD'ye çocukken gelen belgesiz gençleri sınır dışı edilmekten koruyan Çocukluk Çağı Gelişleri için Ertelenmiş Eylem (*The Deferred Action for Childhood Arrivals-DACA*)[11] adlı bir idari muhtıradır (Library of Congress, 2023). Uygulamalardan bir diğeri ise ABD vatandaşları ve yasal daimi ikamet eden Yeşil Kartlılar için Ertelenmiş Eylem (*The Deferred Action for Parents of American Citizens and LPRs-DAPA*) programıdır (Alnaimi, 2023: 33). Bu iki uygulama da vatandaşlığa erişmeyen fakat sınır dışı edilmeyi önleyen koruma statüsü kazanımını sağlamıştır. Böylece kaçak göçmenleri Amerikan yasalarına uymaya teşvik etmek ve vergilerini düzenli ödeyenlere çalışma izni ve aile birliğini koruma fırsatları sunmak amaçlanmıştır.

2012 yılında ABD sınıra gelen Orta Amerikalıların sayısı 2012 yılı civarında artmaya başlamış ve 2014 yılında bu durum gelen göçmenlerin demografik yapısının değişimiyle bir kriz halini almıştır. Çünkü daha önce güneybatı sınırındaki göçmenlerin büyük çoğunluğu iş arayan Meksikalılar iken, bu bahsi geçen tarihte aile grupları ve refakatsiz çocuklar gibi özellikle savunmasız gruplar da dahil olmak üzere çok sayıda Orta Amerikalı sınırlara ulaşmıştır. Bu göçmenlerin birçoğu, çoğunluğu çete ve aile içi şiddet de dahil olmak üzere zulüm ve kendi ülkelerindeki genel güvensizlik nedeniyle insani koruma talebinde bulunmuştur. Göçmenlerin sınırı geçtikten sonra yakalanmaktan kaçmak yerine sığınma talebinde bulunmak için özellikle teslim olmaları İç Güvenlik Bakanlığı (DHS) ve ABD Gümrük ve Sınır Koruması (CBP)'nın talepleri verimli ve etkili bir şekilde işleme koyacak kaynak ve politikalardan yoksun olduğunu ortaya koymuştur. Krizin derinleşmesi sonucunda Obama yönetimi, çözüm ve destek için Meksika'ya başvurmak da dahil olmak üzere birçok yaklaşım denemiştir. Bunun sonucunda Meksika, 2015'ten itibaren Guatemala ile olan güney sınırı boyunca göç denetimine yönelik uygulamalarını sıkılaştırmıştır. Böylece ABD-Meksika sınırında yakalananların sayısındaki önemli düşüşle birlikte ABD'nin aşırı yüklenen göç yönetimi sistemine geçici olarak rahatlama sağlanmıştır (Bersin vd., 2024: 20-22).

Bir göçmen ülkesi olan ve sürekli göç alarak zaman zaman göçmen krizine şahit olan ABD'de özellikle son otuz yılda göç yönetiminde sınır güvenliği önemli bir konu haline gelmiştir. Bu süreçteki göç yönetişimi dört temel konu etrafında şekillenmiştir. Bunlar;

- İnsanların sınıra vardıklarında veya sınırı geçerken yakalandıklarında hangi hukuki statüye sahip olduklarının ve statülerini değiştirmek için hangi işlemlere erişimleri olduğunun belirlenmesi

[11] DACA vatandaşlığa giden bir yol içermiyordu. 2017'de 800 binden fazla alıcısı olan DACA'nın başvuruları durdurulmuş ve Temmuz 2020'de kararın bozulmasıyla DACA eski durumuna döndürülmüştür (Library of Congress, 2023).

(hangi korumaları talep edebilecekleri, sığınma hakkına erişimleri olup olmadığı, başvuruların nasıl yapılacağı vb.);

- Hem devletin gözetiminde olan hem de gözaltına alınmayan kişilerin göçmenlik mahkemesi sürecinden geçerken ihtiyaçlarının karşılanması ve bakımı (okul, tıbbi bakım, barınma ve barınma ve çalışma izni vb.);
- Yasal statüsü veya ülkeye giriş hakkı bulunmayanlar için, bu kişilerin nasıl sınır dışı edileceği ve nereye gidecekleri (menşe ülkelerine dönüşlerinin planlanması, seyahat belgelerinin alınması, geçici bakımları ve barınmalarının sağlanması vb.);
- Yasal statüye sahip olanlar için, ülkeye kabul edildikten sonra ABD topluluklarına uyum sağlamalarının kolaylaştırılması (Bersin vd., 2024: 4).

ABD-Meksika sınırı dünyanın her yerinden gelip ABD'ye iltica etmek isteyenler için ülkeye giriş noktasıdır. Bu sebeple ABD yönetimi, Meksika sınırını 20. yüzyılın başlarından bu yana çeşitli dönemlerde insan ve hayvan geçişini önlemek amacıyla bariyer ve çit gibi engellerle kapatmıştır. Bu sınır aslında Latin Tehdidi söyleminin etkisiyle 'yasa dışı' ifadesiyle manevi bir panik ve Amerikan toplumu ve bu inşa edilen bu yasa dışı tehlikesi arasındaki bir sembol halini almıştır (Massey, 2015). Bu yasa dışılığı önleme amacı doğrultusunda sınırdaki belli bölgelerde duvar örülmesi projesi, suç işleme potansiyeli olan kişilerin, uyuşturucu ticareti yapanların ve uyuşturucunun ülkeye girişinin engellenmesi için 1990'larda başlatılmış ve San Diego civarında Meksika sınırına duvar örülmüştür (Tekin, 2020).

ABD-Meksika sınırının yalnızca Meksikalılar açısından önemli olmamakla birlikte, ABD'de özellikle Meksikalı göçmenler en büyük nüfusu oluşturmaları sebebiyle yasa dışı göç ile özdeşleşmiş durumdadır. Diğer yandan bu sınır sadece Meksikalı göçmenler açısından değil, ABD'ye yasa dışı yollarla göç etmek isteyen pek çok ülke vatandaşı için kullanılan bir transit güzergâhı olması sebebiyle oldukça önemlidir. Bu kapsamda, Trump'ın önerisinin hukuki temelini oluşturan Meksika sınırına yasa dışı göçün önlenmesi ve ulusal güvenliğin korunması amacıyla duvar örülmesi süreci 2005'te Temsilciler Meclisi'ne getirilen öneriyle başlamıştır. 2000'lerin ilk yıllarından itibaren hız kazanan bir göç ve ulusal güvenlik ilişkisinin hukuki ve siyasal düzlemlerde karşılık bulduğu görülmektedir. Bütün bu çabaların bir sonucu olarak 2006 yılında ülkeye yasa dışı girişlerin önlenmesini amaçlayan 'operasyonel kontrol' sınır güvenliğini sağlamak için uygulamaya konmuştur. ABD İç Güvenlik Bakanlığı kontrolündeki Gümrük ve Sınır Koruma Kurumu'nun alt birimi olan Sınır Devriyesi, bu operasyonel kontrolü ulusal strateji hedeflerinden biri haline getirmiştir. 2007'de ise sınıra duvar örülmesi yasalaşmış ve inşaatı başlamıştır (Tekin, 2020). Bush tarafından imzalanan 2006 Güvenli Çit Yasası'nın bir parçası olarak, ülkenin Meksika ile olan yaklaşık 2000 millik sınırı boyunca yaklaşık 700 millik sınır çiti Trump'ın başkanlığına kadar tamamlanmıştı. Belirtmek gerekir ki bunun büyük bir kısmı

Obama'nın başkanlığı sırasında gerçekleşmiştir. Çit türleri arasında tel örgü, zincir bağlantı, direk ve ray, levha kazık, araçlar için beton bariyerler ve hayvanlar için X şekilli çelik kirişler yer almaktaydı. Trump, 55 feet yüksekliğe kadar beton bir bariyer istediğini söylemiş ve önerdiği duvarı "geçilmez, fiziksel, uzun, güçlü, güzel" olarak tanımlamıştır (ABC News, 2017).

Meksikalılar açısından değerlendirildiğinde, daha önceki süreçlerde okyanus ötesinden gelen göçmenlerin kültürel bağlarını sürdürmeleri daha zorken ve bu sebeple asimile olmaları daha kolayken, Meksikalıların coğrafi yakınlık, belli bir bölge ya da şehirde toplanma, yüksek doğum oranları gibi sebeplerle kültürlerini devam ettirmeleri asimilasyonu zorlaştırmaktadır. Meksikalı ve genel olarak Latin Amerikalıların varlıklarının artarak sürmesi, beyaz Amerikalılarda Amerikan kültürünün ve kimliğinin tehdit altında olduğu algısını oluşturmaktadır. Meksikalılar ve 11 Eylül sonrası süreçte Müslümanlar popülist söylemlerle 'tehlikeli ötekiler' olarak inşa edilmiştir (Ihlamur, 2008). Bu durumun yarattığı önyargılar ile göçün güvenlikleştirilmesi ve göçü kısıtlamaya yönelik politikaların üretimi kolaylaştırılmaktadır. Bu konuda Samuel Huntington (2004), Hispanik[12] kökenlilerin ABD'ye yönelik göç akınlarının bir tehdit olduğunu ifade etmektedir. Bu tehdit, ülkelerini çok etnikli ve çok ırklı olarak gören, bunu kabul eden ve Amerikan kimliğini kültür ve inanç açısından tanımlayan ABD halkının kültürünü ve dilini bölmeyi içermektedir. Çünkü ona göre geçmişteki göçmen gruplarının aksine, Meksikalılar ve diğer Latinler ana akım ABD kültürüne asimile olmamışlar, bunun yerine kendi siyasi ve dilsel yerleşim bölgelerini oluşturmuşlardır ve Amerikan rüyasını inşa eden Anglo-Protestan değerlerini reddetmişlerdir. Amerikalılar geçmişte genel olarak göçün sosyal ve kültürel sonuçlarını göz ardı ederek ekonomik maliyet ve faydalarına odaklanmış olsalar da Hispanik göçü bazı faktörler nedeniyle ABD'nin geçmiş ya da diğer çağdaş göçlerinden farklılaşmaktadır.

Hispanik göçünü diğer göçlerden ayıran faktörlerden ilki yakınlıktır. Meksikalı göçmenler, komşu ülkeden, tarihsel olarak sadece yerdeki bir çizgi ve sığ bir nehirle işaretlenmiş 2 bin millik bir sınırdan geçerek gelmektedirler. Bu yakınlık elbette hem göçü teşvik etmekte hem de kopmayı önlediği için asimilasyonun gerçekleşmemesiyle sonuçlanmaktadır. Bir diğer faktör orandır. Nitekim ülkedeki en yoğun yabancı yasa dışı göçmen nüfus Meksikalılardır. Yasa dışı giriş bir başka faktör olmakla birlikte bu, ABD'de büyük ölçüde 1965 sonrasında yoğun göç sonucunda Meksika'ya özgü bir olgu olmuştur. Çünkü daha öncelerinde kısıtlı kalan göç müdahalesi, 1965 göç yasası ile birlikte ulaşım olanaklarının artması ve Meksika göçünü teşvik eden yoğunlaşan güçler bu durumu büyük ölçüde değiştirmiştir. Bir diğer faktör bölgesel yoğunlaşmadır ki ABD'nin kuruluşundan itibaren göçmenlerin dağılımının asimilasyon için gerekli olduğu savunulmuştur. Buna rağmen Hispanikler bölgesel olarak yoğunlaşma eğilimindeydiler: Güney Kaliforniya'daki Meksikalılar, Miami'deki Kübalılar, New

[12] Latin Amerika ve Orta Amerika kökenlileri tanımlamak için kullanılmaktadır.

York'taki Dominikliler ve (teknik olarak göçmen olmayan) Porto Rikolular. Göçmenler yoğunlaştıkça asimilasyonları daha yavaş ve daha az tamamlanmaktadır. Bir diğer faktör kalıcılıktır. Huntington büyük bir savaş ya da ekonomik durgunluk olmadığı sürece göçün devam edeceğini, ancak Meksika'nın ekonomik refahı ABD'ye yaklaşırsa bu göçün azalacağını savunmuştur. Tarihsel varlık iddiası da Hispanik göçünde etkilidir. ABD tarihinde başka hiçbir göçmen grubu ABD toprakları üzerinde tarihsel bir iddiada bulunmamış olsa da Meksikalılar bu iddiayı 1835-1836'daki Teksas Bağımsızlık Savaşı ve 1846-1848 Meksika-Amerika Savaşı sonucunda kaybettikleri topraklar sebebiyle ortaya atmaktadır. Huntington, bu faktörlerin etkisini azaltmak ve ABD'deki Hispanik göçmenliğinin yarattığı kültürel zorluğu aşmak için göç yasalarının uygulanması, sınırların kontrol altında tutulması ve asimilasyonun teşvik edilmesi gerektiğini önermiştir. Ayrıca, ABD'nin iki dilli bir ülke olmaması ve İngilizcenin ülkenin birincil dili olarak kalması gerektiğini savunmuştur.

Yukarıda bahsi geçen ve son otuz yıllık göç yönetişimini esas alan sürecin başlarında, Meksika göçüne yönelik uygulama, günümüze kıyasla daha basitti. Yetkililer, izinsiz olarak sınırı geçmeye çalışan bir göçmeni yakaladığında, karmaşık süreçleri içeren mahkeme kararları olmadan ve hızlandırılmış bir şekilde Meksika'ya geri gönderilebiliyordu. Fakat yakalanan göçmenlerin büyük çoğunluğu derhal Meksika'ya geri gönderilse de birçoğunun tekrar sınırı geçmeye çalıştığı belirlenmiştir. Bu durum özellikle Trump'ın başkanlığı öncesine denk gelen 2014-2016 yıllarında çok sayıda Orta Amerikalı sığınmacının gelişiyle değişmeye başlamıştır. Meksika vatandaşlarını yakalama ve hızlı bir şekilde geri gönderme konusunda etkili olan sınır kontrol kuruluşları, göçmen mahkemelerinin karar vermesi aylar veya yıllar süren insani koruma talep eden, Meksikalı olmayan çok sayıda savunmasız grupla karşı karşıya kalmıştır. Bu durum sonuç olarak iltica sistemi, yasal göç sistemi aracılığıyla ABD'ye gelenlerin ötesinde önemli sayıda insanı kabul eden paralel bir göç sistemine dönüşmüştür (Bersin vd., 2024: 4).

2014'te, ABD-Meksika sınırına gelen refakatsiz küçüklerin sayısındaki artış dikkat çekmiş ve ABD Başkanı Barack Obama, ABD'ye artan düzensiz göçü ele almak için Meksika hükümetiyle çalışma isteği hakkında görüşmüş ve hemen ardından Güney Sınır Programı başlatılmıştır. Bu kapsamda Mérida Girişimi aracılığıyla yönetilen bir fon kullanılmıştır. Bu fon ile görevlilere ve Meksikalı askeri personele göçmenleri, kaçakçıları ve potansiyel terörizm şüphelilerini nasıl tespit edecekleri de dahil olmak üzere mülakat teknikleri konusunda ve güney sınırındaki giriş denetimleri hakkında eğitimler verilmiştir. Meksika'nın güney sınırındaki görevlilere biyometrik verilerin toplanması konusunda ekipman ve eğitim desteği sağlanmıştır. Meksika'nın güney sınırında göç kontrol çalışmalarında görev alan kurumlara ait iletişim altyapısının güncellenmesi, yatırımların çoğunun deniz üslerine yoğunlaştırılması hususunda destek sağlanmıştır. Sonuçta Ocak 2017 tarihi itibariyle 24 milyon ABD doları tutarında fon aktarımı gerçekleştirilmiştir (Robert S. Strauss Center for International Security and Law, 2018).

ABD'de göç ile ilgili yapılan erken çalışmalardan biri olan ve Lloyd Warner ile Leo Srole tarafından hazırlanan "The Social Systems of American Ethnic Groups" adlı çalışmada, yeni bir sosyal dünyada bir yabancı için elde edilebilecek tek güvenliğin ekonomik güvenlik olduğu ortaya koyulmuştur. Onlara göre sermaye ve malların statü ve güce giden yolu sağlamaktadır ve göç etme motivasyonu, statü hareketliliğini geciktiren veya hızlandıran faktörlerden biridir. Diğer faktörler ise aile yapısı, ABD'ye geliş sırası, anavatana yakınlık, etnik nüfusun büyüklüğü ve göçmenler ile ev sahibi nüfus arasındaki benzerlikler olarak değerlendirilmiştir. Bottomley, literatüre dayanarak, etnik grupların planlandığı gibi erimediğini, orijinal kimlik kaynaklarını yeniden oluşturduğunu ve dönüştürdüğü, göçmen kökenli insanları dayanışma zemininden yoksun bırakmak için çeşitli uygulamaların varlığından bahsetmektedir. Etnik köken sınıfsal dezavantajla birlikte var olduğunda, bu tür grupların üyelerinin ana akım kültüre asimile olmaları için güçlü nedenler vardır, çünkü bu daha iyi bir yaşam şanslarını artıracaktır. Etnik alt kültürlerin yok olması sadece kültürel baskının bir sonucu değil, göçmenlerin kendi başarı ve bazen de hayatta kalma arayışlarının bir parçasıdır (Bottomley, 2009).

Göç krizinin tırmandığı bir süreçte Donald Trump, başkanlık kampanyasında öncekilerden çok daha büyük ölçüde sınır ve göçmenlik uygulamalarına odaklanmıştır. Güneybatı sınırını ve yasa dışı göçü yönetilmesi gereken bir sorun olmaktan ziyade ABD için önemli bir güvenlik tehdidi olarak nitelendirmiştir. Hatta 1992'deki Pat Buchanan'dan bu yana diğer büyük başkanlık kampanyalarından çok farklı olarak, yasa dışı/izinsiz göçü kampanyasının temasının ve mesajının merkezine almıştır (Bersin vd, 2024: 22-23). "Uyuşturucu ticareti yapan Latin Amerikalıların kontrolsüz nüfus akışı" ve Meksika ile sınır duvarı konuları başta olmak üzere, seçmenleri Amerika'nın sadece güney sınırında değil, aynı zamanda içeride de ciddi bir krizle karşı karşıya kaldıkları hususunda etkilemeyi başarmıştır. Bu kapsamdaki politikalarını caydırma ve sınır dışı etme üzerine kurgulamıştır. Amacı hem düzenli hem de düzensiz göçün kısıtlanmasına ek olarak ülkedeki milyonlarca izinsiz göçmeninin tespit edilmesi ve sınır dışı edilmesi olmuştur (Hutchison, 2020: 83).

Trump, seçim sürecinde ve başkanlığında, göçmenleri ötekileştirerek ABD'nin demografik yapısının dönüşümüne ilişkin ırkçı korkular ile ifade edilen göçmen karşıtı duygu ve davranışların hedefi haline getirmiştir. Başkanlığı öncesinde seçim propagandasında, ülkedeki en büyük göçmen etnik grubunu oluşturan Meksikalılar için yaptığı "*Meksika halkını gönderdiğinde, ellerinden gelenin en iyisini göndermiyorlar. Çok fazla sorunu olan insanları gönderiyorlar ve bu sorunları bize getiriyorlar. Uyuşturucu getiriyorlar. Suç getiriyorlar. Onlar tecavüzcü. Bazılarının iyi insanlar olduğunu düşünüyorum*." açıklaması (Scott, 2019) bu duruma örnek teşkil etmektedir. Hem seçim kampanyası döneminde hem de başkanlığı döneminde uygulamaya geçirdiği politikalarının yanı sıra özellikle Meksikalı göçmenleri güvenlikleştiren bir söylem kullanmıştır. Onları "mağdur" ve "savunmasız" Amerikan toplumu için durdurulması gereken bir güvenlik tehdidi olarak sunmuştur (Arslan, 2019).

Göçün güvenlikleştirilmesi açısından değerlendirildiğinde, Donald Trump, seçim kampanyası ve başkanlık dönemi boyunca sürekli olarak göçü ABD için önemli bir ulusal güvenlik endişesi ve politik, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan tehdit olarak sunmuştur. Yaptığı konuşma ve açıklamalar, göçün Amerikan ulusal güvenliğine yönelik temel bir tehdit olarak tutarlı bir şekilde çerçevelendiğini ortaya koymaktadır. Özellikle Trump, işçi göçü, insani göç veya yasa dışı göç gibi çeşitli türler arasında ayrım yapmadan göçü kasıtlı olarak olumsuz bir şekilde tasvir etmeyi seçmiştir. Trump'ın göçmenlere yönelik tutumunun sıklıkla aşırı kutuplaşma, ayrımcılık ve ırkçılıkla karakterize edildiği açıkça görülmektedir. Bu tutumlarını söylemsel strateji olarak kullanmış ve göçü acil bir güvenlik sorunu olarak konumlandırmıştır. ABD'nin hem ulusal güvenlik çıkarlarını korumak hem de göçmenler tarafından oluşturulan siyasi, ekonomik ve toplumsal tehditlerden korunmak için acil eylem çağrısında bulunmayı sürdürmüştür.

Trump'ın başkanlığı sürecinde göçü güvenlikleştirmesinin Paris Ekolü yaklaşımıyla incelenmesi güvenlikleştirmeyi yalnızca karar alıcının söylem ve pratiklerinin temel alınmasının yetersiz görmesi ve karar alıcıya ek olarak bürokratik kurumların, istihbarat çalışanlarının, akademisyenlerin söylem ve pratiklerini de önemsemesi kapsamında uygun görülmüştür. Nitekim ABD'de giderek artan kontrol ve sınır teknolojileri, göçün güvenlikleştirilmesinin bir sonucu değil, nedenidir. Elektronik güvenlik sistemleri, kimliklerin dijital ortamda kaydedilmesi ve uluslararası düzeyde paylaşımı, risk profilleri, uygulanan vize politikaları, kabul ve gözaltı merkezleri gibi teknolojik dönüşümün aktif olarak kullanılması ve gündelik pratikler haline geldiğini gözlemlemek güvenlikleştirme sürecini anlamlandırmak için oldukça önemlidir (Rumelili ve Karadağ, 2017: 84). Dolayısıyla ABD'deki güvenlikleştirmenin yalnızca söz-edimler aracılığıyla değil, kurumlar, diğer bürokratik yapılar ve güvenlik uzmanları aracılığıyla da güvenlikleştirilmesi, sürecin Paris Ekolü ile incelenmesine olanak tanımaktadır.

İlk olarak hem seçim kampanyası sürecinde hem de başkanlığı sürecinde güvenlikleştirici aktörün Trump'ın kendisi olduğu çok açıktır. Güvenlikleştirmede, referans nesnesinin varoluşsal olarak tehdit altında olduğu varsayılan şey olduğundan hareketle ve Buzan (1997: 16)'ın örneklendirmesinin kabulüyle, Trump'ın söylemleri doğrultusunda ABD için referans nesneleri askeri, kültürel, politik ve ekonomiktir. Askeri alanda devlet egemenliği ve sınır kontrolü, kültürel alanda Amerikan kimliği, Amerikan kültürü, entegrasyon, politik alanda kanun yaptırımı, kamu güvenliği, sosyal güvenlik, ekonomik alanda ise ekonomi, refah, istihdam ve pazar rekabet gücü sayılabilir. Ayrıca ABD Savunma Bakanlığı'nın merkezi olan Pentagon'un ülkenin daha büyük önceliklerini desteklemek veya İç Güvenlik Bakanlığı'nın uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelesine destek sağlamak amaçlarıyla Trump'ın Meksika Duvarı projesine kaynak aktaracağını açıklaması Paris ekolünün açıkladığı gibi karar alıcı olan

Trump ve Beyaz Saray'a ek olarak bürokratik kurumların da güvenlikleştirme uygulamalarına örnek olarak verilebilir (Taş, 2020: 66).

Güvenlikleştirmenin sağlanabilmesi için gerekli olan bir diğer unsur da dinleyicide karşılık bulmasıdır. 2016 seçimleri öncesinde zaten seçmenlerin yüzde 70'inin göç konusunu önemli bulması ve Trump seçmenleri arasında bu oranın yüzde 79 olması bunun bir göstergesidir (Pew Research Center, 2016). Trump'ın 2016 seçimlerini kazanması başlı başına göçü güvenlikleştirici söylemlerinin ve önerdiği göç politikalarının seçmen üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca özellikle X üzerinden doğrudan kurduğu iletişimi milyonlarca insanın takip ediyor oluşu dinleyicilerde ve seçmenlerde popülist söylemlerinin ve güvenlikleştirme yaklaşımlarının karşılık bulduğunun bir göstergesi olmuştur. Zira bu konudaki çalışmaları bir araya getiren Alnaimi (2023: 51), göçmenlik karşıtı duyguların ve yabancı düşmanlığının Trump'ı desteklemekle güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu ve Trump'ın göçmenlere yönelik ırkçı ve nefret söyleminin, önyargı ile beraber nefret suçu artırdığını belirtmektedir.

Bir sonraki bölümde Trump'ın popülist söylemlerle göçü güvenlikleştirmesinin somut örnekleri ve kültürel politik ekonomi yaklaşımıyla değerlendirilmesi yer almaktadır. İlk olarak Trump'ın 16 Haziran 2015'te Cumhuriyetçi Parti'den başkan adaylığını açıklamasıyla başlayan adaylık sürecindeki popülist söylemleri ve göçün güvenlikleştirilmesi, sonrasında 2016-2020 tarihleri arasındaki başkanlığı sürecindeki popülist söylemleri, bu söylemlerin somutlaştığı politikaları ve göçün güvenlikleştirilmesi analiz edilecektir. Daha sonrasında ise başkanlığı sürecinde yer alan 2020 ABD başkanlık seçim kampanyasına yönelik popülist söylemleri ve göçün güvenlikleştirilmesi analiz edilecektir.

4.2. Başkanlığı Öncesinde Trump'ın Popülist Söylemleri, Uygulamaları, Göçmenler Hakkındaki Görüşleri ve X Analizi

Donald Trump'ın 2016 ABD başkanlık seçimlerinde aday olacağını açıklaması ABD'de göçmenler açısından yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. "Make America Great Again (Amerika'yı Yeniden Büyük Yap)" sloganı, geleceğin inşasında geçmişin yüceltilmesini ve ekonomik ve kültürel olarak güçlü bir ülke yaratmayı ve ABD'nin çıkarlarını ön planda tutmayı vadetmiştir. Trump'a göre bu sloganın gerçekleşmesinin önündeki en büyük engelin politik doğruculuk olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü Trump'ın popülist yaklaşımına göre beyazların haklarının çiğnenmesine sebep olan politik doğrucular büyüklük taslayan, kendini beğenmiş ve ABD'nin yerleşik değerlerini yıkmaya çalışan seçkinlerdir. Trump'ın kendisi ise Amerikan halkının öz değerlerini savunan bir liderdir. Politik doğrucuların dezavantajlı grupların ya da azınlıkların dışlandığı durumları önlemek için uyguladığı pozitif ayrımcılığın 'gerçek' Amerikalılara zarar verdiğini iddia etmiştir. Aynı zamanda Trump'a göre politik doğruculuk İslami terörizme ve 'suçlu Meksikalılara' karşı uygulanması gereken yaptırımların önünde bir engel teşkil etmektedir (Kumtepe, 2023). Ayrıca popülist Trump'ın, elit karşıtı mesajlarla

aşılanmış 'izolasyonist' ve militarist/müdahaleci çağrılar arasında gidip gelen kampanyasının merkezinde askeri güce saygı ve halk topluluğunun kültürel, etnik ve ırksal bağlarının korunmasına dayalı saldırgan bir eğilimi bulunmaktaydı. Trump'ın kampanyasında başkalarını tehdit etme (göçmenler, mülteciler, Müslümanlar, suçlular ve protestocular dahil) inşasına yönelik retorik odaklanması, onun 'unutulmuş' Amerikalıların halk topluluğuyla ilişkisini güçlendirmiştir. Göç, ticaret ve 'küreselleşme' etrafındaki sorunları birbirine bağlayarak ve dolayısıyla 'küreselci' seçkinleri ötekileştirerek 'halk'ın halk temelli kavramlarına olan ilgisini keskinleştirmiştir. Kimlik siyaseti ve ekonomik korumacılığın karışımı, Trump'ın popülist olarak yorumlanmasının merkezinde yer almaktadır. Trump'ın popülist liderliğine dair önemli bir örnek ise gerek adaylığını açıkladığı konuşmasında gerekse daha sonraki aşamalarda ABD'yi 'azalmış ve hatta aşağılanmış bir ulus' olarak tasvir etmek için karanlık imgeler ve neredeyse öfkeli bir ton kullanması ve kendisini 'ülkenin itibarını yeniden canlandırabilecek her şeye gücü yeten bir kurtarıcı' olarak sunmasıdır (Biegon, 2019).

Trump'ın göçmenleri hedef almasını meşru bir tabana yerleştiren söylemleri ise genellikle göçmenlerin güvenlik problemi olduğu ve suçlarla ilişkilendirildiği üzerinedir ve göçün güvenlikleştirilmesi bu eksende gerçekleştirilmektedir. 16 Haziran 2015'te Cumhuriyetçi Parti'den başkan adaylığını açıkladığı konuşmasında, Trump'ın –özellikle Meksikalı- göçmenleri hedef alması dikkat çekicidir:

> *"…Meksika'yı sınırda ne zaman yeneceğiz? Bize gülüyorlar, aptallığımıza. Şimdi de ekonomik olarak bizi yeniyorlar. Onlar bizim dostumuz değil, inanın bana. Ama bizi ekonomik olarak etkiliyorlar. ABD, diğer herkesin sorunları için bir çöplük haline gelmiştir… Meksika insanlarını gönderdiğinde, en iyilerini göndermiyor. Sizi göndermiyor. Pek çok sorunu olan insanları gönderiyor ve bu sorunları bize getiriyorlar. Uyuşturucu getiriyorlar. Suç getiriyorlar. Tecavüzcüler… Bu durdurulmalı… Pek çok insan iş bulamıyor çünkü Çin ve Meksika bizim işlerimize sahip… Büyük bir duvar öreceğim ve kimse benden daha iyi duvar öremez, inanın bana ve duvarı çok ucuza inşa edeceğim, güney sınırımıza büyük bir duvar öreceğim. Ve o duvarın parasını Meksika'ya ödeteceğim…"* (CBS News, 2015).

Trump bu açıklamasında "biz" olarak yerli Amerikalıları yani Trump'ın da dahil olduğu halkı ve "onlar" olarak suçla eşleştirdiği Meksikalıları tanımlamak suretiyle bir ayrım yapmıştır. Meksikalıları suçlarla ilişkilendirerek onların varlığının ülkeyi "çöplük" haline geldiğini ifade etmektedir. Bu popülist yaklaşımıyla göçün güvenlikleştirici aktörlüğünü üstlenmiş ve özellikle referans nesnesi olan askeri, politik ve ekonomik sektörlere odaklanmıştır. Askeri olarak sınır güvenliğinin öneminden bahsetmiş ve sınır güvenliğinin sağlanmamasını Meksikalılara yenilmek olarak belirtmiştir. Politik olarak bunun kamu güvenliğine uyuşturucu, tecavüz gibi büyük suçları getirerek zarar verdiklerini ve güvensizlik

yarattıklarını ifade etmiştir. Ekonomik olarak ise özellikle Çinli ve Meksikalı göçmenlerin ekonomiyi olumsuz etkilediklerini, Trump'ın tanımlamasıyla gerçek halk olan Amerikalıların işlerini ellerinden aldıklarını ve böylece ekonomik güvensizlik oluşturduklarını belirtmektedir. Çözmek için meşru hale getirmeyi amaçladığı bu güvenlik sorunları için duvar örmeyi vaat etmiştir.

Green (2016), Trump'ın 2015'teki başkanlığını açıkladığı konuşmada iddia ettiği gibi gerçekten göçmenlerin şiddet olayları ve uyuşturucuyla bağlantılı suçlarla ilişkilendirilip ilişkilendirilemeyeceğini incelemek ve aslında Trump'ın hakikat ötesi siyasetini ortaya koymak için bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmasında güncel suç ve göç verilerini kullanarak, göçmenleri suçla ilişkilendiren yaygın kamuoyu algısını test etmiş ve göçmen-suç bağlantısının güncel bir değerlendirmesini gerçekleştirmiştir. Eyaletlere göre şiddet suçları ve uyuşturucu tutuklamaları oranlarının 2012-2014 yılları için bir araya getirildiği çalışmada, ABD'de yaşayan yabancı doğumlular ve Meksika vatandaşlarına ilişkin birleştirilmiş istatistiklerin yanı sıra eyaletlere göre kaçak yabancı ve kaçak Meksikalı nüfus karşılaştırılmıştır. Veriler, göçmen nüfusun büyüklüğü ile artan şiddet suçları arasında bir ilişki olmadığını göstermiştir. Ancak, belgesi olmayan kaçak göçmen nüfusu ile uyuşturucuyla ilgili tutuklamalar arasında küçük ama anlamlı bir ilişki olduğunu saptanmıştır. Sonuç olarak, Trump'ın söylemlerinin kanıtlı olmaktan ziyade retoriğe ve ideolojiye bağlı şekilde önyargılı görünmektedir.

Yine de Trump'ın bu söylemlerinin güvenlikleştirme yaklaşımının öngördüğü gibi dinleyicide karşılık bulması kaçınılmazdı. Nitekim popülist liderlerin kendilerini "biz" olan halkın içine katmaları ve halkın beklentilerini halkın adamı olarak gerçekleştirme ilkelerini gerçekleştirebilmeleri için halkın beklentilerine göre hareket etmeleri gerekir. ABD'de Trump'ın siyasi imajını ve popülist söylemlerini hedef kitlenin beklentilerine göre şekillendirdiğinden hareketle bu seçmenlerin beklentilerinin ne olduğuna bakmak, kültürel politik ekonomi yaklaşımıyla Trump'ın göçü güvenlikleştirme stratejisi açısından önemlidir. 2016 ABD başkanlık seçimleri öncesinde Pew Research Center tarafından yapılan ve aşağıda Şekil 3'te sonuçları gösterilen bir araştırmaya göre seçmenlerin en önem verdikleri konular belirlenmiştir.

Şekil 3: 2016'da Her Birinin Oyları Açısından "Çok Önemli" Olduğunu Söyleyen Kayıtlı Seçmenlerin Yüzdesi

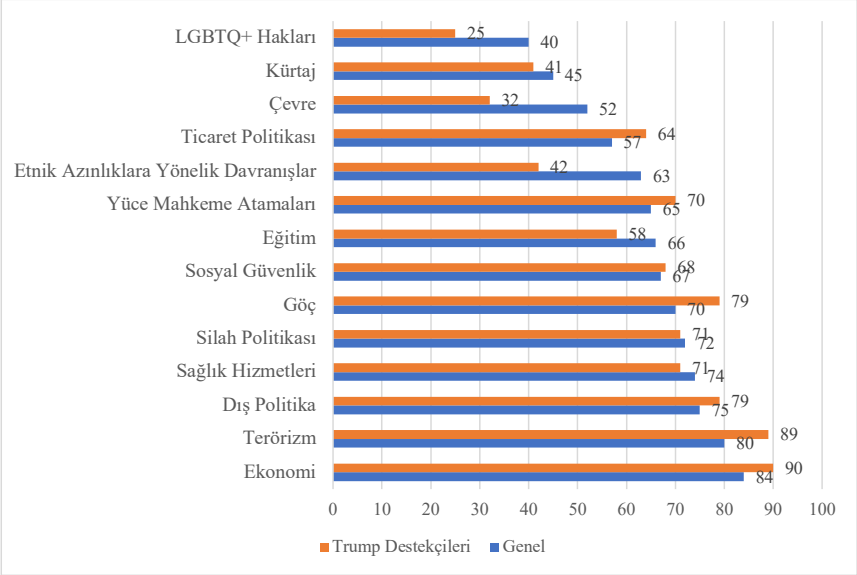

Kaynak: Pew Research Center, 2016 (Erişim Tarihi: 17.05.2023).

(Şekil tez yazarı tarafından oluşturulmuştur.)

2016 seçimlerinde seçmenlerin en önem verdiği iki konu ekonomi (yüzde 84) ve terörizm (yüzde 80) olarak tespit edilmiştir. Önem listesinde üst sıralarda yer alan diğer konular arasında dış politika (yüzde 75), sağlık hizmetleri (yüzde 74), silah politikası (yüzde 72) ve göç (yüzde 70) yer almaktadır. Irksal ve etnik azınlıklara nasıl davranılacağı (yüzde 63) da önemli unsurlardan biri olarak kayda geçmiştir. Aynı araştırmanın Trump destekçileri arasındaki sonuçlarında ise ekonomi (yüzde 90), terörizm (yüzde 89), göç (yüzde 79) ve dış politika (yüzde 79) en önemli belirleyiciler olarak tespit edilmiştir (Pew Research Center, 2016). Bu kapsamda Trump'ın göçmenleri hedef almasının dinleyicilerde karşılık bulması oldukça normal görülmektedir. Nitekim Trump, adaylığı süresince toplumun en önem verdiği ekonomi konusunda da terörizm konusunda da göçmenleri sorumlu tutmuş ve göç konusunu oldukça önemli bir pozisyona yerleştirmiştir. Trump'ın söylemlerinin seçmenlerinin oy verirken dikkat ettikleri en önemli konularla doğru orantıyı sağladığı görülmektedir. Buna karşılık toplumun etnik azınlıkların haklarına verdiği önem genelde daha fazlayken Trump seçmenleri arasında oldukça düşük kalmaktadır. Hatta tüm konular arasında en fazla ayrışmanın olduğu konu etnik azınlık haklarıdır.

Trump'ın seçim kampanyası sürecinde siyasal iletişiminde doğrudan kitlelere ulaşmak için kullandığı X'te değindiği konuları incelemek seçmenlerin beklentileriyle Trump'ın popülist söylemlerinin uyuşmasının incelenmesi açısından önemlidir. Arıca (2017: 83, 89)'nın yaptığı analizlere göre, Trump'ın adaylığının kesinleştiği tarihten seçim tarihine kadarki süreçteki X paylaşımlarının büyük çoğunluğunu (yüzde 64) tespit edilen sorunlar dışındaki paylaşımlardı. Ekonomi, vergi ve istihdam konusu yüzde 8,7'lik oran ile Trump'ın sorunlar arasında en çok değindiği içerik olmuştur. Bunu sırasıyla yüzde 6,4 ile terörizm, yüzde 5 ile dış politika, yüzde 4 ile göç ve mülteci sorunu, yüzde 3,2 ile sağlık sorunları, yüzde 2,5 ile sosyal güvenlik ve yüzde 2,3 ile enerji sorunları takip etmiştir. Askeri sorunları yüzde 1,2 ve eğitimi yüzde 0,4 oranında ele alan Trump, çevre konusuna ise hiç değinmemiştir. Trump'ın, X üzerinden gerçekleştirdiği bu paylaşımların yüzde 54,2'si öfke ve saldırganlık içerirken, yüzde 18,3'ü iddialı, yüzde 11,4'ü minnettar ve yüzde 9,4'ü talepkâr duyguları içermiştir. Öne çıkan duyguların yüzde 5'i heyecanlı/mutlu, yüzde 1,4'ü duyarlı ve yüzde 0,1'i ise esprili/eğlenceli olarak tespit edilmiştir.

Levy ve Wright (2016), 2015'te yaptıkları bir çalışmada, göç konusunun seçmenler nezdinde neden bu kadar önemli olduğunu ve beyaz Amerikalıların özellikle Latin göçmenlere karşı önyargılarının sebeplerini sorgulamışlardır. Bunun basit bir hoşlanmama mı yoksa asimile olmama ve buna bağlı olarak ABD kültürünü ve ekonomisini nasıl etkileyeceği konusunda endişe duydukları için mi yasa dışı göçmenin yasallaştırma programına karşı çıktıkları incelemişlerdir. Katılımcılar üçe ayrılarak bir yasa dışı göçmenin yasallaştırma programına dahil edilip edilmemesi gerektiği "Juan" isimli Meksikalı, "Yuan" isimli Çinli ve "Johan" isimli bir Alman göçmen üzerinden sorulmuştur. Katılımcıların tamamına bu göçmenlerin iki yıldır ABD'de yaşadığı ve katılımcıların yarısına göçmenlerin İngilizce bildiği ve garson olarak düzenli bir şekilde çalıştığı söylenmiştir. Çalışma sonucunda, insanların Latinlerden hoşlanmadıkları için yasallaştırmaya karşı çıkmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar göçmenin dil becerileri veya iş durumu hakkında hiçbir şey öğrenmediklerinde, gerçekten de Latinlere karşı önyargılı davranmışlardır. Çinli ve Alman'a kıyasla Latinlerin yasallaştırılmasını destekleyenler yüzde 7-8 daha düşük tespit edilmiştir. Fakat katılımcılara Latin'in de İngilizce konuştuğunu ve iki yıldır çalıştığını söylediklerinde bu fark ortadan kalkmıştır ve her üç göçmen için de yasallaştırmayı destekleyenler istatistiksel olarak farksız hale gelmiştir. Dolayısıyla, bu çalışma kapsamında Latin göçmen karşıtlığının salt bir etnik önyargıdan kaynaklanmadığı, kültürel ve ekonomik unsurların göç ve göçmenlik algısında etkili olduğu açıktır. Bu durum Trump seçmenleri arasında da geçerlidir ve Trump seçim stratejilerinde bu hususu göz önünde bulundurmuştur.

Seçim kampanyalarında yaptığı açıklamalarla dikkat çeken Trump, vaatlerini muhafazakâr ve popülist söylemlerle dile getirerek Amerikan halkının ilgisini çekmeyi başarmıştır. Meksikalıları suç ile

ilişkilendirmesi ve ABD-Meksika sınırına duvar örme projesi, siyahilerin polis şiddetine karşı çıktığı "*Black Lives Matter* (Siyahilerin Yaşamı Önemlidir)" hareketine karşı olumsuz görüşleri, iklim değişikliğini ciddiye almaması ve Paris İklim Antlaşması'ndan çekilme vaadi, Müslüman karşıtlığı ve kadınları küçümseyen ifadeleri Trump'ın sağ popülist davranışlarına örnektir. Ayrıca Trump bariz bir şekilde 'biz' ve 'öteki' ayrımı yapmıştır. Halk kavramı 'Gerçek Amerikalılar' kimliği etrafında şekillenirken, bu kimliğin içinde yer alan orta sınıf, beyaz ve vatansever Amerikalıların değerlerinin, 'öteki'ler tarafından tehdit edildiğine dair endişelerle göçü güvenlikleştirmiştir (Akın, 2019).

Kutuplaştırıcı bir dil kullanmaktan çekinmeyen ve ırkçı söylemlerde bulunan Trump'ın ABD başkanlık seçimini kazanması, hakikat ötesi siyasetin bir göstergesi olmuştur. Trump bilgisi ve bilinci kısıtlı olan ve bu durumdan rahatsızlık duymayan, eğitimsiz insanları -hakikat ötesi siyaseti sayesinde daha kolay etkileyebileceği için- daha çok sevdiğini açıkça ifade etmiştir. Eğitim seviyesi düşük insanlara ek olarak öfkeli seçmenler de Trump'ın başkanlık seçimlerini kazanmasını sağlamıştır. Gelir eşitsizliğinden mustarip, iş güvencesi olmayan, çocukları kendilerinden daha sağlıksız olacak, daha ağır koşullarda daha düşük ücretlere çalışmak zorunda kalacak olan kesimlerin öfkeleri Trump'ın "Önce Amerika" ve "Amerika'yı Yeniden Büyük Yap" sloganlarında karşılık bulmuştur. Ek olarak göçmen karşıtı söylem Trump'ın 2016 Başkanlık seçim kampanyasına hakimdi. Bu konular yapılan kamuoyu araştırmalarında da görüleceği üzere seçmenin en önem verdiği ve kendi inançları ile beklentilerine uyumlu konulardı. Nitekim Trump 16 Haziran 2015'te adaylığını açıkladığı konuşmasında güney sınırına Orta Amerika ülkelerinden gelen ve gelecek olan göçmenleri engellemek için 450 mil uzunluğunda duvar inşa edeceğini ve inşaatı Meksika devletinin finanse edeceğini vaat etmiştir. Bu konuda kullanılan "Build the wall (*Duvarı inşa et*)" sloganının seçim mitinglerinde kitleler tarafından çok tekrarlan sloganlardan biri olması (Ceylan Tok, 2020: 6), Trump'ın seçmenlerin beklentilerine uygun vaatlerde bulunduğu ve siyasal iletişimini bu yönde kurguladığını göstermektedir.

Tezde, Trump'ın popülist söylemlerinin göçü güvenlikleştirmesini analiz etmek için doğrudan ve aracısız bir kitle iletişim kanalı olması sebebiyle sosyal medya platformları arasında yer alan X'te yaptığı paylaşımlar örneklem olarak alınmıştır. X gönderilerinin tezin analiz kısmını oluşturmasında Trump'ın sosyal medya kullanımın yoğunluğu, paylaşımların içerikleri ve çıktıları etkili olmıştır. Öyle ki Trump'ın dijital direktörlüğü görevini yapan Brad Parscale'in özellikle 2016 seçimleri için sosyal medyanın seçimi kazanmakta büyük bir rolünün olduğunu belirtmiş ve buna ciddi bir zaman ve maddi kaynak aktarıldığını ifade etmiştir. Trump yoğun sosyal medya ve özellikle X kullanımıyla hem doğrudan ve aracısız bir iletişim kurmuş hem de seçmenlerinle ortak bir etkinlik alanı sağlayarak mitinglere ve ana akım geleneksel medyaya olan ihtiyacını azaltmıştır (Erçetin ve Erdoğan, 2019: 56-57).

X gönderileri arasında yeniden göndermeler ve ekibinin yazdıkları ayıklanarak yalnızca kendi yazdığı paylaşımlarına, bir dönem Trump'ın hesabının askıya alınmış olmasının da etkisiyle https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ açık erişimli arşiv üzerinden ulaşılmıştır. Toplanan veriler MAXQDA 2020 programı aracılığıyla içerik analizine tabi tutulmuş. Kodlamalar, diğer bir ifadeyle anahtar kelimeler, göçün yasa dışılığını ve güvenlik ile ilişkilendirildiğini örneklendirebilmek amacıyla orijinal dile sadık kalarak "*illegal immigrant, illegal immigration, illegal migrant*[13]*, alien ve security*" olarak belirlenmiştir. Bu kelimeler sırasıyla "yasa dışı göçmen, yasa dışı göç, yasa dışı göçmen, yabancı ve güvenlik" anlamlarına gelmektedir. Bu kelimeleri içeren ve göç konusuyla ilişkili olan tüm X gönderileri analiz sürecine dahil edilmiş ve belirlenen kategorilere göre sınıflandırılmıştır. Göçün Trump'ın göçü güvenlikleştirici üst kategorilerden biri ulusal güvenliktir ve alt kategorisi olarak sınır güvenliği ve suç kavramları belirlenmiştir. Bir diğer üst kategori ise insani güvenliktir. İnsani güvenliğin alt kategorileri Birleşmiş Milletler'in insani güvenlik tanımına uygun olarak ekonomik, gıda, sağlık, çevre, birey, toplum ve siyasal güvenlik olarak belirlenmiş; tezin yazarı ve danışmanı tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. En son, göçü güvenlikleştirirken en sık atıfta bulunulan kelime ve kavramların ortaya çıkarılması için yine MAXQDA 2020 programı aracılığıyla kelime bulutları oluşturulmuştur.

Trump'ın X analizi'nde başkanlığı öncesindeki dönem için adaylığını ilan ettiği 16 Haziran 2015 tarihi başlangıç olarak seçilmiş ve 8 Kasım 2016'da gerçekleşen seçimler sonrasında 2017 mali yılı ile birlikte göreve gelmesi sebebiyle 2016 yılı sonu analizin bitiş tarihi olarak belirlenmiştir.

Belirlenen tarih aralığında toplam 17 kez "illegal immigrant" yani yasa dışı göçmen ifadesinin geçtiği X gönderisi paylaşmıştır. Bu ifadelerin 12 tanesi ulusal güvenlik ile ilgiliyken bunlardan 5 tanesi yalnızca sınır güvenliği alt kategorisine aittir. 2 tanesi yalnızca suç alt kategorisine aitken, 1 tanesi hem sınır güvenliği hem de suç ile ilişkilidir. Ulusal güvenliğin alt kategorisi olan suç ilgili olan X gönderilerinin 3 tanesi aynı zamanda insani güvenlik kategorisinde yer alan bireysel güvenlik alt kategorisiyle, sınır güvenliği alt kategorisinde olanların 1 tanesi ise ekonomik güvenlik alt kategorisiyle ilgilidir. 5 tanesi insani güvenlik kategorisine aitken, 2 tanesi yalnızca ekonomik, 1 tanesi yalnızca toplumsal güvenlik, 1 tanesi yalnızca sağlık güvenliği alt kategorilerine aittir. 1 tanesi ise hem ekonomik hem de sağlık güvenliği ile ilişkilidir. Verilerle ilgili görsel aşağıda Şekil 4'te sunulmuştur. Bu tarih aralığında ilgili anahtar kelimenin geçtiği X gönderilerinde, özellikle 2015 yılında gaziler üzerinden göçmenlerin gazilerden daha çok hakka sahip olduğu yönünde bir algı oluşturularak göçün ekonomik güvenlik açısından güvenlikleştirilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir.

[13] İllegal immigrant ve illegal migrant Türkçeye çevrilirken "yasa dışı göçmen" olarak aynı anlama gelmektedir fakat kullanım yerleri farklılaşmaktadır. Tezde Trump'ın X gönderilerinde iki ifadeyi de kullanmış olması sebebiyle anahtar kelime olarak ayrı ayrı kullanılmış ve analize tabi tutulmuştur.

Şekil 4: Yasa Dışı Göçmen İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)

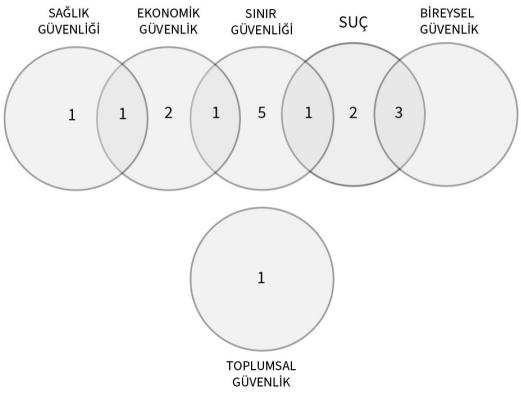

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Yine belirlenen tarih aralığında toplam 49 kez "illegal immigration" yani yasa dışı göç ifadesine yer verilen X gönderisi paylaşılmıştır. Bu gönderilerden 21 tanesi ulusal güvenlik kategorisine dahildir. Bunlardan 1'i hiçbir ulusal güvenlik alt kategorisine yani ne sınır güvenliği ne de suç alt kategorisine dahil edilememiştir. Bunlardan 11'i yalnızca ulusal güvenlik kategorisinin altında yer alan sınır güvenliği alt kategorisine aittir. 3 tanesi yalnızca suç kategorisine aittir. 3 tanesi hem sınır güvenliği alt kategorisine hem de insani güvenlik kategorisinin altında yer alan ekonomik güvenlik alt kategorisine aittir. 1 tanesi hem sınır güvenliği alt kategorisine hem de insani güvenlik kategorisi altında yer alan toplumsal güvenliğe, 1 tanesi ise hem suç hem de toplumsal güvenlik alt kategorisine dahil edilmiştir. 1 tanesi ise hem sınır güvenliği hem de siyasal güvenliğe aittir. Toplam 49 "illegal immigration" yani yasa dışı göç ifadesi içeren X gönderilerinin 4 tanesi ise insani güvenlik kategorisine dahil edilmiştir. Bunlardan 3 tanesi yalnızca toplumsal güvenlik alt kategorisine aitken, 1 tanesi hem toplumsal güvenlik hem de bireysel güvenliğe aittir. 23 tanesi ise herhangi bir kategoriye dahil edilememiştir. Yani ifade X gönderilerinde yer alsa da herhangi bir güvenlik kavramı ile ilişkilendirilmemiştir. Verilerle ilgili görsel aşağıda Şekil 5'te sunulmuştur. Bu tarih aralığında ilgili anahtar kelimenin geçtiği X gönderilerinde "Make America Great Again (Amerikayı Yeniden Büyük Yap)" ifadeleri dikkat çekmektedir. Ayrıca yasa dışı göçmenlerin istila ile ilişkilendirildikleri gözlemlenmiştir.

Şekil 5: Yasa Dışı Göç İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)

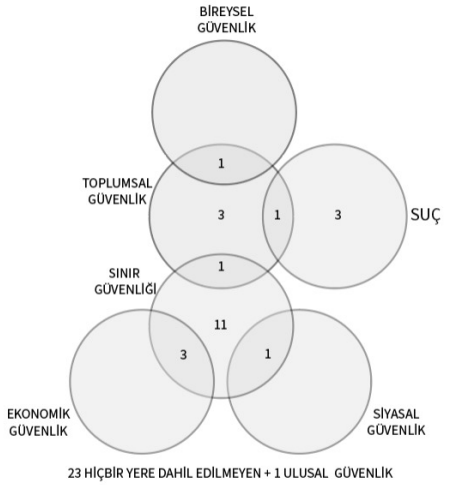

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Trump'ın başkanlığı öncesinde "illegal migrant" yani yasa dışı göçmen ifadesiyle ilgili herhangi bir X gönderisi paylaşılmamıştır.

Belirlenen tarih aralığında, diğer bir ifadeyle Trump'ın başkanlığı öncesinde "alien" yani yabancı ifadesine yer verilen X gönderisi sayısı 2'dir. Bunların 2'si de ulusal güvenlik kategorisinin alt kategorisi olan suç ile ilişkilidir. Verilerle ilgili görsel aşağıda Şekil 6'da sunulmuştur. İlgili X gönderileri incelendiğinde "criminal aliens" yani suçlu yabancılar ifadesine sıkça rastlanmaktadır. Bu durum yabancıların suçla ilişkilendirildiği ve göçü güvenlikleştirmenin suç açısından gerçekleştirildiğini göstermektedir. Daha sonraki yıllarda yabancılarla ilgili X gönderilerinde "Keep America Safe" yani "Amerika'yı Güvende Tut" ifadesine yer vermesi bu iddiayı destekler niteliktedir.

Şekil 6: Yabancı İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)

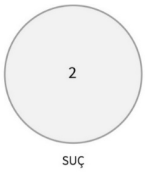

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Trump'ın başkanlığı öncesindeki X gönderilerinde incelenen son anahtar kelime "security" yani güvenliktir. Belirlenen tarih aralığında göç konusuyla ilişkili[14] 14 tane güvenlik X gönderisi bulunmaktadır ve bunların 10 tanesi yalnızca sınır güvenliği ile ilişkilidir. Zaten özellikle sınır güvenliği ifadesine sıkça yer verilmiştir. Bu X gönderilerinden 2 tanesi hem sınır güvenliği hem de suç alt kategorilerine aitken 1 tanesi hem sınır güvenliğine hem de ekonomik güvenliğe aittir. 1 tanesi ise güvenlik kelimesini içerse de göç ve güvenlik ilişkisi içerisinde değerlendirilememiştir. Bu durum aşağıda Şekil 7'de gösterilmiştir. Bu dönemdeki X gönderilerinin dikkat çekici yanı yine "Make America Great Again (Amerikayı Yeniden Büyük Yap)" ifadelerine yer verilmesidir.

Şekil 7: Güvenlik İfadesi İçeren X Gönderileri (2015-2016)

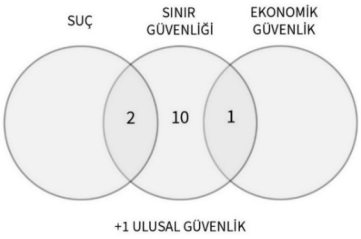

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Genel olarak bakıldığında, Trump'ın başkanlığı öncesinde göçü güvenlikleştirirken kullandığı argümanların ağırlıklı olarak ulusal güvenlik çerçevesinden gerçekleştiği sonucuna ulaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle Trump göçü bir ulusal güvenlik problemi olarak görmüştür. Buna ek olarak, ulusal güvenliğe kıyasla çok daha az yer vermiş olsa da göçü insani güvenlik açısından ağırlıklı olarak ekonomik güvenlik ve toplumsal güvenlik problemi olarak değerlendirmiştir. Trump'ın popülizmi yasa

[14] Analize güvenlik kelimesini içeren tüm X gönderileri değil, yalnızca göç/göçmenlik ile ilişkili olanlar dahil edilmiştir.

dışı göçmenler ya da yabancıların kötü olduğu ve ABD'ye zarar verecekleri varsayımı üzerinden "biz" ve "onlar" ayrımını gerçekleştirmiştir.

Trump'ın X gönderilerinden elde edilen söylemlerinden MAXQDA 2020 programı aracılığıyla bir kelime bulutu elde edilmiştir. Bu kelime bulutu, belirlenen X gönderilerinde tekrarlanan kavramların ve kelimelerin tespit edilebilmesi için edatlardan ve bağlaçlardan olabildiğince arındırılarak düzenlenmiş ve orijinal dile sadık kalınmıştır. Elde edilen kelime bulutu aşağıda Şekil 8'de yer almaktadır:

Şekil 8: X Gönderilerinde Tekrar Edilen Kelimere Ait Kelime Bulutu (2015-2016)

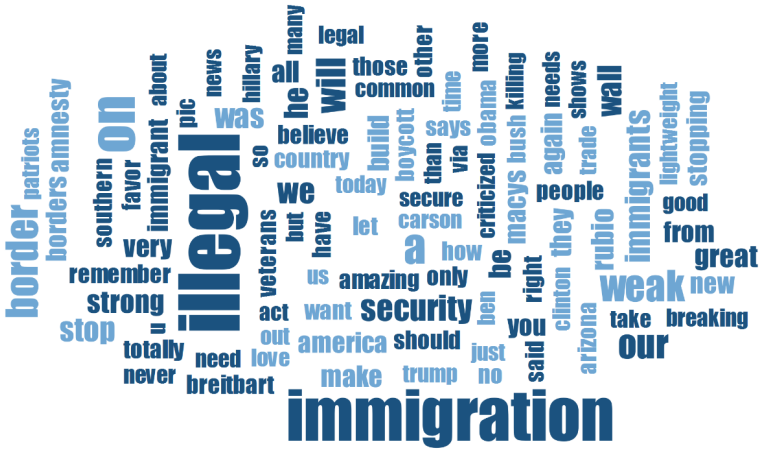

(Şekil yazar tarafından oluşturulmuştur.)

Yukarıda verilen kelime bulutunda Trump'ın 2015 ve 2016 yıllarında en sık kullandığı kelimeler verilmiştir. Buna göre en sık tekrarlanan kelimeler "illegal" yani yasa dışı ve "immigration" yani göç kelimeleridir. "Border (sınır)", "security (güvenlik)", "wall (duvar)", "immigrant (göçmen)" gibi ifadelerin de sıkça kullanıldığı görülmektedir.

Kültürel politik ekonomi açısından bakıldığında sonuçları pek çok farklı perspektifle değerlendirmek mümkündür. İlk olarak, sınır güvenliği ulusal güvenliğin alt kategorisi olsa da günümüzde sınırlar yalnızca toprakları değil kimlikleri ve kültürleri de birbirinden ayıran sembollerdir. Bu açıdan bakıldığında sınır güvenliğine yapılan vurgunun kültürel ve toplumsal bir yanının da var olduğu ve dolayısıyla güvenlikleştirmenin bu alanda da yapıldığı açıktır. Aynı şekilde suç da ulusal güvenliğin alt kategorisinde yer alsa da toplumsal güvenlik ve bireysel güvenlikle ilgilidir ve hem kültür, kimlik gibi unsurlarla hem de politikayla ilişkilendirilebilecek bir olgudur. Dolayısıyla kültürel politik

ekonomi perspektifiyle irdelendiğinde ulusal güvenlik üzerinden de göçün güvenlikleştirildiği görülmektedir. İnsani güvenlik kategorisine odaklanıldığında, ekonomik güvenlik alt kategorisinde göçmen desteğine karşı boykot, yasa dışı göçmen doğumlarına ve eğitimlerine harcanan bütçe, işlerin Meksikalılar tarafından alınması gibi konular yer almıştır. Toplumsal güvenlik alt kategorisinde göçmenlerin gazilerle kıyaslanması ve gazilerden daha fazla desteklendikleri iddiası ile "biz" ve "onlar" ayrımı ile toplumsal bir sorun inşa etme çabasında bulunmuştur. Ayrıca vatandaşlık durumu ve suçlu yabancıların varlığından etkilenen Amerikalıların korunması gibi konular üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir. Yasa dışı göçmenlerin kanunları ve kuralları ihlal etmesi üzerinden siyasal güvenlik konusunu gündeme taşıyarak politika üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir. "Suçlu" yasa dışı göçmenler ve kurban Amerikan halkı üzerinden bireysel güvenliği gündeme taşıyarak bireyler üzerinden toplumun güveninin tehlike altında olduğu algısını inşa etmiştir. Daha önce de belirtildiği üzere başkanlığı öncesindeki anketlerde halkın seçimini etkileyecek en önemli gündem maddelerinden birisi göç konusuydu. Trump, halka, halkın beklentilerine karşılık verecek kişi olduğu izlenmini yaratmış ve başarılı olmuştur. Böylece 45. ABD Başkanı olarak göreve gelmiştir. Bir sonraki bölümde Trump'ın başkanlık sürecindeki popülist söylemleri ve göç ile ilgili politikalarına yer verilecek ve sonrasında X gönderileri analiz edilecektir.

4.3. Başkanlık Sürecinde Trump'ın Popülist Söylemleri, Uygulamaları, Göçmenler Hakkındaki Görüşleri ve X Analizi

Göçmenlik, Trump'ın seçim kampanyasının önemli bir bileşeniydi ve özellikle göçmenlerin işlerini çaldığına inanan düşük gelirli gruptan birçok seçmenin ilgisini çekmişti. Bunu yaparken insanların iş güvencelerine ilişkin korkularını körüklemiş ve seçmenlerin göçmenliğe bakışlarını olumsuz etkilemiştir. Böylece ekonomiye ilişkin vaatlerinin yanı sıra göçmenlik gündemi de Trump'ın seçimi kazanmasına yardımcı olmuştur (Arslan, 2019). Trump'ın göç politikasıyla ilgili gündemini şu şekilde sınıflandırmak mümkündür: (1) Sınıra duvar inşa edilmesi; (2) 'Yakala-serbest bırak'a son verilmesi; (3) Suç işleyen izinsiz göçmenlerin takibinin geliştirilmesi; (4) Sığınak şehirlerine baskı uygulanması; (5) Obama yönetiminin izinsiz göçmenlere sağladığı yardımların sonlandırılması; (6) Belirli uyruklara seyahat yasağı getirilmesi ve kapsamlı inceleme sürecinin başlatılması; (7) Sınır dışı edilenlerin asıl ülkeleri tarafından kabul edilmesinin sağlanması; (8) Biyometrik giriş-çıkış sisteminin tamamlanması çabası; (9) İş ve sosyal yardım uygulamasının iptal edilmesi; (10) Bozulmuş yasal göç sisteminin yeniden yapılandırılması (Alnaimi, 2023: 51-52). Diğer bir ifadeyle Trump'ın göç politikası tamamen göçü en aza indirmeye dayalı güçlü bir motivasyona dayanmıştır.

Pierce, Bolter ve Selee (2018), Trump yönetimi altındaki ABD'nin göç politikasındaki değişiklikleri şu şekilde sınıflandırmıştır:

- Göçmenlik Uygulamalarının Arttırılması: Uygulama önceliklerinin genişletilerek ülkenin iç kesimlerindeki göçmenlik uygulama faaliyetlerinde artışın sağlanması;
- Mülteci Kabullerinde Azalma: Mülteci kabullerinin, ABD'ye yerleştirme programının başladığı 1980 yılından bu yana en düşük seviyelere indirilmesi;
- Seyahat Yasakları: Güvenlik kaygılarının gerekçe gösterilmesiyle belirlenen ülkelerin vatandaşlarının ABD'ye girişini yasaklayan bir seyahat yasağının uygulanması;
- H-1B Programında Değişiklik: H-1B programında, uygunluk kriterlerinin yeniden tanımlanması ve H-1B vizesi sahiplerinin bakmakla yükümlü oldukları eşlerine çalışma izni veren H-4 programının sona erdirilmesini içeren değişikliklerin planlanması;
- DACA'nın Sona Erdirilmesi: Çalışmalar gerçekleştirilse de mahkeme kararıyla uygulama iptal edilmiştir.
- Vize İşlemlerinin Yavaşlatılması: Başvuru gerekliliklerinin artırılması, yeni inceleme prosedürlerinin eklenmesi ve vize işlemlerinin yavaşlatılması; böylece göçmen kabullerinin azaltılması ve sınır dışı etme işlemlerinin genişletilmesi hedeflenmiştir.

Bu değişiklikler, Trump yönetimi altında göçmenlik politikasına yönelik yaklaşımda, yaptırımlara, güvenlik kaygılarına ve belirli göç programlarının ve avantajlarının azaltılmasına odaklanan bir değişikliği yansıtmıştır. Şu açıkça gözlemlenmektedir ki hem söyleminde hem de uygulama mekanizmalarını genişletmesinde, Trump, Obama'ya kıyasla düzensiz göçle mücadele konusunda çok daha agresif bir politika izlemiştir (Hutchison, 2020).

Trump adaylığı sırasındaki popülist söylemlerine uygun olarak vatansever ve 'milliyetçi' bir çizgide, korku ve endişe yaratma yoluyla göçü güvenlikleştirerek, göçmenlerle ilişkilendirdiği terörü ve suçu önlemeye yönelik kararlar almıştır. Göçmenlerin kabul edilmemesi veya sınır dışı edilmesi çabası, Yemen, Suriye, Sudan, İran, Irak, Libya ve Somali'den gelen tüm seyahatleri 90 gün süreyle durdurmayı içeren (Bersin vd., 2024: 23) 'Müslüman Yasağı (*Muslim Ban*)' olarak da bilinen seyahat kısıtlaması ve Meksika sınırına örülen duvar gibi bariz uygulamaları, adaylığı süresince benimsediği söylemlerin gerçekleşen örnekleri olmuştur. 2017 yılında seyahat kısıtlaması başta 7 Müslüman ülkeyi kapsarken, bir yandan da tüm mültecilerin ABD'ye kabulünü dört ay boyunca durdurulmuştur. Ayrıca yalnızca Müslümanları değil, Venezuela ve Kuzey Kore gibi ülkelerin vatandaşlarının da ABD'ye girmesini yasaklayan Trump yönetimi, seyahat kısıtlamasını 2020'de 7'den 13'e çıkarmış ve Kırgızistan, Eritre, Myanmar, Nijerya, Tanzanya gibi ülkelerden gelecek kalıcı göçleri engellemeyi amaçlamıştır. Ek olarak, Çeşitlilik Vizesi çekilişini kısıtlayan başka bir bildiri yayınlamıştır. Ayrıca yabancıların güvenlik tehdidi olarak görülmesinin bir sonucu olarak, yasal giriş ve ikamet başvuruları da sıkılaştırılmıştır (Alnaimi, 2023: 59). Bu örnekler, otoriter popülizmde olduğu gibi krizlerin toplumda yarattığı korkunun ve endişenin siyasi çıkarlar ve politika yapımı için kullanılması yoluyla gerçekleşmiştir. Trump

döneminde bu korku ve kriz ortamı yabancı düşmanlığı ve İslamofobi aracılığıyla perçinlenmiş ve toplumun kutuplaşması kolaylaştırılmıştır.

Donald Trump'ın 45. ABD Başkanı olarak göreve geldiği ve başkan olarak ilk resmi konuşmasını yaptığı 20 Ocak 2017 tarihli yemin töreni popülizm açısından oldukça dikkat çekicidir. Sıkça halka vurgu yaptığı konuşması şu şekildedir:

> *"…Bizler, Amerika vatandaşları, ülkemizi yeniden inşa etmek ve tüm halkımız için vaat ettiklerini yeniden tesis etmek için büyük bir ulusal çabaya katılmış bulunuyoruz. Önümüzdeki yıllarda Amerika'nın ve dünyanın gidişatını birlikte belirleyeceğiz… bugünkü törenin çok özel bir anlamı var. Çünkü bugün sadece iktidarı bir yönetimden diğerine ya da bir partiden diğerine devretmiyoruz; iktidarı Washington, D.C.'den alıp sizlere, Amerikan Halkına geri veriyoruz… burası, Amerika Birleşik Devletleri, sizin ülkeniz… Asıl önemli olan hükümetimizi hangi partinin kontrol ettiği değil, hükümetimizin halk tarafından kontrol edilip edilmediğidir. 20 Ocak 2017, halkın yeniden bu ulusun yöneticisi olduğu gün olarak hatırlanacaktır… Artık herkes sizi dinliyor… Şu andan itibaren, Önce Amerika olacak… Amerika yeniden kazanmaya başlayacak, daha önce hiç olmadığı kadar kazanacak… Bir daha asla göz ardı edilmeyeceksiniz. Sizin sesiniz, sizin umutlarınız ve sizin hayalleriniz Amerika'nın kaderini belirleyecek… Birlikte, Amerika'yı Yeniden Güçlü Yapacağız. Amerika'yı Yeniden Zengin Yapacağız. Amerika'yı Yeniden Gururlu Yapacağız. Amerika'yı Yeniden Güvenli Yapacağız. Ve evet, birlikte, Amerika'yı Yeniden Büyük Yapacağız."* (White House, 2017).

Göreve başlamasından beş gün sonra ilk icra emri sınır güvenliği ve göçmenlik uygulamasıyla ilgiliydi (Arslan, 2019). Göçmen ve ülkeye seyahat politikasını kısıtlayan bir dizi önlem başkanlık kararnamesi ve İç Güvenlik Bakanlığı (DHS) tarafından sunulan ek kararname ile ortaya konmuştur. Böylece ABD yönetiminin göç politikalarında insan haklarından ziyade ulusal güvenliği önceliklendirdiği ve dolayısıyla göçün bir güvenlik problemi olarak inşası bu dönemle de görünür hale gelmiştir. Bu kapsamda ABD-Meksika sınırı oldukça önemlidir. Trump'ın da başkan olarak yerine getirmeye çalıştığı en dikkat çekici kampanya vaatlerinden biri, ABD ile Meksika arasında bir duvar inşa etmeyi içeriyordu (Tekin, 2020). Bu kapsamda "teröristlerin, diğer yasa dışı yabancıların, terörizm araçlarının, uyuşturucuların ve diğer kaçak eşyaların girişleri de dahil olmak üzere ABD'ye tüm yasa dışı girişlerin önlenmesi" olarak tanımladığı "operasyonel kontrolü" sağlamak için güney sınırına derhal fiziksel bir duvar inşa edilmesi çağrısında bulunduğu kararnameyi ivedilikle imzalamıştır. İmzası sonrasında yaptığı "*Bugünden itibaren, ABD sınırları üzerindeki kontrolünü geri alıyor, sınırlarını geri alıyor*" açıklaması ve bu kararların binlerce hayat, milyonlarca iş ve milyarlarca dolar kurtaracağını

öngörmesi (ABC News, 2017) ise göçü hem askeri alanda hem de toplumsal ve ekonomik alanda güvenlikleştirdiğinin bir örneğini teşkil etmektedir.

18 Nisan 2017'de Başkan Trump, ABD'li çalışanlar için daha yüksek ücretler ve istihdam oranları oluşturmayı ve göç yasalarını titizlikle uygulayarak ve yöneterek ülkenin ekonomik çıkarlarını korumayı amaçlayan "Buy American and Hire American" isimli yürütme emrini imzalamıştır. Ayrıca H-1B vizelerinin en yetenekli veya en yüksek ücretli yararlanıcılara verilmesini sağlamaya yardımcı olacak politikaların ilerletilmesi talimatını vermiştir. Bu emrin amacı temelde ABD'li çalışanların ekonomik çıkarlarını korumak, yasa dışı göçü azaltmak ve göç sistemi içinde dolandırıcılığı ve suistimali önlemek için girişimlerin oluşturulması ve uygulanmasıdır. Bu kapsamda tüm ABD işverenlerini *E-Verify* aracılığıyla tüm yeni işe alımlarında istihdam uygunluğunu doğrulamayı teşvik etmişlerdir (U.S. Citizenship and Immigration Services, 2024).

2017 yılının ortalarında, 2015 yılında ilk kez kabul edilen ve Kate Yasası olarak da bilinen Yasa dışı Yeniden Giriş için Zorunlu Asgari Tutarların Belirlenmesi Yasası tekrar değerlendirilmiş ve değişikliğe uğramadan kabul edilmiştir. Sınır dışı edilen, girişi reddedilen, sınır dışı etme emri altındayken ABD'den ayrılan ve daha sonra sınırı geçen veya geçmeye çalışan bir yabancının para cezasına çarptırılacağını, iki yıldan fazla olmamak üzere hapis cezasına çarptırılacağını veya her ikisinin birden uygulanacağını öngören bu yasa ile çeşitli suçlardan hüküm giymiş yabancıların yeniden ülkeye girişine ilişkin cezalar ayrı ayrı belirlenmiştir. Buna göre ABD'ye giren, girmeye çalışan, sınırı geçen veya geçmeye çalışan ya da herhangi bir zamanda orada bulunan sınır dışı edilmiş bir yabancının, İç Güvenlik Bakanlığı'nın kendisinin yeniden girişine onay verdiğini açıkça göstermediği takdirde, şartlı tahliye veya denetimli serbestlik için herhangi bir indirim yapılmaksızın, sınır dışı edildiği tarihte bekleyen cezasının geri kalanı boyunca hapsedilmesi karara bağlanmıştır (Congress.gov, 2024).

Trump yönetiminin sınır duvarını inşa etme konusundaki çabalarına rağmen, görevdeki ilk yılında, bütçe desteğinin sağlanamaması ve Meksikalı yetkililerin seçim kampanyası sırasında söz verdiği gibi duvar inşaatı için ödeme yapma konusundaki isteksizlikleri sonucunda duvarın inşasında çok az ilerleme kaydedilmiştir. Aslında o dönemde izinsiz sınır geçişlerinin nispeten az sayıda olması, bu kadar büyük bir girişimin siyasi ve politik gerekçesini de baltalamıştır. Fakat 2017 yılının sonlarına doğru göç edenlerin sayılarının hızla artması, sığınma taleplerinin işlemleri ve göçmen bakımında yaşanan zorluklar kamuoyunun sınıra olan ilgisini yeniden canlandırmış ve Trump yönetimi için geçerli gerekçeler sağlanmıştır. Öyle ki Mart 2018 itibarıyla sığınmacıların ve diğer göçmenlerin sınırda tutuklanmalarının sayısı bir önceki yıla göre üç kat artmıştır (Bersin vd., 2024: 23).

Trump yönetimi, görevdeki ilk yılında, Obama'nın yayınladığı ve ABD'ye çocukken gelen belgesiz gençleri sınır dışı edilmekten koruyan DACA'yı iptal etmeye çalışmıştır. Bunun sonucunda

2017 yılında 800 binden fazla alıcısı olan DACA'nın başvuruları durdurulmuştur (Library of Congress, 2023). Kendilerini 'Amerikan Rüyası'na atıfla "Hayalperestler (*Dreamers*)" olarak tanımlayan ve DACA'dan yararlanan binlerce genç protesto eylemleri gerçekleştirmiştir (Ceylan Tok, 2020: 7). Protestoların da etkisiyle mahkemeler Trump'ın iptal duyurusuna itiraz etmiş ve dava Trump yönetiminin görev süresi boyunca sürmüştür. Temmuz 2020'de bir federal mahkemenin iptal kararını bozmasıyla DACA'nın orijinal statüsü geri getirilmiş ve program eski durumuna döndürülmüştür (Library of Congress, 2023). Bununla birlikte Trump yönetimi yine Obama'nın yayınlamış olduğu DAPA programını iptal etmiştir. Ayrıca geçici koruma statüsünün de sonlandırılması gündeme gelmiş fakat federal mahkemelerin itirazlarıyla gerçekleştirilmemiştir (Alnaimi, 2023: 58).

Müslüman ülkelerden gelenlere yönelik girişleri ve vize uzatmalarını engellemeye yönelik önlemler alınmaya başlanmıştır. ABD'nin 2017'den beri pilot uygulama olarak Meksika sınırından ülkeye girmek isteyen göçmenlere yönelik uyguladığı ve sığınma talebinde bulunanlar veya küçük çocuklarıyla gelen yetişkinler için dahi istisna uygulanmayan 'Sıfır Tolerans' politikası göç ve kurumsal şiddet ilişkisi için önemli bir örnektir. Bu tarihten itibaren sınırda fiilen tutuklamalar başlamış, Nisan 2018 itibariyle de yasa dışı giriş yapan tüm yabancıların gözaltına alınmalarını ve sınır dışı edilmeleri talebiyle mahkemeye sevk edilmelerini öngören ve sığınma hakkını kısıtlayan Sıfır Tolerans politikası uygulamaya konmuştur (Tekin, 2020). Sınırı yasa dışı yollardan geçen göçmenler hakkında hiçbir kovuşturmaya başvurmadan dava açmaya başlanması (Ceylan Tok, 2020: 7), politikanın muhalefetle karşılanmasına ve ciddi tartışmalara konu olmasına yol açmıştır. Çünkü ebeveynler ve çocuklar yanı süreçlere ve işlemlere tabi değildi ve bu durum aile ayrılıklarına sebep oluyordu. Politikanın uygulanmasından sorumlu kurumlar hazırlıklı değildi ve kaynak yetersizliğine ek olarak takip sistemi de yoktu. Bu durumun tepki çekmesinin ve çokça eleştiri almasının ardından yönetim kısa süre sonra politikayı tersine çevirmek zorunda kalmış ve aileler bir araya getirilmiştir. Dolayısıyla bu politika beklenen etkiyi yaratmamış ve göçü de engellemeye yetmemiştir. Üstelik her ne kadar Amerikalılar sınır güvenliği ve izinsiz göçün daha iyi yönetilmesi konusunda endişe duysa da zalimce görünen politikalara, özellikle de göçmen çocukların ailelerinden ayrılmasına göz yummak konusunda Trump yönetiminin aksine isteksizliklerini ortaya koymuşlardır (Bersin vd., 2024: 24-25).

Trump'ın sınır dışı etme işlemlerini hızlandırmasında kritik öneme sahip olan kurum ise ABD Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza Teşkilatı'dır. 11 Eylül'ün ardından kurulan ve ulusal/toplumsal güvenliğe tehdit oluşturanlara karşı göç yasalarının uygulanmasında kritik öneme sahip olan Teşkilat, Trump'ın göç politikasının en görünür ve tartışmalı uygulama mekanizması olmuştur. Öyle ki Trump yönetimi Teşkilatın yetki alanını genişletmiş ve personel sayısı ile fonlamalarda büyük bir artış gözlemlenmiştir. Ayrıca teşkilat, ABD Gümrük ve Sınır Koruması ile birlikte, bahsi geçen Sıfır Tolerans politikası kapsamındaki aile ayrılıklarını çevreleyen skandallara, tutuklulara yönelik cinsel saldırı

iddialarına ve hatalı sınır dışı edilme olaylarına da karışmıştır. Teşkilat, yerel yetkililerin özellikle sınır dışı etmeyi yasaklayan yasalar çıkardığı sığınak şehirler de dahil olmak üzere, kendi yetki alanının dışında defalarca faaliyet göstermiştir. Bu durumun en önemli sebebi ise Trump yönetiminin hem söylemleri hem de polisliği yoluyla, göçmen suçluluğunun kapsamını ABD'nin tüm belgesiz nüfusunu kapsayacak şekilde açıkça genişletmesi olmuştur (Hutchison, 2020).

2018 yılının ilk yarısında Trump yönetimi, yasal boşlukların göçmenlik uygulama çabalarını engellemeye devam etmesi ve yasa dışı göçmenlerin gözaltına alınmasına ve ardından ABD'nin iç kesimlerine salınmasına yol açtığı gerekçesiyle ABD-Meksika sınırında "yakala ve bırak" adı verilen uygulamaya son verdiğini duyurmuştur. Trump'ın ABD'yi daha az güvenli hale getiren yasa dışı göçmenlerin derhal sınır dışı edilmesine tabi tutulmak yerine, kalmalarına izin veren bir yasa boşluğuna benzettiği bu uygulama, ABD'de sığınma arayan çocuklara ve ailelere sağlanan korumanın eleştirilmesine sebep olmuştur. Buradaki asıl eleştiri konusu sınırı geçmeye çalışan tipik bir göçmen hızla gözaltına alınıp sınır dışı edilebilirken, savunmasız göçmenlere özel korumalar sağlanmasıdır (Timm, 2018). Beyaz Saray'a göre mevcut durumda Kanada veya Meksika'dan olmayan refakatsiz yabancı çocukların derhal kendi ülkelerine geri gönderilmesini tamamen yasak olması, 2016 mali yılından 2018 yılına kadar 107 binden fazla refakatsiz yabancı çocuğun ABD'de serbest bırakılmasına yol açmıştır. Bu konuda yapılan açıklamada İç Güvenlik Bakanlığı'nın operasyonel ihtiyaçları karşılamak için gözaltı alanı sağlamak için yeterli kaynağa sahip olmadığı ve federal otoritelere, ülkenin göçmenlik yasalarını etkili bir şekilde uygulamak için ihtiyaç duydukları yasal yetki ve kaynakları sağlayarak onları güçlendirmenin zamanı geldiği belirtilmiştir (White House, 2018). Böylece "yakala ve bırak" uygulamasının sonlandırılmasıyla yasa dışı göçmen akınının azalması hedeflenmiştir.

Aynı yıl Yabancı Teröristlerin Amerika Birleşik Devletleri'ne Girişinden Koruma Yürütme Emri (*Executive Order 13780: Protecting the Nation From Foreign Terrorist Entry Into the United States*) yayınlanmıştır. 11 Eylül saldırılarını temel alan ve Amerikan halkının güvenliğini artırmayı amaçlayan bu emir ile yabancı uyrukluların incelenmesi ve taranması için temel uygulamalar artırılmış ve kötü niyetli kişilerin ülkeye girişini önleme yeteneğini geliştirilmiştir. Yalnızca yasa dışı göç değil yasal göç de hedef haline gelmiştir. Bu kapsamda kabul için onaylananların Amerikalılara zarar verme niyetinde olmadıklarından ve terörizmle hiçbir bağları olmadığından emin olmak için vize verme sürecinde dikkat artırılmıştır. Anayasa'yı desteklemeyenlerin, şiddet yanlısı ideolojileri Amerikan yasalarının önüne koyanların, bağnazlık veya nefret eylemlerinde bulunanların ve herhangi bir ırk, cinsiyet veya cinsel yönelimden Amerikalılara baskı uygulayanların ülkeye kabul edilmemesinin altı çizilmiştir. Bunlara ek olarak tüm göçmenlik programları için tekdüzen tarama standartlarının uygulanması, 2017 Mali Yılı için ABD Mülteci Kabul Programının yeniden düzenlenmesi, biyometrik

giriş-çıkış izleme sisteminin tamamlanması, vize görüşmesi güvenliği, şeffaflık ve veri toplama gibi pek çok husus karara bağlanmıştır (Federal Register, 2017).

Göç politikalarına dair uluslararası bir gelişme 2018'de BM Genel Kurul Toplantısı'nda kabul edilen Güvenli, Düzgün ve Düzenli Göç için Küresel Sözleşme (*Global Compact on Safe, Orderly and Regular Migration*)'nin ABD tarafından imzalanmamasıdır. 193 BM üyesinden 192'sinin onay vermesine rağmen Trump, metnin ABD'nin göç ve iltica politikasına uymadığı gerekçesiyle sözleşmeden ayrıldığını açıklamıştır. Bu konuda "*ABD, sınırlarını nasıl güvence altına alacağına ve kimi yasal ikamet için kabul edeceğine veya vatandaşlık vereceğine dair kararların bir Devletin alabileceği en önemli egemen kararlar arasında olduğuna ve uluslararası araçlarda veya forumlarda müzakereye veya incelemeye tabi olmadığına olan inancını ilan eder ve yeniden teyit eder. ABD, mevcut uluslararası yükümlülüklerimize tabi olarak, ulusal yasalarımız ve politikalarımız uyarınca topraklarımıza erişimi kolaylaştırma veya kısıtlama egemen hakkını korur… Ülkemizi inşa etmeye yardımcı olan birçok göçmenin katkılarını onurlandırırken, ulusumuzun ve vatandaşlarımızın en iyi çıkarları doğrultusunda karar alma yeteneğimizi kısıtlayabilecek uluslararası yönergeler, standartlar, beklentiler veya taahhütler dayatan veya dayatma potansiyeli olan bir "Sözleşme"yi veya süreci destekleyemeyiz.*" (US Mission to the UN, 2018) açıklamalarıyla ülkenin ulusal güvenliğinin, sınır kontrolünün ve egemenlik hakkının altı çizilmiştir. Ayrıca ABD yasal statülü göçmenler ile yasa dışı göçmenler arasındaki ayrıma da dikkat çekmektedir ve sözleşmeyi bu anlamda eksik bulmuştur. Sözleşmenin ABD tarafından eleştirilen başka bir özelliği ise maliyetlerin göz ardı edilmesidir. ABD'nin BM Misyonu Trump'ın Eylül 2017'de Genel Kurul'a yönelik "*Alıcı ülkeler için, kontrolsüz göçün önemli maliyetleri çoğunlukla medya ve hükümet tarafından endişeleri sıklıkla göz ardı edilen düşük gelirli vatandaşlar tarafından karşılanmaktadır.*" ifadelerine atıf yaparak düzensiz ve yasa dışı göçün özellikle düşük becerili ve daha savunmasız vatandaşlar için istihdam fırsatlarının kaybına, azalan sosyal güvene ve kısıtlanan kamu hizmetine yol açtığını belirtmişlerdir (US Mission to the UN, 2018). Bu noktada sözleşmenin reddi, ABD'nin ve Trump'ın uluslararası politikada ulusal güvenliğini korumaya yönelik aldığı pozisyona iyi bir örnek teşkil etmiştir.

Tipik bir sağ popülist lider özelliği taşıyan Trump, seçkin karşıtı söylemlerine rağmen aynı zamanda seçkinci davranmaktan da vazgeçmemiştir. 2016 başkanlık seçimlerinde halkın az kazanan kesimlerine istihdam yaratılacağına ve 2018 yılının Nisan ayında Amerikan işçileri için vergi kesintileri yapılacağına dair söylemlerine karşılık yine 2018 Haziran ayında "bir elitten daha elitistim, onlardan daha zengin ve daha akıllıyım, onlardan daha fazla dairem var" şeklinde açıklamalarda bulunmuştur. Bu anlamda Trump, herhangi bir açıklama kaygısı taşımadan kendi varlığını sürdürebilmeyi amaçlamanın yanında, kendisine belirli düşmanlar belirlemekte ve yürüttüğü siyaseti düşmanlarının kimliği üzerinden şekillendirmektedir. Bu düşmanlığı kimi zaman elitlere karşı yürütülürken, kimi

zaman kitlesel kayırmacılık yoluyla halkın 'öteki' olarak adlandırılan kısmına, belirli bir etnik gruba, dine veya inanışa karşı yürütmüştür. Bu ötekileştirilen kesim, popülistler tarafından kurulu ve sorunlu düzenin neden olduğu memnuniyetsizliğin sorumlusu olarak halka yansıtılmıştır (Akın, 2019).

Cumhuriyetçi Parti'nin Temsilciler Meclisi'nin kontrolünü kaybettiği 2018 seçimleri zamanında Orta Amerika'nın kuzeyinden göç akını başlamıştır. Trump konuyu aktif bir şekilde politikleştirmiş ve kendi göçmen karşıtı görüşlerini öne sürmek için kullanmıştır. Bu kapsamda seçmenlere, eğer ABD'nin yasa dışı göçmenler tarafından istila edilmesini istemiyorlarsa, Cumhuriyetçilere oy vermelerinin daha iyi olacağına yönelik söylemlerde bulunmuştur. Trump, bu akını durdurmak, sınırı geçen göçmenleri tutuklamak ve daha fazla geçişi engellemek için 5 bin ABD askeri personeli ve 2 bin Ulusal Muhafız üyesini görevlendirmiştir (Hutchiston, 2020). Seçimlerden kısa bir süre sonra Başkan Trump duvar inşa etme talebini iki katına çıkarmış ve Kongre ona istediğini vermezse hükümeti kapatacağını tehdidinde bulunmuştur. Bu gelişmeler gerçekten de ABD'de federal hükümet, Beyaz Saray ve Kongre arasında Meksika sınırına örülen duvarın finansmanı konusunda bütçe krizine yol açmış ve hükümet geçici olarak kapatılmıştır. Daha sonra sınırda ulusal acil durum ilan eden Trump, muvazzaf askeri personel görevlendirmiş ve Kongre'nin onayı olmadan başka amaçlar için tahsis edilen çeşitli fonların duvar inşası için tahsis edilmesini emretmiştir (Bersin vd., 2024: 25-26). Nihayetinde Trump yönetimi, Kongre'nin bütçe taleplerini engellemeye çalışmasına rağmen yaklaşık 200 millik ABD-Meksika sınırı boyunca 458 millik bir sınır duvarının inşası için 16,3 milyar dolar elde etmeyi başarmıştır. Duvar fonlarının yalnızca yüzde 36'sı Kongre tarafından elde edilmiş, geri kalan miktar ise Savunma Bakanlığı ve Hazine hesaplarından kullanılmıştır (Alnaimi, 2023: 55). Bununla da yetinmeyen Trump, Meksika'yı gümrük vergileriyle tehdit ederek göç konusunda ABD ile esaslı bir şekilde çalışmaya ikna etmiştir. Bu tehditler, ABD-Meksika ilişkilerinde ticaret (ve dolayısıyla ekonomi) ve göç sorunlarının benzeri görülmemiş bir birleşimini temsil ediyordu (Bersin vd., 2024: 26).

Fakat Trump'ın başkanlığının sonlandığı zamanlarda ABD Gümrük ve Sınır Koruma Birimine göre ABD-Meksika sınırının toplamda 452 mil (727 km) uzunluğunda inşa edildiği açıklanmıştır. Trump'ın başkanlığı boyunca daha önce hiç olmayan yerlerde sadece 80 mil yeni bariyer inşa edilmiştir. Buna 47 mil birincil duvar ve ilk bariyeri güçlendirmek için inşa edilen 33 mil ikincil duvar dahildir. 452 milin büyük çoğunluğu, önceki ABD yönetimleri tarafından sınırda inşa edilen mevcut yapıların yerini alsa da Başkan Trump, bunun yeni duvar olarak görülmesi gerektiğini, çünkü "eski ve değersiz bariyerler" olarak adlandırdığı bariyerlerin yerini aldığını savunmuştur. Ayrıca bahsi geçtiği üzere Başkan Trump, Meksika'nın duvarın parasını ödeyeceğini defalarca iddia etse de bu gerçekleşmemiştir. Trump yönetimi ile Kongre arasında duvarın nasıl finanse edileceği konusunda yaşanan tartışmalar ve 2018'de elde edilen sınır projeleri bütçe tahsisinin ardından Trump, 2019'da ulusal acil durum yetkilerini kullanarak Savunma Bakanlığı'ndan fonları başka yöne çevirmiştir. İç Güvenlik Bakanlığı,

Savunma ve Hazine Bakanlıkları da dahil olmak üzere çeşitli ABD hükümet departmanlarından bariyerin inşası için yaklaşık 15 milyar dolar harcanmıştır. Bütçenin hükümet tarafından karşılanmasına rağmen, 3 Kasım 2020 seçimleri öncesinde Başkan Trump "Meksika bunun parasını ödüyor" demeye devam etmiştir (BBC, 2021).

Trump yönetimi Ocak 2019'da gayri resmi olarak "Meksika'da Kalma (*Remain in Mexico*)" olarak bilinen "Göçmen Koruma Protokolü (*Migration Protection Protocol-MPP*)" nü uygulamaya koymuştur. Buna göre, birçok Orta Amerikalı sığınmacı, sığınma talepleri karara bağlanana kadar şartlı tahliyeyle ABD'ye gönderilemeyecek, bunun yerine, başvuru sahiplerinin göçmenlik davalarının mahkemede beklemede olduğu süre boyunca Meksika'da kalmaları gerekecekti. Diğer bir ifadeyle, başvuru sahipleri sığınma hakkı almak için ve nihayetinde ABD'ye girmek için bekledikleri sürede Meksika'da kalmaya zorlanacaktı. ABD'den sığınma kabullerine ilişkin bir karar alınana kadar bu protokol kapsamında, güney sınırlarına gelen ve sığınma talebinde bulunan herkese göçmenlik mahkemesindeki duruşmaları bildirilse de Meksika'ya geri gönderilmesi esas alınmıştır. Bu program, göçmen mahkemelerinin taleplerini karara bağlamasını (yıllarca) beklerken, ABD'de yaşama ve çalışma olanağı sağlayan göçmenler için önemli bir teşviki ortadan kaldırmıştır.

Bu dönemde, göç yönetimi konusunda gerçekleşen önemli bir değişiklik ise Meksika'nın, Orta Amerika göçmenlerinin Meksika topraklarından ABD sınırına akışını kontrol altında tutmak için ek kaynaklar ayırması ve ek güvenlik personeli görevlendirmesidir. Meksika ayrıca, daha fazla Orta Amerikalı göçmene Meksika'da kalma izni vermeyi ve ülke genelinde göçmen taşımacılığıyla ilgili yaptırımları artırmak için adımlar atmayı kabul etmiştir. Bu dönem gerçekleşen bir başka değişiklik ise ABD'nin güney sınırına gelen göçmenlerin, üçüncü bir ülkeden (menşe ülkeleri dışında) geçiş yapmaları ve sığınma başvurusunda bulunmamaları ve orada reddedilmeleri durumunda sığınma hakkının ortadan kaldırılmasını içeriyordu. Böylece gelen göçmen sayısını azaltmada başarılı olunduğu söylenebilir (Bersin vd., 2024: 26-27).

2019 yılında, "hükümet desteği olmadan geçimini sağlayamayacak durumda olan göçmen" tanımı yalnızca nakit desteği kapsamının genişletilmesiyle sağlık yardımı, gıda kuponu gibi nakit dışı destekleri de kapsayacak şekilde güncellenmiştir. Güncelleme, İç Güvenlik Bakanlığı tarafından herhangi bir zamanda kamu yardımlarından yararlanan veya yararlanması muhtemel görülen yabancı uyruklu kişilerin yasal daimî ikamet eden kişi statüsü (örneğin yeşil kart) almasını engellemiştir. Bu durum, yasal göçmenlik sistemini önemli ölçüde yeniden şekillendirebilecek ve yasal olarak ikamet eden fakat vatandaş olmayan milyonlarca kişinin yasal statüsünü karmaşıklaştıracak bir riski de beraberinde getirmiştir (Alnaimi, 2023: 62). Sonuç olarak, göçmenler ve onların ABD doğumlu çocukları, sahip oldukları belirli kamu yardımlarından yararlanma hakkından, göçmenlik durumuyla ilgili endişeler nedeniyle yeterince faydalanamamışlardır. Bu yardımlara yönelik daha az başvuru

olmuştur. Benzer şekilde sağlık hizmeti randevularına gelmeme oranlarının arttığı tespit edilmiştir. Bu durum göçmen nüfus arasında sağlık hizmetlerine erişimde potansiyel engellere işaret etmiştir. Aslında bahsi geçen uygulamalar, göçmen topluluklarının sınır dışı edilme korkusu ve artan yaptırımlar nedeniyle "gözlerden uzak" kalmaya çalıştıklarının da bir göstergesi olmuştur (Pierce vd., 2018).

Trump yönetiminin göçü güvenlikleştirmesinde COVID-19 salgınının etkisi de olmuş ve bu etki gelen göçmenlerden kaynaklanan algılanan güvenlik tehditlerinin en aza indirilmesi etrafında şekillenmiştir. Öyle ki COVID-19'u sık sık "Çin virüsü" şeklinde aktararak Çinlilere karşı bir güvenlikleştirme oluştururken, bu soruna sebep olanlara tazminat davası açacağını belirtmiş ve kurtarıcı imajını ve dolayısıyla popülistliğini güçlendirmeye çalışmıştır (Erçetin ve Erdoğan, 2019: 55). Trump yönetiminin salgın sırasında göçmenlerin oluşturduğu görünür risk konusundaki endişesi, 2019 Mart ayında alınan Meksika ve Kanada ile sınırların (ticari trafik hariç) kapatılması yönündeki bir kararda da yansıtılmıştır. ABD'ye girmek için uygun yetkiye sahip olmadan sınıra gelenler (sığınmacılar dahil) işleme tabi tutulmadan derhal geri çevrileceklerdi (Hutchison, 2020: 83-84).

Trump'ın popülist söylemlerinde vatandaşlarını ön planda tutup göçmenleri 'işgal' veya 'akın' gibi metaforlar kullanılarak vurgulaması göçmenlerin ciddi bir tehdit olarak tasvir edilmesine yol açmış ve kutuplaşmayı kolaylaştırmıştır. Popülist ve göçü güvenlikleştiren söylemler doğal olarak halkta göçmenlere karşı önyargı ve bunun bir sonucu olarak toplumsal bölünmeleri beraberinde getirmiştir. Elbette ki bu tutumu hukuk, demokrasi ve azınlık haklarının korunması gibi temel değerlere meydan okuyarak liberal demokrasiye tehdit oluşturmuştur. Bütüncül bir bakış açısıyla ise demokrasinin, sosyal uyumun ve ekonomik istikrarın durumuna ilişkin endişeleri artırmıştır.

Trump döneminde ABD halkının göçmenler ve güvenlik hakkındaki görüşleri, göçün güvenlikleştirilmesinin boyutlarının anlaşılması açısından önemlidir. Bu konuda Gallup, CBS News, Pew Research Center, NBC News/Wall Street Journal gibi çeşitli mecraların ve üniversitelerin yaptığı anketler bulunmaktadır. Ulusal güvenlik açısından değerlendirildiğinde, çoğunluğu Müslüman olan yedi ülke insanının ABD'ye girişinin geçici olarak (üç ay boyunca) yasaklanması kararının katılımcıların çoğunluğu tarafından desteklenmediği görülmektedir. Bu soruyla bağlantılı olarak sorulan ve Trump'ın bu kararının ABD'yi terörizme karşı daha güvenilir hale getirip getirmediği sorusuna katılımcıların yüzde 46'sı daha az güvenilir hale geldi yanıtını vermiştir. Dahası, katılımcıların yüzde 49'u bu kararların Amerikan değerlerine zarar verdiğini belirtmiştir. ABD-Meksika sınırının bir güvenlik krizi yaratmadığının kabulüyle bu güney sınırı boyunca bir duvar inşa edilmesini ve ayrıca bu sınıra 5 binden fazla asker gönderilmesini katılımcıların çoğunluğu sınır güvenliğinin sağlanması açısından çok verimli görmeyip desteklememiştir. Fakat diğer yandan yasa dışı bir şekilde göçmenlerin Meksika sınırından geçmesini katılımcıların büyük bir çoğunluğu sorun olarak görmüştür. Burada aslında Amerikan halkının göçmenleri bir sorun olarak görmekle birlikte daha sistematik bir çözüm önerisi aradıkları

sonucu çıkartılabilir. Nitekim bir başka anket sonucuna göre katılımcıların çoğunluğu hükümetin en büyük önceliğinin ABD'de yasa dışı olarak yaşayan tüm insanları sınır dışı etmek yerine yasa dışı olarak yaşayan bazı kişilerin yasal olarak ikamet etmesine izin verecek bir planın gerçekleşmesi olduğunu savunmuştur. Katılımcıların çoğunluğu tüm yasa dışı göçmenlerin değil fakat ciddi suç işleyenlerin sınır dışı edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca yasa dışı göçmenlerin Amerikan vatandaşlarına göre daha fazla suç işlediğini düşüncesi çoğunlukla desteklenmemiştir. Dolayısıyla sınıra duvar örülmesiyle şiddet suçlarının ve uyuşturucu ticaretinin azalacağını düşünmeyenler çoğunlukta kalmıştır (Polling Report, 2022).

İnsani güvenlik açısından değerlendirildiğinde "Kişisel yaşam tarzınızın Meksika'dan gelen yasa dışı göçmenler tarafından tehdit altında olduğunu/olmadığını düşünüyor musunuz?" sorusuna verilen yanıtlardır. Katılımcıların yüzde 19'u tehdit altında olduğunu, yüzde 76'sı ise tehdit altında olmadığını ifade etmiştir. Aynı soruya kayıtlı seçmenlerin yüzde 28'i tehdit altında, yüzde 69'u ise tehdit altında değil yanıtı vermiştir. Ayrıca ABD-Meksika sınırında bir güvenlik krizi olmamasına rağmen insanlık krizi olduğu sonucu çıkmıştır ve bu sebeple sınırda bir duvar inşasının Amerikan değerleriyle ve ABD'nin özellikleriyle ters düştüğünü savunanlar çoğunlukta olmuştur. Bunlara ek olarak anketlerde Amerikan halkının, nereden geldikleri fark etmeksizin yasal göçmenlere karşı olumlu hisler besledikleri ve göçmenlerin ülkeyi güçlendirdiğini düşündükleri sonucu da çıkmıştır. "ABD hükümeti bu ülkeye hangi göçmenleri kabul edeceğine karar verirken, aile üyeleri halihazırda ABD'de yaşayan kişilere mi öncelik verilmeli yoksa öncelik eğitim, iş becerileri ve iş deneyimine dayalı kişilere mi verilmeli?" sorusunda ise eğitim, iş becerileri ve deneyimleri öncelikli etken olarak belirlenmiştir. Ekonomik güvenlik açısından değerlendirildiğinde de katılımcıların yüzde 37'si yasa dışı kayıtsız göçmenlerin Amerikanların işlerini ellerinden aldığını düşünürken yüzde 59'unun bu fikre katılmadığı tespit edilmiştir. Bir başka anket sonucu da bunu destekler niteliktedir; katılımcıların büyük çoğunluğuna göre ülkeye gelen yasa dışı göçmenlerin aldıkları işler Amerikan vatandaşlarının istemediği/tercih etmediği işlerdir. Ayrıca göçmenlerin çoğunlukla düşük maliyetli işgücü sağlayarak ekonomiye yardımcı olduklarını savunanların sayısı, Amerikalının maaşlarını düşürerek ekonomiye zarar verdiklerini düşünenlere göre yüksek çıkmıştır (Polling Report, 2022).

Biegon (2019), popülizmi 'halk' ve onların muhalifleri etrafında düşmanlıklar kuran bir çerçeveleme tarzı olarak kabul ederek Trump'ın popülizmi hem ideoloji hem de tarz olarak benimsediğini savunur. Trump'ın liberal uluslararası düzene yaptığı geleneksel yatırımdan uzaklaştırma çabaları ve küresel ekonomideki yapısal değişimlerle ilişkili sosyoekonomik gerçeklikler, popülizmin tutunması için uygun koşulları oluşturmuştur. Bu kapsamda hem ekonomik hem de güvenlik meselelerinde, Trump'ın popülizmi Amerikan düşüşünü 'yozlaşmış', 'küreselci' seçkinlerin bir sonucu olarak çerçevelemektedir. Bu da geleneksel politika taahhütlerini liberal enternasyonalizme göre

küçümseyen yönetiminin stratejik tepkisini şekillendirmektedir. Bu kapsamda Trump'ın popülizmini temel olarak üç eksende incelemiştir: (1) kuruluş 'bataklığının' 'yozlaşmış' elitleri; (2) küreselleşme karşıtı, 'önce Amerika' gündemi ve (3) ABD'nin uluslararası ilişkilerde 'kaybetmesinden' sorumlu olan kötü anlaşmalar. Ona göre gerileyen temalara ve kaygılara yanıt olarak Trump'ın popülist söylemi, milliyetçiliğe, merkantilizme ve zorlayıcı güce güvenmeye dayalı bir ideolojik yaklaşımı yansıtmaktadır. Ayrıca ABD hegemonyasının daha zorlayıcı, hoşgörüsüz bir eğilime doğru yeniden yönlendirilmesini çerçevelemenin bir yolunu oluşturmaktadır.

Trump'ın popülizmi genel hatlarıyla kriz duygusundan beslenme, geleneksel Amerikan değerlerinin bozulduğu varsayımına dayanma, idealize edilmiş bir 'beyaz' Amerika'ya ulaşma çabası, dış politikaya karşı hoşgörüsüz bir yaklaşım benimseme ile tanımlanabilir. Trump'ın popülizmini besleyen ve hem Müslümanları hem de Latinleri tehdit edici 'ötekiler' olarak tasvir eden İslamofobi ve yabancı düşmanlığı sayılabilir. Trump'ın popülist söylemi kullanması, dış politikasının temel hedeflerini, Amerikan halkı için en önemli olarak tanımladığı iş yaratma, ekonomik büyüme ve sınır güvenliği gibi önceliklerle doğrudan bağlantılar kurarak açıklamasına ve mesaj vermesine olanak sağlamıştır. Elitler tarafından kasıtlı olarak geride bırakılma ve hatta alay konusu olma duygularının bir kanalı olarak hizmet eden söylemleriyle göçmenleri, yozlaşmış politikacıları ve küresel çaptaki liberal kurumları sıkça suçlamıştır. Kampanyası ve başkanlığı sırasında 'beyaz erkek işçi sınıfı' mitolojisi ve unutulmuş üretim işçisi ve kömür madencisi imajı aracılığıyla ABD ulusal kimliğini yeniden tanımlamıştır. Ayrıca başkanlığı sürecinde, zaman zaman danışmanlarını devre dışı bırakarak veya kurumlarında ve herhangi bir geleneksel dış politika yapım sürecinde belirsizlik yaratarak kaosu teşvik eden bir profil çizmiştir. Sık sık beklenmedik kararlar, politika değişiklikleri veya personel değişiklikleri gerçekleştirmiştir. Kaos siyaseti, popülizmin özelliklerinin rahatça ortaya çıkması için alan açmaktadır. Trump'ın sıkça kullandığı X ise kaos siyaseti için mükemmel bir platform olarak karşımıza çıkmaktadır (Skonieczny, 2021).

USA Today tarafından 2019 yılında yapılan bir analize göre, Trump'ın mitinglerinde göçmenliği tartışırken "yırtıcı", "istila", "yabancı", "katil", "suçlu" ve "hayvan" sözcüklerini birlikte 500'den fazla kez kullandığı tespit edilmiştir. Bu mitinglerde göçmenlerden "göçmen" olarak bahsetmek yerine yaklaşık 4 kat fazla bir şekilde "yabancı/yabancı uyruklu" şeklinde bahsetmesi dikkat çekici bir ayrıntı olarak sunulmuştur. Analizde özellikle "katil" ve "barbar/sapık" gibi ifadelerin MS-13 çetesinin üyelerine yönelik olduğu ve ABD'ye gelen birçok kişinin sığınma talebinde bulunarak kaçmaya çalıştığı şeyin çete şiddeti olduğu ifade edilmiştir. Sonuçlara göre Trump mitinglerinde en az 43 kez "ülkemizden defol" ifadesini kullanmıştır ve bu söylemlerin hemen hemen hepsinde, ülkedeki yasa dışı göçmenlerden bahsetmiştir. Trump'ın bu ifadelerinin yarısından fazlası 2018 ara seçimlerinden iki ay önce gerçekleşmiştir. Analiz sonuçları Trump'ın göçü temel destekçileri için merkezi bir sorun olarak

gördüğünün altını çizmiştir. Bu sorunu daha belirgin hale getirmek için çeşitli yöntemler kullanan Trump'ın yöntemlerinden biri sosyal medya üzerinden siyasi reklam vermektir. Örneğin Facebook kullanıcılarını "istilayı durdurmaya" teşvik eden 2000'den fazla siyasi reklamın yayınlanmasını finanse etmiştir (Fritze, 2019).

Trump'ın göçmenlere yönelik söylemleri ve X gönderileri, toplumsal kesime ilişkin güvenlikleştirmeye yol açmaktadır. Trump'ın güvenlikleştirme yaklaşımında referans nesneleri olan toplumun, askeri güvenliğin, politikanın ve kültürün yasa dışı göçmenler sebebiyle zarar göreceği varsayımı bulunmaktadır. Tehdit unsurunu ise halkın ulusal güvenliğinin olmayışı, ekonomik sorunlar ve bir kültürel sorun olarak sınıflandırılabilecek ortak kimliğin ortadan kaldırılması olarak inşa etmiştir. Trump'ın söylemlerinde ve özellikle X gönderilerinde sıkça duvar inşasına vurgu yaptığı görülmektedir. Sınır duvarları elbette ki ulusal güvenlikle doğrudan ilgilidir. Fakat günümüzde yalnızca fiziksel engel olmaktan öteye geçerek, kimliklerin ve kültürlerin arasındaki farkları ortaya koyan bir işleve de sahiptir. Diğer bir ifadeyle sınır duvarları ulusal egemenliği ve güvenliği sağlama işlevine ek olarak toplumlar arasında bir "öteki" yaratma işlevi de görmektedir. Dolayısıyla sınır duvarları toplumlar arası kültürel ve ekonomik eşitsizlikleri derinleştiren veya ideolojik farklılıkları belirginleştiren unsurlar olarak hizmet etmektedir ve toplumsal grupların kimliklerinin korunması veya reddedilmesi gibi daha geniş anlamlar taşır. Bu nedenle, sınır duvarları inşa etme eylemi, ulusal güvenliği sağlamanın yanı sıra, kimliklerin ayrıştırılmasına ve "biz" ile "onlar" arasında bir mesafe yaratılmasına katkıda bulunur. Trump'ın Meksika sınırına duvar inşa etme politikası, sadece bir güvenlik stratejisi olmaktan çok, kültürel ve kimliksel sınırları da koruma çabası olarak değerlendirilmelidir. Yukarıda bahsi geçtiği gibi Trump'ın söyleminde göçmenleri çeşitli şekillerde tehdit unsurları olarak tanımlaması, örneğin Meksikalıları suç ile ilişkilendirmesi ABD-Meksika duvarının sadece güvenlik için değil, bir kimlik savunma mekanizması olarak kullanılmasını da sağlamıştır. Böylece ABD-Meksika duvarı ABD toplumunu koruma ihtiyacını, "biz" yani Amerikalılar ile "onlar" yani Latin Amerikalılar arasında net bir sınır çizme çabasıyla birleştirmiştir.

Sık sık sert söylemlere başvuran Trump'ın siyasi retoriğinin yabancı bir düşman gücünün saldırısı imajını çağrıştırdığı açıktır. Örneğin Trump X gönderilerinde sürekli olarak "düzensiz göçmenler" yerine "yasa dışı göçmenler" ifadesini kullanarak, eylemlerin yasa dışılığını vurgulamakta ve düşman algısı yaratmayı hedeflemiştir (Arslan, 2019). Böylece Trump, göçün güvenlikleştirilmesi hususunda kendi belirlediği hedefler hakkında bir düşünme biçimi oluşturmuş ve politikalarını meşru bir yere konumlandırmayı amaçlamıştır. Bunun için de popülizmden yararlanmıştır. Trump'ın popülist söylemleri ve popülist gündemi, özellikle ABD'nin göç ve mülteci politikalarına yönelik kısıtlamalara odaklanmıştır. Bu durum popülist tepki ve ilerici direniş dalgasına yol açmıştır. Trump yönetiminin mülteci kabullerinin azaltılması, sınır duvarı inşa edilmesi ve belirli ülkelerden girişin yasaklanması gibi

idari emirleri birçok göçmen toplulukta kriz duygusunu derinleştirmiştir. Popülist tepki ve ilerici direniş, farklı eyaletlerde farklı şekillerde ortaya çıkmıştır. Bazı çevreler Trump'ın uygulamalarına büyük destek verirken diğerlerinde ise şiddetli muhalefetle birlikte sert tartışmalar yaşanmıştır. Bu durum, aşırı siyasallaşmış tartışmaların ve göç politikası ortamının kutuplaşmış doğasının, Trump'ın popülist gündeminin doğrudan bir sonucu olduğu sonucunu ortaya koymaktadır (McHugh, 2018).

Trump, Beyaz Saray'daki görev süresi boyunca, milyonlarca kaçak göçmeni sınır dışı etmek veya 2.000 millik ABD-Meksika sınırının tamamına bir duvar örmek gibi en uç vaatlerini yerine getirmemiş olsa da göç konusunda benzeri görülmemiş bir hız belirlemiş ve ABD göç sistemini yeniden inşa eden 472 idari değişiklik yürürlüğe koymuştur. İnsani korumalar ciddi şekilde azaltılmış ve ABD-Meksika sınırı daha kapalı hale gelmiştir. Yasal göç birçok kişi için erişilemez duruma dönmüştür. Dahası tüm bunlar neredeyse yalnızca yürütme organı tarafından, kapsamlı başkanlık bildirileri ve yürütme emirleri vb. organlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Trump'ın uygulamaları genellikle ABD ulusal güvenliğini koruma ve ABD'li işçiler için ekonomik ilerlemeyi teşvik etme adına gerçekleştirilmiştir. Bu konuda Göç Politikaları Enstitüsü tarafından yayınlanmış bir rapora göre, 2017-2021 yılları arasında göç konusundaki yürütme eylemlerinin kategorilere ayrılmış hali aşağıdaki Şekil 9'da verilmiştir. Buna göre Trump döneminde pek çok kurumun göç konusunda karar alma ve uygulama yetkisinin olduğunu görmek mümkündür.

Şekil 9: Trump Başkanlığı Sırasında Göç Konusunda Kategoriye Göre Alınan Yürütme Eylemleri (2017–2021)

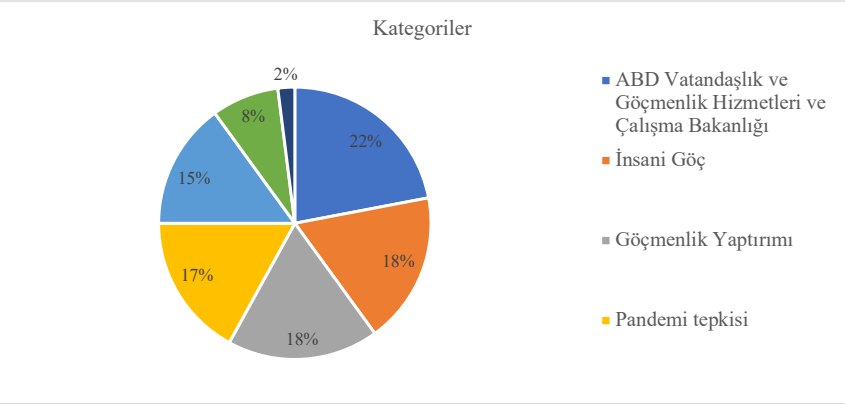

Kaynak: Bolter, Israel ve Pierce, 2022: 2 (Erişim Tarihi: 27.08.2024)

(Şekil tez yazarı tarafından oluşturulmuştur.)

Nihayet 2020 seçimlerine gelindiğinde, halkın beklentilerinin de değiştiği gözlemlenmiştir. Zira Trump'ın 2016 başkanlık seçim kampanyası, halkın belkentilerinin göz önünde tutulmasıyla ekonomi, terörizm ve göçmen karşıtlığı üzerine kurulmuştur. Başkanlığı süresince göç meselesi aktif olarak gündemde kalmıştır. Trump'ın 2016 seçimlerinde seçilmesi, yasal göçün ABD ekonomisi ve güvenliği için bir tehdit olduğu şeklindeki daha önce uç bir fikri ana akım siyasi söyleme taşımasına yol açmıştır. Artan yaptırımların ve göçmenlik yardımlarına başvurmanın önündeki yeni engeller sonucunda başkanlığı boyunca daimi ikamet başvuruları düşüş göstermiştir (Bolter vd., 2022). Fakat göç ve göçmenler konusu 2020 yılındaki başkanlık seçim kampanyasının en önemli maddelerinden biri değildi. Aşağıda Şekil 10'da ayrıntılı bir şekilde yer aldığı gibi Pew Research Center'ın 2020'de seçim öncesi yaptığı kamuoyu araştırması bu durumu kanıtlar niteliktedir. Bu araştırmaya göre göç konusunun toplum nezdinde önceliğini kaybettiği, göç ve göçmenler hakkındaki toplum algısının olumlu yönde değiştiği sonuçlarına varılmıştır (Ceylan Tok, 2020: 7).

Şekil 10: 2020'de Her Birinin Oyları Açısından "Çok Önemli" Olduğunu Söyleyen Kayıtlı Seçmenlerin Yüzdesi

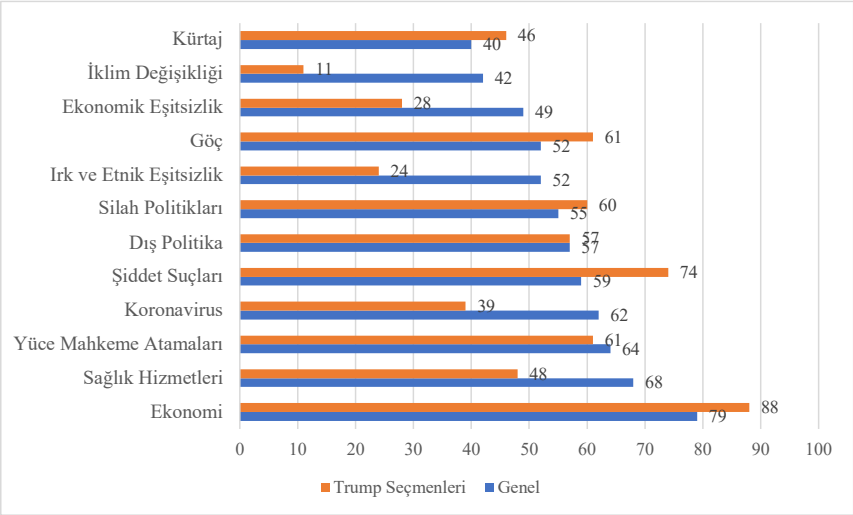

Kaynak: Pew Research Center, 2020 (Erişim Tarihi: 19.05.2023).

(Şekil tez yazarı tarafından oluşturulmuştur.)

Araştırmaya katılan seçmenlerin 2020 başkanlık seçimlerinde kime oy vereceklerine karar verirken dikkate alacakları en önemli konu 2016'daki araştırmada olduğu gibi yine ekonomi olmuştur. Ekonomi (yüzde 79), sağlık hizmetleri (yüzde 68) ve Yüksek Mahkeme atamaları (yüzde 64) en

belirleyici faktörler olmuştur. Buna karşılık göç (yüzde 52) ve ırksal ve etnik azınlıklara nasıl davranılacağı (yüzde 52) konusu 2016'ya kıyasla daha az önemli hale gelmiştir. Aynı araştırmanın Trump destekçileri arasındaki sonuçlarında ise ekonomi (yüzde 88) ve şiddet suçları (yüzde 74) en önemli konulardır. Göç (yüzde 61), silah politikası (yüzde 60) ve dış politikanın (yüzde 57) karar vermede önemli konulardan olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Pew Research Center, 2020). Bu araştırmada görüldüğü üzere ekonomi bir önceki seçimde olduğu gibi hem genelde hem de Trump seçmenleri arasında yine en önemli konu olmuştur. Göç konusuna önem veren seçmen sayısının azalmasının bir sebebi 2018 yılındaki ara dönem Temsilciler Meclisi seçimlerinde Cumhuriyetçilerin çoğunluğu kaybetmesi sonucunda göçmen karşıtı söyleme dayalı seçim stratejisinin değişmesi gerektiğinin anlaşılmasıdır. Diğer bir sebebi ise göçle ilgili toplumsal algıdaki değişimdir. Ayrıca CIVOD-19 salgınının ortaya çıkması tüm dünyada olduğu gibi ABD'de de toplumsal gündemin kaymasına ve sağlık konusunun önemli hale gelmesine yol açmıştır. Bu da göç gündeminin bir önceki seçime kıyasla daha geriye düşmesine yol açmıştır.

2020 başkanlık seçimlerine adayların göç konusundaki yaklaşımları açısından bakıldığında, Trump'ın, göçmenlerin ekonomide ve toplumda oynadığı role dair olumsuz bir görüşü desteklediği açıktır. Trump, demokratların pozisyonlarını şiddeti ve kaosu teşvik edici olarak nitelendirmiş ve Demokrat aday Joe Biden'ın göç planını 'önemli bir parti adayı tarafından şimdiye kadar ortaya atılan en radikal, aşırı, pervasız, tehlikeli ve ölümcül göç planı' olarak belirtmiştir. Trump, Demokratları göç konusunda pervasız oldukları sebebiyle suçlamış ve ABD-Meksika sınırındaki başarılarıyla övünmekte hızlı olsa da ikinci dönem için çok az yeni spesifik politika önerisi sunmuştur. İkinci dönem önceliklerinin maddeler halinde sıralandığı bir listede, yetkisiz göçmenlerin ve potansiyel yasal göçmenlerin kamusal yardımları kullanmasını engellemek, çete üyelerinin sınır dışı edilmesini artırmak, insan ticaretiyle mücadele etmek, sözde "sığınak şehirleri"ne baskı yapmak ve şirketlerin ABD'li çalışanları yabancı çalışanlarla değiştirmesini yasaklamak gibi temalara değinmiştir. Ancak liste, bu hedeflere ulaşmak için somut politikalar ortaya koymamıştır. Rakibi Biden ise Trump'ın 'göçmen topluluklarına karşı bir terör kampanyası' yürüttüğünü ve göçmenlerin Trump yönetimi politikasının kurbanları olduğu ifade etmiştir.

2020 seçimlerinde Trump'ın göç politikası önerilerini uygulamalar, insani koruma, yasal kalıcı göç, yasal geçici göç, göçmenlik mahkemeleri, yasallaştırma ve entegrasyon olarak sınıflandırmak mümkündür. Uygulamaların kapsamı 738 millik sınır duvarının tamamlanması, kaçak göçmenlerden para cezası tahsil edilmesinin sağlanması ve kamu yükü olarak belirlenen göçmenlerin sadece kabul edilemez değil, aynı zamanda sınır dışı edilebilir olmasının sağlanmasıdır. İnsani korumanın kapsamı birinin sığınma talebinde bulunmaya uygun olmamasına neden olan suç mahkumiyetlerinin listesinin genişletilmesi, BM İşkenceye Karşı Sözleşme kapsamında sınır dışı edilmelerinin veya koruma altına

alınmalarının engellenmesi için başvuranlara yönelik standartlarının sıkılaştırılması, bulaşıcı hastalıkların yaygın olduğu yerlerden gelen tüm göçmenlerin sığınma hakkının yasaklanması ve sınır dışı edilmesinin durdurulması, sığınma başvurusunda bulunanlar için hızlandırılmış göçmenlik mahkemesi oluşturulması, ABD-Meksika sınırına gelen sığınmacıların ötesinde transit ülke sığınma yasağının genişletilmesi, Haiti Aile Birleşimi ve Filipinli İkinci Dünya Savaşı Gazileri Af Programı'na son verilmesi ve sınır dışı etme kararının ertelenmesi için başvuru ücretlerinin artırılmasıdır. Yasal kalıcı göç için kapsam başvuru ve vatandaşlığa kabul durumlarının gözden geçirilmesiyken; yasal geçici göç için statü değişimlerinin veya daimî ikamete uyum sağlama olanaklarının azaltılması, yabancı öğrencilerin kurumlarının ve eğitimlerinin ücretlerinin artırılması, turist, iş ve H-1B vizelerindeki çeşitli değişiklik önerileridir. Trump'ın 2020 başkanlık seçim sürecinde göçmenlik mahkemeleri konusundaki önerilerinin kapsamı göçmenlik mahkemelerine sunulan formların doldurma ücretlerinin artırılması ve emsal kararlar hakkındaki değişikliklerdir. Yasallaştırma konusundaki önerilerin kapsamı nitelikli kaçak göçmenlerin ülkeyi terk etmelerine ve göçmen vizelerini yurtdışından almalarına olanak tanıyan mevcut kriterlerin sıkılaştırılmasıyla ilişkilidir. Entegrasyon konusunda ise göçmenlik ihlalcilerinin federal konut yardımlarından yararlanmalarının önlenmesi ve engellilik sigortası için bir kişinin uygun olmasını sağlayabilecek bir faktör olan İngilizce yeterlilik eksikliğini ortadan kaldırmaktır (Chishti ve Bolter, 2020).

Özetle, Trump dönemi incelendiğinde popülist ve göçü güvenlikleştirici söylemlerine ek olarak çeşitli politikaların uygulandığı ve değişikliklerin yaşandığı gözlemlenmektedir. Yasa dışı göçü azaltmaya ve yasa dışı göçmenlerin ABD sınırları içerisinde yerleşik konuma gelmemelerine ya da sınır dışı edilmelerine yönelik bir dizi değişikliği ve önlemi meşru hale getirmek için medya aracılığıyla göç güvenlikleştirilmiştir. X platformu, Trump'ın başkanlığı sürecinde hem doğrudan ve aracısız bir iletişimi sağlamasını hem de geniş kitlelere ulaşmasını kolaylaştırarak göçün güvenlikleştirilmesine katkı sunmuştur.

Trump'ın başkanlık sürecindeki popülist söylemlerinin göçü güvenlikleştirmesini analiz etmek için X'te yaptığı paylaşımlar, 4.2. başlığında ayrıntılı bir biçimde açıklandığı gibi belirlenen anahtar kelimeler ile filtrelenmiş ve belirlenen kategorilere göre sınıflandırılmıştır. Kısaca "illegal immigrant (yasa dışı göçmen), illegal immigration (yasa dışı göç), illegal migrant (yasa dışı göçmen), alien (yabancı) ve security (güvenlik)" kelimeleri ve kelime öbekleri anahtar kelimeler olarak belirlenmiştir. Üst kategorilerden biri olan ulusal güvenlik sınır güvenliği ve suç alt kategorileri olmak üzere sınıflandırılmıştır. Diğer üst kategori olan insani güvenlik ise ekonomik, gıda, sağlık, çevre, birey, toplum ve siyasal güvenlik olarak alt kategorilere ayrılarak analize tabi tutulmuştur. En son, göçü güvenlikleştirirken en sık atıfta bulunulan kelime ve kavramların ortaya çıkarılması için yine MAXQDA 2020 programı aracılığıyla kelime bulutları oluşturulmuştur.

Başkanlığı süresinde Trump'ın X analizi'nde göreve geldiği 2017 mali yılı temel alınarak 2017 yılı başlangıç olarak kabul edilmiş ve kaybettiği 2020 seçimlerinin gerçekleştiği 3 Kasım 2020 bitiş olarak belirlenmiştir.

Belirlenen tarih aralığında toplam 31 kez "illegal immigrant" yani yasa dışı göçmen ifadesinin geçtiği X gönderisi paylaşmıştır. Bunlardan 22 tanesi ulusal güvenlik içerirken, 8 tanesi yalnızca sınır güvenliği, 4 tanesi ise yalnızca suç alt kategorisine aittir. 6 tanesi hem suç hem de sınır güvenliği ile ilişkilidir. 1 tanesi suç, sınır güvenliği ve ekonomik güvenliğe aitken, 3 tanesi sınır güvenliği ve ekonomik güvenlik, 1 tanesi suç, sınır güvenliği ve siyasal güvenlik ve 1 tanesi sınır güvenliği ve siyasal güvenliğe aittir. Geriye kalanlardan 2 tanesi yalnızca ekonomik güvenlik, 3 tanesi yalnızca toplumsal güvenlik, 2 tanesi ise hem ekonomik hem de toplumsal güvenlik alt kategorisine dahil edilmiştir. Toplam 31 X gönderisinden geriye kalan 2 gönderi ise hiçbir kategoriye dahil edilememiştir. Verilerle ilgili görsel aşağıda Şekil 11'de sunulmuştur.

Şekil 11: Yasa Dışı Göçmen İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)

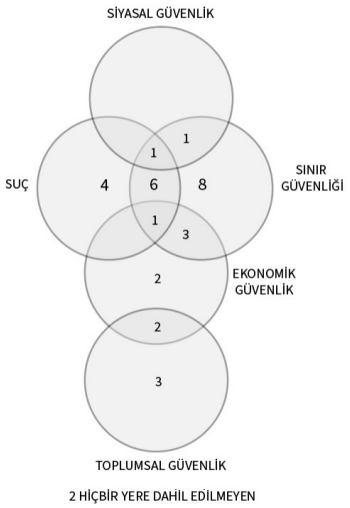

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Trump'ın başkanlığı süresinde toplam 53 kez "illegal immigration" yani yasa dışı göç ifadesinin geçtiği X gönderisi paylaşılmıştır. Bunların 7 tanesi yalnızca sınır güvenliği alt kategorisine, 4 tanesi yalnızca suç kategorisine aittir. 2 tanesi ulusal güvenlik kategorisine aitken, hiçbir alt kategoriye dahil edilememiştir. 7 tanesi hem sınır güvenliği hem de suç içermektedir. X gönderilerinden 2 tanesi hem

suç hem de ekonomik güvenlik alt kategorisine aitken, 1 tanesi sınır güvenliği ve ekonomik güvenlik, 1 tanesi suç, sınır güvenliği ve ekonomik güvenlik, 3 tanesi yalnızca ekonomik güvenlik alt kategorilerine aittir. 1 tanesi sınır güvenliği ve toplumsal güvenliğe ve 2 tanesi yalnızca toplumsal güvenliğe aittir. Toplam 53 X gönderisinin 23'ü hiçbir kategoriye dahil edilememiştir. İlgili X gönderilerinin sayıları aşağıda Şekil 12'de verilmiştir. Bu dönemde ilgili ifadeye ait X gönderilerinde Trump'ın insanların yasa dışı göçe kızmasını ve tepki göstermesini meşru bir temele dayandırmaya çalıştığı gözlemlenmiştir. Yasa dışı göçün, tüm Amerikalıların hayatını etkilediğini ve Amerikan işçilerine zarar verdiğini, Amerikan vergi mükelleflerine yük olduğunu, kamu güvenliğini zayıflattığını ve yerel okullar, hastaneler ve topluluklar üzerinde bir baskı oluşturduğunu aktarması göçü pek çok açıdan güvenlikleştirdiğine örnek teşkil etmektedir. Ayrıca yasa dışı göçün en önemli ulusal güvenlik sorunlarından biri olduğunu ifade etmesi, bu konuyu güvenlikleştirdiğini ve bir tehdit olarak inşa ettiğini kanıtlar niteliktedir.

Şekil 12: Yasa Dışı Göç İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)

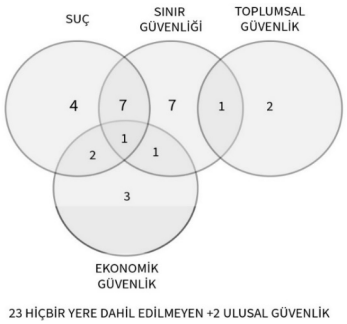

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Belirlenen tarih aralığında X gönderilerinde toplam 2 kez "illegal migrant" yani yasa dışı göçmen ifadesi kullanan Trump, bunlardan birinde ulusal güvenlik kategorisinden sınır güvenliği alt kategorisine ve insani güvenlik kategorisinden toplumsal güvenlik alt kategorisine dahil edilebilecek paylaşımlar yapmıştır. Verilerle ilgili şekil aşağıda sunulmuştur.

Şekil 13: Yasa Dışı Göçmen İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)

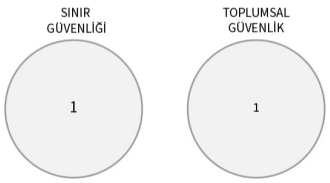

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Trump'ın başkanlığı süresince toplam 25 kez "alien" yani yabancı ifadesi X paylaşımlarında yer almıştır. Bunlardan 9 tanesi yalnızca suç ve 4 tanesi yalnızca sınır güvenliği alt kategorilerine aittir. 4 tanesi hem suç hem de sınır güvenliğine dahil edilmiştir. 2 tanesi suç ve siyasal güvenliğe, 2 tanesi de suç ve toplumsal güvenliğe aittir. 1 tanesi yalnızca sağlık güvenliği ve 1 tanesi sağlık güvenliği ve toplumsal güvenlik unsurlarını içermektedir. Toplam 25 X gönderisinden 2 tanesi hiçbir kategoriye dahil edilememiştir. Verilerle ilgili durum aşağıda Şekil 14'te sunulmuştur. Bu gönderilerde dikkat çekenlerden biri "yabancı" ifadesinin sıkça "suçlu yabancı" şeklinde kullanılmasıdır. Bir diğeri ise "Keep America Safe" yani "Amerika'yı Güvende Tut" ifadesidir. Burada açıkça anlaşılmaktadır ki Trump'a göre göçmenler ABD'nin güvenliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Dolayısıyla göçmenler üzerinden bir tehdit algısı yaratılmakta ve göç güvenlikleştirilmektedir.

Şekil 14: Yabancı İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)

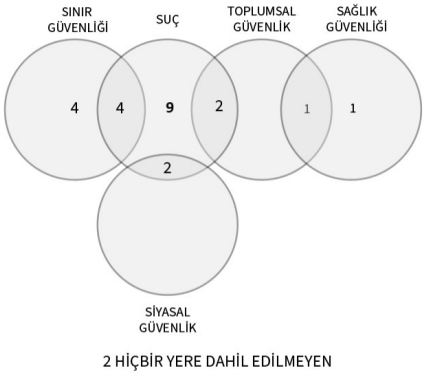

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Son olarak, belirlenen tarih aralığında "security" yani güvenlik anahtar kelimesiyle göç ile ilgili 196 kez X gönderisi paylaşılmıştır[15]. Bunların 51 tanesi ulusal güvenlik kategorisinin alt kategorileri olan hem sınır güvenliği hem de suç kategorisine aittir. 102 tanesi yalnızca sınır güvenliği alt kategorisine, 4 tanesi ise yalnızca suç alt kategorisine aittir. 1 tanesi doğrudan ulusal güvenlik kategorisine dahilken, 1 tanesi ulusal güvenlik ve ekonomik güvenlik, 1 tanesi ulusal güvenlik ve toplumsal güvenlik ve 1 tanesi de ulusal güvenlik ve siyasal güvenlik unsurlarını içermektedir. İnsani güvenlik kategorileri bu anahtar kelimede diğerlerine kıyasla çok daha fazla yer almıştır. X gönderilerinden 1 tanesi suç ve bireysel güvenliğe aitken, 2 tanesi sınır güvenliği ve bireysel güvenliğe, 1 tanesi sınır güvenliği, suç ve bireysel güvenliğe ve 1 tanesi de toplumsal güvenlik ve bireysel güvenliğe aittir. 5 tanesi sınır güvenliği, suç ve toplumsal güvenliğe, 3 tanesi sınır güvenliği ve toplumsal güvenliğe dahil edilmiştir. 1 tanesi sınır güvenliği, ekonomik güvenlik ve toplumsal güvenliğe aittir. 12 tanesi sınır güvenliği ve ekonomik güvenlik unsurlarının içerirken 2 tanesi sınır güvenliği, suç ve ekonomik güvenlik unsurlarını içermektedir. X gönderilerinden 1 tanesi sınır güvenliği, suç ve sağlık güvenliğine ve 1 tanesi yalnızca sağlık güvenliğine aittir. 1 tanesi hem sınır güvenliği hem suç hem de siyasal güvenlik içermektedir. Geriye kalan X gönderilerinden 2 tanesi ulusal güvenlik kategorisinin alt kategorilerinden sınır güvenliğini ve insani güvenlik kategorisini içermektedir. Burada insani güvenlik alt kategorilerine dahil etmek mümkün olmamıştır. 1 X gönderisi sınır güvenliği, suç ve insani güvenliğe dahil edilmiştir. 1 tanesi ise hiçbir kategoriye dahil edilememiştir. Burada dikkat çeken, Trump'ın göç ile ilişkili olan ve güvenlik konusundaki X paylaşımlarının çoğunun doğrudan sınır güvenliği ile ilgili olduğudur. Veriler aşağıda Şekil 15'ta sunulmuştur.

[15] Analize güvenlik kelimesini içeren tüm X gönderileri değil, yalnızca göç/göçmenlik ile ilişkili olanlar dahil edilmiştir.

Şekil 15: Güvenlik İfadesi İçeren X Gönderileri (2017-2020)

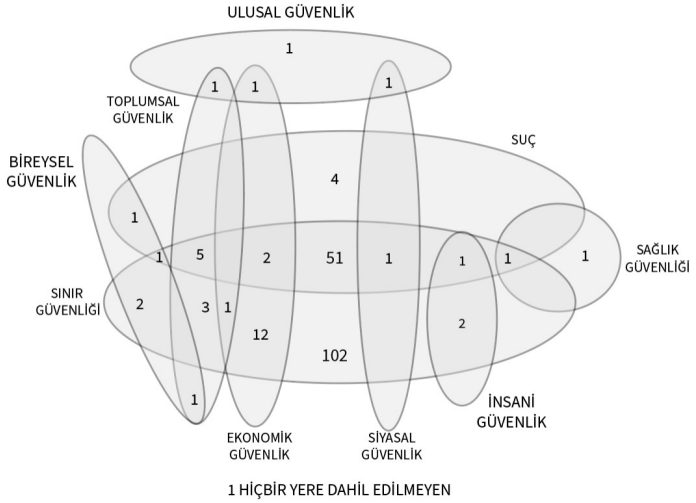

(Şekil yazar tarafından, https://rollcall.com/factbase/trump/topic/twitter/ sitesinde yer alan Trump'ın X gönderileri temel alınarak oluşturulmuştur.)

Genel olarak bakıldığında, yine başkanlığı öncesindeki dönemde olduğu gibi göçü güvenlikleştirirken kullandığı argümanların ağırlıklı olarak ulusal güvenlik çerçevesinden gerçekleştiği görülmektedir. Trump göçü bir ulusal güvenlik problemi olarak görmüştür ve sınır güvenliğine her şeyden daha çok önem vermiş ve popülist yaklaşımını bu çerçevede oluşturmuştur. Göçü güvenlikleştirirken göçmenleri çeşitli açılardan tehdit olarak inşa etmiştir. Başkanlığı öncesindeki döneme kıyasla başkanlığı süresince ulusal güvenliğe ek olarak insani güvenliği de sıkça güvenlik problemi olarak sunmuştur.

Kültürel politik ekonomi perspektifinden değerlendirildiğinde çok farklı çıktıları görmek mümkündür. Sınır güvenliğini önceliklendirse de daha önce bahsi geçtiği gibi bu durum yalnızca ulusal güvenliğe indirgenmemelidir. Sınırların kültürel, toplumsal, politik ve ekonomik anlamları da vardır ve bu açıdan bakıldığında, önceliklenen sınır güvenliğinin ülkenin kimliğini, benliğini ve refahını korumayı da kapsadığı iddia edilebilir. Dolayısıyla hem kültürel hem politik hem de ekonomik açıdan göçün güvenlikleştirildiği aşikârdır. Bu dönemde özellikle göçün güvenlikleştirilmesinde ekonomik güvenlik üzerinden tehdit inşası yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu durum göçmenlerin artan vergilerden sorumlu tutulması, ülkenin yasa dışı göçe harcadığı bütçesi, duvar inşası ve sınır koruması için bütçe, Latin Amerika ülkelerinin ABD'den aldıkları ücretler, göçmenlerin eğitim ücretleri, göçmenlerin ABD işçileri açısından olumsuz olmaları gibi konular etrafında şekillenmiştir. Trump, göçmenlerin ülkeye

maliyetinin çok olduğunu, gazilere aktarılmayan ücretlerin göçmenlere aktarıldığı, yasa dışı göçü engellemek için ülke bütçesinden ayrılan payları, göçmenlerin yerel halkın işlerini ellerinden aldığı gibi konular üzerinden göçü ekonomik olarak güvenlikleştirmiştir. Siyasal olarak, Demokratlar sebebiyle göçmen sorununa çözüm bulunamadığı ve suçlu göçmenleri korumak için Demokratlara oy verilmesi gerektiğini iddia ederek "biz" Cumhuriyetçiler-göçmen karşıtları ve "onlar" Demokratlar-yasa dışı göçmen savunucuları şeklinde bir popülizm sergilemiştir. Toplumsal güvenlik açısından, toplumun genel olarak yasa dışı göçmenlerden korunması, ülkenin göçmenler tarafından hem güvenilir hem de adil olmadığı, göçmenlerin kamu güvenliği ve düzenini olumsuz etkilediği ve okullar, hastaneler ve toplum üzerinde büyük bir baskı yarattığı gibi konuları ele almıştır. Aslında toplumsal güvenliği genel olarak suç ve ekonomik güvenlik ile bağdaştırarak göçü güvenlikleştirdiğini söylemek mümkündür.

Sağlık güvenliği açısından, yasa dışı göçmenlerin hastanelere yaptığı baskı, 2020 seçimlerindeki rakibi Joe Biden'ın yasa dışı göçmenlere federal sağlık hizmeti vaadi ve COVID-19'un da etkisiyle yasa dışı göçmenlerin hastalık getirdiği argümanları üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir. Bireysel güvenlik açısından da masum Amerikan vatandaşlarının güvenliği üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir.

Trump'ın başkanlığı süresince belirlenen kodları içeren X gönderilerinden MAXQDA 2020 programı aracılığıyla bir kelime bulutu elde edilmiştir. Bu kelime bulutunda da belirlenen X gönderilerinde tekrarlanan kavramların ve kelimelerin tespit edilebilmesi için edatlardan ve bağlaçlardan olabildiğince arındırılarak düzenlenmiş ve orijinal dile sadık kalınmıştır. Elde edilen kelime bulutu aşağıda Şekil 16'da yer almaktadır:

Şekil 16: X Gönderilerinde Tekrar Edilen Kelimere Ait Kelime Bulutu (2017-2020)

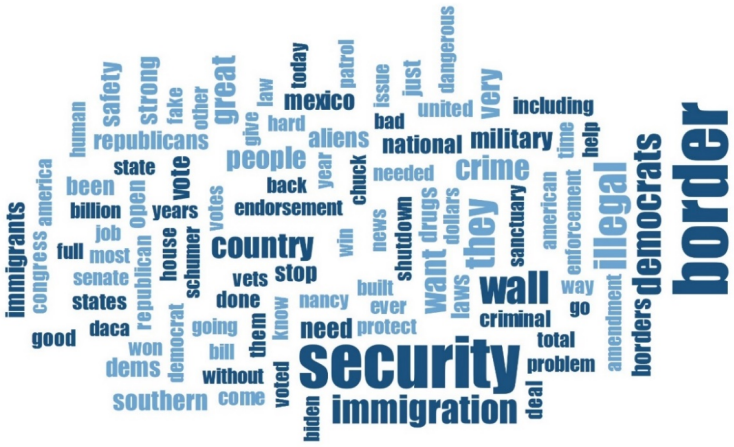

(Şekil yazar tarafından oluşturulmuştur.)

Yukarıda yer alan Şekil 16'ya göre, Trump'ın başkanlığı süresince paylaştığı X gönderilerinde en sık "security (güvenlik)" ve "border (sınır)" ifadelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak sıkça "illegal (yasa dışı), "immigration (göç)", "wall (duvar)", "immigrants (göçmenler)", "Democrats (Demokratlar)", "national (ulusal)", "military (askeri)", "safety (emniyet)", "criminal (suçlu)", "drugs (uyuşturucular)" gibi kelimelerin kullanıldığını söylemek mümkündür. Görüldüğü üzere Trump göçmenlerle ilgili X gönderilerinde hep güvenliğe atıf yapmıştır.

Yapılan analiz göstermektedir ki 45. ABD Başkanı Donald J. Trump hem başkanlığı öncesindeki seçim propagandasında hem de başkanlığı sırasında göçü sıkça güvenlik kavramıyla ilişkilendirmiştir. Göç ve güvenlik ile ilişkili gönderilerinde de sınır güvenliği açısından göçmenleri bir tehdit/tehlike olarak inşa ederek, göçü engelleme ve göçmenlerin geri gönderilmesi hususundaki politikalarına ve uygulamalarına meşru bir zemin hazırlamaya çabalamıştır. Bunu yaparken popülist bir söylem ve strateji benimsemiştir. Performans olarak da popülist bir tarz benimseyen Trump, sadece söylemleriyle değil, uygulamalarıyla da göçün hem ulusal güvenliğe hem de insani güvenliğe bir tehdit olduğu vurgusunu sıkça kullanmıştır. ABD'nin ulusal güvenliğine ve kültür, kimlik gibi toplumsal değerlerine bir tehdit olarak gördüğü göçmenleri güvenlikleştirmiştir.

SONUÇ

Kültürel Politik Ekonomi yaklaşımıyla popülist söylemlerin göçü güvenlikleştirmedeki rolünü açıklamayı amaçlayan bu tezde, ABD'de bir göçmen ülkesi olmasına rağmen ulusal güvenlik tehdidi yarattıkları gerekçesiyle yabancı/göçmen karşıtlığının var olması ve popülist özellikler sergileyen eski ABD Başkanı Donald J. Trump'ın göçü güvenlikleştirmesi sebebiyle ABD'de Trump dönemi örneklem olarak seçilmiştir. Böylece tezin analizi Trump'ın adaylığını açıkladığı 16 Haziran 2015 ve göreve başladığı 20 Ocak 2017 tarihleri arasında başkanlığı öncesi süreci ve başkanlığa başladığı tarihten görevinin sonlandığı 20 Ocak 2021 tarihine kadar olan iki ayrı süreci kapsamıştır.

Tezde kültürel politik ekonomi perspekifiyle bir analiz yapılabilmesi için öncelikle kültürün ekonomi ve politika kavramları ile arasındaki etkileşime odaklanılmıştır. Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde kültür, tüketim alışkanlıklarını, girişimcilik eğilimlerini, büyümeyi, kamu diplomasisini etkiler. Sosyal sermayenin sağladığı güven, iş birliği ve kültürel uyum verimliliği artırarak ekonomik kalkınmaya katkı sağlar. Diğer yandan ekonomik faaliyetlerde bulunan yapılar kültür yayılımı ve farklı kültürlere uyum sağlama süreçlerini hareketlendirir. Politik açıdan değerlendirildiğinde ise kültür, bireylerin inanç sistemlerini, toplumsal değer yargılarını, gelenek ve görenek gibi o topluma ait temel özelliklerini, politika yapma usullerini, siyasal iletişim yöntemini, hedef kitlenin davranış ve tepkilerini içeren bir bütünü oluşturur. Bu etkileşime göre, kültürel politik ekonominin toplumsal ilişkilerin yeniden oluşturulmasında bireysel ve kurumsal aktörlerin söylemsel rolüne işaret eden bir araç olduğunun kabulüyle, ekonomik, politik ve kültürel dinamikler söylemler aracılığıyla çeşitli algı inşasında aktif rollere sahiptirler. Böylece kültürel politik ekonomi ve popülist söylemler arasında var olan bir ilişkiden bahsetmek mümkündür.

Kültürel açıdan değerlendirildiğinde, popülizm, demografik yapıdaki homojenliğin ve saflığın bozulmasını kimlik, ırk, din, mezhep gibi olgular üzerinden şekillendirir. Belli bir homojenliğe sahip topluluğun dışında kalanlar "öteki" olarak nitelendirilir ki genellikle göçmenler popülist söylemlere bu açıdan hedef olmaktadır. Politik olarak popülizm, en genel haliyle, kendini halktan olarak gören lider veya yöneticinin halkın iradesinin temsilcisi olduğuna yönelik kurguladığı ve o halk dışında kalanları "öteki" var saydığı bir olgudur. Ekonomik olarak ise üst gelir gruplarından olan seçkinlerin, alt ve orta gelirli gerçek halka kaynak aktardıkları politikalara dayanmaktadır. Ekonomideki bozulma ve hükümetin politik sermayesindeki erime sonucunda iktidarın bulunduğu pozisyonda kalabilmek için seçim ekonomisine yönelmesi yoluyla seçmenleri etkileme çabası olarak özetlenebilir. Ayrıca ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve toplumsal krizlerin seçmenlerde yarattığı bunalım ve baskı, din ve milliyetçilik gibi kültürel ve manevi değerlere sığınmaya ve popülist liderden medet ummaya yol

açmaktadır. Günümüzde teknolojik dönüşümün etkisiyle liderlerin sosyal medyayı siyasal iletişim kanalı olarak kullanması ve halka doğrudan erişip dijital bir siyaset gündemi oluşturması, liderlerle daha sıkı bağların oluşmasını sağlamaktadır. Bu durum ise kültürel politik ekonominin popülizmi etkilemesinin bir örneğini teşkil etmektedir.

Kültürel politik ekonomi popülizmi etkilerken, popülizm de göçün güvenlikleştirilmesini etkilemektedir. Popülizmde olan "biz" ve "onlar" ayrımı, göçün güvenlikleştirilmesinde, bireylerin kendi ırklarının, dinlerinin, mezheplerinin, kimliklerinin veya daha kapsayıcı bir şekilde kültürlerinin daha merkezi ve üstün konumda olduğuna inandıkları ve kendilerinden olmayan "onlar"ın daha değersiz ve altta olduğuna inandıkları bir süreçle ortaya çıkmaktadır. Kendilerinden olmayanların popülist söylemlerle tehdit olarak inşa edilmesi güvenlikleştirme sürecini beraberinde getirmektedir. Elbette bu güvenlikleştirme sadece söylemlerle değil, politikalarla ve çeşitli uygulamalarla da kendini gösterebilmektedir. ABD'de güvenlikleştirme yalnızca söz-edimlerle değil, ABD Gümrük ve Sınır Koruması, ABD Göçmenlik ve Sınır Koruma Kurumu, Gümrük Muhafaza, ABD Vatandaşlık ve Göçmenlik Hizmetleri ve Göçmenlik ve Vatandaşlığa Kabul Hizmetleri gibi kuruluşlar aracılığıyla da yapılmaktadır. Bu kapsamda tezde güvenlikleştirme yaklaşımı Paris Ekolü çerçevesinde ele alınmıştır. Paris Ekolü'ne göre göçmenler, söylemlerle bir tehdit olarak öne sürülmediğinde bile güvenlik faaliyetlerini ve savunmayı vurgulayan bir siyasal çerçeveleme ile güvenliğin bir konusu haline gelebilirler. Bu sebeple tezde ABD'deki göç politikalarına yer verilmiş ve son bölümdeki X analizlerine kadar olan kısımda güvenlik faaliyetlerinin siyasal bir çerçeveleme gerçekleştirdiğinin kabulüyle göç politikaları üzerinden güvenlikleştirme yaklaşımı sunulmuştur.

Tezde, geçmişten bugüne ABD'nin göç konusuna yaklaşımını ve göçmen algısını anlamlandırabilmek ve Paris Ekolü çerçevesinde göçü güvenlikleştirmesini tespit edebilmek için kronolojik olarak göç politikalarının ve göçmenlere yönelik başlıca yaklaşımlarının örnekleri incelenmiştir. Trump döneminde ise göç politikaları ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Böylece Trump'ın popülist söylemleriyle ve uygulamalarıyla göç politikalarının nasıl şekillendiği ve göçü nasıl güvenlikleştirdiği belirlenmiştir. Literatürdeki farklı popülizm yaklaşımlarına göre değerlendirildiğinde Trump'ın söylemleri aracılığıyla bir güvenlik sorunu inşa etmesiyle söylem olarak, doğrudan/aracısız bir hitap benimsemesiyle stratejik olarak ve siyasal iletişimini karizmatik liderlik rolü üzerine kurgulamasıyla performans olarak popülizmi etkin bir şekilde kullandığı tespit edilmiştir. Belirtmek gerekir ki Trump'ın popülizmi, hakikat ötesi siyaset aracılığıyla toplumun hassasiyetlerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirebilmesine olanak tanımıştır. Örneğin Trump, pek çok söyleminde ülkedeki en yoğun nüfuslu göçmen topluluğunu oluşturan Meksikalıları suçlarla ilişkilendirmiş ve onları bir tehdit olarak inşa etmiştir. Hatta 2015'teki başkanlığını açıkladığı konuşmada başta Meksikalılar olmak üzere göçmenlerin şiddet olaylarıyla ve uyuşturucuyla bağlantılı olduğunu iddia etmiştir.

Seçimlerden önce yapılan anketlerde göç konusunun seçmenler için en önemli gündem maddelerinden biri olması, Trump'ın hakikat ötesi siyaset aracılığıyla halkın önceliklerini kendi önceliği gibi sunduğuna bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü yapılan araştırmalar göçmen nüfusun büyüklüğü ile artan şiddet suçları arasında bir ilişki olmadığını göstermiştir. Sonuç olarak, Trump'ın söylemleri kanıtlı olmaktan ziyade retoriğe ve ideolojiye bağlı şekilde önyargılı olmuş ve hakikat ötesi siyaset tarzını yansıtmıştır.

Tez, göçmenleri doğrudan tehdit olarak gören ve hem söylemlerini hem de politikalarını buna göre şekillendiren Trump'ın, selefi Obama'nın göç konusunda daha ılımlı bir profil çizmesine rağmen daha fazla yasa dışı göçmeni sınır dışı etmesi perspektifinde yeni bir tartışmayı gündeme taşımıştır: Popülist göç karşıtı söylemler ile bu söylemlerin öngördüğü eylemler doğru orantılı mıdır? Popülizm, 'biz/onlar' ayrımında kendini 'biz' yani halk olarak konumlandıran liderlerin, halkın beklentilerini kendi beklentileriymiş gibi sunarak halkın desteğini kazanma stratejisi olarak görülürse, halkın beklentileri bu sayede önceliklendirilmiş olur. Bu söylemler, göçün güvenlikleştirilmesi konusunda olduğu gibi bir yandan acil eylemi meşrulaştırırken diğer yandan halkta inşa edilen endişe ve tehdit duygularının sönümlenmesine yönelik bir adımı teşkil eder. Endişeleri ve tehditlere yönelik korkuları azalan seçmenlerin, bunu başaran liderlere karşı daha olumlu hale gelmeleri kaçınılmazdır. Trump örneği göstermektedir ki popülist söylemleri, dönemin seçmen beklentilerini yansıtırken, halkın endişe ve korkularını azaltmaya yöneliktir. Söylemler konusunda daha sert ve daha radikal bir tutum sergileyen Trump, sınır dışı etme konusunda selefi Obama'ya kıyasla daha geride kalmıştır. Bu durum popülist göç karşıtı söylemler ile bu söylemlerin öngördüğü eylemlerin her zaman doğru orantılı olmadığını göstermektedir.

Trump'ın halkla doğrudan siyasal iletişim kurduğu, halkın beklentilerini tespit ettiği ve popülizmini kitlelere aktarabildiği X platformu, Trump'ın popülizm aracılığıyla göçü güvenlikleştirmesini anlamlandırmak için uygun bir birincil kaynaktır. Tezin analiz kısmı için seçilen anahtar kelime ve kelime öbeklerinden yasa dışı göçmen ve yasa dışı göç kelime öbekleri hem Trump'ın göçmen karşıtlığı sebebiyle hem de yasa dışılığın tehlike algısını oluşturması ve insanların zihninde bunun bir güvenlik problemi olarak algılanacak şekilde inşa edilmesi sebebiyle seçilmiştir. Yabancı kelimesi X gönderilerinde sıkça "suçlu yabancı" şeklinde geçmesi ve böylece yabancıların birer tehdit olarak sunulması sebebiyle seçilmiştir. Güvenlik kelimesinin geçtiği X gönderilerinin tamamı değil yalnızca göç bağlamında olanları seçilmiştir. Bunun sebebis ise göç ve güvenlik ilişkisinin nasıl kurgulandığının tespit edilebilmesidir. X gönderileri ulusal güvenlik kategorisi altında sınır güvenliği ve suç alt kategorileriyle ve insani güvenlik kategorisi altında ekonomik, gıda, sağlık, çevre, birey, toplum ve siyasal güvenlik alt kategorileriyle sınıflandırılmıştır. Analizin güvenilirlik oranı sonucu,

Giriş bölümünde yer alan hesaplama yöntemi kullanılarak 0,93 olarak tespit edilmiştir ve böylece güvenilirliğinin sağlandığını söylemek mümkündür.

Analiz sonuçları kültürel politik ekonomi perspektifinden değerlendirildiğinde hem ulusal güvenlik hem de insani güvenlik açısından pek çok çıktının var olduğu gözlemlenmiştir. Trump'ın X gönderileri incelendiğinde, paylaşımlar, analizin ana kategorilerinden biri olan ulusal güvenlik konusunda yoğunlaşmıştır. İncelenen toplam 438 X gönderisinin 326 tanesi ulusal güvenliği içeren söylemlerden oluşmuştur. Bu X gönderilerinin çoğunluğu özellikle sınır güvenliğine atıfta bulunsa da sınır güvenliğini yalnızca ulusal güvenlik kapsamında değerlendirmek sığ bir bakış açısı oluşturmaktadır. Çünkü, sınır güvenliği kültürel, toplumsal, politik ve ekonomik olarak da bir ayrımı ifade eder ve dolayısıyla ülkenin kimliği, benliği ve refahı gibi pek çok unsurun güvenliğini de kapsar. Bu açıdan değerlendirildiğinde sınır güvenliği hem ulusal güvenlik hem de insani güvenlik açısından önemlidir ve Trump'ın sınır güvenliği yaklaşımıyla kültürel, politik ve ekonomik açılardan da göçü güvenlikleştirdiğini söylemek mümkündür. Yine ulusal güvenlik alt kategorilerinden suç olgusuna da sıkça atıf yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu X gönderilerinde yer alan ve "suç" kelimesini içeren söylemler, göçmenleri ve yabancıları suçlu olarak sıfatlandırarak tehdit inşasına katkı sağlamıştır. Özellikle, incelenen ve "yabancı" kelimesini içeren X gönderilerinde yabancılar "suçlu yabancı" olarak nitelendirilmiştir. Trump, bir genelleme yaparak tüm göçmenlerin ve yabancıların suçlu olduğu varsayımı üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir. Belirtmek gerekir ki suç olgusunun da yalnızca ulusal güvenliğe indirgenemeyecek şekilde insani güvenlikle, özellikle toplumsal güvenlik ve bireysel güvenlikle ilişkisi bulunmaktadır. Suç hem kültür, kimlik gibi unsurlarla hem politikayla hem de ekonomiyle ilişkilendirilebilecek, tek yönlü olmayan karmaşık bir olgudur. Dolayısıyla kültürel politik ekonomi perspektifiyle irdelendiğinde hem ulusal güvenlik hem de insani güvenlik açısından göçün güvenlikleştirildiği görülmektedir.

Analizin ana kategorilerinden diğeri olan insani güvenlik kategorisine odaklanıldığında X gönderilerinin içerikleri Trump'ın başkanlığı öncesindeki dönemde ekonomik güvenlik alt kategorisinde göçmen desteğine karşı boykot, yasa dışı göçmen doğumlarına ve eğitimlerine harcanan bütçenin eleştirileri, işlerin Meksikalılar tarafından alınması gibi konular etrafında şekillenmiştir. Başkanlığı süresindeki döneme ise göçmenlerin artan vergilerden sorumlu tutulması, ülkenin yasa dışı göçe harcadığı bütçenin eleştirileri, duvar inşası ve sınır koruması için bütçe, Latin Amerika ülkelerinin ABD'den aldıkları ücretler, göçmenlerin eğitim ücretleri, göçmenlerin ABD işçileri açısından olumsuz olmaları gibi konular ele alınmıştır. Trump, göçmenlerin ülkeye maliyetinin çok olduğu, gazilere aktarılmayan ücretlerin göçmenlere aktarıldığı, yasa dışı göçü engellemek için ülke bütçesinden ayrılan payları, göçmenlerin yerel halkın işlerini ellerinden aldığı gibi konular üzerinden göçmenleri tehdit olarak inşa etmiş ve göçü ekonomik olarak güvenlikleştirmiştir. Ayrıca hem ekonomik güvenlik hem de

toplumsal güvenlik açısından göçmenleri gazilerle kıyaslayarak ve onların gazilerden daha fazla desteklendikleri iddiası ile "biz" ve "onlar" ayrımı ile toplumsal bir sorun inşa etme çabasında bulunmuştur.

Toplumsal güvenlik açısından, toplumun genel olarak yasa dışı göçmenlerden korunması, ülkenin göçmenler tarafından hem güvenilir hem de adil olmadığı, göçmenlerin kamu güvenliği ve düzenini olumsuz etkilediği ve okullar, hastaneler ve toplum üzerinde büyük bir baskı yarattığı gibi konuları ele alarak göçü güvenlikleştirmiştir. "Suçlu" yasa dışı göçmenler ve kurban Amerikan halkı üzerinden bireysel güvenliği gündeme taşıyarak bireyler üzerinden toplumun güveninin tehlike altında olduğu algısını inşa etmiştir. Yasa dışı göçmenlerin kanunları ve kuralları ihlal etmesi üzerinden siyasal güvenlik konusunu gündeme taşıyarak politika üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir. Ayrıca politik olarak Demokratlar sebebiyle göçmen sorununa çözüm bulunamadığı ve suçlu göçmenleri korumak için Demokratlara oy verilmesi gerektiğini iddia ederek "biz" Cumhuriyetçiler-göçmen karşıtları ve "onlar" Demokratlar-yasa dışı göçmen savunucuları şeklindeki bir ayrımla popülizm sergilemiştir. Trump'ın bu ve benzeri ayrıştırıcı popülist söylemleri, göçle ilgili yapılandırılan kurumlar ve politikalar aracılığıyla göçmenlerin referans nesneleri olan devlet ve Amerikan halkına yönelik birer tehdit olduğu algısını inşa ederek göçü güvenlikleştirmiştir. Bireysel güvenlik açısından da masum Amerikan vatandaşlarının güvenliği üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir.

Ek olarak, diğer alt kategorilere kıyasla daha az yer alsa da X gönderilerinin içerikleri arasında sağlık güvenliği de yer almıştır. Yasa dışı göçmenlerin hastanelere yaptığı baskı, 2020 seçimlerindeki rakibi Joe Biden'ın yasa dışı göçmenlere federal sağlık hizmeti vaadi ve COVID-19'un da etkisiyle yasa dışı göçmenlerin hastalık getirdiği argümanları üzerinden göçü güvenlikleştirmiştir. Trump'ın başkanlığının son dönemlerinde COVID-19 pandemisinin ortaya çıkması odağın sağlık konusuna kaydırmıştır. Böylece 2016 seçimlerinde seçmenler için daha öncelikli olan göç konusu, 2020 seçimlerinde daha geri plana düşmüştür. Yine de Trump bu krizi fırsata çevirerek göçmenlerin hastalık taşıyıcı olduğu iddiasında bulunarak, onları bir tehdit olarak inşa etmiştir.

Özetle, ABD'de Trump döneminde söylem, strateji ve performans olarak popülizm aracılığıyla Paris Ekolü'nün ön gördüğü gibi söylemlerin ve uygulamaların göçü güvenlikleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Tezde yalnızca X gönderileri analiz edilmiş olsa da Trump'ın tezde örneklendirilen konuşmalarına ek olarak daha pek çok ulusal ve uluslararası konuşmalarında, açıklamalarında ya da sosyal medya paylaşımlarında bu söylemlere rastlamak mümkündür. Ayrıca göçle ilgili kurumların yeniden yapılandırılması, duvar inşası için harcanan çaba ve göçü engellemeye yönelik politikalar ve uygulamalar göçün bir güvenlik problemi olarak inşa edilmesiyle meşru hale gelmiştir. Trump'ın X platformu üzerinden doğrudan ve aracısız bir şekilde seçmenlerle iletişim kurabilmesi, onun popülizmine katkı sunarken, daha fazla kişiye ulaşmasını da sağlamıştır. Trump, 2016 yılındaki seçim

öncesinde seçmenlerin taleplerini karşılama vaatlerini popülist bir yaklaşımla kitlelere ulaştırabilmiş ve 45. ABD Başkanı olarak 2017-2020 yılları arasında başkanlığını sürdürmüştür. Bu süre içerisinde hakikat ötesi siyasetten de faydalanarak sıkça göçü güvenlikleştirmiştir.

Analiz sonuçlarının kültürel politik ekonomi perspektifinden incelenmesi, tezin hipotezine yönelik sorulara cevap verirken aynı zamanda göçün ABD'de Trump döneminde nasıl güvenlikleştirildiğini doküman ve içerik analiziyle somutlaştırarak tespit edilmesine katkı sunmuştur. Tezde, Türkçe literatürde kültürel politik ekonominin yer almaması ve uluslararası ilişkiler literatüründe ise kültürel politik ekonomi ile popülizm ilişkisinin incelenmemiş olmasından kaynaklı boşluğu doldurmaya yönelik bir adım atılmıştır. Türkçe uluslararası ilişkiler literatürüne kültürel politik ekonomi yaklaşımını kazandıran bu tez ile popülizm ve göçün güvenlikleştirilmesi ilişkisine özgün bir bakış açısı kazandırılmıştır. Böylece bu tez sayesinde, daha sonra yapılacak kültürel politik ekonomi çalışmaları için bir kaynak oluşturulmuştur.

KAYNAKÇA

ABC News (2017, 26 Ocak). "Nearly 700 Miles of Fencing at the US-Mexico Border Already Exist". https://abcnews.go.com/US-miles-fencing-us-mexico-border-exist/story?id=45045054 (Erişim tarihi: 06.10.2023).

ABD Dış İşleri Bakanlığı Tarih Ofisi (2023). "The Immigration and Nationality Act of 1952 (The McCarran-Walter Act)". https://history.state.gov/milestones/1945-1952/immigration-act (Erişim tarihi: 13.09.2023).

Adamson, F. B. (2006), "Crossing Borders: International Migration and National Security", *International Security*, 31/1: 165–199.

Ağır, B. S. (2013), Güvenlik Çalışmaları Alanında Kopenhag Okulunun Toplumsal Güvenlik Kavramsallaştırması Çerçevesinde Bir Etnik Çatışma Örneği Olarak Kosava Sorunu, Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi SBE.

Akarca, A. (2020, 12 Şubat). "Üç Tür Popülizm" *Independent Türkçe,* https://www.independentturkish.com/node/130896/tyüzdeC3yüzdeBCrkiyeden-sesler/yüzdeC3yüzdeBCyüzdeC3yüzdeA7-tyüzdeC3yüzdeBCr-popyüzdeC3yüzdeBClizm (Erişim Tarihi: 04.05.2022).

Akın, A. Z. (2019), "Neoliberalizm etkisinde sağ popülizmin yükselişi: ABD, Macaristan ve Fransa örnekleri", *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 5/1: 27-39.

Aksoy, Z. (2012), "Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5/20: 292-303.

Aktaş, A. (2011), "Güvenlikleştirme Yaklaşımı ve Türkiye'nin Ulusal Güvenlik Anlayışındaki Dönüşümü", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergis*i, 1/2: 7-47.

Alanka, D. (2024), "Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve", *Kronotop İletişim Dergisi*, 1/1: 62-82.

Albertazzi, D., McDonnell, D. (2008), *Twenty-First Century Populism: The Spectre of Western European Democracy*, Londra: Palgrave Macmillan UK.

Alnaimi, S. (2023), Why Migration Is Not A National Security Issue in the U.S.? A Study of the Process of Securitization of Immigration during Donald Trump's Presidency, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi SBE.

Aradau, C., van Munster, R. (2007). "Governing terrorism through risk: Taking precautions, (un)knowing the future", *European Journal of International Relations,* 13/1: 89–115.

Arıca, F. A. (2017), Siyasal Seçim Kampanyalarında Facebook ve X Kullanımı: 2016 ABD Başkanlık Seçimlerinde Hillary Clinton ve Donald Trump'a, Seçmen Kazandıran veya Kaybettiren Dinamikler, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi SBE.

Arslan, B. (2019), The Securitization of Latin American Immigrants in the USA: A Comparative Case Study of Obama and Trump Administrations, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, ODTÜ SBE.

Aslanidis, P. (2015), "Is Populism an Ideology? A Refutation and a New Perspective",. *Political Studies*, 64: 88–104.

Atalı, E. (2002), 1905 Rus Devrimi ile 1908 Jön Türk Devrimi'nin Karşılaştırmalı İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi SBE.

Ayhan, B. (2017), Cultural Political Economy of Financial Literacy in Turkey, Doktora Tezi, Ontario, McMaster University.

Balzacq, T. (2005), "The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context", *European Journal of International Relations*, 11/2: 171–201.

Baysal, B., Lüleci, Ç. (2015), "Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi", *Güvenlik Stratejiler Dergisi,* 11/22: 61-96.

BBC (2021, 12 Ocak). "Trump's wall: How much has been built during his term?". https://www.bbc.com/news/world-us-canada-46748492 (Erişim tarihi: 04.09.2024).

Belfrage, C., Hauf, F. (2015), "Operationalizing cultural political economy: towards critical grounded theory", *Journal of Organizational Ethnography*, 4/3: 324-340.

Benen, S. (2013, 16 Nisan), "'Gang of Eight' unveils bipartisan immigration plan". *NBC News*, https://www.nbcnews.com/news/world/gang-eight-unveils-bipartisan-immigration-plan-flna1c9366676 (Erişim tarihi: 22.02.2024).

Bersin, A., Bruggeman, N., Rohrbaugh, B. (2024), "Migration at the U.S.-Mexico Border: A Challenge Decades in the Making". https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/mpi-border-history-report-2024_final.pdf adresinden alındı.

Betz, H. (2002). "Conditions Favoring the Success and Failure of Radical Right-Wing Populist Parties in Contemporary Democracies", Mény, Y., Surel, Y. (Ed.), *Democracies and the Populist Challenge*, NY: Palgrave: 197-213.

Beveridge, R., Featherstone, D. (2021), "Introduction: Anti-politics, austerity and spaces of politicisation", *Environment and Planning C: Politics and Space*, 39/3: 437-450.

Biebuyck, W., Meltzer, J. (2017), Cultural Political Economy, *Oxford Research Encyclopedia of International Studies.* https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.140

Biegon, R. (2019), "A Populist Grand Strategy? Trump and the Framing of American Decline.", *International Relations*, 33/4: 517-539.

Bigo, D. (2002), "Security and Immigration: Toward a Critique of the Governmentality of Unease", *Alternatives: Global, Local, Political (Special Issue)*, 27: 63-92.

Bigo, D. (2008), "International Political Sociology", Williams, P. (Ed.), *Security studies: An introduction*, New York: Routledge: 116–130.

Bigo, D. (2017). "Frontier Controls in the Europe Union: Who is in Control?", Bigo, D. ve Guild, E. (Ed.), *Controlling Frontiers: Free Movement Into and Within Europe*, Londra: Routledge: 49-99.

Bigo, D., Guild, E. (2017). "Policing at a Distance: Schengen Visa Policies", Bigo, D. ve Guild, E. (Ed.), *Controlling Frontiers: Free Movement Into and Within Europe*, Londra: Routledge: 233-263.

Bilgin, P. (2010), "Güvenlik Çalışmalarında Yeni Açılımlar: Yeni Güvenlik Çalışmaları", *Stratejik Araştırmalar*, 8/14: 69-96.

Bolter, J., Israel, E., Pierce, S. (2022, Şubat), "Four Years of Profound Change: Immigration Policy during the Trump Presidency". https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/mpi-trump-at-4-report-final.pdf adresinden alındı.

Booth, K. (1991), "Security and Emancipation", *Review of International Studies*, 17/4: 313-326.

Bottomley, G. (2009), *From Another Place: Migration and the Politics of Culture*, New York: Cambridge University Press.

Brauch, H. (2008), "Güvenliğin Yeniden Kavramsallaştırılması: Barış, Güvenlik, Kalkınma ve Çevre Kavramsal Dörtlüsü", *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5/18: 1-47.

Britannica (2021a), "Granger movement". https://www.britannica.com/event/Granger-movement adresinden alındı.

Britannica (2021b), "Narodnik". https://www.britannica.com/event/Narodnik adresinden alındı.

Britannica (2021c), "French Revolution". https://www.britannica.com/event/French-Revolution/Events-of-1789 adresinden alındı.

Britannica (2021d), "Farmers' Alliance". https://www.britannica.com/topic/Farmers-Alliance adresinden alındı.

Britannica (2023), "Cuban Adjustment Act". https://www.britannica.com/topic/Cuban-Adjustment-Act adresinden alındı.

Bulut, A., Hacıoğlu, N. (2018), "Bir Siyasi İletişim Stili Olarak Popülizm: Akp'nin Popülist Siyasal Söyleminin Karşılaştırmalı Analizi", *Siyasal: Journal of Political Sciences*, 27/2: 187-219.

Buofino, A. (2006), "Between unity and plurality: The politicization and securitization of the dicourse of immigration in Europe", *New Political Science*, 26/1: 35.

Buzan, B. (1997), "Rethinking Security after the Cold War", *Cooperation and Conflict*, 32/1: 5–28.

Buzan, B., Waever, O., Wilde, J. (1998), *Security: A New Framework for Analysis*, Colorado: Lynne Rienner Publishers.

Cambridge Dictionary (2021), "Populism". https://dictionary.cambridge.org/tr/syüzdeC3yüzdeB6zlyüzdeC3yüzdeBCk/ingilizce/populism adresinden alındı.

Canovan, M. (2002), "Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy", Mény, Y., Surel, Y. (Ed.), *Democracies and the Populist Challenge*, Londra: Palgrave Macmillan: 25–44.

CBS News (2015, 16 Haziran). "Transcript: Donald Trump announces his presidential candidacy". https://www.cbsnews.com/news/transcript-donald-trump-announces-his-presidential-candidacy/ (Erişim tarihi: 10.06.2023).

Ceylan Tok, G. (2020), "Hakikatin Önemsizleşmesi Çağında Göçmen Karşıtı Söylem Üzerine Bir Değerlendirme", *IJAR,* Special Issue: Migration: 1-12.

Chishti, M., Bolter, J. (2020), "The U.S. Presidential Campaign Cements Political Parties' Deepening Schism on Immigration". https://www.migrationpolicy.org/article/us-presidential-campaign-cements-political-parties-deepening-schism-immigration adresinden alındı.

CNN Turk (2011, 22 Ekim). "10 soruda Wall Street'i işgal et", https://www.cnnturk.com/2011/guncel/10/22/10.soruda.wall.streeti.isgal.et/634047.0/index.html (Erişim tarihi: 13.05.2022).

Congress.gov (2024), "H.R.3004- Kate's Law". https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/3004 adresinden alındı.

Çelik, H., Ekşi, H. (2013), "Söylem Analizi", *Marmara University Atatürk Education Faculty Journal of Educational Sciences*, 27/27: 99-117.

Çüçen, K. (2006), "Batı Aydınlanmasının Düşünsel Kökenleri ve Eleştirisi", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı: 25-34.

Dalio, R., Kryger, S., Rogers, J., Davis, G. (2017, 22 Mart). "Populism: The Phenomenon", *Bridgewater Daily Observations*. https://www.bridgewater.com//_document?id=00000171-a337-d77b-a973-af3727ef0000 (Erişim tarihi: 06.05.2022).

Dannestam, T. (2008), "Rethinking Local Politics: Towards a Cultural Political Economy of Entrepreneurial Cities", *Space and Polity*, 12/3: 353-372.

De la Torre, C. (2010), *Populist Seduction in Latin America: the Ecuadorian Experience* (2. Baskı), Ohio: Ohio University Press.

De la Torre, C. (2016), "Left-wing Populism: Inclusion and Authoritarianism in Venezuela, Bolivia, and Ecuador", *The Brown Journal of World Affairs*, 23/1: 61–76.

Dedemen, F. (2019), Güvenlikleştirme Pratiklerinin Değişen Doğası: ABD ve İran Örneği, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBE.

Duignan, B. (2023), "USA PATRIOT Act" https://www.britannica.com/topic/USA-PATRIOT-Act adresinden alındı.

Edgerton, J. D., Roberts, L. W. (2014), "Cultural capital or habitus? Bourdieu and beyond in the explanation of enduring educational inequality", *Theory and Research in Education*, 12/2: 193-220.

Erçetin, T., Erdoğan, E. (2019), "Popülist Liderlerinin Başarısına Medya Sistemleri Perspektifinden Bir Bakış: Birleşik Krallık, Hollanda ve Türkiye Karşılaştırması", *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 6/1: 38-74.

Espejo, P. (2015). "Power to Whom? The People between Procedure and Populism", de la Torre, C. (Ed.), *The Promise and Perils of Populism: Global Perspectives*, Kentucky: The University Press of Kentucky.

European Center for Populism Studies (2024), "Neo-Populism". https://www.populismstudies.org/Vocabulary/neo-populism/ adresinden alındı.

Federal Register (2017, 7 Ocak), "Protecting the Nation From Foreign Terrorist Entry Into the United States", *National Archives*. https://www.federalregister.gov/documents/2017/02/01/2017-02281/protecting-the-nation-from-foreign-terrorist-entry-into-the-united-states (Erişim tarihi: 03.09.2024).

Finchelstein, F. (2017), *From Fascism to Populism in History*, California: University of California Press.

Fritze, J. (2019), "Trump used words like 'invasion' and 'killer' to discuss immigrants at rallies 500 times: USA TODAY analysis", *USA Today* https://www.usatoday.com/story/news/politics/elections/2019/08/08/trump-immigrants-rhetoric-criticized-el-paso-dayton-shootings/1936742001/ (Erişim tarihi: 06.11.2023).

Genel, M. G. (2019), *İletişim Çağında Dijital Kültür*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Gidron, N., Bonikowski, B. (2013), "Varieties of Populism: Literature Review and Research Agenda" (No. 13-0004), *Weatherhead Working Paper Series*.

Göcen, C. E. (2019), İnsan Güvenliği Sorunsalı Olarak Uluslararası Göç: Türkiye ve Avrupa Birliği'nin Suriyelilere Yönelik Politikaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Green, D. (2016), "The Trump Hypothesis: Testing Immigrant Populations as a Determinant of Violent and Drug-Related Crime in the United States", *Social Sciences Quarterly*, 97/3: 506-524.

Hauf, F. (2015), "The Paradoxes of Decent Work in Context: A Cultural Political Economy Perspective", *Global Labour Journal*, 6/2: 138-155.

Hellström, A. (2013), "Help! The Populists A re Coming Appeals to the People in Contemporary Swedish Politics", *MIM Working Paper Series*, 13/4: 1-27.

Hennessy, A. (1969). "Latin America", Ionescu, G., Gellner, E. (Ed.), *Populism: Its Meaning and National Characteristics*, New York: Macmillan: 28-61.

Hofstadter, R. (1969). "North America", Ionescu, G., Gellner, E. (Ed.), *Populism: Its Meaning and National Characteristics*, New York: Macmillan: 9-27.

Huntington, S. (2004), "The Hispanic Challenge", *Foreign Policy*, 141: 30-45.

Hutchison, H. (2020), "Continuity and Change: Comparing the Securitization of Migration under the Obama and Trump Administrations", *Perceptions*, 25/1: 81-98.

Huysmans, J. (2000), "The European Union and the securitization of migration", *Journal Of Common Market Studies*, 38/5: 751-777.

Huysmans,J. (2006), *The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU (New International Relations)*, New York: Routledge.

Ibrahim, M. (2005), "The securitization of migration: A racial discourse", *International Migration*, 43/5: 163-187.

Ihlamur, S. G. (2008), "AB ve ABD Göç Politikaları Çerçevesinde Uluslararası Göçün Güvenlikleştirilmesi", *Demokrasi Platformu*, 16: 111-154.

Immigration History (2023). "Immigration Act of 1990". https://immigrationhistory.org/item/immigration-act-of-1990/ adresinden alındı.

Ionescu, G., Gellner, E. (1969). "Introduction", Ionescu, G., Gellner, E. (Ed.), *Populism: Its Meaning and National Characteristics*, New York: Macmillan: 1-5.

Jansen, Robert S. (2011), "Populist Mobilization: A New Theoretical Approach to Populism", *Sociological Theory*, 29/2: 75–96.

Jagers, J., Walgrave, S. (2007), "Populism as Political Communication Style: an Empirical Study of Political Parties' Discourse in Belgium", *European Journal of Political Research*, 46: 319-345.

Jaggers, J., Gabbard, W. J., Jaggers, S. J. (2014), "The Devolution of U.S. Immigration Policy: An Examination of the History and Future of Immigration Policy", *Journal of Policy Practice*, 13/1: 3–15.

Jessop, B. (2004), "Critical semiotic analysis and cultural political economy", *Critical Discourse Studies*, 1/2: 159-174.

Jessop, B., Oosterlynck, S. (2008), "Cultural political economy: On making the cultural turn without falling into soft economic sociology", *Geoforum*, 39: 1155-1169.

Jessop, B. (2010), "Cultural political economy and critical policy studies", *Critical Policy Studies*, 3/3-4: 336-356.

Jessop, B., Sum, N. (2010), "Cultural Political Economy: Logics of Discovery, Epistemic Fallacies, the Complexity of Emergence, and the Potential of the Cultural Turn", *New Political Economy*, 15/3: 445-451.

Kalaycı, İ. (2017), "İktisadi Güvenlik/leştirme: MENA ve Türkiye", *Avrasya Etüdleri*, 52/2: 79-109.

Kalaycıoğlu, E. (2013), "Siyaset Biliminde Bilimsel Kavramlaştırma ve Ölçüm", Çarkoğlu, A. (Ed.), *Uluslararası İlişkilerde Araştırma Yöntemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 2-25.

Kenny, P. (2017), *Populism and Patronage: Why Populists Win Elections in India, Asia, and Beyond*, New York: Oxford University Press.

Kıral, B. (2020), "Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi", *Siirt Üniversitesi SBE Dergisi*, 15: 170-189.

Kıvrak Köroğlu, E. (2020), "Farklı Popülizm Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 39: 73-87.

Kumtepe, M. A. (2023), "Politik Doğruculuğu Karşıtıyla Düşünmek: Anti–Politik Doğruculuk", *Kültür ve İletişim*, 26/2: 291-317.

Kurylo, B. (2022), "The discourse and aesthetics of populism as securitisation style", *International Relations*, 36/1: 127-147.

Küçük, M. N. (2021), "Göç-Güvenlik Bağlantısını Yeniden Düşünmek: Eleştirel Güvenlik Yaklaşımları, Özgürleşme ve Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler", *Uluslararası İlişkiler*, 18/69: 3-28.

Küçüksolak, Ö. K. (2012), "Güvenlik Kavramının Realizm, Neorealizm ve Kopenhag Okulu Çerçevesinde Tartışılması", *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi*, 4/14: 202-208.

Larousse (2021), "Populisme". https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/populisme/62624 adresinden alındı.

Le Robert (2021), "Populisme". https://dictionnaire.lerobert.com/definition/populisme adresinden alındı.

Levy, M., Wright, M. (2016, 9 Haziran), "Americans aren't biased against Latino immigration. Here's what they actually fear", *The Washington Post*, https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/06/09/americans-arent-biased-against-latino-immigration-heres-what-they-actually-fear/ (Erişim tarihi: 28.06.2023).

Lewis, P, Barr, G, Clarke, S, Voce, A., Levett, C., Gutiérrez, P. (2019, 6 Mart), "Revealed: the rise and rise of populist rhetoric", *The Guardian* https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2019/mar/06/revealed-the-rise-and-rise-of-populist-rhetoric (Erişim Tarihi: 03.05.2022).

Library of Congress (2023), "A Latinx Resource Guide: Civil Rights Cases and Events in the United States" https://guides.loc.gov/latinx-civil-rights/ adresinden alındı.

Lumen (2022), "The Agrarian and Populist Movements". https://courses.lumenlearning.com/boundless-ushistory/chapter/the-agrarian-and-populist-movements/ adresinden alındı.

Makarovič, M., Šušteršič, J., Rončević, B. (2014), "Is Europe 2020 Set to Fail? The Cultural Political Economy of the EU Grand Strategies", *European Planning Studies*, 22/3: 610-626.

Mandacı, N., Özerim, G. (2013), "Uluslararası Göçlerin Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa'da Radikal Sağ Partiler ve Göçün Güvenlikleştirilmesi", *Uluslararası İlişkiler Akademik Dergisi,* 10/39: 105-130.

Massey, D. (2015), "A Missing Element in Migration Theories", *Migration Letters*, 12/3: 279-299.

McHugh, M. (2018), "In the Age of Trump: Populist Backlash and Progressive Resistance Create Divergent State Immigrant Integration Contexts". https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/TCM-StateLocalResponses_Final.pdf adresinden alındı.

Memişoğlu, F., Kabacaoğlu, S. (2021), "Siyasal liderlerin söylemleri ve göçün güvenlikleştirilmesi: Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Karşılaştırması", *İnsan ve Toplum*, 11/3: 1-38.

Migration Policy Institute (2024a), "U.S. Immigrant Population and Share over Time, 1850-Present". https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/immigrant-population-over-time?width=900&height=850&iframe=true adresinden alındı.

Migration Policy Institute (2024b), "Mexican-Born Population Over Time, 1850-Present". https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/mexican-born-population-over-time?width=900&height=850&iframe=true adresinden alındı.

Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994), *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, Thousand Oaks, CA: Sage Publication.

Miş, N. (2012), Güvenlikleştirme Teorisi ve Türkiye'de Güvenlikleştirme Siyaseti, Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.

Moffitt, B., Tormey, S. (2013), "Rethinking Populism: Politics, Mediatisation and Political Style", *Political Studies*, 62/2: 381–397.

Moffit, B. (2016), *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation*, Stanford: Stanford University Press.

Mudde, C. (2004), "The Populist Zeitgeist", *Government and Oppositio*, 39/4: 541–563.

Mudde, C. (2016), "Europe's Populist Surge: A Long Time in the Making", *Foreign Affairs*, 95/6: 25–30.

Mudde, C., Kaltwasser, C. (2017), *Populism: A Very Short Introduction*, Oxford: Oxford University Press.

Obama, B. (2014, 20 Kasım), "Remarks by the President in Address to the Nation on Immigration". *The White House Office of the Press Secretary*. https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/11/20/remarks-president-address-nation-immigration (Erişim tarihi: 02.12.2021).

Online Etymology Dictionay (2021), "Populism". https://www.etymonline.com/word/populism adresinden alındı.

Ostiguy, P. (2009), "The High-Low Political Divide: Rethinking Populism and Anti-Populism", *Political Concepts: Committee on Concepts and Methods Working Paper Series*, 35.

Oxford Languages (2021), "Word of the Year 2016". https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/ adresinden alındı.

Oxford Learner's Dictionary (2021), "Populism". https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/populism?q=populism adresinden alındı.

Pew Research Center (2016, Temmuz 7). "4. Top voting issues in 2016 election". https://www.pewresearch.org/politics/2016/07/07/4-top-voting-issues-in-2016-election/ adresinden alındı.

Pew Research Center (2020, 13 Ağustos). "4. Important issues in the 2020 election". https://www.pewresearch.org/politics/2020/08/13/important-issues-in-the-2020-election/ adresinden alındı.

Pierce, S., Bolter, J., Selee, A. (2018), U.S. Immigration Policy under Trump: Deep Changes and Lasting Impacts. https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/TCMTrumpSpring2018-FINAL.pdf adresinden alındı.

Piore, M. (1979), *Birds of Passage: Migrant Labor in Industrial Societies*, New York: Cambridge University Press.

Polling Report (2022), "Immigration / Border Security". https://pollingreport.com/immigration.htm adresinden alındı.

Proctor, S. (1950), "The National Farmers' Alliance Convention of 1890 and Its "Ocala Demands."", *The Florida Historical Quarterly*, 28/3: 161–181.

Ray, L., Sayer, A. (1999), "Introduction", Ray, L., Sayer, A. (Ed.), *Culture and Economy After the Cultural Turn*, Londra: Sage Publications: 1-24.

Reus-Smit, C. (2014), "Konstrüktivizm", Burchill, S., Linklater, A. (Ed.), *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, İstanbul: Küre Yayınları: 285-314.

Ridha, Ş. (2018), Güvenlikleştirme perspektifinden ABD-Suudi Arabistan askeri ilişkileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü.

Robert S. Strauss Center for International Security and Law (2018), "The Impact of Securitization on Central American Migrants. Lyndon B. Johnson School of Public Affairs Policy Research Project Report, No 199".

Roberts, K. (1995), "Neoliberalism and the Transformation of Populism in Latin America: The Peruvian Case", *World Politics*, 48/1: 82-116.

Rudolph, C. (2003), "Security and the Political Economy of International Migration", *The American Political Science Review*, 97/4: 603-620.

Rumelili, B., Karadağ, S. (2017), "Göç ve güvenlik: Eleştirel yaklaşımlar", *Toplum ve Bilim*, 140: 69-92.

Saraçoğlu, C. (2017), "Sağ Popülizm ve Faşizm Üzerine Yöntemsel Bir Tartışma: Küresel Örüntüler ve Ulusal Özgüllükleri Birlikte Anlamak", *Praksis*, 44-45: 1081–1104.

Sarıdoğan, S. (2018), Türkiye Avrupa Birliği İlişkilerinde Göçün Güvenlikleştirilmesi: Suriye Mülteci Krizi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi: SBE.

Scott, E. (2019, 2 Ekim), "Trump's most insulting — and violent — language is often reserved for immigrants", *The Washington Post*, https://www.washingtonpost.com/politics/2019/10/02/trumps-most-insulting-violent-language-is-often-reserved-immigrants/ (Erişim tarihi: 07.12.2021).

Skonieczny, A. (2021), "Trump talk: Rethinking elections, rhetoric, and American foreign policy", *Politics*, 41/1: 127-134.

Sözen, Y. (2017), "Demokrasi, Otoriterlik ve Popülizmin Yükselişi", *Boğaziçi Üniversitesi-TÜSİAD Dış Politika Forumu Araştırma Raporu DPF 2017-RR 01*.

Stanley, B. (2008), "The thin ideology of populism", *Journal of Political Ideologies*, 13/1: 95-110.

Staricco, J. (2016), "Putting Culture in its Place? A Critical Engagement with Cultural Political Economy", *New Political Economy*, 1-14.

Subramanian, N. (2007), "Populism in India", *SAIS Review of International Affair*, 27/1: 81-91.

Sula, İ. E. (2021), "Güvenlikleştirme Kuramında 'Söz Edim' ve 'Pratikler': Türkçe Güvenlikleştirme Yazınında 'Yöntem' Arayışı", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 17/37: 85-118.

Sum, N. (2013), "A cultural political economy of crisis recovery: (trans-)national imaginaries of 'BRIC' and subaltern groups in China", *Economy and Society*, 42/4: 543-570.

Sum, N. (2015), "Cultural political economy of competitiveness, competition, and competition policy in Asia", *Distinktion: Scandinavian Journal of Social Theory*, 16/2: 211-228.

Sum, N., Jessop, B. (2017), "Cultural political economy and critical policy studies: developing a critique of domination", Fischer, F, Torgerson, D., Durnová A., Orsini, M. (Ed.), *Handbook of Critical Policy Studies*, UK: Edward Elgar Publishing: 128-150.

Taggart, P. (2000), *Populism (Concepts in the Social Sciences)*, Buckingham: Open University Press.

Tahincioğlu, N. D. (2020), "Avrupa'daki Sağ Popülist Partilerin Göçmen Karşıtı Söylemleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/2: 282-291.

Taş, E. N. (2020), "Göçün Güvenlikleştirilmesi Çerçevesinde Meksika Duvarı Örneği", *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, Special Issue: Migration: 59-70.

Tekin, S. (2020), "Küresel Göç Krizi ve Kurumsal Şiddet: ABD-Meksika Sınırı Örneği", *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, Şiddetin Önlenmesi Özel Sayısı (4-5): 307-323.

Timm, J. (2018, 2 Mayıs), "Fact check: Trump's misleading claims about 'catch and release'", https://www.nbcnews.com/politics/immigration/fact-check-trump-s-misleading-claims-about-catch-release-n870591 adresinden alındı.

Tindall, G. B. (1972), "Populism: A Semantic Identiy Crisis", *The Virginia Quarterly Review*, 48/4: 501-518.

Türk Dil Kurumu (2021), "Popülizm". https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı.

U.S. Citizenship and Immigration Services (2024), "Buy American and Hire American: Putting American Workers First". https://www.uscis.gov/archive/buy-american-and-hire-american-putting-american-workers-first adresinden alındı.

UNHCR (2015), "Global Trends Report 2015". https://www.unhcr.org/media/unhcr-global-trends-2015 adresinden alındı.

UNHCR (2016), "Global Trends: Forced Displacement in 2016". https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/5943e8a34/global-trends-forced-displacement-2016.html adresinden alındı.

UNHCR (2020), "Global Trends in Forced Displacement – 2020". https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/60b638e37/global-trends-forced-displacement-2020.html adresinden alındı.

UNHCR (2022). "Global Trends Report 2022", https://www.unhcr.org/global-trends-report-2022 adresinden alındı.

University of Cambridge (2017, 30 Kasım), "'Populism' revealed as 2017 Word of the Year by Cambridge University Press". https://www.cam.ac.uk/news/populism-revealed-as-2017-word-of-the-year-by-cambridge-university-press#:~:text=Theyüzde20wordyüzde20'populism'yüzde20hasyüzde20been,2017yüzde20Wordyüzde20ofyüzde20theyüzde20Year adresinden alındı.

Uribe, M. S. (2024, 8 Ocak), "Fact check: Did Obama deport more people than Trump while in the White House?" https://www.houstonchronicle.com/politics/texas/politifact/article/fact-check-ron-desantis-deportation-18591863.php adresinden alındı.

US Mission to the UN (2018, 7 Aralık), "National Statement of the United States of America on the Adoption of the Global Compact for Safe, Orderly, and Regular Migration". https://usun.usmission.gov/national-statement-of-the-united-states-of-america-on-the-adoption-of-the-global-compact-for-safe-orderly-and-regular-migration/#:~:text=While%20the%20United%20States%20honors,make%20decisions%20in%20the%20best adresinden alındı.

Uslu, C. (2021), "Bir İdeoloji Olarak Popülizm", *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9/1: 217–230.

Waever, O. (1995a), "Securitization and Desecuritization", Lipschutz, R. D. (Ed.), *On Security*, New York: Columbia University Press.

Waever, O. (1995b), "Identity, Integration and Security: Solving the Sovereignty Puzzle in E.U. Studies", *Journal of International Affairs*, 48/2: 389-431.

Waever, O. (2008), "Toplumsal Güvenliğin Değişen Gündemi", *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5/18: 151-178.

Waever, O. (2012), "Aberystwyth, Paris, Copenhagen: the Europeanness of New 'Schools' of Security Theory in an American Field", Tickner, A. B., Blaney, D. L. (Ed.), *Thinking International Relations Differently*, Oxon: Routledge: 48-71.

Walicki, A. (1969), "Russia", Ionescu, G. ve Gellner, E. (Ed.), *Populism: Its Meaning and National Characteristics*, New York: Macmillan: 62-96.

Walicki, A. (1980), *A History of Russian Thought: From the Enlightenment to Marxism*, Oxford: Clarendon Press.

Weyland, K. (2001), "Clarifying a Contested Concept: Populism in the Study of Latin American Politics", *Comparative Politics*, 34/1: 1–22.

White House (2006), "Fact Sheet: The Secure Fence Act of 2006". https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/10/20061026-1.html adresinden alındı.

White House (2017, 20 Ocak), "Remarks: The Inaugural Address". https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/the-inaugural-address/ adresinden alındı.

White House (2018, 9 Nisan), "What You Need To Know About President Donald J. Trump's Effort To End Catch And Release". https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/need-know-president-donald-j-trumps-efforts-end-catch-release/ adresinden alındı.

Wodak, R. (2015), *The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean*, LA: SAGE Publications.

Yılmaz, Ö. (2021), "Sağ Popülizm ve Faşizm: Bir Karşılaştırma Denemesi", *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2/2: 51-68.